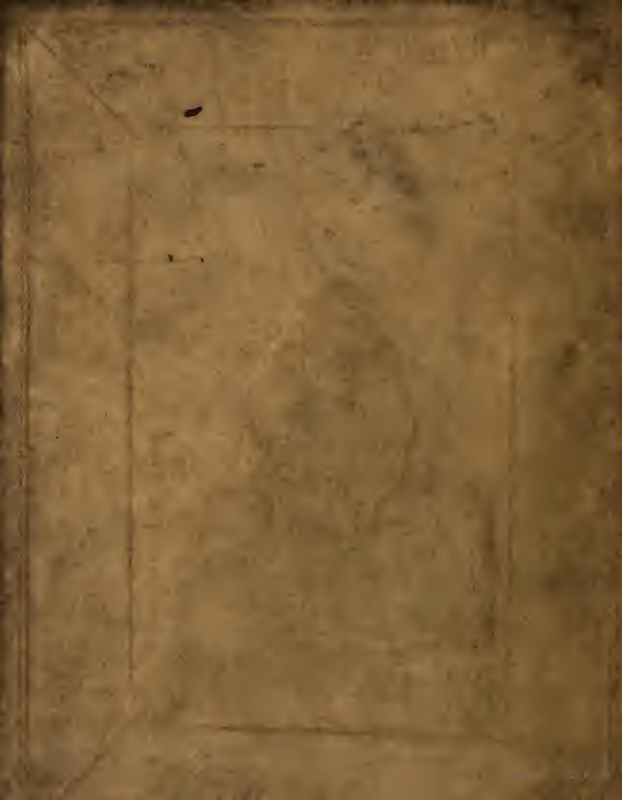

CAROLI DRELINCURTII,

REGIS CONSILIARII ET MEDICI ORDINARII,

NEC-NON

Apud Celsiss: Principem de TURENNA CASTRENSIS

ἈΡΧΙΆΤΡΟΥ,

DE

PARTU OCTIMESTRI VIVACI

DIATRIBA.

Editio Quinta.

LUGD. BATAV.

Apud FELICEM LOPEZ, CIↃ IↃ XCIII.

Ὄνησις γὰρ, μάλιστα ἐν Ἰητρικῇ, αἰτίην μὲν τοῖσι κεχρημένοισιν,

ὄλεθρον ἢ τοῖσι χρεωμένοισιν ἐπιφέρει. Ἱπποκράτης

περὶ Εὐσχήμοσ:

NOBILISSIMO,
EXCELLENTISSIMO'QUE VIRO, D. D.

CONRADO DE BEUNINGH,

Civitatis Amstelædamensis SENATORI,
Ac olim ad
Serenissimos Daniæ & Sueciæ Reges,
NUNC VERO'
Ad Christianiss: Galliarum & Navarræ Regem,
ILLUSTRISS. ET POTENTISS. D. D.
FOEDERATI BELGII ORDINUM,
LEGATO EXTRAORDINARIO.

GALENUM latuit, qua commendatione, Pergameni Pontifices, gladiatorum curam, ipsi nondum emerito, commiserint: ita me fugit, VIR EXCELLENTISSIME,

cui mortalium, acceptum referam, Professoris Medici honorem, quo me, *de meritissima toto terrarum Orbe Vestra Rep: nihil meritum*, Nobilissimi & Spectatissimi Viri, D. D. inclytæ Universitatis Vestræ Curatores atque Coss: affecerunt. Cùm autem, id Muneris, mihi per *Tuam Excellentiam*, demandari, nunciatum fuerit, gratias Tibi à me agendas esse, officium dictitat. En igitur, *Tuæ* non modò *Excellentiæ*, sed & ipsis Posteris, grati ac memoris animi mei symbolum consigno. Hanc etenim, exiguam licèt, quam Tibi nuncupo Diatribam, vivacem fore prævideo, si Tibi, Viro emunctissimæ naris, & æquissimo rerum æstimatori, tàm grata sit, ut eam, in Tuam clientelam recipere digneris. Tu siquidem, cujus fama immortalitati consecrata est, vel hoc opusculum ævo donabis æterno. Quî nempe, quandiu Sol & orietur & occidet, tam multa

quæ

quæ præclarè gessisti essent intermoritura? Norunt omnes, non solùm quàm animosè & fortiter, sed etiam quàm considerатè & sapienter, res Daniæ labantes & penè collapsas, sustinueris Unus, erexerísque. Sed cur jam pridem acta memorem? An non novissimè, totius Europæ motus ferrum & ignem ubique minitantes, prudentissimis consiliis, & mentis acutie ac dexteritate repressisti atque pacasti? Eóque beneficio, non modò Gentem Tuam, *belli studiis asperrimam licèt, nec uspiam terra marique, bella detrectantem*, sed & omnes Europæos, arctè Tibi æternùm devinxisti. Macte Tua Virtute, VIR EXCELLENTISSIME, qua ubivis gentium PACIFICATOR audis acceptissimus; hoc enim gratissimo nomine; præclara Tua fama, *super Garamantas & Indos*, volitat per ora virûm, hócque dulcissimo perinde & gloriosissimo cognomine, Te

omnes populi, *in quem sua salus nuper inclinata recumbebat*, amant, suspiciunt, venerantur.

Faxit ipse *Pacis Deus*, ut hoc potissimùm stemmate Illustris, serus eas ad astra! Vale, VIR EXCELLENTISSIME, & hanc Tuam celebritatem, existimationémque, jam ad cumulum provectam, talem & tantam conservato, qualem & quantam nactus es. Id unum, ut optatò adveniat, ex toto pectore præoptat

TUÆ EXCELLENTIÆ,

Obsequentissimus
CAROLUS DRELINCURTIUS,
Regis Consiliarius & Medicus, nec-non apud Celsiss. Princ. de Turennâ Castrensis Archiatros.

Dabam Lutetiæ Parisiorum, septimo Idus Septembres. M. DC. LXVIII.

BIBLIO-

BIBLIOPOLA LUGDUNENSIS,

Cùm primam hujus Diatribæ Editionem adornaret, Benevolis Philiatris.

ANTICIPATAS semel, altiúsque inhærentes Opiniones ex hominum animis revellere, negotium est molis ut plurimùm summè operosæ, præsertim si Auctores, unde primulùm profectæ atque haustæ videntur, ἀξιόπιστοι, ἰσόθεοι, omni denique exceptione majores habeantur. Quod quidem ipsum, tum in aliis permultis intricatioribus Physiologiæ quæstionibus, tum in hac ipsa de natis Octimestribus facilè deprehenditur, quibus cùm gravissimi antiquæ Medicinæ Principes, Hippocrates atque Galenus, Vitalitatem alicubi adjudicasse credantur, apud posteriorum plerosque rem omnino sic habere, pro confesso est, adeò ut περὶ τοῦ ὅτι tantillum titubare, penè piaculum audiat. Paucis tamen cordatioribus, quos benignior Jupiter in deliciis habet, longè aliter visum, qui non modò problematicè in fœtuum Octimestrium Vitalitatem inquirere; sed etiam eandem adversus tot hostium oppositas copias propugnare non dubitarunt: Qualis imprimis, ineunte nostro hoc seculo, Federicus Bonaventura, Medicus Urbinas, qui causam hanc tam fusè peregit, ut fastidium ferè lectoribus incutiat. Cùm verò ab ignei ingenii Viro, Domino CAROLO DRELINCURTIO, Medico Regis Christianissimi, materiam istam, exigua admodum Diatriba, cæterùm abundè nervosa, nec inamœna comprehensam, ac in examen denuò vocatam audivissemus, paulóque pòst ejus copiam nacti essemus, luce publica protinus donandam censuimus, rati hoc ipso facinore gratiam à Vobis omnibus χαριεστάτοις φιλιάτροις, quorum commodis indulgere adeò volupe est ut nihil suprà, inituros esse nos minimè vulgariam. Bellè valete ac favete. A°. 1663.

IN COMMENDATIONEM
Hujus Opellæ,
TROCHAICI.

RARA *proles Octimestris, quam nefastam plurimi*
Veritati non litantes, atque vitæ inhospitam

Pu-

Publicare non verentur, seu Vetusti, seu Novi:
Cur tibi non gratulemur, huncce nactæ vindicem
Strenuum, summóque zelo percitum orthodoxiæ,
Qui DRELINCURTI celebri notus est cognomine;
Pauculis hic namque totam rem peregit paginis,
Quam medens Urbini alumnus, scæva cui nomen bona
Indidit vix expedivit turgido volumine.
Ergo proles Octimestris, macte tali vindice,
Qui tuam Vitalitatem luculenter astruit,
Naxiis non tantùm in oris, aut plaga Nilotide,
Quod priùs fecêre quidam Literati nobiles;
Immò ubique, tum solum quà panditur, tum quà salum.

CAROLUS SPONIUS, Doctor Medicus Monspeliensis, & Colleg. Medic. Lugdunens. Aggregatus.

AD D. D. C. DRELINCURTIUM, MEDICUM REGIUM.

HACTENUS *ægrotis* DRELINCURTUM *esse saluti,*
Duxi unis; at dos est super una viro.
En revocat, letho quos ignorantia tradit:
Quin, facit & vegetos. Hercule, dius homo est.

JACOBUS LESCOT, J.V.D.

IDEM EIDEM.

Εἴπατ᾽, ἀκεστορίης ἀμαθεῖς, ὦ, τέκν᾽ ὀλέκοντες·
Ῥύσασθ᾽ ἐκ νούσων, ἆρα δύνασθε γονεῖς;
Σκαιῶς ἀρξάμενοι τέχνης, καὶ λήγετε σκαιῶς·
Ἄνδρ᾽ οὐ μιμεῖσθ᾽ ὃς δόγματα ταῦτ᾽ ἔγραφεν·
Εἷς ἰητρῶν, Δρηλινκούρτιος ἄξιος ἀντὶ
Πλείστων· εἶδε ῥύεν τέκνα τε καὶ τοκέας.

Lutetiæ Parisiorum, Kal. Aprilibus. 1663.

Au-

AUCTORIS PRÆFATIO.

Morti norunt addictos *Octimestres* esse, qui Hippocratis *funesta* de ipsis legere * Decreta, τῶν Ὀκταμήνων, δηλονότι, ἀδύνατον οὐδὲν περιγίνεσθαι, *Octimestrium scilicet, fieri nequit conservetur ut ullus*; & rursum, ac præcise magis † παιδίον Ὀκτάμηνον οὐδὲν βιοῖ πώποτε, *Fœtus Octimestris nunquam superstes est.*

In tanti profectò Magistri verba jurarunt Medici non solùm, sed & Rhetores, atque Philosophi, ac etiam Jure-Consulti, *Sabinus* v. g. *Tullius*, *Philo Judæus*, *Agellius*, *Aphrodiseus*, *Censorinus*, *Avicennas*, *Albertus Magnus*, *Conciliator*, *Gentilis* atque *Baldus*. Novissimo præterea seculo *Fracastorius*, *Capivaccius*, *Vallesius*, *Tiraquellus*; *Mercurialis*, *Mercatus*, *Gorræus* atque *Laurentius*. Tantis enim Viris illis, *Octimestres* Dîs nati sunt iratîs, genióque sinistrô, ac ita *nati*, quasi *non nati*, & reapse ἄγονοι.

B Cùm

* Libris περὶ Ὀκταμ: καὶ Ἑπταμ:
† Lib: περὶ Ἀρχῶν.

Cùm itaque nuperi *Partus Octimestris* celeberrimi ac vivacissimi causâ, *Octimestres alios in omnes*, eodem Hippocrateo ductu, litem capitis intulissent ἀρχιάτροι, litem ipse judicandam digessi. Quò plus autem litigiosum illud excussi thema, & *Hipp.* consiliô * vulgarem illam de *Octimestrium* calamitate doctrinam *ad veritatis repurgavi lucem*, eò firmior (*meos adversus* ἀρχιάτρους) *Octimestrium* steti Patronus.

Hôc igitur eluceat Patrocinio meo iniquissimum esse insontes, & *quidem indicta causa*, capite damnasse. Istud namque Judicium capitale, uti capitalem prodit injustitiam, ita capitalem & inscitiam arguit, quâ capitalior datur nulla.

Hac insuper Mea constet Tutela funestam *Apollineo de Tripode* vaticinationem, minùs exitii portendere, quàm peremptoria, *rigido de Tribunali*, dicta sententia. *Et enéfet*, & *selon nôtre Proverbe*, *il vaut mieus être condanné des Médecins, que des Juges.*

* Lib: περὶ τῆς Εὐσχημοσύνης, ubi Medicis auctor est, *ut suam doctrinam demonstrationibus stabiliant, atque sic illam omnem ab ignorantia tenebris vindicent.*

F I N I S.

Opinionum Commenta delet dies: Naturæ judicia confirmat.

Cic. 2. de Nat. Deor.

QUÆ-

QUÆSTIO PHYSIOLOGICA,

An Partus Octimestris vitalis?

PARS PRIMA.

Quâ vitalitas Partûs Octimestris auctoritate probatur, experientiâ stabilitur, & ratione evincitur.

APPOSITE Divus Ambrosius, *Omnes animantes præscripta habent partûs tempora, homo solus indiscreta atque confusa.* Haud minùs facundè, lepidéque, suis in monimentis, id ipsum Plinius exaravit: *Cæteris*, inquit, *animantibus, statum & pariendi & partus gerendi tempus est, homo toto anno & incerto gignitur spatio.* Ambobus testis locupletior * alter, ἀνωμάλους τοὺς τῆς κυήσεως χρόνους, *varia & incerta partûs tempora* unico tribuit homini, τοῖς μὲν ἄλλοις, εἷς ἐστιν ὁ χρόνος, τοῖς δὲ ἀνθρώποις πλείους. *Brutis etenim animantibus unicum est pariendi tempus, homini verò multiplex inest.* Hoc ipsum solidiùs stabilivit † asserens, τὰ ἄλλα ζῶα μοναχῶς ποιεῖσθαι τὴν τοῦ τόκου τελείωσιν. εἷς γὰρ ὥρισται τοῦ τόκου χρόνος πᾶσιν, ἀνθρώπῳ δὲ πολλοὶ μόνῳ τῶν ζώων. *Animalia reliqua fœtus suos perficiendi tempus unicum habêre; quòd ipsis unicus statuatur pariendi terminus; homini verò, inter animalia soli, varii sunt & complementi & partus limites.* Idem demum passim inculcat, sed decretoriè magis, ubi hominem sancit * μόνον τῶν ζώων πολλοὺς ἔχειν χρόνους τῆς γενέσεως, τοῖς δὲ ἄλλοις ἕνα τὸν χρόνον τῆς τελειώσεως γίγνεσθαι. *Solum ex animalibus varios atque varios sortiri suæ generationis soles; aliis*

Tempora partûs esse vaga, nec ab iis excludi mensem octavum, quinimo à Priscis nominatim designari.

* *Aristot. 4. de gen. anim. cap. 4.* † *Lib. 7. hist. Animal. cap. 4.* * *Problemat. 10.*

verò unicum suæ perfectionis esse finem. Ita etiam sagacissimè docet Hippocrates humanæ fabricæ divum opus Solibus variare. οὐκ ἐν ἴσῳ χρόνῳ πάντα διακοσμεῖσθαι, ἀλλὰ τὰ μὲν θᾶσσον, τὰ δὲ βραδύτερον, ὅκως ἂν καὶ τὸ πυρὸς ἕκαστα τύχῃ καὶ τῆς τροφῆς. *Eandem inter temporis intercapedinem partes delineari nequaquam; sed alias quidem citiùs, aliàs verò seriùs, prout hæ, vel illæ suum & ignem & alimentum variè atque variè nanciscuntur.* At partibus illis sole vario dispositis ac ordinatis, variabit & partus, ex proportione mira trium inter se mutationum insignium, quas fœtus subit in utero. Tempus quippe *motionis*, ut duplò *figurationis* tempus æquat; sic terminus *partus*, triplò superat terminum *motus*. Quæ sententia ad Arabas & ad nos usque tranavit; si igitur figurationis periodus est minimè una, quidni & multivagus motionis & parituræ cursus? Qui diebus triginta figurabitur, in sexaginta movebitur, & centesimo octogesimo vitalis prodibit. Qui in quadraginta effingetur, in octoginta trepidabit, & intra ducentos quadraginta vitæ compos orietur, Octimestrîs nomine insigniendus. Hippocraticos namque menses triginta dies explêre, liquidò constat: At octies triginta numerum complent ducentorum quadraginta dierum, seu octo mensium solarium integrè ferè exactorum, juxta quos partitudinis putanda ratio, ἄνθρωπος γὰρ καὶ ἥλιος ἄνθρωπον γεννᾷ, *Sol & homo generant hominem.* Octimestres igitur vitâ beandi, supinúsque eorum error redarguendus, qui balantum ritû, [*quarum ruente praeceps unâ, cætera ruunt,*] iverunt quà itur, non quà eundum, tritámque credulitatis & fallaciæ plenam de Octimestrium infortunio semitam calcarunt. Ii quippe Medicorum, quos primùm legêre, sententiâ delusi, mentem præconceptam pugnaciter tutari, & ei procaciter patrocinari malunt, quàm omni pervicaciâ depositâ, quæ constanter eveniunt expendere. Sed doctrinam illi suam, *adulterinam licèt*, sinû foveant: dignemur nos rem minimè præjudicatam excutere, & ad unius veritatis leges exigere. Nihil moremur aliter opinantium turbam, sanabimur enim, ac à veteri falsi dogmatis fermentô repurgabimur, si separemur à cœtu, selectósque bellipotentes, qui Nobis inimicos gerere vultus, *ficta specie*, cernuntur, partes in no-

Fœtus formationem, motum & partum, geometricâ quâdam æquabilitate sese consequi, ex *Hippoc. Epid. 6. sect. 8. Aphoris. 8.* & *Epid. 2. sect. 3.* Fœtus 240. dierum, esse vitales, eosdémque juxta Hippocratis computum, plenè & præcisè *Octimestres* esse, quia menses solares sunt computandi. *Ex libello περὶ ἀρχῶν.* Ut alienâ fide non salvamur, sic nec alienâ, præsertim ubi erronea est, sapimus. Veritatem prosequi, ingenui est animi, post habitis auctoribus, *licet gravissimis*, ab eà deflectentibus.

nostras vi nulla pelliciamus. Non autem auctoritas sola, *qua per se ignava est ac iners, prorsúsque manca*, sed & gravissima rationum momenta, atque constans firmatáque summorum Atlantum experientia, pro Nobis militabunt; sícque trinis hisce triplicis æris scutîs obtecti, adversus tela in Nos ab adversariis contorquenda, invictissimi stabimus. Ita mihi, ubiubi amica veritas, ut nullus amicior unquam, volentem, alienas ad partes aut trahat, aut alliciat. Eam ubivis tueri ut gloriosum, sic inprimis utile: pro eâ igitur, *ceu pro aris & focis*, dimicare est, prout Philosophum decet, alienigenis offuciis minimè prævaricantem. Eo olim pacto, in plerisque Hygeæ momentis, adversus Hippocratem Galenus; adversus Platonem Præceptorem, universúmque veteratoriè philosophantium cœtum Aristoteles, & adversus Medicos Cnidios ipsemet Hippocrates, iisdem Nobiscum armis pro veritatê tutandâ feliciter conflixerunt. Sed eheu! quantæ molis erit, *multis hinc retroactis seculis*, de Octimestrium nece anticipatam opinionem de tot & tantis pectoribus revellere. Adeò hæc supinitas animos sopivit; ut plerique omnes huic causæ indormierint securi, non caventes, fœdissimam hanc esse Medicinæ labem aspersam, ínque dies singulos latiùs serpentem, nullô nunc smecticô eluendam, ἔτι γὰρ διὰ τὴν ὑπόληψιν, κἂν σωθῇ τι ὀκτάμηνον, νομίζουσιν οὐκ ὀκτάμηνον εἶναι τὸ γεγενημένον, ἀλλὰ λαθεῖν ἑαυτὰς αἱ γυναῖκες συλλαβοῦσαι πρότερον, *& anticipata mentis illius ergò, si quis salvus sit Octimestris, Octimestrem illum nequaquam reputant; sed conceptionis tempus præcessisse latenter, ac ipsis latuisse Matribus* *. Si autem de tanta judicii anticipatione conquestus est Philosophus, quid nunc Literarum sortem non deflebimus? Nam unà cum seculis ætatéque hominum, isthæc opinio usque adeò inveteravit, ut qui eam ex animis revellere studet, is, *ceu vesanus*, Anticyram relegetur. Sed haud inconsulti procelloso huic pelago Nosmet commisimus: en actuariam navem nostram scientes & experti regunt Argonautæ. Auscultent & perpendant, *fidem Nobis abrogantes*, sagacis Stagiritæ placita, quibus definitè, distinctéque designat, καὶ ἑπτάμηνα καὶ δεκάμηνα γίνεσθαι, καὶ κατὰ τοὺς μεταξὺ χρόνους, hoc est, *nasci septimô non solùm & decimô, sed & octavô & nonô mensibus*. At ne quis scrupulosus vitilitigator autumet sese Nostrô commentô ludificari, ad sequelam orationis sedulus attendat, καὶ γὰρ, addit Philosophus, τὰ ὀκτάμηνα ζῇ

Quàm operosum sit, rem præjudicatam revocare.

Auctoritates aliæ, Octimestribus faventes.

* *Arist. hist. Anim. 7. cap. 4.*

μὲν, ἧττον δέ. Hocipsum tanti naturæ rimatoris verbis & aliis suffulciam, καὶ ἑπτάμηνα καὶ ὀκτάμηνα καὶ ἐννεάμηνα γίνεται καὶ δεκάμηνα τὸ πλεῖστον. *Fœtus nascuntur & 7°. & 8°. & 9°. & ut plurimùm decimo mense.* Subdam & expressiora Edicta, quibus *Octimestres* vitæ compotes sancivit, τὰ δὲ ὀκτάμηνα περὶ μὲν Αἴγυπτον καὶ ἐν ἐνίοις τόποις ὅπου εὐέκφοροι αἱ γυναῖκες καὶ φέρουσί τε πολλὰ ῥᾳδίως καὶ τίκτουσι, καὶ γινόμενα δύναται ζῆν κἂν τερατώδη φύηται, *qui autem mense nascuntur Octavô, vivere, ac adolescere in terrâ Ægyptô possunt, & quibusdam aliis in locis, ubi mulieres fertiliores sunt, multósque simul facilè ferunt, & pariunt, etiamsi monstrosi sint.* Ubi notes velim, de mente Philosophi Octimestres vitâ donandos esse ubivis gentium, si sub conditionibus & causis, quæ eosdem in terra *Ægypto* vitales reddunt, nati sint. At nostris in tractibus, *cœli benignitate lætis*, quotquot eæ sint conditiones & causæ, vigent eæ omnes: vigebunt igitur & Octimestres. Major patet his verbis, καὶ ἐν ἐνίοις τόποις, quibus docemur; angustis Ægypti limitibus Octimestrium vitam non circumscribi, quasi inibi locorum, *prærogativa nulli cedenda*, illis esset unicè vita concessa. Ibi etenim vivunt in vim causarum mox prolatarum: at eædem valentissimæ sunt nostris in climatibus quorum temperatura fertilis parentúmque robur ac temperies proba, succulentúsque habitus vegetus, fœcundi energici principii ubertatem subministrando, communi in vitalitatem nisu conspirant. Cui præter hæc, in medio aut propatulo non est, Nostrates mulieres εὐεκφόρους εἶναι, *ad exactos menses uterum commodè perferre*, cùm multas cernere sit, quæ nihil damnosi in tota gestione passæ, fœtus suos auspicatò promant in lucem: αὗται δὲ φέρουσί τε πολλὰ ῥᾳδίως καὶ τίκτουσι, κἂν τερατώδη, *plures negotiô nullô & gestant & excludunt partû unicô*, monstrificè quasi, seu τερατωδῶς: mulier namque, nusquam non μονοτοκεῖ, nec πολύγονος, ἀλλὰ μονοτόκος τὴν φύσιν ἐστι, *multipara, sed unipara secundum naturam est. Octimestribus* autem vitæ usuram speciatim impertiri, ubivis terrarum oriantur præfatis conditionibus affecti fidem faciunt textui prolato annexa verba, quibus haud simpliciter dicit Philosophus; ἐνταῦθα μὲν ἂν ζῆν τὰ ὀκτάμηνα, sed subjungit καὶ ἐκτρέφεσθαι, quasi hæc fatus esset: In istis plagis, *Octimestres* fœtus, vitales non duntaxat eduntur, sed enutriuntur & adolescunt, ac, *quantùm ad mensem Octavum attinet*, vitales annos consequuntur. Hinc legere est apud Plutarchum, *multos Octimestres evasisse Viros*; πολλοὺς ὀκταμηνιαίους γεγενῆσθαι ἄνδρας; & apud Plinium, *translatitium in Ægypto*

Non modò Ægyptios, sed & alios Octimestres, vitales esse.

gypto esse & octavo gigni, atque *in Italia tales partus esse vitales*, *contra Priscorum opiniones.* Si in Italia, quidni & in Galliis, omníque cœlo clementi, nec algido, nec æstuoso? Sic Orientales illæ *Dionysiaca*, aut *Strongylina* mulieres, *Asclepiade teste*, faustos *Octimestres* enituntur. Nolim ego fidum illum & luculentum eventum fabulositate elevasse; munus aiunt Naxiis datum à matertera Bacchi, *nati octavo*, Lucina Junone scilicet, cui dicata Naxos.

Non defuêre plures alii penitioris Naturæ venerandi Mystæ, qui, ævo ab omni, eidem veritati fecerint sacra. Injurius es quippe Tuos in Majores, si Tecum reputas, unô illos orê, Mortem *Octimestribus* irrogasse. Comprobatur enim, Cæcilium, *vetustissimum Comœdiographum*, *humanarum rerum vel callentissimum*, haud insulsè, inconsideratéque mensem octavum, *à Menandrô Comicô Poëtâ prateritum*, non prætermisisse, sed genicalem agnovisse: Nec eum temerè à multorum opinionibus descivisse, Marcus Varro uti credamus facit; nam *mense* nonnunquam *octavo* editum esse partum, scriptum reliquit. Ipsissimáque Gellii minùs vetusta ætate, *quibusdam duntaxat, non omnibus, Romæ degentibus, abortio visa est, mensis octavi intempestivitas.* Octimestris ergo, jam olim ἀμφήριστος, *ambiguus, litigiosus, ac in contentione positus*, ancipitem Doctis litem intulit, sed suis tutoribus acerrimis minimè caruit. Sic Censorinus Euriphontem Cnidium ponit in mediô *causam Octimestrium* contra Epicharmum acriter agentem. Plinius ipse, *dissidium conciliaturus*, instanter, pugnacitérque stat à partibus *Octimestrium*; ac ubi litem judicandam digessit, memoratissimô exemplô, litigantes judiciô absolvit, Cæsoniam proferens, *Caii Principis consortem tori*, quam Vestilia genitrix *Octavo* prosperè enixa est. Ita famosum ferunt Vincentium Pinellum, *eruditionis omnigena Virum*, unà cum Cornelia sorore gemella, perruptis *Octavo* suis circundantibus aquis, sub luminis oras feliciter prodiisse, eorum matre cum Latona de epitheto Διδυμοτόκυ, meritò contendente. Novissimo pariter ævo, dum Urbini ingens suum de *Octimestribus* conderet *Bonaventura* volumen, tres *Octavo* natos superstites vidit. Pari instantia notarunt, Cardinalem Sfondratum, ambósque filios ejus *Octimestres*, vitæ suæ stadia plenè emensos esse. Gravissimi quique haud sublestæ fidei Scriptores innumera *Octimestria* exempla adamantino scalpro posteris animis insculpsere. Sed fastidiosâ forem prolixitate tædiosus, illis si undique corrasis mea

E veteribus, alios complures, Octimestribus patrocinari.

Experientiâ rerum magistrâ, *Octimestres* esse vivaces.

mea intumeret *Diatriba*. Experientia enim Nobis duce, & normæ vice, omnísve demonstrationis initio, isthæc è millenis pauca inconcussè stabilient securam *Octimestres* vivere vitam. Immo, hac vitalitate beatos eosdem; *susceptam provinciam abundanter impleturi*, de mente Dictatoris summi mox pronuntiabimus confidenter, *frendeant licèt alii*, hunc ubi luculentum Auctorem, cùm Majores suos, tum coævos, de fœtuum exclusione in quadruplicem phalangem directos commonstrantem adducemus. Priùs autem, *quò Sparta & completior, & ornatior sit*; ex intimioribus Philosophiæ penetralibus variantis humani partûs palmaris eruenda causa, adversáque doctrinæ, *quam tuemur*, argumenta ventilanda, ut Galenicos demum, *coronidem imposituri*, hac de lite sciscitemur Manes.

Quid nobis exequendum supersit.

Tempora humanæ partionis esse varia, suprà quidem è Priscorum monumentis probavimus; sed tantæ eorum varietatis genuinam causam haud rimati sumus. Lubet nunc rem tentare; & multa cura, multáque cogitatione eruere; forsan enim perscrutando comperiemus, & velut ex abditissimis latebris in lucem proferemus. Cur ergo brutarum animantium præfinita est regularísque pariendi periodus, quæ nec decurtatur, *nisi morbosè, vel illatâ vi*, nec protollitur? At mulierum partus variant à principio intrinseco, nec morbido nec violento. An dicemus, bruta periodicis, anniversariísque amorum incentivis & igniculis concitari & incendi, adeóque pactis legibus parere; hominem verò, nec præfinitò, nec annuatim, sed indefinitè, totiúsque anni decursu lasciviæ stimulatum œstrô, dissolutam & intempestivam Venerem exercere; illóque suo concubitu intempesto & inopportuno nasciture sibi prolis, *alioquin præstitutas, statásque*, periodos accelerare, infantémque præmaturè evocare, ceu fructum ex arbore ante plenam, consummatámque maturitatem decerperet?

Abstrusam variantis humani partûs causam, acri mentis obtutû indagandam esse. An frequens & petulans coïtus, partum acceleret, vel moretur.

Verùm enim verò, uti fatemur fœtis brutarum animantium fœminis Venereos ignes extingui, solámque mulierem, *gravidatam licèt*, maris non modò patientem, sed & sæpiùs appetentem esse: sic & inficiamur maritos esse plures adeò salaces, ut Venere nimis petulca, proli suæ officiant; negamus pariter, prægnantes omnes propudiosas & libidinosas esse: adeóque petulans ista Venus & procax, paucorum duntaxat, *non verò omnium*, partuum terminos interturbare potis erit; nam quoties Venus plùs non lascivit, pleniorem alimoniam uterinas ad partes allicit & fœtum uberiùs nutrit, imò & recreat,

nedum ipſi officit. Sed demus, Venerem laſcivam, atque protervam partionis tempora permutare; an illico, ea perinde remorabitur atque accelerabit? Minimè gentium; nam ubi coïtu effræni & immodeſto ſummâ uterus dulcedine delinitur, partio exinde quidem antevertitur, ſed eam ideo retardari planè implicat. Quo enim pacto, *quæſierim*, partus ille, qui ſeptimo, vel octavo, vel nono menſe, carceris ſui fores perrupturus eſſet, jam ob virilem, in ſinum pudoris jactatam haſtam, ulteriori cuſtodia coërceretur, quaſi hoc intruſo veretro magis ac magis compelleretur atque compingeretur? Quin imò, mutone petulco ſuis de ſedibus dimovebitur, eripietúrque. Nimio ſiquidem partium genitalium titillatu, multáque ſeminis ſpiritibus turgidi effuſione, utero gravidato & conniventi vis infertur, blanda licèt ea ſit atque voluptuoſa; ſpiritus enim ſpermatici maximè ſunt igneæ naturæ conſortes, adeóque & petulci, ac impetum quoquoverſum facientes, ut per intimiores uteri receſſus liberè commeent atque remeent; proindéque uteri orificium internum, *arctè priùs conſtrictum*, recludunt, totámque molem uterinam agitant & quatiunt; ac conſequenter fœtum ipſi innatum, *ceu terra plantam innutritam*, commovent & concutiunt, & à ſolo ſuo natali revellunt, eradicántque, ac in hominum lucem evocant. At taliter obtingens partio, omninò anticipata & violenta cenſenda, nec ullatenus naturalis reputanda: Vis enim fœtui illata eſt, licèt fœta ipſa mira voluptate fuerit affecta. Tanto autem damno quadantenus obviam ituri Arabum Medicorum Antiſtites, reſcriptis ſuis gravidam à coïtu ſummovebant. Sed quorſum tales ſanxere leges? nam ut matrimonium caſtum nec fræno, nec regula eget; ſic ubi petulans eſt libidinis intemperies & effrænata luxuria, nec patitur legem, nec habenas audit.

An *gravida, à coitu arcenda?*

Si mulieribus etenim, quæ Veneris calcitratu inſtigantur, impelluntúrque, præcipitur ut abſtinenter caſtéque cum maritis concubent, eæ Venereis aculeis compunctæ, & calcaribus quaſi ſtimulatæ, *ceu furiis agitata & compulſa*, ardentiùs feruntur in vetitum, concitatiúſque in Venerem totæ ruunt. Sed rurſus, quorſum iſta ſanctio? nihil ſiquidem ad eas attinet, quæ mox à conceptu, aut viduæ fiunt, aut maritos habent, chronicam in ægritudinem delapſos, proindéque effœtos & invalidos, luctæque Venereæ prorſus impares. Iſthæc ergo ſinamus Turcis duntaxat mulieribus, quæ toto graviditatis decurſu,

à coïtu absterrentur, nec ideo tamen, nostratibus mulieribus [*quæ morem istum Turcicum, ceu nefastum diris devovent*] seriùs pariunt. Modicus enim coïtus, *ut notavimus*, nec *fœtui*, nec *fœtæ* ullum detrimentum affert; quin è diverso, pleniùs illum alit & roborat; *hanc* verò mœrentem recreat, morosámque demulcet.

An prægnantium gula, partûs tempora mutet? An ergo varia dixeris humani partûs tempora, ob ingluviem & insatiabilitatem mulierum? Sed, *amabò*, quota quæque est perinde omnivora ac omnivola, quæ dapes quærat, quibus aut expletum, aut fastiditum stomachum vel lacessat, vel erigat? Quinimò, picantes pleræque cibos vel optimos, primoribus labris vix attingunt. Sed demus aliquampiam omnigenûm eduliorum inexaturabilem gurgitem esse; an continuò isthæc ejus voracitas ad gestationem in decimum, vel undecimum mensem prorogandam, quidpiam conferret? Quin potiùs eam accelerabit; haud secus ac enim oleo nimio lucerna, aut nimia lignorum strue ignis, suffocantur, sic fœtus, ingestorum nimietate vel in ipso suo promptuario obruitur, opprimitûrque.

Istis itaque valere jussis, rem totam altiori indagine scrutemur, & abstrusioris naturæ recessus rimemur, ut rem ipsam si non assequamur, odoremur saltem, & aliis detegamus. En è tritico, quod fœneratò terræ gremio creditur, aliud citiùs crescit, aliud seriùs adolescit: aliud enim est trimestre, aliud verò hybernum. Sic humanum genitale sperma aut temporiùs provenit, aut tardiùs sobolescit, unde alios mense septimo, alios octavo, & usque ad initia decimi, undecimíque gigni *notat Plinius*, memoratæ Vestiliæ usus exemplo, *Herditii ac postea Pomponii atque Orfiti, conjugis*, quæ septimo primùm peperit, subinde undecimo, rursus septimo, tandem *Octavo*, partus auspicatos, qui in viros adolevere. Ratum autem nobis est Sole incerto hominem nasci, ratione variæ atque variæ temperiei, quam à cujusque individui temperamento peculiari talem vel talem sortitur semen; prodit namque multifariè sic affectum atque determinatum ut seriùs, aut citiùs in prolem vitalem maturescat. Hæc autem in homine, quàm in brutis, magis anceps est, ob enormem & exlegem vitæ modum, & immoderatum omnigenum dapum edulium, alia atque alia cælatura sperma signantem, pro cujus vario charactere varium Natura facit, & tenore dissono abstrusum suum formationis exequitur opus. Hinc embryonum alii citò

Rationes

fin-

fingantur, citò moventur, citò pariuntur, dum alii, languidiùs figurantur, ignaviùs sese volutant, seriúsque erumpunt in lucem. Igitur maturitas fundamentalis est causa partûs naturalis & vitalis: At partus *Octimestris* maturus est: Ergo partus *Octimestris* naturalis & vitalis. Major, *præter allata*, ex ipsa definitione *partus* evincenda, *perfecti* quippe *est & maturi fœtus editio*; sive, *fœtus est in utero geniti, atque jam absoluti*, seu maturi, *à matrice emissio*. Minor ex allatis de seminis natura varia, satis supérque patescit, móxque conspectiùs elucescet. Perfectio siquidem in partu & maturitas, vitam necessariò inferunt; immò unicum complementum summus Hygeæ Parens causam asserit esse vitalitatis, qua beatur Septimestris, ὅτι, inquit, μετέχει πάντων, ὧνπερ καὶ τὰ πλεώτατα μετέχει, καὶ μάλιστα περιγινόμενα: *Quòd omnia sit ille consecutus, quæ fœtibus insunt vel perfectissimis, ac maximè vitalibus.* Quocirca rerum inter se pugnantium est conflictio, statuere nobiscum, mensis *Octavi* fœturam perfectam esse atque maturam, sed abortivam ac minimè vitalem; partui enim perinde adversatur abortus, ac mors vitæ, omnísque imperfectio, aut immaturitas æquè necis causæ putandæ, atque iis opposita vitæ fontes censendi; siquidem partus, *ut partus*, idcirco tantùm à natura formatur, fovetur, & completur, ut completus & perfectus, *quantùm in se est*, *modò extrinseci nihil probibeat*, oriatur ad vitam, & actu vivat & adolescat, vivere saltem & adolescere queat. Perfecti enim, editíque fœtus propria actio, est ipsum vivere. At fœtus, *Octavo* completus excluditur, ὁ σεσαρκωμένος καὶ ὁ πάχος ἔχων εὐτραφέως, ἄνοσος διαπεπλεκὼς, ὁλομελής τε καὶ πανοπλίῃ τῇ ἑαυτοῦ διαπηθεὶς, *carnosus, atque suam crassitudinem habens opimam atque salubrem, omnibúsque suis præditus membris, & omni velut armaturâ suâ instructissimus*; suámque σύγκελσιν seu τελειογονίαν, quam τελειότητα, πάχος, παχύτητα καὶ τελείωσιν vocitant, plenè nactus. Corpore enim solido est, pleno, succulento, absoluto, symmetróque, imò τελειοτάτῳ καὶ ἰσχυροτάτῳ, *perfectissimo atque robustissimo*, ut dixit divinus Senex. Quidni igitur vitalis? *Natura* quippe, *nibil frustra facit*: si itaque hominem septimo & *Octavo* perficere valeat, cur illius editionem in longiores distrahet moras; cúrve conceptum suum, *jampridem suis numeris absolutum*, non egeret *Octavo*, sed tenebricoso carcere insontem angustè coërcebit loro revinctum? Quin æquiùs ille, διὰ τὴν τελείωσιν ἐξέρχεται καὶ μεταβάλλει τὴν γένεσιν ὡς ἔχων τὰ

Octimestribus suffragantes. Maturitatem perfectionémque, causas esse palmares vitalitatis fœtuum. Septimestres vitales esse, in vim perfectionis quam adepti sunt: Ergo & Octimestres fore vitales, quia non modò perindè completi, sed & maturiores.

Partûs causæ.

ἰωυτῦ, ϰ λύεται ἀπὸ ϛ δεσμῦ, *propter suum complementum, ac suam perfectionem absolutissimam ex uterinis demigrat locellis, & sese latebris illis & custodiâ subducit*, atque sic

Colla jugo erumpit, abruptáque lora relinquit:

Fœta inter hæc, *suas partes tenens*, ipsum, *ceu gravans nunc onus*, excutere gestit; ambóque luminaria majora, suis viribus maturatum eum accelerant *Octavo*, evocántque vita donatum. Sic, Gratiis hisce tribus, votis iisdem concorditer aspirantibus, felix *enascitur, atque oras in luminis exit.* Nequaquam igitur exclusio isthæc *Octavo* aberratio est, aut hallucinatio naturæ malè moratæ, sed laudabiliter statóque momento agentis opus; ubi namque fœtu pleniori atque maturo, *ceu graviori sarcina* matrix oneratur, suum laxat orificium internum, *antea quàm arctissimè conclusum*, totísque nervis insurgit ad expulsionem hospitantis puelli; nec uterus modò, sed & membranæ, plenissima calcitrosi fœtus maturitate distentæ, hiant, crepántque, *siliquarum ritu maturiori semine ingenito dehiscentium.* Fœtus imprimis, *qui in dies invalescit, maturatúrque*, pelliculas istas, *quibus involvitur*, calcitratu dirumpit, & in uterinam cervicem sese devolvit. Hinc, & fœtu trudente, & appellentium aquarum alluvione, expleta quasi & nauseabunda vulva patescit, fœtúmque *Octavo* explodit, inoffenso prorsus regularis Naturæ ductu. Quem etenim, *amico priùs complexu*, fœtum continebat uterus, eundem nunc, *ceu molestum hospitem*, ejicit, partim quoniam pleniùs distendi recusat; partim quia pondus supra vires continentis esse cœpit; partim denique ob morsus & incentiva tum calcitratu valido, tum aquis, diutina mora acriusculis, mordacibúsque.

Partus quo pacto fiat?

Illo negotio confecto, peroremus tandem, *Octimestri* æquè rectè ac Septimestri & Nonimestri, sua esse præfixa, constitutáque tempora; nec ineptè inferamus eum excludi, vel ante diem Nonimestris, vel à die Septimestris; sed præstituta die, limitatáque periodo prodire; præsertim, cùm sit consummatior, atque nervosior ipso Septimestri, *utpote altero mense provectior*: nam quandiu moratur in utero, in eodem tamdiu nervos contrahit, isthæcque ejus mora satis supérque determinata est ut ei robur conflet. At *Octimestris* ducentorum quadraginta dierum diutiùs inhæsit in natali solo, diutiúsque nu-

Octimestrem, sua periodo nasci.

Octimestrem habendum esse, magis vitalem quàm septimestrem. *Reclamante licèt Conciliatore, differ.* 49.

nutritioni fuit addictus, (*quatuor enim septimanis, binis cum diebus, ternas Septimestris hebdomadum decurias transcendit*:) Majus igitur consummatiúsque robur nactus est, validior ergo, ac potiori vita donatus. Nam, *juxta Logicorum Maximas*, si quod minùs videtur esse, est, id quod magis videtur esse, erit. At Septimestris minùs videtur esse posse vitalis, attamen vitalis est. Ergo *Octimestris* vitalis erit, ídque ob rationem superam, Dictatoris rescripto fulciendam, *ne, sine lege loquentes erubescamus*, *παιδίον ἐν τῇσι μήτρῃσιν ἐνεὸν, ἰσχυρότερον μᾶλλον γίνεται*, *puellus magis ac magis roboratur, quandiu nidulatur & alescit in utero.* Quî enim aliter fieret, cùm inibi, tepido in nido degat, nutritioni totus incumbens; at à pleniori nutricatione majus sano robur. *Octimestris* igitur vegetior est, torosiórque ipso Septimestri; solidioribus enim, compactioribus, ac ulteriùs formatis est artubus, calorémve naturâ suâ intensiorem & extensiorem habet. Minoribus tandem, à perfectiore & magis ordinaria pariendi periodo, *nono scilicet mense*, parasangis distat. Medius denique, Septimestrem inter & Nonimestrem, aliósve provectioris ævi, longè consummatos atque vivaces, constituitur. Eorum igitur cùm perfectionis, tum vitæ plenissimè consors; Natura enim, non transit, *citra grande offendiculum*, de extremo ad extremum, absque medio eorum participe, *ἔστι γὰρ ὡς ἔσχατον καὶ μέσον ἀμφοτέρων, τὸ μεταξὺ*, *quod enim intermedium est, utriusque particeps est extremi.* Quæsierim lubens, à quo principio, quæ septimestri innata est vitalitas, cesset *Octavo*, quæ nono redintegretur atque resurgat? Quid pacatæ istius vitæ cursum abrumpat, ac tantam necis causam irrevocabilem interponat? An ex improviso, inauspicatóque, fœtibus incautis, suíque nimiùm securis, *vitæ filum resciſſura*, invidiosè ingruit Atropos? Hoc incongruo minimè dato, non est, quòd elumbem, effœtúmque, ab incondito irritóque, egressum quæritando, septimi motu, fœtum obtrudant. Tria enim, *quæ minimè fatemur*, supponunt. Primò, fœtum omnem septimo inordinatiùs sese exagitare: Secundò, moveri tunc ad exitum sibi parandum: Tertiò denique, commotione tanta debilitari in tantùm, ut feminex & morti citimus eam reapse incurrat.

Sano, dixi, *impura enim corpora, quò plus nutriveris, eò magis læseris.*

Octimestrium vitalitate, validissimè stabilitâ, objectiones refellendæ veniunt.

PARS ALTERA,

Quæ senis articulis concluditur.

1. Triplicem modò prolatam adversariorum hypothesin, *ceu directam in octimestres aciem*, rationibus invictissimis debellat; triplicémque mantissam adnexam habet, quæ, *copiarum adinstar auxiliarium*, superstites, *sed palantes* hostes veritatis imperio etiamnum subjugat.

2. Pythagoricos numeros calculat, & eos nullo loco, numeróque habendos esse docet.

3. Astrologica argumenta diluit, suóque de solio chimærico Saturnum deturbat, atque in exilium æternum relegat.

4. Priscos Medicinæ Proceres, quadruplicem in sententiam de terminis formationis, motus, & partus fœtuum distractos, catervatim digerit; simúlque Hippocratis famosissimam illam *τὴν Ἔκπλωσιν, à tot malè Græcis Auctoribus infamatam*, genuino suo sensui restituit; Duplex præterea, Sabini, *pervetusti Medici*, super eâ Sophisma dissolvit.

5. Hippocratem, 1. duplici ratione, in eo ipso excusare tentat, in quo & illum accusat, quòd scilicet à partibus *Octimestrium*, quorum tutorem amantissimum se gessisse debuisset, deflexerit. 2. Galenum, *de Octimestribus licèt per transennam locutum*, nostras in partes pellicit.

6. Tandem, *Octimestres* fœtus vitales esse acriter quidem propugnat, verùm, nonimestribus prærogativam cedit: ac demùm, *Octimestres* dirimit in eos, qui nutu suo ex uteri latebris in apertam lucem erumpunt; & eos, qui causa quapiam, vim ipsis inferente nascuntur. Priores felices & faustos autumat; alios verò, infortunatos & inauspicatos reputat; illíncque tandem perorat *Omnem marte suo nascentem* Octimestrem *esse vitalem.*

ARTICULUS PRIMUS.

RECTE Sennertus gravidarum teſtimonium inclamat, certior ut fiat Embryonico de motu; nulla enim potiori diſquiſitione id aſſequi datur. Ipſæ igitur utero gerentes, rerum, quæ & in ſuis geruntur præcordiis, & acrem oculorum obtutum eſfugiunnt, fidiſſimæ nobis ſint internuntiæ. Percunctemur omnes ad unam, fidejubebit nulla fœtum ſuum incompoſitiùs motitari ſeptimo, quàm reliqua, *à media geſtatione*, temporis intercapedine. Sed ſi is motus tantus eſt, fœtum ut enecet, quî obtingit, matres ipſas ut lateat, nobiſque ſtantes ex adverſo, id ſecreti norint unicé? Annon Chimæricis nos illudere ſtudent? Nam ſemel ac fœtus compagem ſuam completam tertio, vel quarto menſe valentiorem adeptus eſt, movetur & calcitrat, juxta robur quod nanciſcitur. Hinc prout placidè, aut irrequietè ſuis in clauſtris degit, ſic hàc & illàc ſeſe provolvit, atque volutat, membra quoquoverſum impellens, corpus contorquens, ſeſe inflectens, gyrans atque regyrans, undoſo ſuo ſubſterniculo innatans, umbilicalem ad funem alligatus, quo, *ceu loro aut habenis*, ductus, *in equorum quaſi domitus palaſtra*, ſubſilit frequens, ſuiſque aliàs crebrioris, aliàs inſolentioris; aliàs remiſſioris, aliàs vehementioris; ſigna dat calcitroſus. Aliquem itaque motum ſeptimo fieri ultrò cedimus, ſed eum ſeptimo addictum & peculiare conamen eſſe ad egreſſum conſtanter inficiamur. Cur etenim, qui naturâ vel *Octimeſtris*, vel Nonimeſtris eſt, definitum ſibi tempus præverteret, ſpontéque ſuâ, & nutu ſuo, exitum ſeptimo tentaret, in ídque valentiſſimè colluctaretur? Suo namque ſi excidit conatu, *magnis excidit auſis*, & fruſtraneam egreſſionem aggreſſus eſt, ejuſque rectrix Natura, *quæ conſilio quaſi ducitur*, laboravit incaſſum. Si verò prodit in lucem, moriturus illicò prodit, utpote infra maturitatem ortus. Ejus igitur ab utero ſeceſſio, à naturæ tramite deviaret, ac conſequenter *Natura præter Naturam ageret*, quod contradictum evidens involvit. Dixerim aliter, ſi ſeptimo movetur, aut maturus aut immaturus movetur; ſi maturus, indubiè exit ſeptimeſtris & vitalis: fruſtra ſiquidem, immò noxiè, maturatum eum, exitu interdiceret Natura, auſpicatum ejus, nonum in menſem protollens adventum. Si immaturus, cur, [illegible], natura mo-

1. Hypotheſeos confutatio.

Secundæ ſuppoſitionis infractio.

vet, cúrve eum ejicere nititur, quem semel admissum, sinu debet diuturniori fovere. Iniqua foret noverca si cum fœtibus suis præmaturè, & præposterè sic ageret. Annon insuper rari sunt Septimestres? Septimo igitur rarenter exitum tentant; abhorret enim moderatrix Natura sine frustrari toties. Si rari exitum tentant, pauci ergo perituri sunt *Octimestres*, cùm pauci hanc secum necis suæ causam circumferant, effœtas scilicet vires atque profusas, in conamine illo casso, *quod fingunt*. Conficiamus ergo, septimi motum, minimè deflectere ab alterius temporis intermedii motu, totius enim gestationis decursu, *uti retuli*, suis motibus infans jactatur in horas, modò pleniùs atque tumidiùs; modò compressiùs atque summissiùs.

Tertii suppositi reprobatio.

At tantùm abest, ut eo enervetur motu, *qui conversio levis est, & libratio quasi fœtûs ab umbilico pendentis*, ut econtrariò, puellum omnem, jam valentem, atque vividum, plenéque formatum viribus augeat & confirmet, nam *operatio potentiæ perfectiva est*. Igitur, ubi primùm fœtui motus aliqualis concessus est, singulis non modò mensibus, sed & hebdomadis, atque diebus, & horis, movetur fœtus; atque adeò motu suo, quam nactus est motivam perficit potentiam, eandémque iteratis actibus roborat, & habitum inde vegetiorem contrahit, ad ulteriorem, nervosiorémque motum, *ἡ γὰρ κίνησις κρατύνει*, *motus quippe roborat*, ut penitissimus crypticæ Naturæ scrutator Galenus, *à Platone doctus*, Dictatorio placito sancivit. Sed, *prærogativâ non nisi de Juris redundantiâ cedendâ*, demus fœtum omnem motu septimi in aliqualem incurrere calamitatem, & tempore egere ut recreetur, an idcirco hæc noxa, usque adeò infesta & damnosa erit, ut omnes ex æquo perimat? Nónne quispiam vivacior cæteris isthæc impendentia sibi damna declinaturus est, virésque citiùs resumturus, atque *Octavo* mense vividiore, ac spontaneo nisu, viam sibi hanc in aspectabilem hominum lucem straturus est? Insuper his, motus etsi quietem exposcat, an continuò quadraginta dies exiguntur ad vires refocillandas? Undenam, *quæso*, hunc præcisè numerum expiscati sunt? An ex abyssis mysticæ Naturæ reversi, tantas in moras, libamine nullo decurtandas, cum ea pacti sunt? An piaculum erit fœtui, *nonnisi morte piandum*, hos quadraginta dies morbosos non explere, sed morbo illo suo, ceu perperacuto, ceu peracuto, ceu simpliciter acuto confestim defungi, ac vel ineunte vel medio, vel exeunte *Octavo*, vitalitate ac robore ple-

num

num ſeſe pellere in lucem? Nónne ex ipſomet Hippocrate, de hoc numero dierum morbidorum ambigitur, *οἱ μὲν γὰρ μᾶλλον, οἱ δὲ ἧττον πονέουσιν, alii enim magis, alii verò minùs laborant*, atque ſic alii *ſeriùs*, alii autem *citiùs* reficiuntur. Rurſus, quadragenario ſi egent integro vires collapſas ut reſtituant, vel eos penitùs feriari neceſſum eſt, & tandiu quieſcere, ac immotos eſſe, quandiu hæc

Dulcia ſollicitæ geſtabunt pignora matres,

quod experientiæ diſſonum eſt; aut ſi moveantur denuò, cùm in dies ſingulos validioribus cieantur motibus, conſequens erit, ut vel hiſce identidem ingruentibus damnis obruti ſuccumbant, vel novos æternùm quadraginta dies ad ſui redintegrationem exigant.

His auctarium adjiciam, omnes Septimeſtres debere perimi, quia ipſis attritis ac ſeminecibus, *ut aiunt*, novus acceſſit labor, partus nempe, cui ferendo impares occumbent: Priori enim ſua calamitate ægerrimè depulſa, graviori hac inſurgente, nullo negotio delendi venirent. Aliàs falſò ſupponunt motum menſe ſeptimo, uſque adeò fœtum enervare, ut toto egeat quadragenario ſole, ſuas vires ut reſumat, ſibíque ipſe robur conflet aliquod, quò partûs labores ſuſtinere valeat. Prima Mantiſſa.

Aliud eſt & tantæ molis ſuprapondium, fœminis *mares citiùs moveri, citiúſque formari*; Κινέεται πρῶτον τὸ ἄρσεν καὶ πρῶτον πήγνυται, vel cum Philoſopho, *κινητικώτατά ἐστι κυούμενα τὰ ἄρρενα τῶν θηλέων, ἐν μὲν γὰρ πλέονι χρόνῳ διακρίνεται τὸ θῆλυ ἢ ἄρρεν*. *Mobiliſſimi ſunt maſculi fœtus præ fœminis, ſegnior eſt quippe delineatio, atque ſecretio, conformatióque fœminea, quàm maſcula.* At fœmellæ complures, initio noni, vitales pariuntur; multi igitur mares, exeunte *Octavo*, vel nono appetente orientes, vita potientur. * Nam cùm ex adducto loco, motus fœminæ tardior ſit maris motu, dies circiter ſex, & ſi tempus partûs ſit triplum temporis motûs, & *fœmina* naſcatur vel ineunte, vel medio nono vitæ longævæ, quidni pariter & *mas* longævus *Octavo* naſciturus eſt? Secundum additamentum.

Advertere tandem, ſummum Hipp: omnes ab illo ſeptimi motu malè affici minimè cenſuiſſe; nam, quicunque ægrotat, *inquit*, † κατὰ τὴν ἰσχὺν ἑωυτοῦ νοσέει, *pro virium ægrotat modulo.* Ergo, qui neu- Tertium ἐπίμετρον.

D

* *Hipp. de Nat. pueri.* † *De Generat. Animal. lib. 4. cap. 6. ubi hæc bina loca, quæ conjunxi, legere eſt.* * *Epid. 6. ſect. 8. partit. 8.* † *Lib. περὶ γονῆς.*

neutiquam ægrotarunt ſeptimo, victuri ſunt *Octimeſtres*. Victurus eſt & qui ægrotavit, * *ἢν μὴ σφόδρα νοσήσῃ*, *ſi graviter non ægrotavit*; ſic namque morbo ſuo confeſtim depulſo, integra virtute, *ſibi radicali*, vivaciſſimus prodibit *Octavo*.

Duûm generum alii errores refellendi.

Labefactatis, dirutíſque ſingularibus fundamentis illis, reliqua, *ex ſe jam ruinoſa*, collabi neceſſum eſt. Pythagoricorum, quippe & Aſtronomorum rationes, ab ipſiſmet iniquioribus in *Octimeſtres* Judicibus exploſæ ſunt, nec eſt quòd in iis ſugillandis fuſi ſimus.

ARTICULUS SECUNDUS.

Pythagorei brevibus confutantur.

Hanc locutionem ſumſi ex A. Gellio Noct. *Artic*. 3. *cap*. 16.

Malè ergo ſciolus quidam, in hæc verba invectus eſt, quaſi malè Latina & Cimmeriis tenebris eſſent obſcuriora.

Res ſanè permira, fœtum numeris ita addictum eſſe, ut fatis concedat naſcens *die Octavi ultima*, ita ut inverſo Seneca, *non primus dies, ſed ultimus det extremum*, noni autem prima, victurus egrediatur: Perbellè enim inquiunt, *at non probant*, menſem incipientem, aut etiam περιπλόμενον, necdum confectum, ſed affectum, cenſeri completum. At dicant fide optima, quid tantula morula beneficii fœtui contulerit? Egregia ſane diecula, *albo notanda lapillo*, quæ ſic vitam impertiat! Si numerorum rationem ſubducere lubet, imparem unicè numerum in deliciis à Natura haberi, intrepida fronte reluctabimur: nam *ludente natura par impar*, *ἀρτιαζούσης τῆς φύσεως*, hócque *ἀρτιασμῷ* gaudente, omni die, æquè pari ac impari, felices obtingunt & criſes & partus. Id ſidus rerum eventus iis luculenter commonſtrat, qui nec fabulis, nec dictis aliorum circumveniuntur. Quem Pythageorum fugit, *ſexto*, *qui tyrannus eſt*, *multos judicans vel ad ſalutem*, *vel ad mortem*, haud inſolentes eſſe criſes? Quem rurſus latet, decimeſtres partus longè ſuetos eſſe? Pro ſuperpondio namque, ſi numerorum vim ullam expendamus, numerus decem, præcellenti nobilitate cæteris excellit, hunc quoniam numerando ſemel adeptis, non datur plus ultrà, niſi ad *monadem* denuò referamur, quæ *monas* duplicata, triplicatáve per *dena*, vagatur in immenſum. Verùm, ne vel latum unguem à numero recedamus *Octo*, nónne is quatenus eſt quantitas diſcreta, prorſus otiatur, vi penitùs orbus; aut ſi quâ energiâ pollet, eâ pollet ob per-

* *Ex lib. περὶ Ἑπταμήνου.*

perfectionem, quam intra se includit, utpote constans unitate, & numero septem, proindéque Pythagoricis ad *Justitiam* dicitur: Primus enim omnium solvitur in numeros pariter pares, hoc est, in bina quaterna, singulíque quaterniones rursus bipartitò scinduntur in bis bina. Binis igitur quadratis cubis, inconcussa stabilitate stantibus, solidè constat; quatuórque simplicissimis numeris combinatur, quater scilicet duobus, qui duplum quaternarium conficientes, numerum pariunt *Octo*, Naturæ gratum atque tritum. An non tandem, *Octoni menses solares*, numerum septem, quater ac trigesies, *binis cum diebus*, includunt, ac binos anni terminos explent? Quæ dichotomia eburneo stylo notanda est.

ARTICULUS TERTIUS.

EXPLODENDI, exsibilandíque & insulsi Astronomi, cum sui Saturni imperio, *Octimestribus imprimis*, malè ominoso. Demus gratuiti, regnante Saturno, nullum prorsus malevolum ejus aspectum eluctari. Igitur, ubi alius Erro, & conceptui & nativitati dominabitur, nulli in vim sideris *venefici* atque *ἰοβόλυ*, *Octimestres licèt*, istud fatale dominium subituri sunt. At alii sex Errones suis sicut ordinibus regunt, sic & beant sub se natos; *Octimestres* ergo, qui sub iis nascentur, vitæ delicias carpent securi. Præterea, cùm ii sint sex, omnes *παιδογόνοι genitores*, præ uno Saturno *παιδοκτόνῳ infanticida*, necessariò deducitur, sexies plures *Octimestres*, fato functis superstites fore, quàm qui fato concedant. Immò, longè plures, quàm sexies, tuti supererunt, nam reliqui Planetæ cùm sint magis benefici, magísque prolifici ipso Saturno, indè contingit ut plurimi & concipiantur, & pariantur *Octimestres*, sub ipsis singulis genitalibus, quàm sub uno trucidatore Saturno. Sed rursus, nónne absurdum astruunt Saturni dominium in omnes conceptus, ínque natos omnes *Octavo*? Suppono *Hippiam* concipi hodierna hac aurora sub Saturno; *Calliam* pariter aurora concipi crastina, dominatum eodem tenente Saturno; an qui deinceps centeni, & in infinitum milleni, mensibus proximis concipientur, fatali subjacebunt Saturno? Quandonam igitur alii Planetæ tenebunt imperium? Quasi verò, *præ Luminaribus magnis*, mereretur ille scelestus, summo

Astrologi naso suspenduntur.

imperio potiri, cæterísque Errones, *omnes ad unum*, de cœlo quasi deducti, nihil aliud quàm Saturni solium suspiciant, ac supremum veluti Numen adorent? An qui formantur puncto temporis eodem, eodem propterea temporis excluduntur momento? An non ubi sexcenti universo terrarum in orbe, temporis hoc minuto pariuntur, ex ipsis alii sunt Septimestres, alii *Octimestres*; alii Nonimestres, alii Decimestres, alij demum Undecimestres? Quî fit ergo, ut nefandus ille Planeta, nec Septimestres, nec alios enecet, sed *Octimestres* unos, qui temporis ipsissimo puncto cum aliis orti sunt, qnos spirare finit? Si qualitatibus maleficis sese à fœtibus abalienat, & inimicatur, omnes ex æquo, non verò *Octimestres* cum delectu, de medio sublaturus est. Rebus deinde hostilissimi sideris consultius foret, tenelluli ac minutuli embryonis primordiis obfuisse, quàm provectiorem atque vegetiorem, jámque natum, orbare lucis usurâ concessæ. Sed *æquale crimen est, impedire hominem nasci, ac natum interficere*. Pariter itaque foret homicida Saturnus, primum Nostri germen si suffocaret, ac pullulans illud si perureret.

Rem expeditiùs exequar, si profiteor, qualitates ejus deleterias è Sapientiorum Scholis sibilo, cachinnóque exceptas, jampridem exulasse: quinimò, ejus beneficæ, Poëticis encomiis, aureo seculo altum intonuere. Supersunt igitur, idem in exilium ejiciendæ, Saturni *frigiditas* atque *siccitas*, quibus, vitæ adversis, nascentes, ac vixdum natos *Octimestres* extinguit. Etenim, nónne permulti validis vitæ principiis dotati, hoc est, valentissimis calore nativo, & humore radicali perfusi, repugnantes illas Saturni vires repriment atque domabunt? Quòd si usque adeò laudabilia vitæ principia minimè nacti sint, nónne qui ex ipsis, æstate vigente, & urente Sirio nascentur, calore tanto cœlitùs adjuti, inimicas illas Saturni qualitates ita repressuri sunt, ut *Octimestris* æstivus vivacior sit futurus Nonimestri brumali? Denique, an non temperatioribus nostris in Climatis, calidior & humentior aëris constitutio *Octimestribus* favet, eósque tutatur funestibus ab illis Sideris peremptorii viribus? Nati itaque sub Saturno, non omnes primum simul cum extremo diem suum clausuri sunt, sed debilissimi quique, rigentissimáque hyeme sati. Verùm, generaliùs liquet quàm absonum sit, cuilibet *Octimestri*, nondum formato, sed bullanti adhuc, vixdúmque salienti,

ve-

veneficum præesse Saturnum, *Octavo* rursus mense, *ubi fœtus idem, carceris sui fores perrumpens, prodibit in lucem*, lethifero potiturum Imperio. Vita deinde, medio stat plurium in causarum concursu, nec uni infido atque truci Saturno creditur.

Hominis primordia ex bulla & puncto saliente.

Vident ergo, contrariæ sententiæ fautores, nec sui esse dispensare dominia cœlestium globorum in hæc infima, nec cœlestes Orbes, litem inter se movere, aut de moderandis regni habenis, aut de illis, vel Saturno committendis, vel eidem subducendis; suis quippe luminibus, inoffenso, nec uspiam interrupto cursu, hanc vicissim fermentant, fœcundántque terrarum molem.

Veteris ævi Proceres, quatuor in partes secedentes, ponuntur in medio seorsum, ex Hipp. lib. de Alim.

ARTICULUS QUARTUS.

IAM itaque, lucidiora Astrologorum dogmata altissima nocte videor involvisse: mea nunc interest, stando promissis, liberare fidem, & *quadruplices* Hippocrateos, super partûs periodis, proferre *Majores*, qui meæ de *Octimestrium* vitâ sententiæ facem præferunt lucidissimam. Aliis igitur, *inquit Hippocrates*,

1. Turba.

Ἐς τύπωσιν λὲ ἠέλιοι, sive dies 35.
Ἐς κίνησιν ό, sive dies 70.
Ἐς τελειότηλα σί, seu dies 210. hoc est, tres hebdomadum decades, seu septem menses tricenarii: Solares enim, aliquot minutis, dies triginta superant, quod notes velim, ne quis argutulus, ἀκριβολογῶν, dictis te subducat.

2. Turma.

Aliis, ἐς μορφὴν μὲ, seu 45. dies.
Ἐς κίνησιν ος´, seu 76. dies.
Ἐς ἔξοδον σί, seu dies 213.

3. Cohors.

Aliis, ἐς ἰδέην ν´, seu dies 50.
Ἐς πρῶτον ἅλμα ρ´, seu 100. dies.
Ἐς τελειότηλα τ´, seu 300. dies, hoc est, menses 10. exacti.

4. Et postrema amplectenda Secta, contenta-

Aliis demum, ἐς διάκρισιν μ´, seu 40. dies.
Ἐς μετάβασιν π´, seu dies 80.
Ἐς ἔκπλωσιν σμ´, sive dies 240. qui terminus *Octimestrium* est, octies enim triginta dies, numerum explent ducentorum quadraginta dierum vitalium, ut hæc Veterum sententia luculentissimam fidem facit.

tionis æstuosissimæ licèt auctor.

Hippocratem juvit terminorum varietas, quibus non minùs dexterè, quàm gratè simul & eruditè, pro re nata usus est.

Consilii totius rationem exponam. Subolebat mihi ab ipso limine, enorme hoc nascendi tempus, cujus causas, *spartam ornaturus sedulò, quantùm in me fuit*, pervestigavi. Nunc meminisse juvabit supremum Legum nostrarum Sancitorem exigere Medicum περὶ λόγους ἀνυστὸν, *verborum copiâ, & leporibus atque gratiis affluentem.* Sanctionis ipse tantæ memorabile exemplar, orationis & varietate & venustate, sese præbet, dum variis hic terminis, *significatû pollentibus eodem*, delectatus est. Res tota, in opimam hanc segetem demetendam mox immissa falce, magis perspicuè patescet. En nimirum Hippocrates quater loquuturus de *figuratione, conformatione, delineatione*, ac *discrimine* partium embryonis, quatuor significantissima verba, *quæ eòdem coincidunt*, usurpavit. Τύπωσις quippe, quàm aliàs τὴν πρώτην πῆξιν nuncupat, in eandem nominis significantiam cum μορφῇ, ἰδέῃ & διακρίσει revolvitur. Sic, quater expressurus *motum*, sive *saltum*, vel *trajectionem* & sedium *mutationem*, ac *migrationem* quasi fœtûs ab una uteri parte in aliam, bis usurpavit τὴν κίνησιν, cui ejusdem significationis bina alia subjunxit, τὸ πρῶτον, δηλονότι, ἅλμα καὶ τὴν μετάβασιν. Tandem, *exitum* & *egressum* infantis ab utero, seu *partum naturalem*, & *à matre secessum*, quater quoque expressurus, bis revocavit in usum, τὴν τῶν ἐμβρύων πλειότητα, *perfectionem fœtûs*, quia partum illam necessum est consequi, *uti pleniùs mox innotescet.* Ille porrò *fœtûs perfectioni* τὴν ἔξοδον combinavit univocè, exitus enim infantis ab utero naturæ symmetræ periodicis sanctionibus gaudet, proportionantis triplò tempus partûs ad tempus motûs. Binis autem illis τῇ πλειότητι καὶ τῇ ἐξόδῳ tertiam synonymam subdidit τὴν ἔκπλωσιν scilicet, oscitantium interpretum scandalum & offendiculum.

Hoc dogma bis tetigimus è lioris Epidemicis erutum.

Η' ἔκπλωσις, quid significet, an *abortum*, an *exclusionem fœtûs naturalem*, expenditur.

Missis multorum quisquiliis, quibus hanc super illo verbo litem instructam conspurcant, τὴν ἔκπλωσιν ritè & concinnè ab Hippocrate, sagacissimo suæ mentis acumine rei naturam penitissimè contuente, exaratam profitemur. Nam, haud secùs ac fructus ab arbore pendens, maturitate plenus atque distentus, extremo suo retinaculo, seu pediculo, à ramo, *cujus nunc pars fuit*, prolapsurus humi, sese sua gravitate sejungit atque liberat, sic fœtus maturitatem octavo, *seu terminum assecutus*, ab utero, cui, *ceu caudici adhæsit*, laxatur undique, sponteque labitur, vel, ut cum Hipp: dicam, ἐκπίπτει, *cadit, decidit*, idque naturâ nequaquam violatâ; ipsa namque

* *Lib de Dec. Ornatu.*

que naturalem illum *casum*, sive *partum*, promovet ac etiam accelerat. Quem etenim, ut indigenam & consanguinalem, secum modò connutriebat, eundem nunc, ceu alienigenam atque hospitem ablactat, semovétque; Imò, ceu gravans & inutile pondus excutit. Ἔκπτωσις itaque, sive *casus* atque *prolapsio*, idem hîc sonat ac τελειότης, καὶ ἔξοδος *perfectio, & exitus*, quæ naturali tantùm & maturo, vividóque fœtui verè quadrant. Hanc veritatem illustro Galeni * contextu, ubi loquens de partu naturali, τὴν ἔκπτωσιν usurpat, *lapsum* scilicet, sive *lapsionem*. Meridiana luce clarius igitur est vocem illam apud Græcos optimè audivisse ad *partum merè naturalem* designandum.

Quid itaque suo susurro malè erudito, Nobis obganniunt, Hippocratem *ibi loci Octimestribus* inimicari, cùm econtrariò nusquam amicior, vitales eos nusquam expressiùs sanciat; his namque quatuor in recensendis modò prolatis sententiis, totus est in naturali, tritáque naturæ periodo, sive totus est in illis enarrandis, quæ naturâ benè moratâ contingunt. Ἔκπτωσις ergo, nequaquam *abortus* audiat, ut perperam vertunt. Nec suum Nobis inargutè Sabinum, *Ialemo frigidiorem*, textum Hipp: illum lævam in partem (*supinum ut suum errorem à tanti Judicis ore & criminatione tuetur*) detorquentem obtrudant. Nuspiam etenim Sabini verba, in Hippocraticis aut excusis, aut MSS. Codicibus, legere est. Sed ea qualia leguntur, *aureo licèt exarata stylo*, supinè ac oscitanter à Sabino, ejúsque sequacibus, lecta sunt. Et illinc profectò mirari minimè subit, tot Viros etiam graves, *specie recti delusos*, ab illo Sabino, *ceu ab igne fatuo*, in avia quæque deductos, ac in illud erroris barathrum miserè devolutos, combinando nimirum sejungenda; & sejungendo combinanda; nam quod subtexuit Hippocrates, οὐκ ἔστι, καὶ ἔστι, *non est, & est*, indoctè copulant cum præcedenti clausula summa, quasi legeretur ὀκτάμηνος φύσιος οὐκ ἔστι, καὶ ἔστι; *Octimestris proles non est, & est. Est* quidem, quia modò nata; *non est* verò, quia jamjam peritura. Unde eliciunt, perinde esse nasci *Octimestrem*, ac non nasci; quid enim juvat, *terris tantùm ostendi*, vel lucis usurâ frui tam concisâ. Nobis verò, *quos super hac re, Mercurius* benignior *afflat*, verba isthæc, οὐκ ἔστι, καὶ ἔστι, integrum complent sensum;

Hip. locum præsumtum *ex lib. de Aim.* Octimestrium vitalitati favere.

Sabinum, toto erraste cœlo, inter exponendum huncce Hippocratis decantatissimum locum.

Sabini duplex sophisma, *compositionis* unum, *divisionis* alterum, solvitur.

* *Lib. 15. de usu partium.*

ſum; quòd ſi aliis conjungenda forent, ſequentibus, non verò præcedentibus copulanda venirent. Illis etenim optimo inſtituto docet Hippocrates quamlibet de quatuor opinionibus à ſe prolatis *eſſe*, & *non eſſe*, ſeu *interdum veram eſſe*, *interdum verò falſam*, quòd noſtra naſcendi tempora ſint enormia. Circumciſiori verborum brevitate dialecticè dixerim, quatuor illas propoſitiones non eſſe *Neceſſarias*, ſed *Contingentes*, aliáſque ita *contingere*, aliàs autem *non ita*. Hâc anſâ porrò capiendum venire Hippocratem evincimus ſequelâ, quâ monemur illos Naturæ terminos multifarios eſſe, ac pro multimodis ſui partibus, *figuratione*, *motu* atque *partu*, vel protolli, vel decurtari. Quoquo autem modo id eveniat, *inquit Hipp:* nec multùm haſce Natura periodos prætergreditur, nec multùm infra ſubſiſtit, ſed tota hiſce veluti carceribus limitata, & coërcita metis, ſtadia ſua tanquam in decurſorio emetitur, *γίνεται δὲ ἐν τούτοισι καὶ πλέω καὶ ἐλάσσω, καὶ ὅλον καὶ κατὰ μέρος, οὐ πολλὸν δὲ πλείω, ἢ ἐλάσσω. Iſthæc autem*, (figuratio nempe, motus & partus,) *intra tempora contingunt vel longiora, vel breviora, & ex toto & ex parte, non multùm autem vel ſeriora, vel citiora.* Sic alibi verba faciens de prima embryonis configurarione, quæ aut quadraginta duobus, aut triginta diebus fit, ὡς γὰρ, ſubdit, ἐπιπλὺ ξυμβαίνει, ἐν τουτέῳ τῷ χρόνῳ, ἢ ὀλίγῳ μείονι, ἢ ὀλίγῳ πλείονι ταῦτα διαρθροῦσθαι. *Obtingit quippe vulgò partes intra tempus illud vel paulò brevius, vel paulò prolixius delineari.* Ibidémque loquens de *formatione* & *motu*, eundem inculcat multivagum naturæ curſum, ὡς δὲ γὰρ, habet, ἐπιτοπλεῖστον ξυμβαίνει, *id enim, eo modo ut plurimùm accidit.*

Verba hæc indiſſolubili nexu copulantur textui è libello Περὶ τροφῆς, mox in medium adducto.

ARTICULUS QUINTUS.

Cur Hippocrates à partibus Octimeſtrium ſeceſſerit. Ratio prima.

NE, *quæſierim*, operoſa manu Hippocratem verſato, ut ipſum ab hac, quam Nobis edicit, Priſcorum ſententiâ diſſentientem exprobres: ſi namque Octimeſtribus fuit infenſus, id circunſpectè, ac prudenter egit, ſcenæ ut inſerviret. Genium enim noverat Græcarum mulierum, quas de *Octimeſtrium* morte conteſtatur, quæ οὔτ' ἔργῳ, οὔτε λόγῳ πείθονται, nec rerum eventibus ullis, nec rationum ullo pondere ab adamata mente dimoventur, ſed à ſe notata ven-

venditant & obſtinatè tuentur. Hinc, quoniam penitiſſimis earum medullis præconcepta iſthæc de *Octimeſtrium* calamitate jam olim inſederat opinio, ut ſuperſtitem omnem *Octimeſtrem*, matre inſcia conceptum dejerarent, noluit Vir prudens & cautus, adverſis cùm maris fluxu, tum vento, explicare vela, ſéque æſtuoſo, ac procelloſo permittere mari. Tantæ interim experientiæ, tantæque auctoritatis, ac tantæ fortitudinis Virum decuiſſet, ſua fretum *μεγαλοψυχίᾳ καί τε ὑπεροχῆ θείᾳ*, *magnanimitate, ac præſtantiâ* quâdam *divinâ* protritæ illi, atque commentitiæ, quæ vagabatur opinioni, ex adverſo conſtitui. Sed cùm in Græcia plurimos cerneret Libitinâ deciduos, dum in Ægypto triviales obambularent, præcocis illius exitii cauſas ſedulus indagat, & binas illas eſſe putat *κακοπαθείας*, à Nobis elevatas, quas identidem perpeti haud ſuſtinent tenelluli Fœtus.

* Aliud etiam rei momentum Hippocratem impulit, ut eò loci Octimeſtribus minùs faveret, *numerum* quippe *ſeptem* impenſè laudaturus, evincere aggreditur, * *ἀνθρώπου αἰῶνα ἑπτήμερον εἶναι, καὶ ἕκαστα ἐν αὐτῷ, ἐν ἑπτὰ διοικεῖσθαι*, *hominis vitam dierum numero ſeptem circunſcribi, & omnia in Nobis per ſeptenas periodos diſpenſari.* Grave idcirco pondus dictis acceſſiſſe ſecum reputat, ſi *Octonarium* extenuet, natóſque *Octavo* repudiet. Verùm, ubi rem ex profeſſo divulgat, *Mulieres in geſtatione putanda univerſe falli*, ad ravim uſque proclamat. Cur itaque, eas tantùm deceptas ſuſpicioſè & criminoſè dicunt, † quæ vitales *Octavo* fœtus ſeſe enixas eſſe jurejurant, illas verò minimè deluſas, quæ hoc ipſo menſe præſentaneam Parcarum prædam excluſiſſe rentur. Dicam ego, vicem rependens, tota eas errare via, quæ nono putant parturiiſſe vitales, quos *Octavo* peperere. Equidem ſancit *Medendi Conditor Artis*, illicitum eſſe * *ἀπιστεῖν γυναιξὶ περὶ τῶν τόκων*, *ſidem circa partus mulierculis detrahere*; ſed Edicti ſui veritatem labefactat, & propudioſis materculis fidem derogat omnem aſſerentibus ſibi viduis undecimeſtres natos eſſe. * Quidni igitur fidem tot puerperis non detraheremus, quæ præjudiciis occæcatæ, Octimeſtres ſibi putant ereptos, præſertim cùm eæ ſint, *confeſſore Hippocrate*, *ἄπειροι τούτων τῶν λόγων, καὶ τῶν πραγμάτων*, *ratione rudes, & rebus inexpertæ.* Ne itaque eaſdem in anſas,

Mulieres nec re & effectis, nec ratione ſuaderi, ſed ſuarum opinionum eſſe tenaciſſimas.

Lib. de Sept.

Hippocratem oportuiſſet Octimeſtrium eſſe Patronum intrepidum. Loqui cum vulgo, ipſi fas erat, ſed cum ſapientibus non ſcripſiſſe, fuit culpa grandis.

Ratio ſecunda. Ineptum eſt aſſerere eas duntaxat mulieres in ſuo computo decipi, quæ vivaces

E cum

* *Lib. Περὶ ἀρχῶν.* † *Lib. de nat. puer.* * *Lib. de Sept.* * *Lib. de nat. puer.*

Octimestres se enixas esse dictitant.

cum *Bonaventura* * veniamus, néve ipsis *φιλιπποκρατείοις Hippocratis amantibus* fucum faciamus, largiamur quod res est, *Dictatorem* nempe *Octimestribus malè ominosum* * *fuisse*. Sed ejus Manes, *quanquam infra vota nostra*, februabunt Galenici Genii, legere quippe est, † *τοῖς πλείοις ἐπιγίνεσθαι τὸ γάλα, ὅταν μάλιστα τέλειον ἤδη τὸ κύημά ἐστιν·* ac rursus, *τελειωθέντων τῶν ἐμβρύων καὶ τῆς τῶν γυναικῶν ὥρας ἀποβαλόντων, συνεξαίρεσθαι τοὺς πίλους τῶν ὑστέρας.* Rursus tandem, *μασθῶν ἀναίμων τε καὶ ἀδενωδῶν ὄντων, τὸν οἰκεῖον χυμὸν πλεῖον ποιοῦσιν, ὅταν ἐπιρρέῃ τροφὴ πλείων ἐν αὐτοῖς; πλείων δὲ ἐπιρρεῖ κατὰ τὸ ὄγδοον μῆνα τῆς κυήσεως.* Achilleum exindè argumentum formato, *Lac gignitur in mammis, ubi fœtus perfectus est, pariendique tempus instat.* Atqui *lac gignitur Octavo mense: Mense* igitur *Octavo fœtus perfectus est, pariendique tempus instat.* Præmissarum utraque ex fœcundissimo pectore Galenico depromta est: Igitur & conclusio ex illis elicienda. Jam si fœtus perfectus est *Octavo*, instátque ejus partûs hora, maturum illum, ac *vitalem*, prodire, nemo sanæ mentis, nisi contumeliosus & pervicax, inficias iturus est, * *ἅμα γὰρ τότε παιδία γόνιμα, καὶ τὸ γάλα χρήσιμον*, *tunc enim infans natalis fit, cùm lac utile incipit esse.*

Ibidem.

* Is enim perfractè & falsò, imò putem & mendaciter, asserit Hipp. Octimestribus esse ubique amicum.

ARTICULUS SEXTUS.

Quòd si instes, vitales quidem *Octimestres* esse, sed Nonimestribus ipsis minùs vivaces, tuam in sententiam, *supero Philosophi ductu*, cui *τὰ ὀκτάμηνα ζῇ, ἧττον δὲ*, *lubens sum iturus*. Evicimus enim, longè alacriùs ætatum stadia eos decurrere, qui suis in uterinis præsepibus *nutricatui & robori intenti*, diutiùs stabulati sunt. Huic ex *ipsissimo puteo eruta* veritati symphoniaci Polybus atque Diocles, rerum haud insipidi delibatores, *τὸν ὄγδοον μῆνα ἴσασι γόνιμον, ἀσθενέστερον δέ πως. Mensem Octavum genitalem agnoscunt, sed quadantenus debiliorem.* Sic Philosophus ipse, acerrimus Octimestrium vindex, prolatorum in hujus Diatribæ vestibulo ritè sciens, *πονοῦσιν*, ait, *αἱ γυναῖκες μάλιστα τὸν μῆνα τὸν ὄγδοον, καὶ ἐὰν διαφθείρωσιν ὀγδόῳ τῷ μηνὶ, τὰ ὀκτάμηνα οὐ ζῇ. Mense præsertim Octavo mulieres ægrotant, atque adeò fœtus suos octavo si excludunt, Octimestres illi nusquam vivunt.*

Genuinus est sensus fusioris textûs è 7. Hist. Animal. cap. 4. eruendi.

Ejus

* Vid: Præf: pag: B. 2. † *Lib. 14. de usu part.* * *Ibid. paulò infra.* † *Comment. 5. in Aph. 39.* * *Arist. hist. anim.* VII. *cap. 5.* † *Loco nempe citato ex 4. de gen. anim. cap. 4.* *Apud Plut. 5. de plac. Phil. cap. 18.*

Ejus circumcisus interpres † Plinius, *Gravidis*, inquit, *Octavo mense maximus labor, lethaléſque in illis abortus.* Quibus mehercle, ambo hi primæ meæ aciei Primipili, necem *Octimestribus* inferri volunt. At sospites illos priùs tutabantur. An una ipsi fronte tutelarii, altera verò sicarii? Apage tam perfidos homicidas, qui sic dolosè suas movent tragœdias, & hosce post siparia trucidant, quibus propalàm, & tam clarè, modò plauserant. Hinc memet ut expediam, nec in eo quod expeditum est, *ceu in scirpo*, nodum quæram, totam ego litem componam, ac secum ad speciem diffidentes, in gratiam reducam, duplices (*colophonem additurus*) Octimestreis sub oculis ponendo, *Essentiales* alios seu *Spontaneos* & *Per se*, * qui nempe semine quod sponte sua, (*modò nihil obtigerit inauspicati*) Octavo mense maturescit, sati sunt: *Accidentales* alios, seu *Symptomaticos*, & *ex Eventu*, seu *à Casu*, qui nimirum propter vim externam interturbatæ naturæ offendicula sunt, atque scandala. Tales etenim fœtus immaturi sunt, & ante tempus à natura præscriptum, impulsore malè prospero, præmaturè depulsi. Fide igitur indubitata, partus omnis, à sanis vegetiſque parentibus prognatus, sese *Octavo*, unius naturæ instigatione pellens in lucem, salvus & incolumis reputetur, quantùm scilicet spectat ad vim Vitalitatis à partione sobolescentem; nam aliundè quid vetat ipsum concedere fatis, pari infortunio ac vel septimestres, vel etiam nonimestres. De his spontaneis *Octimestribus* priora, feliciáque & fausta, atque vitalia Scriptorum Placita leguntor. At ubi contraria vice, criminosóque eventu, regularis, statáque partio disturbatur, quid mirum, interruptæ ac violatæ naturæ fœtum, *Octavo* intercidere? Intercidit & universè, nec uspiam sospitatur vi ejectus. De his ergo posteriora, damnosáque & peremptoria, in misellos *Octimestres*, à morte redimendos, Decreta, quotquot ea sint primitùs expedita, promulgantor. Qui itaque, ut resumam simul & perorem, ex sese, & causis internis, nono nasciturus est; aliundè & extrinsecùs, *Octavo* si paritur, inauspicatò & ominosè paritur. At quilibet *Octavo* nascens, à principio sibi interiori, omnibus externis, (*quæ malis avibus advolant persæpe*) procul semotis, faustissimo ac auspicatissimo partu, sanitate sarta, tectáque excluditur. Hanc frugiferam segetem ex Hippocrateis ar-

† *Lib.* VII. *cap.* V. * *Hipp. de nat. puer.*

vis lætus demessui, * ὅσῃσιν, inquit, οὐδὲν εἴσω τοῦ πεταγμένου χρόνου ἐκάστῃσι τὰ τικτόμενα ἀπόγονα γίνεται. *Quibus, partionis intra limitatum tempus sinistri nihil accidit, Vitales singulis illis Partus contingunt.* Summis igitur cautionibus sibi prospiciant gravidæ, nocivis ne suis pueruli maturitatem prævertant. Maximæ quippe molis est fœtum, frivola satum origine, propitio enixu in lucem promi. Is enim, ludicræ fortunæ & alumnus & partus, ventris alveo conclusus, sexcentis in horas casibus, veluti fluctibus, obvius est. Usque eò deplorata sunt ejus primordia, ut inconstans illa ludibundæ unius arbitrium materculæ, ad omnia præceps, repentinâ ruinâ subvertat.

Epilogus. Amotâ igitur omni opinione præjudicatâ, compertum fiat animis temperatis haud insolentes esse longævos *Octimestres.* Experimentis gravia suffragantur rationum momenta, quæ non modò hoc ipsum dogma stabiliunt inconcussum, sed ei in speciem adversa, funditùs evertunt. Auctoritatibus tandem, si lis dirimenda, aut jurejurando controversia distrahenda, an non Juridicè *Hippocratis Majores & Coætaneos*, ejúsque Nepotes insuper plurimos, *Aristotelem, Cæcilium, Asclepiadem, Plinium, Plutarchum,* & *Galenum*, cæterósque complures, optimis auspiciis, veridicos fatorum augures, fidósque Nobis *Octimestrium* vitæ & sponsores & fidejussores, toti tumultuariæ in *Octimestres* furentum turbæ fortiter opposuerimus. Huic igitur *Experientiæ, Rationis,* & *Auctoritatis*, veluti sacratissimo *Tripodi* fatidicæ superpositæ *Phœbades*, genuina φῶτα βίου, verissimè vaticinabuntur

Omnem sponte nasciturum Octimestrem *fore vitalem.*

* *Epid. 6. sect. 8. aphor. 6. & Epid. 2. sect. 3.*

FINIS.

CAR-

CAROLO DRELINCURTIO
PETRUS DE VILLEMANDY
S. P. D.

Ultro quidem, *Vir Celeberrime*, officiosissimam illam & ingeniosissimam, quam nobis misisti Doctissimi *Bocharti* Epistolam, nonnullis aliis, quibus nostra Operum ejus Editio ornata est, subjecissemus, siquidem summi illius Viri eruditio, ingenium, candor & judicium in ea non minùs eluceant, quàm in reliquis; sed tardiùs certè nobis est transmissa ut convenientem possit inter eas situm obtinere; forsánque congruentiorem sortiretur, si *quintam* libelli tui, quam plerique desiderant, *Editionem* curares, frontíque præponeres. Ut ut sit, remitto ex Auctoris autographo fidelissimè descriptam, *Latinóque idiomate donatam*, expectans quid ea in re nobis sis præscripturus. Interea Vale ut mereris.

Lugduni-Batavor. 17. *Kal. Aug.* 1691.

EPISTOLA BOCHARTI.

Quanquam ex nomine literis tuis subscripto non intellexissem, *Vir Clariss:* te esse *Celeberrimi Drelincurtii* filium, id continuò ex eruditissimo & elegantissimo, quem ad me de *Octimestri partu vivaci* dedisti libello conjecissem, in quo perspicuè adeò dignissima Illustrissimi hujus parentis soboles mihi videris,

Fortes creantur fortibus, & bonis:
Est in juvencis, est in equis patrum
Virtus: nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.
Doctrina sed vim promovet insitam;
Rectíque cultus pectora roborant.

Et certè, quanquam à natura excellenti ingenio sis donatus, liberalis tamen institutio, labórque & studium eò usque ingenitas dotes auxerunt, firmarunt ac ornarunt, ut nullatenus dubitetur, quin eundem inter Medicinæ Doctores, quem Doctissimus & piissimus

pater inter Evangelii Præcones jam habet locum, mox sis habiturus. Revera quidem rationes quibus in astruenda opinione tua uteris multæ sunt, densatæ & validæ, *hæret pede pes, densúsque viro vir*. Stylus quoque elegans & floridus, ipséque ego expertus quam vim ad persuadendum habeant, antequam enim scriptum tuum legissem omnes partus Octimestres, *indictâ causâ*, morti adjudicabam, sed deinceps mentem illam abjudicaturus sum, nec per me stabit, quin *Octimestres* illi fiant, si verbo des veniam, *Octogenarii*; quæ meta est ultima, quam & *David* & *Mimnermus* Poëta humanæ longævitati præfigunt.

Deum supplex veneror, cùm Venerandus parens, tum ipsemet Tu, illam transgrediamini; utrique porrò famam conciliet, illi in *Ecclesia*, tibi in *Rep*. florentissimam, quùm ex æquo nati sitis ambo ad salutem humano generi mediis minimè vulgaribus, ille *animo*, tu *corpori* procurandam. Id votis ardentibus optat, qui tui in perpetuum cultor futurus est devotissimus,

Cadomi 5. *Kal. April* 1663. SAMUEL BOCHARTUS.

CAROLO DRELINCURTIO, Medico Regio,

PETRUS DU BOSC S. P. D.

Nequit meus animus sese diutiùs continêre quin in gratiarum actiones erumpat pro pereleganti Diatriba, qua me condecorare dignatus es. Ipsam certè magna cum voluptate sedulus legi, & totum me in admirationem illa traduxit, cùm viderim te Unum tot innocuos & insontes partus, ab ipsa morte, quam ipsis severi & iniqui Judices irrogant, tam acriter vindicasse.

In tuo autem opusculo pondera rerum & acumen ingenii ita decertant ut Lectorem tuas in partes undique pertrahant; assensum enim ubique cogis, nec ullum pateris refractarium, quin ipsum evincas

cas atque perdomes, ac etiam per triumphum ducas. Nec modò quibusvis vel pertinacissimis animis tua dogmata persuades, sed lectorem tuum mirè delectas verbis tuis electissimis atque mellifluis; & certè si tuis *Ægris Præscripta* dulcedine tanta delibuta sint, ægrotare juvat & volupe prorsus est tuas in manus incidere, potionésque tuas sorbillare. *Ars* ergo tua, penes te facundum, nusquam est *Muta*, sed vivaciter & jucundè sonora, atque ita non in cassum auguror scriptionem tuam tantæ celebritatis apud Medicos futuram esse, quantæ Scripta Paterna Theologos inter. Quoniam autem isthæc elocutio mea omni alio præconio major est, consequens fit ut nihil subnectam præter animum in te gratum, tuíque Nominis studiosissimum.

Cadomi Nonis Aprilibus 1663.

Eidem, Professori jam creato, & suos Octimestres tertiùm vulganti.

Dignissime Vir & mihi perquam observande.

Gratias tibi ago quas possum maximas cùm pro dono literario liberaliter mihi impartito, tùm pro prolixa & immerita in me humanitate, cui quid rependam, in præsenti non invenio, paratus tamen officiis vicem reddere.

Diatribam tuam magna cum cura ruminatus sum ut veritatem experirer ejus quod Encomiastes tuus C. *Sponius* non infeliciter de te præcinuit, & pro donis, divinitùs tibi concessis, verè χαίρω καὶ συγχαίρω σοι. Deum precor te animo & corpore sospitet, quò viva voce & scriptis rei Medicæ Cultores diu multúmque beare queas.

Tuus omni officio

GISBERTUS VOETIUS.

Trajecti Batavorum. III. *Non. Mart.* CIↃ. IↃC. LXIX.

EIDEM

E I D E M.

Professoratum tibi nuper & meritò, *Vir Clariss.* gratulatus sum; nunc verò arctiùs astringor ut lætitiam meam tuum in sinum rursus effundam ob elegantem illam atque jucundam, plurimóque judicio subactam Dissertationem tuam de *Partu Octimestri*. Illa certè tota tuum illustre Nomen spirat, & eruditionem tuam immensam patefacit. Exindè igitur non est quòd dubitem te florente, floridam quoque fore Acad. tuam, nam utì tu summo futurus es ipsi splendori, sic ipsa tibi gloriam atque famam conflatura est ingentem, sicut istud sub cœlesti nutu, animitùs tibi voveo,

Groningæ Kal. Maii 1669.

SAMUEL MARESIUS,
S. S. Theol: Prof: Primarius.

E I D E M,

FR. BURMANNUS
S. S. Theolog. Professor.

Eruditionis tuæ lumen, Vir Conspicue, perquam splendidum, quod perspectum abundè habebam, cùm volueris ex scriptis ipsis penitius certiúsque cognitum mihi atque exploratum, debeo certè profiteri hærere mihi animum quid primùm, quid deinceps, quid postremum magis in te mirer & laudem. Omnia tam eruditè, tam eleganter & tam apertè absolvisti, ut videaris ea novisse & in numerato habere, quæ humanum captum superant. Tu quippe abstrusissima quæque sedulus rimaris, & fideliter patefacis, nam quod alii hæsitanter & ineruditè fecerunt, tu solidè atque nervosè executus es; rem enim tuam è fundamentis plenissimè eruis, & ab ovo ad pullum oculatissimè deducis, illóque nomine sanctioris Medicinæ Cultores æternùm tibi devinxisti. Me quod attinet, quùm aliud mihi non detur nisi ut præstantissimas illas animi tui dotes venerer, studio & curæ maximis semper erit, ut quantus earum admirator sim omni opere

opere præſtem. Tuam interim Diſſertationem, quam attentè legi atque relegi, & quæ profundam redolet doctrinam atque judicium acre, & rerum uſu plenè ſubactum, in parte non abſtruſa Bibliothecæ meæ exponam, ut in viva hac ſpirantique ingenii tui pereruditi imagine te aſſiduus contempler. Vale Vir præſtantiſſime & de egregio publico ultra mereri perge præclaris illis animi tui, mirè fœcundi, monumentis.

Ultrajecti. Nonis Martiis. 1669.

EIDEM,

ISAACUS VOSSIUS S. P. D.

Venerandi Parentis tui plurimùm ſemper ſuſpexi merita, ut verò tua etiam nunc ſuſpiciam, *Vir Clar.* facit eximia tua eruditio, illa quidem fama ex parte mihi cognita, ſed cujus longè certius indicium dederint mihi præclaræ tuæ de *Octim. Partu* Obſervationes. Legi illas ſumma cum voluptate, & ut Academiæ, cujus præcipuum Ornamentum meritò haberis, ita quoque mihi plurimùm gratulor de honore quo me afficis, cùm me dignum exiſtimas, quem amoris & benevolentiæ tuæ vinculis cupias tibi obſtringere. Vellem ea virtus mihi adeſſet, qua pro tam ſingulari favore gratum me præſtare poſſem, ídque ſaltem efficere ut nec te tui de me judicii, nec noſtri unquam pœniteat obſequii.

Cæterùm allaboraturus ſum ut cognoſcas ex iis qui eruditioni tuæ favent, neminem eſſe cui cultu & obſervantia concedam. Vale, Vir eximie.

Hagæ. x. *April.* 1669.

E I D E M.

Clariss. & Celeberr. Vir,

Næ tu plenus es officii & humanitatis homo, & iis virtutibus, quibus vestra gens alios antecellit, sic emines, ut cæteris omnes Gratias videaris præripuisse. Quid enim fieri potest humanius & amabilius, quàm quod tu, cum tuis & literis & donis omnis elegantiæ & deliciarum genere ita conditis ut me excitent ad admirandam ingenii tui præstantiam & suavitatem. Tam multa enim abscondita ex abdito naturæ sinu profers, tam multos viros eximios tam doctè refellis, ut omnes qui rerum latentes causas cognoscere cupiunt, tibi plurimùm se debere semper sint professuri, nisi livore suffusam, vel occæcatam ignorantia mentem gerant, Tu enim ex tenebris eruisti quæ ignorabant omnes antehac. Errores aliorum sic discussisti ut omnis dubitandi via sit in posterum cunctis præclusa. Tibi igitur de tam felici ingenii tui fœtu gratulor, & nobis gaudeo. Me sanè & plurima à te didicisse, & multùm tibi pro tua in me benignitate obstrictum esse semper præ me feram, & studiis, officiis, observantia, tibi, aliisque testatum faciam. Vale, Vir singularis, & Acad. nostram, cujus decus es conspicuum, exornare perge.

Celeberrimo Nomini tuo devotissimus,

NICOLAUS HEINSIUS.

Hagæ Comit. Idid. April. CIↃ. IↃC. LXIX. *Anni Dionysiaci.*

F I N I S.

CAROLI DRELINCURTII,

Regii olim in Galliis Medici,

NUNC VERO

In Universitate Lugdunensi Professoris Practici & Anatomici,

APOLOGIA MEDICA,

Quâ depellitur illa calumnia,

MEDICOS SEXCENTIS ANNIS ROMA EXULASSE.

Editio tertia.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud FELICEM LOPEZ,

ANNO CIƆ IƆ CXCIII.

Εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς, κἂν ψευδεῖς ὦσιν, οἱ γὰρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἀποβλέπουσι.

Cave Tibi à calumniis, etsi falsæ sunt, plerique enim veritatem ignorant, opinionem autem respiciunt.

Isocrates ad *Demonicum.*

ILLUSTRIBUS,

AMPLISSIMIS, HONORATISSIMISQUE VIRIS,

ACADEMIÆ LUGDUNO-BATAVÆ CURATORIBUS;

NEC-NON

Illorum Collegis Consultissimis, Honoratissimisque, Reip. Leidensis Consulibus,

CAROLUS DRELINCURTIUS, S. P. D.

Obstrictus *Nobilissimis* & *Amplissimis Nominibus Vestris* vario beneficiorum genere, quidpiam, quô gratum meum erga vos animum testarer, libandi voluntatem jam olim suscepi. At replicanti mihi quodnam donarium ad vestrum tholum appenderem, veritus sum ne levidensæ munus talibus tantique faciendis NOMINIBUS VESTRIS indignum foret; consultius itaque ducebam muneris exortem memet continere. Sed Professorio Munere novo mihi delato, Vestra mihi beneficia conduplicastis, quæ me conscium ita premunt ut ingrati animi crimen effugere non potis sim, si manibus vacuis, ad Vos, VIRI undique MUNIFICI simul & MAGNIFICI, accedere pergam.

Dum sic mecum luctor, en mihi occasio insperata quidem, sed idonea sese dat ultrò, quam, ne calva sit, arripio, VESTRIS'QUE NOMINIBUS MAGNIS atque PRÆCLARIS hoc quicquid est opel-

læ eâ nuncupo fiduciâ æquitatis Vos patrocinium suscepturos; ac proin me universúmque mecum Apollinarem Chorum, *cujus jura tueor*, firmissimo præsidio defensuros.

Illud profectò si præstiteritis, *utì Vos id præstituros planè confido*, Veritas illa de Medicis Italiâ nunquam profugis, quam Cimmeriis è tenebris in lucem protraxi, nemini deinceps latebit; sed suo fulgore cæcatas priùs erroribus menteis dum collustrabit, Medicorum sycophantas pudore suffundet.

Tantum porrò de Medicis Italiâ pulsis ludibrium, etsi falsissimum non foret, nulla tamen ignominia Medicos singulatim deformaret, cùm Romanorum Fasti alius omnis hominum sortis injusta & erubescenda exilia crepent: Medicos tamen decet istud propellere convicium. Utinam ego, qui totus in publica commoda incubui, VOBIS, Viri GRAVES & ÆQUISSIMI, qui in nos JUDICES sedetis, illius videar haud instrenuus propulsator.

Verbo finiam, postquam Vobis, *Viri* haud minùs *Boni* quàm *Potentes*, vovenda vovero; *ævum* longum & salubre, ínque dies singulos honoribus atque divitiis auctius; *Familiarum* incolumitatem, perennitatem, beatitudinem; *Academiæ* decus in omnem hominum ætatem grandius; *Reip.* fundamentum *pietate* perpetuò stabile; *Justitiæ* potentiam & sanctitatem auctiores; *Civium* irruptam copulam, mutuis officiis conglutinatam; *Commercii* successus felices & faustos; *Rerum* denique *omnium* exitus secundos atque fortunatos, sed quos *Deus* ipse secundet atque fortunet.

Vovebam Lugduni ad Rhenum. Idib: Julii,

ANNO M. DCLXXI.

CARO-

CAROLUS DRELINCURTIUS

Τοῖς φιλιάτροις χαίρειν.

Qui Præfationes odi, præfari cogor, & quidem prolixè; primùm, ut effrænatos refrænem qui notulas huic Orationi ideo adjectas esse deblaterant, quòd *Sphingis* ænigmatis sit obscurior, & egeat *Oedipô*. Hoc quippe commentarioli eâ re vulgavi, quia Orationem angustam (*utpote horulâ coarctatam*) oportuit. Quæ igitur præ temporis angustiis inter Orandum reticui, illa demum adjeci ubi quotidiano suo convicio hoc opellæ ut emitterem amici efflagitarunt.

Alterum ludibrium est, *Me umbratilem esse, & calumniam retudisse à nemine Scriptorum in Medicos jactatam*; ergo Medicorum Sycophantas de Literatorum tribunali citabo. Sed priusquam illos judicio sistam, juris mei ortum repetam à fonte.

Oratio hac in Academia recèns habita est, cujus lemma nihil quidem ad Medicos attinebat, excurrente tamen illa perstringebantur. Rumor illico spargitur Medicos esse læsos, sed qua in parte, ambigitur. Vulgatior fama fert, *de Medicis sexcentos annos Roma pulsis* injectam esse mentionem; & id profectò famæ ita percrebuit, ut Medicus Ordo statim perceperit, vetus illud *de Medicis Roma exulibus* convicium inhærescere penitus in mentibus, atque adeò animis eximendum esse concluserit. Cùm autem meæ partes essent Candidatum Apollinari Daphne, solenniter redimire, id odiosi & litigiosi thematis mihi datum est. Ab hoc ergo Facultatis Medicæ Decreto declinare nolui, ne vel *Medicorum jura prodere*, vel *ignaviam*, rerúmve priscarum *ignorationem* præ me ferre, viderer. Nihil igitur causatus sum, sed meis & Facultati morigerum, & Arti fidelem me præbui. Satius enim duxi, *veritatis asserendæ gratiâ*, cum aliis instituere mihi certamen, quàm Virorum deterreri minis, qui ab hac pro Medicis dicenda causa me absterrere contendebant, ceu

Veri-

ceu *Veritatis acta caussa*, petulantissimum protinus crabronum agmen irritatum, in memet conversurus essem; vel, ut minore Medicos calumniantium probro id dixerim, quasi hæc invidiosa veritas (*quam ex omni hominum memoria revulsi*) in odium & invidiam Medicinæ osorum esset me raptura. Nullis igitur terriculis motus, omni rerum discrimini, *Medicorum ergò* memet objeci, hócque Veritatis patrocinium (*quod in me inclinatum recumbebat*) suscepi, licèt egregiè gnarus sim, Artis Phœbææ capitales hostes, in me *Patronum*, tanquam in *Scopum* suas acutiores sagittas emissuros.

Ne interim videar umbratili larvâ delusus, ceu Medicos Româ in exilium, (*ab hominum nemine ipsis irrogatum*) proficiscentes vidissem, en illius exilii cùm *excogitatores*, tum præcones ad Judices producam, quò meos apud Sycophantas constet spectra & mendacia visa me dissipasse nusquam, sed hostium copias, totô præclaras terrarum Orbe, meis armis pulsas & fugatas esse.

En igitur à fronte, acris ille literarum literatissimus hostis *Henricus Cornelius Agrippa* 1 qui primus, *sextô decimô ineunte seculô*, integra literarum seminaria hôc infelici loliô consevit, *Romani quondam sub Catone Censorio*, MEDICOS OMNES, *&* URBE TOTA, *&* TOTA ITALIA PEPULERUNT.

Exinde profectò juxta seminii illius indolem surrexêre lolia, quibus maledicum ita sese exsatiavit hominum genus, ut eadem, sed corrupta, atque adeò nocentiora horrendum hunc in modum, *Tubigenses* 2 & *Argentinenses* eructarint, *Roma sexcentos stetit & floruit annos, antequam Medicos tectô & hospitiò excepit*; *quàm primùm verò periculo suo didicit, cicures se tantùm latrones & mansuetos homicidas excepisse, eos* ITERUM EXPULIT.

Virus autem illud unius superioris Germaniæ limitibus nequaquam coërcitum est, ipsô etenim Agrippæ seculô Gallias totas pervasit, *Michaël* quippe *Montanus* 3 id veneni hisce vernaculis verbis in populum longè, latèque diffudit, *Les Romains avoient été six cens ans avant que de recevoir* LA MEDECINE; *mais aprés l'avoir essayée*, ILS LA CHASSERENT DE LEUR VILLE, PAR L'ENTREMISE DE CATON LE CENSEUR.

Imò,

1 *Lib. de vanit. scientiar. cap.* 83.
2 Utì palam erit *Tho. Lansium*, atque *Melchiorem Junium* consulenti.
3 Edit. Paris. 1652. p. 566.

Imò virosum illud de Medicis scomma, è *Montanico* fœtente lacu, *tanquam è palude Stygiâ*, hoc in Belgium corrivatum est,

De Romeynen zijn ses hondert jaer geweest eer sy de Genees-konste aannamen: Maer de selve beproeft hebbende, joegen sy die uyt haar Stad door toe-doen van Cato *de Keurmeester van de Manieren* 1.

Quam igitur tanto opprobrio debes ἀπόκρισιν, Amice Lector, si nec tuo ex fundo, nec ullius Scriptoris è penu extrahere potis es, illam, quæso Te, ab hac Apologia expromere ne dedignator. Hac enim Antidoto animum tuum innutrias velim,

TOXICA NE POSSINT SÆVA NOCERE TIBI.

1 Siet de Werken van Beverwijk in 4. pag. 184.

F I N I S.

ORATIO.

M. Rector; Almæ Civitatis prudentissimi Proceres; Collegæ honorandi; Literaturæ cultioris Antistites atque Protomystæ; Vósque quotquot adestis Ornatissimo huicce meo Phœbeia lauru ritè condecorando Medicinæ Candidato vel sanguine, vel affinitate, vel amicitiâ conjuncti; Venerandi Symmystæ, fideléstque Mystagogi; Doctores & Magistri Liberalium Disciplinarum acutissimi, eruditissimique; Tu LECTISMA, *mysteriis Divinis dicata, Tu quoque Themidos Oraculis addicta, Túque deinceps Apollini consecrata,* JUVENTUS; *Tu demum Illustrissima reliqua Corona, grande meum decus hodiernum.*

PARS PRIMA.

Quot præsenteis intueor, *quos salutavi Viros omnium Ordinum longè Clarissimos*, linguis mihi faventeis & ab uno ore meo pendenteis, tot certè Medicum audiendi causâ, hoc in Illustre confluxistis Athenæum. At nomine, vicibúsque meis commutatis, *non Medici*, sed *Medicorum Patroni*, parteis sum acturus; Gallis enim Medicis, apud Senatum, dicere causam [a] integrum est. Quidni itidem, *alieno licèt degam in cœlo*, mihi fas erit candido hoece, solenníque die apud Vos Senatores Urbanos & Academicos causam, non meam quidem privatam, sed quæ omnium Medicorum est, contra illos agere, qui non minùs falsò, quàm injuriosè, *sexcentis annis Medicos Româ fuisse pulsos* promulgant.

Illam profectò calumniam oblivione voluntariâ contererem, si *fumus*

[a] Sic auritus, oculatúsque testor, conjunctissimum mihi P. M. Virum Medicum, *Guidonem Patinum*, bis apud Judices supremæ Curiæ Parisiensis causas oraffe. Videsis ejus Epist. IX. atque XLII. Edit. 2.

mus duntaxat esset nostrum in Nomen putidè sparsus; spontè siquidem evanesceret: sed quoniam verissima est Διαβολὴ, quæ Medicos omneis maledictis *figit*, illósque, *ceu frameâ quadam acutiore atque veneniferâ*, 1, trajicit, contundenda prorsus est. Tanto igitur támque venenato vulneri medela Veritate facienda venit. Nobis etenim nihil magis insitum est à Natura, quàm ut sauciati Medicinam expetamus. Neminem itaque mirari subeat, si virulentum illud Medicorum corpori vulnus inflictum, percurare suscipiam; aliàs quippe neglectum, aut malè curatum sua Nos majori indies exederet feritate. Vires enim acquirit eundo, nec reliquorum more vulnerum, quæ calumnia intulit, temporis decursu vel cicatrice obduci, vel mitescere saltem pote fuit; sed ediverso unà cum seculis & ætatibus hominum inveteravit, atque ita exasperatum est 2 ut in ulcus ferinum cancrosúmque degeneraverit.

Calumnia quidem in se, levis est sermo & qui leviter volat, sed qui graviter vulnerat; qui leviter transit, sed qui graviter urit; qui leviter animum penetrat, sed qui ex animo non leviter exit; qui demum, leviter profertur, sed non leviter revocatur. Imò, qui pronis auribus ut accipitur, sic & *in vivis largiter pascitur*; *Nihil* quippe tam volucre est, quàm *maledictum*; nihil faciliùs emittitur, nihil citiùs excipitur; *nihil* latiùs dissipatur; ac proin, credulum & maledicum hominum genus *vivaciter* pervadit. Exinde *vivax* est & illa, quam dixi *calumniam esse Medicis conflatam*. Sed illi, *vivacissima licèt*, ceu sibilanti serpenti, suóque venefico halitu nos afflanti, caput exscindendum est; & ne rescisso uno, *Hydræ ad instar*, renascantur alia, omnem illi occasionem amputabo, dum venenatam illam mendacémque de Medicis infamiam animis medullitùs inhærentem, imis de pectoribus revellam, ne Mortalium ullus, iisdem deinceps morsibus, idem nobis venenum inspiret. Id negotii gnaviter si confecero, gratiam ex illo, *non mi-*

1 Alluditur ad Psalm. LVII. vers. 5. LIX. vers. 8. & LXIV. vers. 4.

2 Quàm justè has de seculorum in Medicos iniquitate querimonias habeam, ex adductis in Præfat. ad φιλίατρον è *Thomæ Lansii Consultatione de prærogativæ certamine, quod est inter milites & Literatos*, pag. 58. editionis Tubinganæ, 1656, vel abunde liquet. Immò consulendus venit *Melchior Junius*, *Orat.* 3. *de comparatione Medici*, *Philosophi & Oratoris*. pag. 1331.

minimam certè, apud omnes Literatos sum initurus: Literariæ siquidem Reip. interest, redivivus serpens ille Python, qui tot Appollinis Nepotes commordet, ut trucidetur: Is quippe morsu suo trifido, *ceu triplici telo*, non Medicos unicè, sed *homines ternos* insimul venenat; nam *delatos* cumprimis *Æsculapii Sacerdotes* inficit; *Auditorem* deinceps, veritate privat, dum illius in aureis suum venenum transmittit; ipsorum porrò *delatorum* conscientiam atrociter sauciat.

Insuper his, acriùs me commovet, quòd profanum non modò vulgus, suum illud, quod à Viris, vel *malè feriatis*, vel *malè doctis* accepit, in nos effuderit virus, sed &, quòd mendax illa, quâ miserè laceramur contumelia, in tantum invaluerit, ut vel quasdam *proborum & liberaliter eruditorum* menteis, dicámne *occupaverit*, an potiùs *occæcaverit*. Illorum enim haud infimates, id probri & dedecoris, *coram in os*, mihi singulatim ac sæpiùs intulisse nequaquam erubuerunt. Quoniam igitur, *Viri boni & Literarum docti*, eò credulitatis adducti sunt, sibi in animum ut induxerint, illam maledicti notam quâ inurimur, *non calumniam*, sed *obtrectationem* esse; eò animosiùs in hancce Medicorum caussam descendo, eóque acriori mentis impetu, vestros animos ad illam converto. Tanta siquidem primævæ Medicorum formæ illata injuria altâ mente reposta manet, & me vindicem sollicitat & instigat, qui illam ulciscar. En igitur illius putidæ calumniæ, O *Judices rerum*, *quotquot adestis integerrimi*, coram Vobis, ultorem me sisto, & rem ipsam ut aggrediar, vel ab ipso exordio dicam, illorum esse, per quorum ora illud de Nobis volitat convicium, tanti sui in nos convicii, aliquot saltem, vel *graveis* atque *speciosas*, non autem *leveis* atque *captiosas*, rationes dare; aliàs, puri puti audient & pergraphici sycophantæ. Quales autem sint illorum, à quibus tantopere veritas abhorret, præstigiæ atque captiones, sumus infrà perinde detecturi atque dissipaturi. Velim interea, ex mei juris redundantia, generosiùs cum ipsis agere, nec Medicorum jura, *quibus hodie patrocinor*, simplici rei nusquam probatæ, nusquámve probandæ, tueri negatione. Istoc siquidem super argumento cùm omnia sileant Annalium monumenta, nec uspiam Gentium legere sit, quonam vel [1] Plebescito, vel Senatusconsulto

Medici

1 Medicos ullo *Plebiscito* Româ pulsos esse an quispiam somniaverit, mihi latet: Sed me nequaquam fugit, Virum acutum & aliàs vigilantem,

Medici fuerint Româ exterminati; quibúsve fuerint, vel Populi jussis, vel Patrum decretis, ROMAM REVOCATI, consequens est, probrum illud, quod in nos conjiciunt; vel *malignè & turpiter* excogitarint; vel *suspiciosè & temerè* ab aliis acceperint.

Res dolosè, fraudulentérque de nobis *excogitatas*, ceu hominum cerebrosorum commenta atque chimæras, vel Anticyram relegamus, vel ad incolas Lunæ exilio pellimus sempiterno.

Illud autem probrum, in nos collatum, si aliis acceptum referunt; vel *scienter atque criminosè* tanquam *falsum probrum*; vel *inscienter & inculpatè*, tanquam *historicum quid*, illud acceperunt. Si *priori* pacto id præsumpserunt, eo ipso nomine Sycophantia proditur, quam, utpote διαβολικὴν, diris esse devovendam profitemur. Si *historicâ* fide illud tenent; vel ex *infidis & sublestæ fidei Auctoribus* id hauserunt; vel ex *fidissimis & locupletissimis Veterum monumentis* id ipsum eruerunt. Si malè fidis, levibúsque, ac frivolis Scriptoribus id debent, nullo

tem, stupidè & oscitanter scripsisse MEDICINAM SENATUSCONSULTO DAMNATAM *esse annis sexcentis & ad tempora usque Archagathi, qui Romam primùm venit anno V. C.* 535. Si enim ab illis Archagathi temporibus, retro computemus secula in quæ incideret fictum illud *Senatusconsultum*; liquidò constabit *Urbem Romam* tunc temporis *nequaquam conditam, nedum Senatû honoratam fuisse.*

Hic insuper stuporem *conviciatorum* attendito. Fabulantur enim *à Senatu Romano in* 600 *annorum exilium actos fuisse Medicos.* Non animadvertunt interea (*præ alto qui illorum menteis urget & obruit stupore*) quod quemvis egregiè cordatum nequaquam fugit, *primò* scilicet ineptum atque absurdum esse, exilium illud Medicis à Senatu in ætatem adeò longævam imperatum fuisse. Non contuentur *secundò*, penes Senatum nunquam fuisse, vel condere *Leges*, vel *Exilium* irrogare, quæ post talium, & *Legum & Exilii* denatos Auctores, perennarent. Romanorum enim Resp. toties interpolis, id nequaquam tulit, nam ubi primùm, qui Reip. clavum tenebant, denascebantur; cæteri, qui defunctorum in locum sufficiebantur, Decessorum Placita atque Decreta immutabant; *Leges* abrogabant, atque etiam in *Exilium* datos, de *exilio* reducebant. Uti profectò vel in Imperii Romani ætatem usque extremam, illorum *progenies* vitiosior atque vitiosior semper data, quas à *stirpe* habuerunt sanctiones, illas certè violarunt atque funditus everterunt. Licèt igitur, *stulto* quopiam atque *vesano Senatus decreto fugissent in exilium Medici*; *illo sanè*, vel Regum auctoritate; vel Coss. decretis; vel Populi suffragiis; vel Imperatorum jussu, *exilio suo*, pauco post tempore *liberati fuissent*.

nullo in loco, nullóque in numero, Viris à cordatis id habendum est; quinimo, vel aniles in fabellas nulla specie veri vel leviusculè adumbratas; vel in ludibria Fauni, id ipsum referendum est. Nolim igitur, in illis & fabulositatum & phantasmatum portentis elevandis immorari: Nemo quippe Vestrum Omnium est, *Auditores Prudentissimi*, quem aut meræ nugæ, aut spectra ludificentur.

Scrutemur ergo *Veterum fide dignorum* penetralia, & inquiramus seduli num ex reconditioribus illorum monimentis tale quid extrahi queat, unde ansam de Medicis contumeliosè atque mendaciter scriptitandi arripiant, *sexcentos annos, fuisse illis Româ interdictum.*

Id quippe si contigit unquam; vel *Catonis ante tempora*; vel *per illius ætatem*; vel *post illum denatum* contigisse necessum est. Quid enim temporarium datur super *præteritum*, *præsens* & *futurum.*

At, nullis id unquam obtigisse temporibus hisce rerum momentis luculenter evincam, & adversum maledicentiæ fluctus vel insanos atque decumanos firmiter stabiliam. Cassius enim Hemina testatum reliquit primùm è Medicis venisse Romam, Peloponnesô, Archagathum, Lysaniæ filium, L. Æmilio & M. Livio Coss. *anno V. C. quinto & trigesimo supra quingentesimum*; eique jus Quiritium datum, & tabernam in compito Acilio ob id publicitus emptam fuisse. At CATO tunc temporis pueritiam vix egressus erat, annum siquidem agebat *quintum decimum*; natus est quippe Urbis anno *vigesimo ultra quingentesimum.*

E quibus, *profectò*, luce hac propemodum meridiana clariùs patet fieri non potuisse *Medicos ut Roma* Catonem ante adultum & auctoritate pollentem *expulerit*; Romam etenim nondum venerant. Qui igitur Medici Romæ fuerunt nunquam; *Roma fuerunt & iidem unquam expulsi*; utpote quia *non Entis non datur expulsio.*

Quis nostrûm, *amabò*, hospitem quempiam, quem nusquam admisit, suis ex ædibus extrudet & ejiciet? Quando enim ferunt ægriùs ejici, quàm non admitti hospitem; *ejectionem admissioni* opponunt. Falsò igitur Medici dicuntur *Roma ejecti*, qui purè dicendi sunt, *Roma non admissi*, seu potiùs *Romam non venisse.* En ergo primum *de Medicis ante tempora Catonis Româ nequaquam exturbatis* negotium confectum. Excutiamus jam, num Catonis ejusdem, sed *creati Censoris* ævô, fuerint unquam *exclusi Româ.*

PARS

PARS SECUNDA.

Primùm quidem, Annalium omnium *illo* super *Exilio ficto* silentium [1] altum victoriæ meis ab Adversariis reportandæ mihi plus satis esset: Immo, Juridicum foret, ut, quam nobis instruunt *calumniam*, è Chronicis Authenticis *calumniam non esse* probarent; nihilominus, quia Lunam citiùs de sphæra sua deripient, reliquáve refixa cœlo sidera devocabunt, quàm illud probaverint; velim ego, ex Veritatis quam tueor prærogativâ, insequi pede presso secula *Catoniana*, atque *Catonianis* proxima, quibus *Medici Romæ numerosissimi floruerunt*. Istud dum exequar, calumniatorum simul falsas *hypotheses* evertam; subindè verò, rerum serie ductus, solidissimísque fundamentis jactis, *Veritatem ipsam* stabiliter ædificabo.

PRIMAM suam HYPOTHESIN à Plinio mutuantur, apud quem legere est, *à Pop. Rom.* Catonis temporibus, *Medicinam fuisse damnatam*. Quibus Ædepol verbis nequaquam evincent, vel *Medicos fuisse Româ pulsos exilio*; vel illud exilium *annis sexcentis durasse*, uti scriptitant, quos tenet insanabile nos calumniandi cacoëthes.

Pli-

1 Non solùm enim Recentiores, sed & Vetustissimi Historici, *omnes ad unum*, id exilii silent. At profectò, illud ore uno promulgassent, ni fictum & chimæricum foret. Cùm enim Romanorum res gestas tot enarrent, & quædam vix memoranda memorent, rem certè, usque adeò memorabilem & famosam memoriæ & æternitati mandassent. Velim præprimis, non jocô & per transennam, sed seriò & ex professo *Plutarchum* attendamus. Is quippe de Porcio Catone tam diligenter scribit, ut illius Viri cùm *privatas*, tum *publicas* actiones recenseat. Imò, Porcium ineptientem observat, & illius ineptias effert. An igitur, qui Catonianas ineptias redigit in Fastos, is idem, Catonianum facinus illud, eousque & audax & clarum, quô *Medicos Româ exterminasset*, suis monumentis non consignabit? Idque præsertim, cùm occasio commoda & idonea argumentum istud tractandi, ipsum non deficit; meminit enim *Catoniani in Medicos odii*: At Catonis in Medicos Edicti οὐδ᾽ ὕπαρ οὐδ᾽ ὄναρ, *nec vigilans, nec somnians* scripsit. Te pudeat ergo, tu quisquis es decocti pudoris histrio, qui *Medicos*, ceu *profugos exiliô*, traducis & irrides: licèt enim veteratore Sophistâ versutior esses, nunquam tamen ab his difficultatum tricis, *quibus intricatum te derisorem deridendum propino*, temet extricares.

2 Lib.

Plinius etenim ubi ſcribit [1] *Populus Rom. Medicinam expertam damnavit*, idem ſcribit, ac ſi, *improbavit*, ſcripſiſſet. At Medicinam *improbare*, nequaquam eſt *Medicos in exilium projicere*. Quid enim, *vel hoc in ipſo Belgio*, vulgatius eſt quàm Medicorum aliquot praxin *improbare*, *reprehendere*, *atque culpare*, vel ſi velitis ut ſignificantiùs atque ornatiùs eloquar, *ὑβρίζειν τε καὶ περιπηλακίζειν*, *ἤτε παραδειγματίζειν*; nuſquam tamen gentium, iidem Medici Veſtri quorum *damnatur* atque *traducitur* praxis, Veſtris ex Urbibus ejiciuntur.

Si quis mihi *Plinium* taliter interpretanti fidem deroget omnem, attendat quæſo ſedulus ad Orationis *Plinianæ* ſeriem atque copulam, & ſolis adinſtar radiantes haſce quaternas veritates, *ſuô firmiter innixas cubô*, contemplabitur.

Primò quidem, per verbum *damnavit*, aliud nihil *Plinium* ſibi velle, quàm Populum Rom. Artis illius quam *damnaverat* aliquo fuiſſe tædio affectum.

IIò. Per Medicinam, eò loci, *Chirurgicam* unicè *partem* intelligendam venire.

IIIò. *Chirurgiam*, non omnem, ſed illam duntaxat quæ crudelior eſt, *fuiſſe damnatam*.

IVò. demum, *Medicos* propterea fuiſſe nequaquam à Civitate *abactos*: Inibi quippe *abactûs* cauſa ſi qua foret capitalis, illa prorſus *ſingularis*, nec *omnium Medicorum* foret; ſiquidem agitur *ſingulariter* de Archagatho, qui *Vulnerarius* primùm audiebat, mox à ſævitiâ ſecandi urendique *carnifex* vocitatus eſt.

Non ergo *Medicos*, nec *Medicum*; imò, nequidem *Chirurgum*, ſed *Carnificem damnarunt*; nec interim *damnatum Romanis pomœriis excedere juſſerunt*. PLINIUS enim apertè refert, illius *Archagathi carnificinam in tædium quidem Artis tranſiſſe*, at *nuſquam* adjicit, *ipſi fuiſſe Civitatem ademptam*.

Et ne quis confingat, *Medicis palpum ut obtrudam*, PLINIO me fucum facere, *Plinium* ipſum adducam, qui ſeſe Medicorum Patronum geſſit acerrimum.

Quid ergo? inquit, (ſeipſum compellans) *damnatam rem utiliſſimam credimus? Minimè Hercule*, reſpondet ſibi continuò, *minimè Hercule, non rem Antiqui damnabant ſed Artem*; Artem ſcilicet illam Ar-

1. Lib. hiſt. natur. 29. c. 1.

1 Ibid.

Archagathi sæviorem, quæ igne & ferro humanos artus excruciabat atque truncabat. Imò præcisè magis PLINIUS, *ceu peremptoriô in Adversarios Edictô*, litem nostram dirimit omnem; hæc quippe aurea, *uncialibus literis Cedro consignanda*, verba profert, [1] *Et cùm Græcos Italiâ pellerent, diu etiam post Catonem*, EXCEPERUNT MEDICOS.

Sic *Tranquillus*, in Octavio Cæsare, ab illis, quos annona gravi conflictati Quirites ex Civitate exegerunt, conceptis verbis, *Plinii suffragator*, MEDICOS EXCIPIT. Hæc enim immortalitate dignissima verba mentibus nostris, *ceu adamantino stylo*, signavit, *Magna verò quondam sterilitate, ac difficili remedio, cùm venalitias & lanistarum familias, peregrinósque omnes* [2], EXCEPTIS MEDICIS &c. *urbe expulisset* Augustus &c. Quid quæso, aut magis appositè, aut magis accommodatè decernere est, ut adversarii nostri causa cadant? Nihil certè pressius, nihílve stringentius sanciri potest. Illis tamen omnibus atque singulis, ad causæ Medicorum fidem & firmamentum, quæ scrupulum omnem, vel contumaciorum animis altiùs inhærentem eximere apta nata sint, confirmationis ergò & auctarii vice sum additurus.

Et primùm quidem in hoc vehementer incumbam, *Plinium* eodem loci referre, *damnata illa*, (& jure optimo damnanda) *Archagathi sævitia, in tædium Artem*, OMNESQUE MEDICOS *transisse*. Romæ igitur complures erant Medici Archagatho coætanei, atque adeò nequaquam *erant exilio mulctati*. Haud quippe reciprocantur *in tædium transire*, & *in exilium ejici*: Haud rursus eodem ponderandi momento *Archagathus*, ejúsque ὁμότεχνοι, & *Populus* ipse *Romanus*: Haud ultimùm confundenda veniunt *Activa Passivis*; ac proinde *Plinius* ubi docet in *tædium Populi Rom. Artem Archagathi, omnésque Medicos transisse*, aliud nihil sibi vult, quàm *Archagathi, aliorúmque Medicorum artem Populo Rom. tædium pepperisse, tædium adduxisse*: At nequaquam vel *Plinius*, vel Veterum ullus, passivè scripsit Archagathum ipsum, ejúsve συνεργὸς, *tædio* (tantùm abest ut *exilio* scripserit) *affectos fuisse*. Non ergo fuêre *Medici*, seu potiùs *Chirurgi*, Romæ licèt *in urendo atque secando duriores*, in exilium projecti, sed Romam Urbem suis in *tabernis* incoluerunt. Jam quip-

1 Ibid. Lib. hist. natur. 29. c. 1. 2. Cap. 42.

quippe constat ex Cassio Hemina, Romæ *tabernam* in compito Acilio fuisse Archagatho publicitus emptam. Alias autem, *præter illam*, Medicorum *tabernas* vel tunc temporis fuisse Romæ, en auctoritas triplex omni elevatione major, quam Vobis (*Æquissimi rerum æstimatores*) dari velim pro superpondio; iisdem quippe Catonis & Archagathi temporibus illis, *Plautus* atque *Terentius Medicorum Romæ degentium* mentionem habent; speciatim autem de *Amphitruone* & *Epidico* scripsit *Plautus*, suum illos *Naucratem* atque *Periphanem* quæritasse in MEDICINIS, id est in *Medicorum tabernis*, quas & à *myropoliis* & à *tonstrinis* ibidem distinguit [1]. At, quis inanes & Dominis vacuas illas fuisse, quas perreptaverant Amphitruo & Epidicus *Medicorum tabernas* sibi stulté fingat? Quin potiùs *Plinio* assentiri est, qui *Plauto* consors MEDICINAS illas, sive τὰ Ἰατρεῖα, *Officinas* vocat, in quibus *sua cuique venalis promittitur vita*. Remedia quippe inibi à *Medicis venalia*, vitam spondent emptori: ut ediverso; & eodem loci *deleteria* veneunt *pharmaca*, quibus occæcata gens illa Pagana ærumnosæ, tædiosæque suæ vitæ filum abruptura, morti sese tradit, teste *Plautino* istoc altero,

--- *ibo ad Medicum, atque me ibi toxico, morti dabo* [2].

Publium Afrum prætereà dum contestor, clarissimis ille suis monimentis eandem hanc veritatem testatam, consignatámque relinquit; atque illius insuper, unum & alterum æneatores, *Pamphilum* nempe, atque *Parmenonem* inducit [3], qui concorditer, oréque uno, quod res est, proclamant.

Concludam igitur illa *Plauti*, *Terentii*, *Archagathi* atque *Catonis* ætate, *Medicos fuisse suis ex Medicinis nequaquam exturbatos*, siquidem illorum *officinæ* frequentes Romæ vel tunc temporis fuerint.

Si quis interim huicce meo uni & alteri Comico fidem detrahat, *Plutarcho* saltem auscultet in Marco Catone, ubi *Medicos* definitè distinctéque, Catonis seculo, *Medicinam Romæ facitantes* designat, τοὺς δὲ Ἰατρεύοντας ἐν Ῥώμῃ expressè, pluralitérque producit.

Ad alteram HYPOTHESIN quod attinet, mutuatitia est omnis ex inimicitiis quas Cato Censorius, auctoritate florens, Græcis cum Medicis exercuit; è quibus, præoccupata mens eadem, duo isthæc falsa colligit, quæ modò confutabamus *de Medicis Româ exulibus*; ídque *annos sexcentos*.

1 Amphitr. Act. IV. Sc. I. Et Epid. Act. II. Sc. II. 2 In Mercat. Act. II. Sc. 4. 3. Hecyr. Act. III. Sc. I.

Quàm frivola & jejuna sit hypothesis illa, his rerum momentis liquidò constabit.

Catonem odisse Medicos diffitebor nunquam, is enim odio plusquam Vatiniano *Græcos omnes* prosequebatur, atque adeò *Medicos ipsos*, qui maximam partem *erant Græci*.

Cur autem Græcos hostiliter oderit Cato, triplex est ratio; generica quidem una & altera; tertia demum singularis est.

Primò quidem insensissimo ferebat animo, *Quirites* à Græcis non modò *Barbaros* vocitari; sed & spurciùs quàm alios Italiæ populos, *Opicorum* 1 appellatione fœdari, quasi præ reliquis Italis forent oris impuri & obscœni.

Altera *ratio* est, Catonem solitum fuisse πᾶσαν Ἑλληνικὴν μοῦσαν ϗ παιδείαν ὑπὸ φιλοτιμίας προπηλακίζειν, *Græcas omnes Musas, atque Græcam disciplinam omnem ambitiosiùs conviciari* 2 *atque lacessere.* Verebatur enim, ne Literis Græcis juveniles animi à belli studiis avocati ad vanas artes traducerentur. Qua certè opinione mens ejus tam arctè irretiebatur, ut οἷον ἀποθεσπίζων ϗ προμαντεύων, *rerum quasi præ-*

1 Plinius enim l. 29. c. 1. sub Catonis persona de Græcorum in Quirites scommate graviter conquerentis, ait, *Nos quoque dictitant barbaros, & spurciùs nos quàm alios Opicos, appellatione fœdant.*

2 Ita profectò, usque adeò despicatum *Isocratem* habuit *Cato*, illius ut Discipulos per jocum irriserit, suum quasi apud Magistellum Arte in Oratoria futiliter discenda consenescerent, indictáque causa commorerentur, suos demum eloquentiæ fontes coram Minoë, in Inferis apud Plutonem aperturi.

Est & Catonis atrocior hæc in Græcos injuria; eò siquidem, insolentiæ processit, ut SOCRATEM traduxerit, ceu Virum in verba provectum, locutuleium, blateronem & linguacem, nec-non præterea ferocem atque seditiosum, qui tyrannidis appetitæ causa, & mores antiquos labefactaret, everterétque; & sacratissimas leges conculcaret. Resipuit tamen bonus ille Vir, ætatis quippe flexu prudentior factus, Literas Græcas serò, ϗ πόῤῥω παντάπασιν ἡλικίας ἐληλακὼς & *ætate omnino provectus* didicit, atque in *Thucydidem*, sed præsertim in *Demosthenem*, totus incubuit: nec non etiam à reliquis reconditioris doctrinæ Græcis potiora sua, cùm Placita, tum Apophthegmata, ita expiscatus est, ut illius in scriptis Literaturam cultiorem nihil sapiat, quod Scriptoribus Græcis protinus non referas acceptum. Atque sic profectò, honore mulctatus est CENSOR; quique fuerat in Græcos injuriosus, crimen illud suum tædifera quasi vel stigmatica pœna luit.

præſcius atque præſagus (vatem enim ſe jactabat) filio ſuo vaticinari non erubuerit; *Literis Græcis omnia* CORRUPTUM & PERDITUM *iri*; quod tamen illius vaticinium, rerum exitu fuit inane; nunquam enim Roma ad altius gloriæ culmen perrexit, quàm Græcas dum Literas excoluit.

Tertia denique *ratio* Medicis unicè competit, atque itidem ex Catonis *præſumta opinione* ſumit originem; *Jurarunt inter ſe*, (ſuum de Medicis ſcribebat ad filium) *Barbaros necare omneis* MEDICINA: Ac proin, cùm Barbarus eſſet, ſibi maximopere cavebat à Medicis, ne pro ſalutari Medicina venenum ipſi propinarent.

In illum porrò, tanta de Medicis, támque criminoſa ſuſpicio ceciderat, propterea quòd ſuam operam Regi Artaxerxi, *tanquam Barbaro*, denegaverat Hippocrates; qua ex historia ſuſpicioſè atque mendaciter inferebat Cato, *κοινὸν ὅρκον εἶναι τοῦτον Ἰατρῶν ἁπάντων οὐκ ἄν ποτε Βαρβάροις Ἑλλήνων πολεμίοις ἑαυτοὺς παρασχεῖν*, *commune jusjurandum eſſe hoc Medicos inter omneis, nullis unquam Barbaris Græcorum hoſtibus*, (ad Medicinam ſcilicet illis factitandam) *ſeſe præbituros.*

Quamvis autem Cato fuerit odio in Medicos hoſtili, illud tamen ita compreſſit atque privatos intra parietes ita coërcuit, ut publicum in Actum eruperit nunquam: *Filio* quidem *ſuo interdixit de Medicis* ut loquitur *Plinius*; ſive ut cum *Plutarcho* preſſiùs eloquar, *τῷ παιδὶ παρεκελεύετο Ἰατροὺς φυλάττεσθαι πάντας*, *Natum ſuum juſſit Medicos omnes refugere*, ne ſcilicet ab ipſis veneficio perimeretur: Sed apud Senatum tanta nunquam valuit auctoritate, ut illo ſuaſore & impulſore *Medici fuerint unquam Româ proſcripti.* Is quippe non rexit Italiæ fata, nec ab ejus Cenſura ſors Medicorum pependit. Ipſe enim, neque Regem [1] neque Tyrannum ſe geſſit. Imò, nuſquam legere eſt *de Medicis in Senatu Catonem eſſe conqueſtum*, utì ſuas de Carneade Academico & Diogene Stoico (*quas ſileo, ne meis à Caſtris Medicis deficiam, & in aliena fiam transfuga, inque illis incendiarius*) querimonias in Senatum jactavit. Utì præterea Serv. Sulpitium Gallum,

[1] Tantùm abeſt enim ut *Porcius Cato*, vel *Regis more* Quirites Latiúmque rexerit, vel *tyrannidem* occupaverit, ut publico licèt negocio gerendo jamdiu addictus eſſet, ad ſupremum tamen illud honoris faſtigium, *quod ejus ætate tot alii toties conſcenderunt*, nuſquam graſſari potuerit. Notum

lum, qui Prætor Lusitanos diripuerat, oratione (*octogenarius licèt*) vehementi repetundarum postulavit. Sed illum vel Senem, vel Consistentem, vel Juvenem in *Medicos unquam perorasse*, nemo est hominum qui fidem mihi faciat. Mentita igitur, falsa, plenáque erroris est illorum scriptio, qui *Censorii Catonis auctoritate fuisse Medicos in exilium depulsos* scriptitant. Imò falsidicos se gerunt, qui *Catonem in Medicos fuisse unquam publicitus invectum, déque illis extrudendis*

tum quippe est Quæstore illo, Q. Fabium Cunctatorem, anno Urbis conditæ 549. *Principem Senatûs secundò lectum esse.* Sic profectò P. Scipio Africanus, *Catone* recèns *Exconsule*, U.C. anno 559. *Princeps Senatûs*, non modò *secundùm electus est*, sed etiam revoluto quinquennio, anno nimirum V.C. 564, eundem illi *Principatum tertiò detulerunt.* Verùm, præ his uno & altero, *M.* Æmilium Lepidum non *secundò* & *tertiò* tantùm *primas in Senatu tenuisse*, sed & *quartò*, *quintò* & *sextò* id honoris deinceps consecutum esse, annis scilicet ab V.C. 579. 584. 589. 594. & 599. memorabunt æternùm. Revera autem temporibus illis, *Porcius Cato* nec vagiebat in cunis, nec in antro latitabat Trophonio, à plurimis namque lustris impletis *Censòrem* sese gesserat; sed quàm benè, vel hinc constat, quòd *Senatûs Principatum* ipsi tribuerint nunquam; nequidem Censuram suam U.C. anno 569. dum obiret, tunc quippe haud illi, sed ejus Collegæ Censori *Q. Valerio Flacco* Principatum dederunt.

Illis annotatis, nemo Lectorum ita hebes est, ut continuò non assequatur quò tendat hæc mea, *de Catonis Principatu nullo*, commemoratio. Ex illis quippe colligere est, haud fuisse satis, ut *Româ Medicos exterminandos esse Cato senserit*; secùs enim sentiente & reclamante ejus Collega, Viro tanto & SENATUS PRINCIPE, res infecta hæsisset. *Non fuerunt* itaque *Medici* refragante Flacco in exilium *ejecti*. Discordes enim Censores nihil unquam Edicto sanciebant. *Catonem* igitur & *Flaccum* oportuit esse concordes, ut *Censorium Edictum de Medicis Civitate exigendis componerent atque promulgarent.* At talem in concordiam si fuissent unquam adducti, quidni Literarum monimentis id proditum esset, uti v.g. levius illud exilio, Literis proditum est, *à Flacco atque Catone Senatu exclusos esse septem*, inter quos *L. Quintium Flaminium* Virum Consularem commemorant. Cùm igitur *de Medicis exulantibus Româ*, *altè sileant Romanorum Annales*, interea tamen, *privatos homines exilio pulsos identidem increpent*, dicant oportet, Medicorum conviciatores, quorsum prisci Scriptores illi, *id exilii Medicis imperati* [si modò fictum & umbratile non est] *suos in commentarios non retulerint*, cùm exilium tantum & adeò famosum, *Universo Medicorum Choro, totique Apollinis Arti irrogatum*, longè gravioris sit ponderis, quàm ullum aliud, *privatæ cujusvis personæ*, quod publicis monimentis consignavêre.

dis mentionem ullam apud Senatum habuisse deblaterant. Illud enim si verum foret, prærogativa quadam Annales id sibi vindicassent, plurima siquidem momenti longè minoris posteritati testata reliquerunt. Cùm igitur de *Medicis Româ exulantibus*, nec vola nec vestigium in ullis Veterum monumentis extet, consequens est *exilium illud fictum & commentitium esse.*

Hunc porrò mearum probationum numerum explebo, dum *compendio*, sed *fideliter* referam ex *Cicerone*, *Horatio*, *Seneca*, *Persio*, *Plinio*, *Juvenale*, *Martiali*, *Suetonio*, *Plutarcho atque Galeno*, veterrimis illis Catonis & Catoni proximis ætatibus, illustres Romæ Medicos immortalitati sua nomina consecrasse. Istæc certè dum exequar, meam de Medicis Romæ Archagatho & Catoni coævis, non duntaxat firmabo sententiam, sed & ultimum illud meum negotium conficiam, *nec à Catone denato*, *Roma Medicos extorres profugisse.*

PARS TERTIA.

Et primùm quidem è libro quarto decimo [1] *Plinii* locum eruere est de *Erasistrato*, cujus, ut maximi Medici auctoritatem anno circiter sexcentesimo, *id est Catonis ævo*, Romæ viguisse docet: De hoc tamen *Erasistrati* tempore, nolim cum ullo contentionis serram reciprocasse.

En & vetustissimus ille *Herophilus*, Medicinâ clarus, qui Empiricos primùm damnavit, & subtilioris Sectæ conditor, morborum causas scrutari instituit, atque arteriarum pulsus qui gubernacula vitæ temperant, in modulos certos, legésque metricas descripsit.

En & Medicos nobiles *Julii Cæsaris* ætate, quæ *Catonianam* proximè excepit: Utì quippe septimi ab V. C. seculi initium; *Censorii* nostri fuit occasus; ita fuit & medium ejusdem, *Julii* [2] *sideris* exortus.

Ecce igitur *Julius Cæsar*, qui circa Pharmacusam Insulam à prædonibus captus est, & mansit apud eos, propè quadraginta dies, CUM UNO MEDICO, qui forte Medicus, *Anti-*

1 Cap. 7. 2. *Catoniana* enim vitæ extrema clausula in annum ab V. C. 605. incidit; Annus verò ab ejusdem Urbis conditu 653. *Julii Cæsaris* insignitus est Natali.

tissimus est ille, qui principis sui tribus & viginti plagis in Senatu confossi cadaver perlustravit 1.

Ecce itidem *Asclepiades* Magni Pompeii familiaris, cujus fama tanta fuit, ut ad Mithridatis pervenerit aures. Hic quippe Româ, suis Legatis & pollicitationibus Asclepiadem evocare tentat, sed frustra: nam Asclepiades novam Romæ condiderat Sectam, & menteis artificio usque eò mirabili trahebat, ut universum propè humanum genus circum egerit in sese; non alio modo, quàm si cœlo emissus advenisset.

Asclepiadis auditor fuit *Themison* ille, τῶν κοινοτήτων repertor, qui ab Asclepiade Rationali institutus, ad Methodicæ Sectæ inventionem se contulit; & quæ inter initia scripserat Asclepiades, illo mox recedente à vita, ad sua placita mutavit.

Mitto plurima æqualis Julio Cæsari *Tullii* loca, ubi Medicorum honorificè meminit; singulatim autem, *Asclepiadis* illius quem modò extuli, & *quo amico Medicóque usus est*, eloquentiam celebrat. Nominatim insuper profitetur se assentiri *Cratero*, illius quasi in verba jurasset; unà cum Venusino Poëta, cui Crateri testimonium adeò locuples est, ut Pythagoricum illud habeat, *Non est cardiacus*, CRATERUM DIXISSE PUTATO,

Hic æger 2.

Multos prætereo Medicos celebres, *Cassios*, *Calpitanos Aruntios*, *Albutios* & *Rubrios*, ut transeam ad Augusti tempora, quibus alios inter,

---- *velut inter ignes*
Luna minores,

emicuit *Antonius* ille *Musa*, qui propterea quòd ex gravi morbo Augustum exemerat, ingentem primò pecuniæ vim, magnos deinde à Senatu honores; & universo demum ordini Medicorum immunitatem vacationémque adeptus est. *Statuam præterea Romani, juxta signum Æsculapii, ex ære collato illi statuerunt* 3.

Mitto viritim collaudare *C. Celsum*, *Scribonium Largum*, *Arcyona* & *Charitelem*; qui eodem illo Augusti, nec-non Tiberii atque Caligulæ dominatu floruerunt. Sileo *Vectium Valentem*, *Xenophontem*, & *Alcontem* sub Claudio Cæsare. Taceo Neronis principatu cùm *Statium Annæum* Senecæ familiarem; tum imprimis ipsius Imperatoris Archiatrum, *Seniorem* scilicet *Andromachum*, nostræ theriaces excogi-

1. *Suet.* in Cæs. Cap. 82. 2. 2. Sat. 3. 3. *Suet.* in Oct. Cap. 59.

gitatorem. *Thessalum* denique transeo, qui cuncta Majorum placita delevit, & monumento suo JATRONICEN se inscripsit; ut ponam in medio *Crinam* illum Massiliensem, qui ex Ephemeride Mathematica ægros curando, Thessalum auctoritate præcessit. Nec prætermittendus est *Charmis*, qui ex eadem Massilia Civitatem invasit, mersit ægros in lacus, frigidáque etiam algoribus hybernis lavari persuasit. Denique, ut contraham, *illaudati*, sed nequaquam *innominati* recedent *Tryphon*, *Meges*, *Ammonius*, *Euelpistus*, *Archigenes*, *Ruffus* & *Soranus*, uterque Ephesii; *Crito*, *Hermogenes*, *Andromachus Junior*, *Symmachus & Hermocrates*, quorum alii sub primis Cæsaribus vixerunt; alii verò sub Galba, Othone, Vitellio, Vespasiano, Tito, Domitiano, Nerva, Trajano & Adriano sese posteritati commendarunt.

Haud finirem, si Antonini Imperii memorabilia proferrem; tunc quippe temporis *Galenus*, trium deinceps Imperatorum Archiatros, tot Romæ mira loquutus est, tótque miranda fecit, ut illius æmuli, ceu incantatorem & vatem *γόητά τε καὶ μάντιν* illum traduxerint.

Silebo itidem, innumeros illos Romæ *Galeni æmulos*, quos passim commemorat. De illis enim, quæ digna habentur memoria in historiam conferre si vellem, dies me citiùs deficeret, quàm illos collaudando finem dicendi facerem.

Hîc igitur modus esto, ne longiùs excurrat Oratio, aliàs enim foret prolixitate tædiosa. Nolim ergo ætates ullas infra Galenicam illam, quæ in *decimum* 1 *ab V. C. seculum* incidit, attingere.

Abundè est enim tot isthæc secula replicasse, quibus præclari Romæ Viri Medicinam fecerunt, nulla temporis intercapedine media, quæ Viris numerosis Arte Medica clarentibus caruerit.

Falsissimum est ergo *Medicos unquam exulasse Româ*; & ab omni insuper alienissimum est veritate, fictum & chimæricum istud exilium, *sexcentesimum in annum fuisse prolatum.*

PARS

1 Profitetur enim Galenus se Romam venisse primùm, ætatis anno 34: At annus ille Galenicus, æræ Christianæ 164. erat, atque adeò *initium fuit decimi ab V. C. seculi.* Æra siquidem Christiana ab Urbis conditæ anno 752, (*uti vulgò ferunt*) computatur. Illis autem si addideris annos Christi 164, quibus Galenus Romam primùm se contulit, consequens erit, Galenum Romæ primùm vixisse anno ab V. C. 916. hoc est, *ineunte seculo ab V. C. decimo.*

PARS QUARTA.

Ecce itaque nostros calumniatores confutatos atque pessundatos: sed antequam, (*absit jactantia dicto*,) triumphans recedam, pressiùs illos stringam, dum illorum in Nos iniquitatis mysterium revelabo, atqne sic Medicos ab illa, qua Nos injuria circunretire nituntur, pleniùs asseram.

Proferam igitur ex *Plinio*, verborum aucupia & literarum tendiculas, quibus, *specie veri*, incautos & illudere, & illaqueare student, *Romanum* scilicet *Populum*, *ultra sexcentesimum annum sine Medicis degisse*. E quibus verbis malignè lectis & dolosè conglutinatis cum illis aliis, fraudulenter itidem & captiosè expositis, *de Medicina damnata*, per sophisma *a conjunctione distrahendorum*, illud temerè, seu potiùs veteratoriè concludunt, *Medicos fuisse sexcentis annis Româ prohibitos*; perperam copulando disjungenda; & malitiosè atque calumniosè isthæc interpretando; dum illa in alienissimum à vero sensum iniquissimè detorquent.

De Medicina damnata egimus abundanter, atque Verbi damnare, hoc in casu, vim omnem & genuinum sensum diximus esse, *culpare* 1; haudquaquam autem *in exilium agere*. Quibus profectò, auctarii vice, sum & hoc additurus, Plinium nullatenus scripsisse, *Medicos Romæ fuisse damnatos*; sed præcisè & apertè hæc publicis literis consignasse verba, *Populus Rom. Medicinam expertam damnavit*, id est, *culpavit* crudeliorem illam, quam expertus erat Chirurgiam, quæ asperiùs & immitiùs sæviebat in sauciatos. Sic certè purioris Latinitatis antiquissimi cultores, & *Tullius* ipse, eodem sensu dixerunt *damnare moras*, *damnare tempora*, *damnare Naturam*, id est, improbare, arguere & reprendere; Nullus enim, *quem sciam*, eò vesaniæ deductus est, ut *moras*, ut *tempora*, ut *rerum* denique *Naturam ipsam*, è mundo in *exilium depelli* secum reputaverit. Quid igitur ineruditè & falsò nobis obtrudunt Sycophantæ nostri, *Medicinam damnatam*, *Medicos in exilium datos* importare?

Nec istud alterum magis moror quod ex *Plinio* eruunt, quò imaginarii illius exilii sexcentos annos colligant. *Plinius* quippe nequaquam dicit,

1. Pag. hic 46.

dicit, *sexcentis annis Roma Medicinam exulasse*, sed simpliciter *Romanum Populum, ultra sexcentesimum annum*, sine *Medicis degisse*. Quibus profectò *Plinianis* verbis, argutulus licèt atque veteratorius vitilitigator ex adverso mihi staret; nunquam tamen mihi probaret idem efficientes esse enunciationes illas, *Populum sine Medicis degere*; *& Medicos à Populo in exilium projici*.

Isthæc ergo *Plinii* verba cùm ex se perspicua sint, atque apud eruditos, cordatósque Viros aliter prorsus quàm apud conviciatores nostros audiant, me explanatore nequaquam egent: in illis igitur exponendis nullus ero. Verùm, *sed brevibus duntaxat, ut brevi huicce Medicorum causæ finem faciam*, in illius ætatis tam longæ, per quam sine Medicis Roma degit, genuinas & sonticas causas inquiram.

Primò quidem ex dictis hactenus luculenter patet, me neutiquam assentiri Plinio, *ultra sexcentesimum annum, Medicorum absentiam prorogantì*; modò quippe evicimus, *ineunte seculo sexto ab V. C. Græcos Medicos Romam venisse*? ac proin diffitemur, strictè loquentes, nec seculum *inchoatum* pro *confecto* atque *completo* sumentes, *ultra sexcentesimum annum*, *sine Medicis Romanos degisse*; desunt enim *anni sexaginta quinque ad sexcentos complendos*, tantùm abest ut *ultra sexcentesimum annum*, tempus illud protollatur.

Deinde, auctoritatibus si lis dirimenda sit, *uti profectò dirimenda est, cùm sit quæstio facti*; *Plinius* etsi *Hercules* foret, non *staret* contra duos. Ecce igitur illum *causa cadentem*, nam præter allatum *Cassium Heminam*, qui Plinii testimonium infringit; en & *Dionysius Halicarnaßeus*, qui luculentam nobis fidem facit, vel *ipso seculo ab V. C. ineunte quarto* [1] *complures Romæ Medicos* extitisse. *Non erant ergo Medici Romæ exules, extorrésque*. Mitto & sequenti seculo, *Catonem* ante natum annis *quinquaginta octo*, [2] *Æsculapium* fuisse decem Legatis, Epidauro Romam convectum, statímque in Insula Tiberina Templum atque Flaminem accepisse; id quippe argumenti evincit unicè, Populum Romanum *Medicinam* priscis temporibus religiosè

1. Anno nimirum CCCI, *λοιμικὴ νόσος εἰς τὴν Ῥώμην κατέσκηψεν* &c. ὥστε τῶν ἸΑΤΡΩΝ *ἀρκεῖσθαι ἵνα βοηθεῖν τῆς καμάτοις* &c. *pestilens morbus Romam invasit &c. nec* MEDICIS *in tanta ægrotantium multitudine sufficientibus &c.* Dion. Halic. l. X. Ab omni igitur veritate abhorret, *in exilium illos exivisse*.

2. Cato quippe natus est, Urbis conditæ anno DXX. Quum autem anno

ligiosè coluisse, at invalidum est, *Medicos ut stabiliat suam Artem Romæ factitantes.* Istæc igitur missa facio, ut coronidis loco breviter aperiam, cur *seculis propemodum tribus* 1, non verò *ultra sexcentesimum annum*, *Romanus Populus sine Medicis degerit.*

Et I°. quidem vetustiores illas ætates cuivis recolenti obvium est, longioris fuisse opus temporis usura, ut popellus ille rudis, recénsque mœnibus conclusus, disciplinas amplexaretur. Quam ergo Civitate sua nondum donaverant Medicinam, illam profectò *Civitate sua non expulerunt.*

Est & altera perinde ponderosa ratio, is quippe populus nihil fuit primiter quàm decoctorum, latronum, & erronum *militiæ singulariter addictum agmen*, quod Romulus ex luco vicino, *quem asylum fecit*, non tam in *Civitatem* quàm in *Urbem* coëgit. Illis igitur seculis non unica *Medicina*, sed & reliquæ Disciplinæ Liberales, Populum inter Martiis quidem præliis ferocem, sed in Minervæ

anno CCCCLXI, immedicabili peste devastaretur Civitas, aditis fatis Sibyllinis, Æsculapium Epidauro, decem Legatis, Principe legationis Q. Ogulnio Gallo, arcessiverunt, & anno sequenti CCCCLXII. Romam illum advexerunt. Igitur inter *Catonem natum*, & *Æsculapium Romam transvectum* anni LVIII effluxerunt.

1. *Dionysius* quippe *Halicarnassensis*, locuples nobis modò fuit testis pag. 56. plures *Romæ Medicos, vel anno V. C.* ineunte 301. Medicinam factitasse. Sec recèns illos Romam venisse nunquam professus est; concludere fas est ergo, *Romæ illos, vel seculo tertio degisse.*

Imò rationi penitus consonum est, *Romam ab omni ævo Medicis nequaquam caruisse:* Quamvis enim primitus tales nusquam audierint, quales nunc Nostrates audiunt, sed *Empirici* duntaxat & arte rudes fuerint, nihilosecius *Medicorum* nomine veniebant.

Istoc autem honoris epitheto, illos si modò non dedignemur insignire, qui *Medicinam* licèt non profiteantur, illius tamen ministeria, *prout sorte cadit*, varia atque varia subeunt, tot profectò primævis ætatibus illis nuncupandi *venient Medici;* quot primitùs erant, qui, vel sibi, vel amicis laborantibus *Medico subsidio veniebant*, qualescunque demum fuerint illi vel *Summates* vel *Infimates*, uti patet exemplo cùm Porcii Catonis, quem *Empiricum* mox positurus sum in medio; tum aliorum promiscuè obviorum, qui *levi Medicinâ, levi morbo medebantur*, atque propterea *Medici* à *Medendo* vocitabantur.

2. Tusc. quæst. 1.

3. Lib. de Jll. Gr. Cap. 1.

væ castris vecordem, incultæ jacuerunt, uti *Cicero* atque *Suetonius* super ea re conqueruntur.

Denique, cui Vestrûm, *Judices æquissimi*, in propatulo non est vilem illam & asperam hominum sortem, *laboribus duram & Bellonâ ferream*; quæque cibo utebatur facili, nec per artem, voluptatémque corrupto; sed qui nisi esurientibus placêre non poterat; *sine Medicis minore periculo degere*, quàm molles & effœminatos, qui umbratilem vitam agunt, & luxu diffluunt; qui *Curios simulant & Bacchanalia vivunt*; *ἄσκησις γὰρ ὑγιῆς, ἀκορίη τροφῆς, ἀοκνίη πόνων*, *Sanitatis quippe studium est, non repleri cibis, & impigrum esse ad laborem.*

Ubi igitur, Populum inter bellatorem illum, diætæ tanta nondum fuit immoderatio, quanta subinde crevit; nec tanta fuit morborum luxuries. At crescente luxu, creverunt & morbi, supplicia luxuriæ.

Immunes erant ab istis malis, qui nondum se deliciis solverant; qui sibi temperabant, sibi ministrabant. Ipsis quippe simplex erat, ex simplici causa valetudo.

At multos morbos, multa fercula fecerunt. Ex quo scilicet una gula terrarum, marísque vastatrix varia permiscuit, & mille conditeras excogitavit, non ad tollendam, sed ad irritandam famem; necesse fuit ut ex illis inter se diffidentibus, inconstans variúsque morbus exoriretur, uti reapse exortus est.

Dum igitur luxus nondum surrexerat in tantum, nec tam latę sese sparserat, poterant Romanorum *vitiis simplicibus* obstare *remedia simplicia*. At subinde necessum fuit, tantò operosiora essent corporum munimenta, quantò valentiora quibus petebantur.

Quæ igitur *Medicina*, ab initio paucarum fuit Romanis scientia herbarum, quibus sisteretur sanguis & vulnera coirent; illa certè eorumdem luxurie, in hanc pervenit tam multiplicem varietatem, quæ ipsos coëgit, artifices illos conquirere longè peritiores quàm antea, quíque non obiter & inter alia, sed huic uni negotio intenti, corporibus medendis unicè vacarent.

Primitus quippe *sibi ipsi Medicinam faciebant*, atque amicos insuper morbis conflictatos curabant, sicut & posterioribus seculis *Censorius Cato Empiricen fecit*; gloriabatur enim esse commentarium sibi,

bi, quo mederetur conjugi [1], filio, servis & familiaribus.

Romanus ergo Populus morbis pressus, *Medicam Artem expetivit*, *& expetitâ ut potiretur*, *Medicos* non duntaxat *Indigenas enutrivit*; sed & *Advenas* Græcos & Ægyptios *admisit*; & admissos, honorificè semper *conservavit*; munificentissimis præmiis *donavit*; tergeminis honoribus *sustulit*; & supremis denique *laudibus prosecutus est*, tantùm abest *ut illos unquam sua ex societate exterminaverit.*

EPILOGUS.

Ecce igitur longè propulsatam à Nobis hostilem illam atque furentem *calumniam*, in illorum cerebro natam, qui vel *Samiorum*, vel *Abydenorum mores induerunt*, & scelerata sua calumniandi consuetudine, Nobis & hunc *aculeum*, *genuinúmque dentem* infixerunt, sed quem exemimus. Nunc quippe liquet *falsissimum esse probrum*, quod criminosè in Nos immissum est, sed quod deinceps *ad sapientum aures* non perveniet; *morsum esse aspidis*, sed cui medelam fecimus; *hystricis esse setam*, sed quam ex corpore nostro extraximus. Uno verbo, *Hipponacteum esse de nobis praeconium*, à Noctis & Erebi filia in Nos excogitatum, jactatúmque, sed quod Stygiis aquis utì dignum est unicè, ita & à Nobis ex hominum mentibus ad Inferos relegatum est, ac proin, quod reliquum est negotii Nobis ab amplissimo Senatu dati ut exequamur, Oratio nostra hunc in Ornatissimum Medicinæ Candidatum tota sese convertet. Nobis siqui-

1. Rectè *Plutarchus* Catonis gloriam illam taxat, καὶ γὰρ αὐτὸς τοῦτο φαίνεται μεγαλαυχῶς ὁ Κάτων οὐκ ἀναμίμνησκων. Suos etenim usque ad longam senectam minimè perduxit, nam *uxorem & filium amisit*, τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν ἀπέβαλε. Nec mirum! Quis enim, *uno collyrio morbis omnibus medeatur?* Licèt ergo pollicitis divitem sese extulerit Cato, revera tamen jacuit vacuus effectis. Se *quidem morbis immunem conservavit*; sed id Plutarchus rusticum in illius primigenium corporis robur, potiùs quàm in Artis Medicæ peritiam ullam, appositè refundit: Adeò siquidem vivax atque salax extitit Cato, ut Senex licèt, Veneri tamen indulgere nequaquam desierit: gremio etenim suo meretriculam fovit, quæ compressùs ergò, furtim ad ipsum itabat. Væ! Indignum facinus tam acerbo morum Censore, ἐχρῆτο γὰρ παιδίσκῃ, κρύφα φοιτώσῃ πρὸς αὐτόν, *utebatur enim puella, quæ furtim ad ipsum accedebat*, furtivæ Veneris ergò.

ſiquidem utì neceſſe, ſic & volupe eſt debitis illum honoribus atque præmiis condecorare. Is quippe &c.

Habita in Illuſtri Præpot. Holl. atque Weſtphr. Ordinum Athenæo, ad Lauream Apollinarem in *Joh. von Flammerding, Francof.* conferendam, *Nonis Juliis* 1671.

Paucis autem interjectis annis cùm *Romanus* ſolenniter etiam Inaugurandus veniret, *Jura* vulgavit *Pathologica*, quibus εὐχαριστικὸν præfixit fideliter hîc *recuſum*. Sed alias Epiſtolas, hactenus inviſas, Gratiis Ἀρχιάτρων etſi diffluant, *Vulcano* tradam, ne in vulgus emiſſæ *φιλαυτίαν redoleant*. Unus interim *Jacobus Sponius* mihi ſit *inſtar mille*, Miſcellaneor. Antiquitatis Eruditæ Sect. IV. p. 145.

VIRO

VIRO INCOMPARABILI,

D. CAROLO DRELINCURTIO,

Philosophiæ, ac Medicinæ Doctori Celeberrimo,

Galliarum Regis

Consiliario, ac Medico Ordinario, Practico olim apud Parisienses felicissimo, nec-non Celsissimo gl. m. Principi de Turenna

A Consiliis Medicis, atque Medicorum Castrensium in Belgio Comiti,

Nunc verò,

In Academia Lugd. Batava Medicinæ Practicæ, & Anatomes Professori Ordinario,

Patrono, & Præceptori meo,

Omni quo decet honore Venerando.

M*edicis studiis in hac celebri Academia colophonem impositurus, atque pro gradu disputaturus, ut more Majorum Apollinei honores in me conferantur, diu dubius hæsi, qua occasione & argumento propensam animi mei erga tua in me beneficia inclinationem testarer. Tandem mearum partium existimavi, has theses, tenui vena exaratas,* Clarissimo tuo Nomini inscribere. *Sed cùm propter virtutes & insignem artium scientiam Nomen tuum perpetuum sit & perennet, lubens agnosco me toto cœlo aberrare, quod nec magis sufficiens, nec clarius argumentum dispexerim. Magna est, non sine rubore fateor, temeritas mea, sed intra tuam opinor humanitatem & clementiam. Persarum Reges aquam è profluente, & hortense pomum propitii*

pitii excipiunt. Idem mihi de te spondeo, minima quæque animi grati signa te non aspernaturum, præsertim ab illo procedentia, qui tuas virtutes, tuam benevolentiam, & tuum erga me studium, constantissima fide, ad ultimum, & si posset ultra, vitæ diem culturus sit.

Quid ergo superest, quàm ut ego disputationis aleam subiturus, patrocinium tuum implorem, quod mihi Romæ, quondam rerum Dominæ, *nutrito, sed Lugduni apud Rhenum tuo ductu atque auspiciis artem Phœbæam edocto, non denegabis; qui Populares meos Romanos, & Græcos in Quiritum civitate praxin exercentes disertissima Oratione protexisti, & à gravi calumnia,* quòd sexcentis annis Roma exulassent, *non ita pridem vindicasti. Hoc non denegabis mihi, profitenti se totum tuum esse: hoc non denegabis illi, qui publicè testatur, omnia illa non aliundè quàm è locuplete tuo penu esse deprompta, quæ deinde vel praxi, vel studiis moliturus sim. Vive diu felix, Vir eruditione & animi dotibus incomparabilis, & quos in hoc Athenæo, toto terrarum orbe celeberrimo, rem Medicam benè prosperéque administrando annos insumis, feliciter imple.*

Dabam Lugd. Batav. octavo Julii. Anno Renatæ Salutis MDCLXXVII.

Amplitudinis tuæ

Devotissimus Cultor,

JOSEPHUS CONSTANTIUS, ROMANUS.

DISPUTATIO ANATOMICO-PRACTICA
INAUGURALIS
DE
LIENOSIS,
QUAM,
FAVENTE DEO OPT. MAX.
Ex Auctoritate Magnifici Rectoris,
D. FRIDERICI SPANHEMII, Fil. S. S. Th.
Doctoris, Ejusdémque Facultatis in Illustri Academia Lugd. Bat. ut & Antiquitatis Ecclesiasticæ Profess. Primarii, Ecclesiastæ disertissimi, Acad. Bibliothecarii;
NEC-NON
Amplissimi Senatûs Academici unanimi Consensu, &
Almæ Facultatis MEDICÆ *Decreto*,
PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in MEDICINA Honoribus ac Privilegiis ritè & legitimè consequendis,
Publico examini subjicit, die Martis, 3 *Februar:*
CAROLUS DRELINCURTIUS, Lugd.-Batav:
C. F. & C. N.

Editio altera.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud CORNELIUM BOUTESTEYN,
MDCXCIII.

Viris Pietate & Eruditione Conspicuis,

D. D. CAROLO DRELINCURTIO, Patri Reverendo, atque Promotori suspiciendo;

D. D. ANTONIO DRELINCURTIO, Medicis Genevensibus Aggregato, & Excellentiss. Reip. Bernensis Medico Extraord. Patruo meo Honorando;

D. D. PETRO DRELINCURTIO, Legum Doctori, Ecclesiæ Sancti Patricii in Armagh Decano; & Ecclesiæ Sanctæ Trinitatis Dublinensis Præcentori, Patruo meo alteri Venerando;

NEC-NON

D. D. DANIELI DE MALNOE, nuper in Curia Parisiensi Causarum Patrono, nunc autem, Christi causâ, ad Belgas profugo, Avunculo meo Colendissimo,

D. D. D.

CAROLUS DRELINCURTIUS,

Thesium Delineator & Defensor.

DISPUTATIO ANATOMICO-PRACTICA
INAUGURALIS
DE
LIENOSIS.
PROOEMIUM.

Lienosos *scrutari nequeo quin* lienem *ipsum in puris naturalibus explorem*, rectum *enim* est index sui & obliqui. *Potiora igitur* de liene salubri *delibanda veniunt antequam* viscus ægrum *plenè ruminer. Medico quippe futuro corpus humanum* Lynceis oculis *contemplandum est*, *immo* manibus oculatis *attrectandum*, *ut intimos ipsius rimetur recessus*, *&* *partium singularum* situm, numerum, magnitudinem, figuram, colorem, structuram, connexionem, communionem, actionem & usum, *à capite ad calcem*, pernoscat. *Nequaquam igitur simplex interiorum imago*, *expressissima licèt* vel penicillo, vel ære, *attendenda est*, *ni velimus esse* ex libro Naucleri; *sed extispicio opus est*, *ut* scrutemur quæ naturæ latibulis abscondita sunt, *& veluti* secreta corporis in arcano atque operto. *Quid enim nobis* certius ipsis

Sensibus esse potest, quò vera ac falsa notemus? *Manum idcirco operi admovi, ut pro* modulo, *quo* me dimetior, mecum habitans, *quid de liene sentiam enunciem.*

THES. I.

No. I. L*ien* positus est in hypochondrio sinistro, è regione jecoris ὡς ἀντίζυγον, ἤτι νόθον ἧπαρ, *ceu oppositum, vel spurium hepar*, quod genuini sit hepatis æquipondium. Id enim visceris ab *Aristot.* & *Anonymo Græco*, necnon ab *Aretæo*, *Gal. Polluce*, & *Hesychio*, hepati ἰσόῤῥοπον, ἰσοβαρὲς, ἰσόσταθμον, καὶ ἰσόζυγον passim enunciatur. Is autem *lienis situs* sub diaphragmate est inter costas adulterinas atque ventriculum, quem parte sui simâ complectitur, dum gibbâ suâ per fibrillas nervosas diaphragmati cohæret. Tam profundè porrò reconditus est ut palpari nequeat, nisi *natura* vel *morbo* declivior sit. *Lienalem* quippe *situm* sæpè mutari constat, non modò ratione sedis vel *humilioris*, vel *elatioris*, sed ratione sedium ejus universè. Is siquidem ab *Aristotele* & *Plinio* recitatur prodigialiter locum, *in quadrupedibus*, cum hepate permutasse, utì singulatim de *cuniculis* oculatus id ipsum testatur *Adr. Spigelius*: sed istud, seculis aliquot ante *Plin.* in ipsis cadaveribus humanis *Herophilus* viderat. Hoc autem seculo medio tam fortunatæ fuerunt *Rev. Parentis* Anatomes primitiæ, ut *Parisiis* monstrificum illud viderit cadaver, cujus viscera, sedibus permutatis, lienem cesserunt *à dextris*, *&* hepar *à sinistris*. a

Tanti prodigii, *à se visi*, luculentum & alterum testem mihi produxit, *Riolanum* scilicet, qui monstri rumore permotus, ut-ut senex & silicernius ad cadaver convolavit, quò rem ipsam seros ad Nepotes transmitteret. Nec defuerunt Musæ ejusdem æmuli, id enim certatim evulgarunt *Mentellus*, atque *Cattierus*. Sicut autem *Herophilus* id ante *Plinium*, ita *Panarolus* id ipsum ante *Riolanum* detexit: Imò *Fabric. ab Aquapendente* prodigium parile novissimô seculô sedulus annotavit, & ante

a *Phænomenon istud* Abr. Berkelius *ab omni prorsus oblivione vindicavit, id enim, in* Rev. Par. honorem, *adamantino stylo publicis suis*, æternísque *Steph. de Urbib.* monimentis *insculpsit, in* A[illegible] *p.* 129.

ante ipsum rursus *Cornel. Gemma* consimili phænomeno suas locupletavit *Cyclognomicen* atque *Cosmocriticen*.

Hûc refero *Par. Rev.* phænomenon & alterum, fœtum scilicet nonimestrem, cujus *lien* nullus erat in hypochondrio. Is enim veluti cuniculis actis sese per medias diaphragmatis fibras carneas in pectus sustulerat, & pulmonis lobum, sibi contiguum, compressu suo tabefecerat.

No. II. Numerum quod attinet, *lien* unicus est è naturæ præscripto; nihilosecius duplex observatus est ab *Aristotele*, à *Cælio Rhodigino*, à *G. Rondeletio*, à *C. Gemma*, à *B. Cabrol.* à *D. de Marchettis*, ab *A. Bourdonio*, & *ab Excellent. D. Hardero*, nec-non *ab Ephem. Germ. Observatoribus* sedulissimis & acutissimis. *Cæcilius verò Folius*, Venetiis, *duos, tres*, imò *quatuor* vidit. *Fallopius* pariter *tres lienes* enumerat, unum justæ magnitudinis, alterum dimidio minorem, tertium denique ovi columbini mole. Quî verò id fiat legere est apud *Levin. Lemn.* & *G. Hofmann.* Sed econtra *liene nullo Philosophus* cadaver narrat, cui suffragantur *Holler. Bauhinus*, *Laurent. H. ab Heer* & *Kerkring*. Tales itaque homines comparandi veniunt vel cum *volatilium quibusdam*, vel cum *insectis*, quæ *liene carent*, etsi vulgò de ipsis jactetur ἔχει δὲ καὶ ἡ μυῖα τὸν σπλῆνα. Imò nihil inter homines istos atque inter quadrupedem interest, *Democritus* enim, *Aristot. Plin. Solin. Alb. Magn. Gesner.* & *Aldrovandus* unanimes attestantur *lienis exortem esse chamæleonta*. Id ipsum verò testatius apud me reliquit *Panarolus* animalculi prosector, nec-non *Regia Parisiensis Societas*, quæ dissecti chamæleontis nitidissimam icona, *lienis nesciam*, Rev. ad Par. transmisit.

No. III. Illius porrò visceris *magnitudinem* si dimetiar, illa certè nusquam *eadem* neque secundum, neque præter naturam. Longitudine vulgari sex digitorum est, latitudine trium, crassitie autem unius alteriúsve pollicis.

No. IV. *Figuram* pariter variare *Fern.* docet, vulgò tamen oblonga est & plana atque lata, hoc est *plantæ pedis æmula*, juxta *Hipp. Ruff. Ephes.* & *Germ. Ephem.* Exinde est ut à *Dioscoride*, *Plinio*, *Martiali*, *Polluce*, & *Hesychio*, lintea oblonga, & ipsa emplastra fronti vel ubivis admovenda *Splenia* vocitentur. Rei autem ipsius, ut & nominis excogitator, *teste Galeno*, celebrandus est *Hippocrates*. Aliàs verò *lien* vel *rotundus* vel *trigonalis*, vel *tetragonus* est. Uno verbo, id visceris *Proteo* & *Thetide*, vel ipsa *Empusa* mutabilius est, utì constat ex *Horstio*, *Piccolho-*

a *Ut in Simiis*, à Rev. Par. *dissectis*, *quos Animalibus suis*, *Edit. in 4.* Blasius *interseruit. p.* 109. & 111.

colhomino, *Riolano*, *Rhodio* &c. Is autem naturæ lusus *in liene* eò facilior est, quò *lien tenerior*, & mollioribus glandulis *laxior*. Sic enim ipsi multiplex character, *veluti cera*, vel *universe* vel *partim* imprimitur.

No. V. *Colorem* si lustremus, is certè variatur ratione *animalium*, & *ætatum*, nam in calidis *leone* & *cane nigricat*; *albicat* autem in frigidis, *sue* & *vitulo*; sic qui *rutilus* in fœtu, *nigrescit ætate*. Rariùs enim in adultis vel *purpurâ splendet*, vel *fulgenti candore notatur*, ut apud *Horst. Spigel. Rhod.* & *Vesalium*.

No. VI. Vagatur lien in *zibetta*, in *hystrice*, & in *simia* mare & fœmina dissectis à *Par. Rev.* In nobis verò *fibrillis* astringitur ad *hypochondrium sinistrum*, quas *Mundinus* & *Massa* tenuissimas delineant. Ventriculo præterea sinistróque reni cohæret, per epiploon & vasa: immò fissuris suis, veluti fibris atque digitis, ventriculum singulariter amplectitur, uti viderunt *Riol. Horst. Highmor. Lindan.* atque *Par. Rev.*

No. VII. Visceris autem universa compages *tunica* succingitur atque firmatur *tenui* quidem vulgò, sed quæ morbosè corii bubuli *crassitudinem* & robur contrahat, uti viderunt *Andernac. Columb. Baubin. Hofmann. Spigel. Riolan. Bartholin. Tulpius*, & ipsemet ego, *anser inter olores*.

No. VIII. *Arteriam* lien excipit *jecoraria decuplò majorem*, ex dimensione paterna; *sextuplò* licèt illam, vel *quintuplò* duntaxat, Clariss. *Moebii* atque *Wedelii* dextertimus aliàs atque fidissimus circinus describat. Istæc autem *adeò capax*, vel à *cœliaca* prodit, vel ab ipso consurgit *Aortæ trunco*. Atque ita jure meritóque mirificus ille *Naturæ Pictor Hipp.* amplissimam illam exprimit. Nec istæc *capacissima* tantùm est, sed & *longissima*, atque adeò longum iter agens surculos impertitur *epiploo suo*, ac illi glandulæ *Hippocrateæ* majori, quam *Aristot. R. Ephes. Gal. Theophilus*, & *Oribas. pancreas* indigitant. Quod autem reliquum est trunci multiplici suo ramulorum diremptu lienem subit universum & in intimiores ejus *cryptas* longè latéque sese diffundit. Falsò igitur adversus *Hippocratem* & *Naturam ipsam* scriptitant *lienis arteriam* in ejus limine hærere, ut exinde sanguinem suum, *roris adinstar*, in viscus effundat, tanquam in *spongiam*; *αὐτοψία* quippe reclamat, quâ docemur *arteriarum myriada* vel abstrusiores *lienis cellulas* quoquoversum pervadere, & affatim irrigare. *Lien* ergo *sincerum sanguinem* accipit *à corde*, nec uti *Fallop.* putidè docet *excremento nutritur*, quasi *bos Cyprius* esset. Putidior adhuc *Lælius à Fonte*, cui *lien corporis est cloaca*. Apage hinc *stercoreos* Doctores illos ad *Aristophanis σκατοφάγους merdivoros*.

No. IX.

N°. IX. Venas ſortitur numeroſas & amplas, quæ ab ejus concavis aſſurgentes ramum conſtituunt ſplenicum, in quem è ventriculi fundo venulæ tendunt *terna*, vel *quaterna*, quas *vaſa brevia* vocitant; quæque ſanguinem unicè revehunt *è ſtomachi fundo* in lienis venam, & inde in portam, ut perappoſite notant *Jac. de Back*, & *Fr. Zypæus*. *Averroes* igitur, *B. Gordon. Joh. de Vigo*, *Jac. Guillem. Fabr. Hildan. Rob. de Fluctib. Th. Gelæus*, ac illuſtris ipſe *Gaßendus* malè fidi ſunt, è vaſis tot illis retegentes unicum. Infidus pariter *Leonh. Botallus* dum ex illis quaternis *duo* tantùm exhibet. Fallax inſuper, *& circuitui ſanguineo penitus adverſa*, ingens illa Scriptorum turba, quæ tubis illis *chylum in lienem* deducunt. Sic rurſum perinde fallaces, *apud nos audiunt*, qui vel hilum *ſucci proficui* à liene in *ventriculum* corrivantur. Atque ita ingens illud Philoſophiæ lumen, *Renatus Carteſius*, Medicis non illuxit. Is enim ipſis, *ſuper hac lite*, tenebroſo *Heraclito* tenebricoſior eſt. Ambiguam verò mentem ejus quocunque flexeris, in totidem Anatomes tenebras denſas inflexurus es. Devii ſunt inſuper à Naturæ Libro, *nodum* qui *Gordianum* illum execant, mordicus negando *vaſa* exiſtere *brevia*: confutantur enim cadaverum inſpectione, nec-non *Hippocrateis* atque *Galenicis* ſtylis *ſtanneis*, *æneis*, *ferreis*, *argenteis*, atque *buxeis*, in iſtæc vaſa intruſis. Valeant igitur qui hoc ſeculo, & quidem hac in media ſcientiarum meridie, *noctuarum inſtar*, adhuc dum caligant, nec vaſa tam luculenta detegunt. Deflectunt tandem & à tramite recti *Bauhinus*, *Spigelius*, *Highmorus*, atque *Diemenbroek* vaſa hæc fingendo *inoculari ſplenicis arteriis*: ſed amica manu peritiſſimi *Bohnii* reducuntur in viam.

Nos verò, non ſolùm hinc, ſed ab omni viſcere, *arteriarum cum venis commißuras* longè ſummovemus. Hic enim *Hippocratem* & *Galen.* inſimul, nec-non *Carteſium* rurſus, atque conjunctiſſimum olim *Rev. Par.* condiſcipulum *Joh. Pecquetum* ejuramus: illorum quippe ſinguli *extremas arteriolas venulis extremis* inſerunt, atque ita procedere putant μετάχυσιν *transfuſionem* illam, quâ ſanguis ab *arteria* elutriatur in *venas*. Pectore igitur aperto profitemur [*unà cum oculatiſſimis G. Harveo atque G. Charletono*] nullam omnino dari ullius *arteriolæ* cum *venulis* anaſtomωſin, millies licèt ab ævo Priſco recitatam.

N°. X. Lienales deinde nervi numeroſè fruticant à *pari vago*, quod *laryngis*, *pectoris*, & *abdominis* eſt; imò *brachiorum* & *crurum*, ex ἐξαιρέτως paterna, cujus ope protinus è phænomenωn labyrintho, *aliàs inextricabili*, ſeſe extricat. Illi autem nervuli comites individuſſi ſunt *arteriarum* ad reconditiores uſque viſceris porulos, ſicut induſtriè *Gliſſonius* atque

que *Whartonus* ſcrutati ſunt. *Veſalius* igitur atque *Veſlingius*, cum ſuis lienalibus nervis unicè externis, *Tireſia* ſunt cæciores.

No. XI. Reliquias tandem Anatomes noſtræ *vaſa lymphatica* excipient, è profundis uſque lienalibus cavernulis. Sed cavere eſt, ne ruditate cæca *J. de Muralto* iſtæc *à liene in pancreas* exportemus. Qui igitur peritior & oculatior avet haberi, conſulat velim *Rudbeckii* tabulas, *Siboldi Hemſterhuys* Meſſem auream, *D. Lamy* & p. m. Præc. meum *D. Nuck*, qui *multis quidem flebilis occidit*, *Nulli flebilior quàm mihi.*

TH. II.

Splenis porrò *textum* illud mirificum *rarum* eſt & *molle Hippocrati*, *Celſo*, atque *Galeno*, atque ita lien perperam enunciatur *coactus* atque *compreſſus* à *Mercurio Trimegiſto*. Nuſquam eſt ergo *parenchyma* ſicuti vult *Eraſiſtratus*, *Aphrodiſeus*, *Lactant. Oribaſ. Septalius*, & *Entius*. Longè appoſitiùs, *& ad naturæ normam*, lien eſt *Hipp.* ἀραχνοειδὴς; *telam* enim *araneæ* refert, & veluti *reticulum* eſt, & ab illo *reti* Gallis dicitur la *Ratte*. Totus ergo lien *fibroſus* audiat, obluctante licèt *Nicolao Maſſa*, & ab illis *fibris*, univerſum ſyſtema lienis, ab *Hippocrate*, velut ipſum afflante Minerva, ἰνώδης τε καὶ ἑλικώδης, ad ravim uſque proclamatur, ſed Ulyſſeam ceram ſibi auribus obdunt. *Lienales* ergo *fibræ in helices contortæ* ſunt atque *revolutæ*, & ſuis ſpiris *Galenicas* conſtituunt κοιλότητες. Aſſurgant igitur *Hipp.* noſtro *pulmonei viri*, qui priſcum illud ejus inventum, ſibi *tumentes* arrogant. Is enim Magiſter primævus eſt, qui hancce docuit *filorum* καταπλοκήν τε ϗ συμπλοκὴν, quam in uno nuſquam demiror *Ruffo Epheſio*, Profeſſione Medico, ſed in *Marco Antonino Caeſ.* qui *corporis univerſi tale textum* eſſe ſolerter obſervat, προκίφαντος γὰρ ϗ πλεγμάτων nobis ob oculos ponit.

TH. III.

Iſtud porrò viſcus, *uſûs ſui gratiâ*, planè litigioſum eſt. Quot *capita*, *tot ſenſus*: nemine idem ſentiente, ne videatur acceſſio alterius. Tantas autem inter viros tantos componere lites meæ tenuitatis non eſt. Potiores interim ſententias proferam, aperturus deinceps animi paterni ſenſa.

No. I. *Democritus*, *Eraſiſtrat.* & *Ruffus Epheſius*, lienem fruſtra eſſe fabulantur; & iſtud putre atque olidum *Iſidorus* movet, dum *ſplene ſupplet*, ſive

-five *replet inanitatem* hypochondrii *ne vacua existat*, qua in re meritò *carpitur* à *Vossio*. Lien autem Helmontio *sedes* est *Archei*, & *Veneris* nidus, atque *hospitium animæ*, nedum *inutile viscus*. Putidum verò *Democriti dogma* Civitate Medica nusquam donatum est. Norunt enim Medici *naturam* ἀπαίδευτον licèt, tamen ἀδίδακτον, nihil *frustra facere*, sed ubique *boni operis Magistram esse*. Immo profitentur nil nobis inesse, quod *sapientiam summam*, *potestatem immensam*, & *bonitatem supremam* non sapiat, nam Opera Dei ubique *mirabilia* & *memoratu dignissima*.

No. II. Animum autem *Hippocr.* atque *Philosophi* dum hîc perscrutor, unanimes ipsos deprehendo lienem nobis cedere *spongiæ modò luxuriem humiditatis è ventriculo combibere*. Istæc autem *idea spongiæ* Helmontii mentem ità permulsit, ut lienem [*nuper ipsi solium animæ & Veneris delicias*] ad plantanimalia depresserit: illum enim delirat, *spongiæ* vitam vivere, & purum putum *Zoophyton* esse. *Harvæum* autem & *Entium*, quibus plus mentis est, *cor ipsis acrius limante Minerva*, hîc mirari subit, ab *Hipp.* & à *Philosopho* vix transversum unguem discessisse, *chylum* enim *aqueum* in lienem, *viâ naturæ inviâ*, chimæricè deducunt.

No. III. *Plato* autem, *Plinius*, *Galenus*, *Aphrodiseus*, *Falco*, *Cœlius*, *Bonaciolus*, *Montuus*, *Vesalius*, *Varolius*, *Duretus*, *Mercurialis*, *Perdulcis*, *Zacutus*, *Plempius* & innumeri alii, *quibus aliàs Jupiter magis favet*, lienem jecoris fæcibus expurgandis serviliter addixerunt, & illum exinde *risûs organum* esse symphoniaci cecinerunt,

Cor sapit, pulmo loquitur, fel continet iras:
Splen ridêre facit, cogit amare jecur.

Sic apud *Serenum*

Splen tumidus nocet, & *risum tamen addit ineptum*.

Defæcatus scilicet sanguis nitet, at ab eo nitidiori *risus*, imò *cachinnus*, unde *Persius*,

Sum petulanti splene *cachinno*.

Ità *Sammonico* lien, de mente *Plinii*,

Dicitur exsectus *faciles auferre cachinnos*;
Perpetuóque ævo *frontem præstare severam*.

Quasi hoc amoto *viscere Saturni*, hic & Apuleï Deus, (*risus nimirum*) amoveretur. Mentem interim illam peramanter *Galliæ* fovent, quoties enim suam frontem erugant, toties perhibentur *s'épanouir la ratte*. Sic Belgicum milt, (*visceris nostri nomen*) à Gallis non abludit, *hilaritatis* enim intellectum perinde habet ac * *munificentiæ*. Laus verò dogmatis tam

 lepidi

* Beverwijks *Schat der Gesondheyd*. *p.* 150. *Edit.* 1660.

lepidi in unum *Platonis* ἐκμαγεῖον refundenda venit. Id enim ἐκμαγεῖον malè audit jecoris *effigies*, *simulacrum*, *character*, *sigillum*, *impressa figura*, *imago expressa*, utì volunt; sed veluti *mantile* est, quod *sordes* jecoris ἐκμάσσει *abstergit* & *exterget*, utì perappositè, *meum ad Mercurium*, Divus profitetur *Ambrosius*. Sic iterum *ad rem* Aretæus & *Avicenna*, dum hepar ipsis est *nigri sanguinis emunctorium*. Sic tertiùm rem ipsam *Jul. Pollux* acu tetigit, Platonicum *lienis ministerium* attingens. Ita certè *Galenicus lien* hepatis *expurgatorius* est. Inde fit ut Oribasio (*qui Galenum fidelis exscripsit*) lien *machina* sit *jecoris fæculenta repurgans*.

Ab istis itaque fontibus *Meletius*, *Magn. Etymolog.* atque *Phavorinus* splenem deducunt ἀπὸ τοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐπισπᾶσθαι τὰ φαυλισθέντα τῶν ὑγρῶν, quòd *alliciat in se humorum inquinamenta.* In partes autem illas ruunt agminatim, & impetu veluti cæco, viri aliàs oculati, atque moderari, *Vassæus*, *Argenterius*, *Eustachius*, *Hucher. Gratiol. Liebaut. Marquard. Cornacchin. Varand. Licet. du Vallius*, *Merindol. Ranchin. Campanel. Weickard. Hellwig. La Serna*, *de Campis*, *German. Chicot. Menjot. de Blegny* & *Jac.* tandem *Sponius*, cujus extrema fata, præmaturáque, non unus *Apollo*, sed *Musæ* lugent.

N°. IV. *Avicenna* & *Averroës* succum putant subausterum à liene in ventriculum deferri, qui blanda stypticitate orificium ejus supernè vellicet, *appetitûs ergò.* Sed profectò, si qua dictis veritas insit, celebrandus est eo nomine *Galenus*, qui vel *seculis integris octo ante Avicennam*, id ipsum conceptis verbis protulit. Id verò deinceps *Theophilus*, *Nemesius*, atque *Meletius* plenis buccis inculcarunt. Mirari subit itaque asseclas Avicennæ *Albucasin*, *Actuarium*, *Mundinum*, *Aponensem*, *Gordonium*, *Guidonem*, *Savonarolam*, *Zerbin*, *Vigonem*, *Taliacot.* &c. paginam illam vel *Gal.* vel *Theophili*, vel *Nemesii*, vel *Meletii*, nusquam attendisse. Sed dum isthæc opinio vana est, partes *Avicenn.* vel *Gal.* tueri, disceptare est vel de *fumo*, vel de *asini umbra.* Illam verò mentem chimæricam esse, & jure meritóque à *M. Curtio* impugnatam, vel fida docet Anatome, quæ viam omnem à liene *salubri* in ventriculum præcludit. Immo ratio & experientia succum austerum pariter omnem à nobis sanis jugiter arcent.

N°. V. *Rondeletium* quod attinet, & ejus sequaces *Fr. Ulmum*, *Car. Pisonem*, & *Aemil. Parisanum*, sanguinis florem à liene, tanquam pollen à cribro secerni finxerunt. Sed istæc Chimæra, Lunæ adincolas, difflatur à *Laurentio.* Illam nihilosecius deperire videntur *Corn. ab Hogelande*, *Lambert. Velthuis. Th. Cornel. Consentinus*, *Alb. Kyperus*, & ipse *Fr. Sylvius* atque *Th. Burnetus*, sanguinem enim comminiscuntur à liene ita subigi, *spi-*

ritum

vituum animalium ope, ut in *tincturam*, vel *fermentum* exaltetur. Sed citiùs illi viri ſuper aqua ædificarent, quàm talia nobis cordatis aſtruerent. Quoniam autem illa juveniliter me convellente ruitura non forent, genuinos omnes veritatis Candidatos ad ſolidiſſimum ablego *Bohnium*, qui viriliter iſtæc evertit.

N°. VI. Sed menti noſtræ obverſantur alii benè multi, qui pariter explodendi forent cum liene ſuo vel *ſeminifico*, vel *ſucci nervoſi ſtudioſo*, vel *ſpirituum fabricatore*. Verùm iſtæc opinionum monſtra dies delet, necnon maſcula virtus *Highmori*, *Malpighii*, atque *Bohnii*. Nobis itaque, *&* *aliis*, victoriæ palmam omnem præripuerunt. Me igitur conſtituo extra teli jactum omnem, quò me tradam informationi Paternæ.

TH. IV.

Illis itaque ſententiis valere juſſis, in patriam mentem inquiſivi, ut ex ea mihi tandem veritas affulgeret, qua fidem meam, *ſub ipſa initia hìc obſtrictam*, lætus & tutus liberarem. Genuinum itaque lienis uſum, *ex ipſis ut ita loquar naturæ fontibus*, placidiſſimô & limpidiſſimô rivô deducturus ſum. Illum autem uſum *Rev. Parens*, vel jam à *quinque fermè luſtris* hanc in Academiam invexit. Evicit enim 1°. *rationibus* & *experimentis* * plurimis, arterias vel *decuplò* plus continere lymphæ quàm venas, (*ſanguinis* enim *totius* continent ἅπαντα τὸν ὀῤῥὸν) & idcirco *rivi* dicuntur *humanæ naturæ*, cujus *Aquileges* ſimii ſunt, tubîs aquas diducendo. 2°. Sanguinem illum vel *decupla portione* in *ſplenem* impelli, quàm in *hepar*, quoniam *arteria ſplenica decies* amplior eſt *hepaticâ*: lymphæ igitur *plus decies* lienalis arteria convehit quàm jecoraria. 3°. Ex eo quòd *experientia* & *ratione* ſanguis venoſus *craſſior* fit *decies* arterioſo, neceſſitas exurgit illius intra venas diluendi, quò refluat in cor. At providus opifex illius dilutionis ergò *toti venæ cavæ* proſpexit, dum in illius truncum infernum, ſupernúmque *vaſa lymphatica* largiter corrivatus eſt. Jam verò ſtabilita æquali neceſſitate diluendi ſanguinem *venæ portarum*, ac ſanguinem *venæ cavæ*, Rev. Parens ad oculum demonſtrat *vaſa lymphatica nulla* venæ portarum inſeri, atque adeò alluvione nulla *lymphæ puræ putæ* ſanguinem illum *venæ portæ* dilutiorem eſſe. Aliunde igitur, *concludit*, dilutionis fontem eſſe arceſſendum quàm à *lymphaticis vaſis*. Jam verò viſcus nullum extat, quod tantam lymphæ di-

* *Quæ* duo *firma ſunt veritatis indagandæ* crura, *è Gal. lib.* 8. κτ τόπους. *T.* 2. *p.* 284. *Atque adeò* Thaletis & Anaxagoræ *ſequaces*, illorum altero crure mutili, *claudicant*. *S.* Empir. *adv. M. p.* 153. *C.*

luendæ ubertatem *venæ portarum* suggerere queat, quàm *lien*, qui dum sanguinem suum *arteriosum* uberrimè *lymphaticum*, spiritibúsque turgidissimum, atque ita mobilissimum, in ipsam portarum venam affatim refundit; novis illam spiritibus imprægnat, & in faciliorem ocyorémque refluxum sanguinem ipsius universum impellit. Is igitur *venæ portarum* sanguis universus longè *commodiùs* atque *citiùs* minimos permeat hepatis acinos, quibus dum percolatur, influit pedetentim in *venæ cavæ* radiculas, quò regeratur in ejusdem cavæ truncum, tanquam *fluvius in suum Oceanum*. Istæc autem percolatio non procedit, quin jecoris acinuli bilem omnem ab illo sanguine portarum emungant, quam in *tubulos radiculásque bilarias* sensim, ac fine sensu propellant. *Lien* itaque non unum sanguinem *venæ portarum* in ejus ostia convehit, sed & *percolandæ bili* manus veluti præbet adjutrices, dum aliunde, (*ventriculo contiguus*) chylosin ejus *blando suo complexu*, atque *fotu* promovet, uti meritò senserunt *Aristoteles*, & *Anonym. Græcus*, atque *Galenus*, qui subjungit non modò *lienem*, sed & *reliqua viscera sanguinea* ventriculum ambientia, *tot veluti focos esse ad lebetis fervorem*. Id verò perapposite prorsus ad *Platonis* mentem, qui viscerum calorem à sanguine repetit, velut ab *ignis fonte vivifico*. *Plato* autem *beneficum ignem* illum *Hippocratea domo* subduxit, ubi nihilosecius vel adhuc dum *jugiter mobilis*, luculentus lucet, & *omnia movens per omnia*, *functionum omnium unicus* audit *Opifex*, haud secus ac *Basilio Valentino Vulcanus* ipse *omnium operationum effector unus est*.

TH. V.

Sed quò feror? Jam fermè meum ἔργον γέγονε πάρεργον. Nunc itaque mea in *lienosos* pietas ad illos me convertit, manus ut ipsis porrigam auxiliares. Singuli quippe sub pondere gemunt, & Medicam opem implorant, quò leventur. Sunt siquidem, *omnes ad unum*, liene *gravi*, atque ita *morboso*; partes enim sanæ non gravant. Nolim interea lienis *gravitatem* in unam illius regerere *molem adauctam*. Rev. quippe Parens *lienes* præ manibus habuit planè *contractos*, sed *ponderis* interim *saxei*. Nullo itaque Scriptoribus contradicendi percitus œstro, *lienicos* profiteor esse *viscere* quidem *graviori* semper, sed non utique *turgidiori*. Tumor itaque mihi neutiquam *genus* est *supremum*, ad quod singulæ species referantur, nam *gravitas* primas hîc tenet, & *præ mole* ponderat. Lienes enim dantur exigui, & planè coacti, prædurique; *coriacei* nimirum *callosive*; *scirrhosi*, *saxeive*; atque

que

que ita longè profectò *graviores* turgentibus aliis, sed *pulmoneis*, seu ichore spumoso distentis & expassis. Nullus itaque in genuinam & adæquatam *tumoris* definitionem inquiram; nec me tricis implicaturus sum, quibus lemmatis illius explanatores sese intricant. Dictis fidem qui detrahit ad *Galenum* adeat, ad *Gordonium*, ad *Guidonem*, ad *Vigonem*, ad *Tagautium*, ad *Gourmelin.* ad *Ingrassiam*, ad *Fallop.* ad *Arant.* ad *Forest.* ad *Paræum*, ad *Saportam*, ad *Aquapend.* ad *Rudium*, ad *Riolan. patrem*, ad *A. de Corbie*, ad *Sennert.* ad *Thevenin.* & ad *Munnickium*, illorum enim quisque eandem assiduus de *Tumoribus præter naturam* tutudit incudem.

No. II. Quò autem dilucidior sit hæc narratio mea candidus eloquar quod res est, *Theses* scil. *meas* primitùs fuisse de *Tumoribus lienis*: sed rem ipsam enucleaturus, protinus deprehendi me teneri per longas ambages. Illis itaque missis, *& suasu paterno*, ad splenicos me contuli, quorum scrutandorum ergò Rev. Parens *Codices* mihi reclusit *Hippocreatos*, luce perfusos *Galeni*, *Philothei*, *Cornarii*, *Mundellæ*, *Fuchsii*, *Brassavolæ*, *Hollerii*, *Vallesii*, *Cardani*, *Dureti*, *Argenterii*, *Mercurialis*, *Jacotii*, *Gorræi*, *Marinelli*, *Chr. à Vega*, *Swingeri*, *Cordæi*, *Foësii*, *Heurnii*, *Pini*, *Varandæi*, *Martini*, *Martiani*, *atque M. Curæi*, & inibi *lienosos* comperi *obstructos* esse *liene.* Dum autem *obstructos* imaginarer *tumidos* omnes esse, priorem mentem de *tumoribus lienis* recolebam, idque juxta *Philothei* sententiam, qui *lienosos* vocat *liene tumentes.* Sed *Rev. Parens* me certiorem fecit, se *viscera* vidisse *sexcenta* penitus quidem *obstructa*, verùm *coacta*, atque *compressa*, nedum *diffusa* atque *turgida.* Imò universè me docuit, *partem omnem coalitam, obstructam insimul esse atque densatam.* Quis enim v. g. dubitet, *intestinum concretum* strictius planè atque compactius esse *intestino pervio & extento.* Sic rursus partis cujusvis *marasmum*, obstructionem esse profitetur quidem, sed insimul *molis exilitatem* inibi detegit. Sic certè *Rev. Parens glandulas* vidit *oris*, *colli*, *pectoris*, *& abdominis*, planè vietas & marcidas, atque ita *mole nullas.* Imò pulmones ipsos, *utut priùs amplos & extentos*, sæpius de pectore revulsit, & ob oculos posuit, usque adeò tabidos, & arctatos, ut charactere nullo agnosci potuerint, vel ab ipsis *Medicis*, sed *arte rudibus.* Sic denique callosum mihi protulit pancreas, hepar, & lienem intimè quidem *obstructa*, atque *præclusa*, sed *volumine* nihilosecius tam *exili*, ut illorum imago nativa fuerit penitus obliterata, licèt *exilitas* istæc *tenuitatem* nondum attigisset *Thes.* XVII. Non ergo lien obstructus tumidior omnis est, uti *Diocles* insinuare videtur, neque adeò *tumor* obstructionis est *character indelebilis.*

TH. VI.

Jam verò prout obstructio vel *levior* atque *recentior*; vel *gravior* atque *diuturnior* est, ità Medicis *lienosorum* injurias *gradatim* veluti demonstrat: prout enim morbus *ascendit*, ita symptomatis variis atque variis *evectionis* suæ *gradum* luculenter prodit.

Id autem vitii non unicè *postgenitum* est, diætæ vitiô, præsertim gulæ, quâ nulla hîc capitalior pestis; sed & *congenitum*,

Nam patrum in natos, abeunt cum semine morbi.

Sicut ergo *mutili mutilos*, *claudi claudos*, & *cæci cæcos*, ità *lienosi lienosos* generant, qui propterea dicuntur *naturâ lienosi*, uti liquet è *Cranonia*, sive *Thessala* Hippocratis ægra. In utrisque autem *Rev. Parens* lienis *tegmen* atque *subtegmen* omnino culpat. Prout enim illud vel *firmum* est, & insimul *strictum*, *rarúmve*; vel *debile*, & insimul *arctum*, *laxúmve*, ita pororum exurgit *Asclepiadis* vel *ἀμετρία morbifica*, vel *συμμετρία salubris*. Sicut enim hominum alii *cute* & *carne* sunt vel *stipata*, atque *stricta*; vel *rara* atque *laxa*, ita & visceribus ipsis vel *compacti* sunt, *rigidíque*; vel *remissi*, *flexilésque*. Id autem in omni cadavere *Rev. Parens* unguibus, vel scalpris haud secus deprehendit, ac matronæ carnes *elixandas*, *assandásve*, *praduras* nimirum vel *teneras*, levi fibrarum evulsione distingunt. E tali porrò viscerum discrimine *Rev. Parens* infert homines illos obstructionibus longè obnoxiores esse, quibus *fibræ rigidæ* sunt & *astrictæ*; quàm ubi *firmæ* quidem, sed *flexiles*, nec ita *stipatæ atque coactæ* In his enim liberior fit fluxus, atque refluxus; in aliis verò levi de causa humores sistuntur, quoniam in *præcordiis hostem intestinum gerunt*, qui ferocientis externi promovet impetum.

TH. VII.

Dispicere est igitur quid in nos extrinseci vel *malis avibus* involet, vel *testudineo gradu* impingat. Id omne porrò Diæteticum est, ac unicè repetendum è sex rebus *non-naturalibus* dictis. Si quis v. g. *Bœotum in crasso aëre natus*, statariis utatur aquis, piscibus, azymis, leguminibus, caseo vetustiori, sacchare multo, acidis plurimis, & segnitie demum veternosa,

atque

atque *μισανθρώπου Bellerophontis*, vel *Heracliti*, vel *Timonis* adinstar; is certè, tali *Acherusia vita* & tali *teredine cordis*, non modò sibi stipaturus est alvum, sed & sanguinem particulis infercturus ita crassis, ita viscidis, ita ramulosis, ut in *lienale reticulum* impingentes, *texti* præsertim *strictioris*, ab eo non ægriùs irretiantur, quàm *pisciculi maculis densioribus*. Sic igitur retibus implexæ, *captivæ* fiunt, atque sic *hostiles*, commeatum enim intercludunt cujus usura carere nequit viscerum *Oeconomus*. Hinc prima mali labes; Hinc lacrymæ. Hîc prima belli sedes. Hîc primus hostilis insultus. Hîc denique *primus morbi gradus*, in quo constitutus æger ὑπόσπληνος est, *sublienosus*. Sed ubi novæ particulæ, *priorum vitiis scatentes*, in easdem plagas incidunt, confestim etiam illaqueantur, atque congeneres has implicant, & quidem non sola particularum *Anaxagoræ homæomeria*, sed & crassi sui *corporis opposit*u. Sic enim vias obsident, atque ita particulas omnes intercipiunt, quò ipsas, *ceu totidem copias auxiliares*, ad suum bellum internecinum adjungant. Tunc ergo clade majori *lienem* afficiunt, & *lienosos* priori gradu movent, illísque aditum veluti quendam ad pejora jaciunt; nunc enim desinunt esse *sublienosi*, & ruentes in pejus reapse fiunt σπληνικοί τε καὶ σπληνώδεις; ἔτι σπληνοί τε καὶ σπληνιῶντες; *splenici* nempe vel *splenitici*; *lienosi* vel *lienici*. Quòd si demum ejusdem diætæ vitiô novæ sanguini suggerantur particulæ, *prioribus analogæ*, consequens est illas glutine suo *primævis* ac etiam *secundariis* adhærescere, quas secum conglutinent atque stringant. Temporis autem tractu quicquid in iis *tenuius* est, *avolat*; *crassamen* verò *fæcis* instar remanet, quod in dies arctiùs atque arctiùs ita compingitur, ut induresçat, & *scirrhus* audiat, atque sic ad supremum vitæ discrimen ægrotantes attollat. Nunc enim traducuntur ægri è *spleniticorum* gradu ad ipsos σπλῆνας, hoc est, ex illo fati sui gradu summo *Splenes* absolutè proclamantur, quasi nunc toti conflarentur *splene*, ceu *toti splenes* essent. Eâdem nimirùm *Metaphorâ* ac ipse morbus è *pernicioso* transiit in *perniciem* ipsam, ita certè ægrotantes è *subsplenicis* facti sunt *splenici*; & è *splenicis* tandem, *lugendâ Metamorphosi*, tanti quanti sunt, *toti sunt lienes*, & quidem nullius fatiferæ *Circes* incantamentis, sed unius *Hippocr.* ore fatidico. Hîc itaque *Terminus* est, isque vel ab una *sanguinis* * *fæce*, sed *quovis saxo minùs hinc movendâ*. † Hîc igitur *decumana noxa*. Hîc *ægritudo sacra*. Hîc *fata suprema*. Hîc tandem *ultima linea rerum*, nam tragœdiæ hic ultimus Actus est.

* *è Thes.* XVII. † *è Thes.* XVIII.

T H. VIII.

Sed dum Tragœdus ille, *perunctus facibus ora*, suam agit tragœdiam, attendendi sunt illius *Actus*, hoc est *motiones ejus observandæ veniunt*, quò providi tot *sicarios declinemus*, quos unà circumducit; tot volo *symptomata funesta*, quæ noctes & dies lienosos, *in apice suo constitutos*, undique circunstant. In primo itaque illius Actu, seu *morbi gradu priori*, notantur *primùm*, hypochondrii sinistri *dolor acutus*, *erraticúsque*, & ad minima diætæ vitia *repungens*. Sed non omnis *inibi dolor lienalis* est, nam *intestinum colon*, quod eò loci strictum & inflexum est, *colicosum* fit atque *torminale*, ut in *Hipp. Polycrate*, cui enemata recluserunt intestini vias obseptas atque dolentes.

2ùm. Tumor hypochondrii lienalis, (*vel Absyrto notus*) & ad infimæ costæ confinia pertingens, molliusculus & laxus; modò autem *elatior*, modò *depressior*. Assurgit enim pastu largiore, motu celeriori, ira fervidiore, & animo mœstiore; subsidet autem *Thessalico* jejunio, *Socratica* * *quiete*, & *Stoicorum* ἀδιαφορίᾳ, nec-non *Pyrrhonis* ἀπαθείᾳ. Imò, citiùs adhuc tota commotio sedatur *Democriteo risu*; ocyùs insuper & piè, *animô latô*, non unum *vultum*, sed & lienem *benè afficiente*. Verùm non omnis inibi tumor *lienis* est, visus enim *ren sinister* sex librarum pondo *scirrhosus* illusisse Medicos idea lienis.

3ùm. Decubitus æger *dextrum in latus*, & somnum fugans in aurem utramque, notante *Cassio* è lienosorum querimoniis.

4ùm. Spiritus *anhelus*, vel ab ipsis *Veterinariis* jam olim notatus, & *levi momento* longè gravior, terrore v. g. & ira, vel impetu quovis animi ad aliquod opus; omaso distento, ascensu, cursu, equitatione, essedo, saltatione, ludo demum vel lanistæ, vel follis, vel pilæ, vel disci, vel tudiculæ. Tunc enim, *Camarinâ motâ*, lienalis humor impendiò rarefit, & viscus suum enormiter dilatat, sicut *Alex. Bened. Bald. Timæus*, & *H. Regius* consideratè notant.

5°. Flatus non modò sub fornice coli *tumultuantur*, sed & intra lienis claustra *fremunt*, unde hypochondrium universum *lusorii follis* instar contenditur, & *sonorè strepit*, ac ipse *lien murmurat altè*. Hinc cecinit *Fr. Portus* esse *præcordia læva*

Flatibus aëriis cum murmure tensa sonoro.

Sic

* *Hæc enim* ipso momento, *impetum lienis ferocientis veluti frænat*, *sed protracta morbo favet*, *è Th. XX. n°. 6.*

Sic rursus (*apud eundem*)

Mollia ventosa reboant hypochondria flatu.

Hîc ergo genuinus est Tralliani atque Jonstoni *fluctuationum* alveus. Hîc insuper remugiens est Averrois antrum *ventositatis inflativa.* Hîc tandem spelæum est Rhasis, & Herculani *rugitûs.* Atque ita immeritò prorsus *Nicol. du Chêneau* lienem *rugire* negat. *Leoninum* scilicet *rugitum* seriò putat Scriptores velle. *Platerus* verò, *utut ad hunc rugitum surdus*, Scepticum gerit, assensionémque cohibet, *Academicorum* more atque *Xenophanis & Anaxagora.*

6°. *Flatus* illi fiunt *Veneris* irritamenta, *venas* enim *inflant*, & *jacentes* nervos, atque *funeratos* erigunt. Flatuum enim istorum individuus comes est *serum acre & aculeatum*, quod spiculis suis genitalia fodicat, ceu *genuinum* foret *Veneris œstrum.* Inde fit ut mediis in somnis *lienosos* istæc *urtica tangat*, quæ ipsis vel citra *bulbos*, *erucásve salaces*; vel citra *Falerni concham*, *Satyriíve potum*; vel citra *salivas junctas*, *animarúmve* mixturam; vel citra tandem Διογένυς ὑμεναῖον, ἢ τε Δομιτιανῦ κλινοπάλην, non *Herculeam* sed *Democriteam* excitat *Epilepsiam*, quâ Venereum ignem, lienali spiritu sufflatum *modico sanguine* restingunt, dum *immundo visu Nocturnam vestem maculant*, *ventrémque supinum.*

Modicum porrò *sanguinem* hîc protuli; *lienosi* quippe, ut-ut libidine prurientes *Salmacida* bibunt à fonte, & accensendi propè veniunt non *Lastauris*, sed *Gallis*; non *Satyris* sed *Eunuchis*, qui dum *nihil possunt* ὅσ νῦν ἔχυσιν, ipsis *intento nervo flatibus irritis.*

Illius autem *nocturni fluxûs* declinandi gratiâ *lienosorum* nullus * *Pharisaïcis spinis* incubat, jam quippe Venereis *acribus urticis* plus satis punguntur.

7°. Appetitus vegetior, imò *voracitas Bœotica* vix ullis *dapibus Siculis*, vel *Pontificum cœnis* exsatianda: atque ita in proclivi sunt *rem suam* ut *stringant*, & *obliment*, *edaces* enim præ κυνορεξίᾳ ab *esurino sale*; sed illâ *capiuntur escâ sicut hamo pisces.* Ventridæmonem quippe gerunt, qui *mentem* ipsorum *infodit in ventre*, cujus *servi* fiunt.

8°. Potui prætereâ *Scytharum* vel *Thracum* in morem lubentes indulgent, *siticulosi* sunt enim, atque ita *Scythissare* sustinent, nec verentur *Herculaneos scyphos*, vel *Alexandri calices* affatim exsiccare, sed protinus *egent Æsculapio*, nam *potu læduntur.*

9°. Exinde est ut *nauseosi* fiant *sputatores*, semoti longè vel ab *Antonia Drusi*, vel à *Persis*, nasturtio frugi, nec unquàm expuentibus. Verùm ubi suam lympham profusiori salivâ profundunt, os ipsis exarescit, quasi

 dipsade

* *Suid. in* Φαρισαῖοι.

dipsade morsi forent, atque ita novam exposcunt *amystidem*, quâ fauces sibi proluant *latice Lyao*; atque sic mutuas operas sibi tradunt infestas saliva exundans potúsque profusior.

10. Sudore pariter toti quandoque diffluunt, *Thracis* illius *Maximini* adinstar, qui duos, trésve *sudoris* sui sextarios calicibus excipiebat, quum e diverso *Petronii Sasinius* Asiatici quid habuerit, nam ab eo *sudor absuit*, absuit & oris *mala* saliva.

11. *Saliva* porrò atque *sudoris* illius ubi *divortia* fiunt, universa microcosmi lympha in unos corrivatur mictuales ductus, & *siphunculis urinariis* largiter erumpit, *Diabetis* in modum.

12. Ex illis autem lymphæ divortiis *alvus arescit*, quicqvid enim vel salivosos in ductus (*quos ævâ Gal. vix ullus ignorabat* *) vel serias in urinarias confluit, id universum alvô deducitur, per humoris παλίρροιαν *refluxum*, cujus ergò *fæcutina* remanet *colluvies siccissima*, imò *styptica* & *austera*; atque ita fluere nescia. Segnior igitur alvus, & quasi *veternosa*, naturæ necessitati vix paret, nisi *stimulis evigilata*.

TH. IX.

N°. 1. Tot porrò phænomena *lienosos* nobis cedunt *sanguine serosiori*, imò *acido-salso* atque *tartareo*. Id autem prout *tubis amplis* lien ubertim excipit, ita & id ipsum, intra primum morbi sui gradum, affatim in hepar refundit.

N°. 2. Verùm ubi secundus movetur Actus *tragœdiæ nostræ*, omnia ruunt in pejus, & symptomata catervatim ingruunt, *lethum* tandem *illatura*. Universus quippe seri tanti *limus*, & veluti *tartarum*, fibroso detinetur lienis texto, à quo, veluti *palude Lernæa*, malorum *Ilias* sese diffundit in microcosmi tractus. Primò quidem *maculæ* visuntur *cæruleæ*, *fuscæ*, *nigricantésve*, & per *areas* cutem deturpantes, instar *suffusionum*. Illas porrò acoris sobolem esse profiteor è *paternis* † *experimentis*, quibus mihi compertum est, *acidis* sanguinem *nigrescere*, & in *globulos* præcipitari,

* Ὅπῃ γ᾽ οἱ τὸ σίελον γεννῶντες ἀδένες αἰσθητοῖς ἀγγείοις εἰς τὸ στόμα προχέουσιν αὐτὸ, σχεδὸν οὐκέτ᾽ οὐδεὶς ἀγνοεῖ. Gal. *Tom.* 1. *p.* 246. 25. *Id inculcant* Gal. ibid. *p.* 490. *v.* 43. Oribas. *p.* 23. *Edit. Paris.* 1556. & Avicen. *l.* 3. *Fen.* 6. *cap.* 1. *T.* 1 *p.* 579. *Edit. Venet.* 1564. *Sunt igitur perinde seculi hujus inventum, ac alia, quæ hîc in Epimetris recitantur innumera. Vid.* Prælud. Anat. *Rev. Par. p.* 62. *Edit.* 3. 1680.

† *Sparsim in* Discipulorum Thesib. *præsertim in eruditis illis*, *de* Liene, *p. m. Viri* Joh. von Flammerdinge, *Præside* Rev. Patre *propugnatis Ann.* 1671. *n.* 19.

tari, exindéque viſcera obſtrui, & *cuticulam* ipſam à vertice ad calcem conſpici *atratum*.

N°. 3. Illius autem *acidi muriatici* virus tam acre eſt ut *peſtilens* illud & *perniciale* Scriptores execrentur. Vulgò tamen tantam ſtragem non edit; ſed prout interim *invaleſcit*, ita & *ferociùs graſſatur*, ſcorbuticámque labem viſceribus aſpergit. Et exinde ἐκχυμώσεις illæ *cuticulares*, ὑπωπίων, vel etiam *vibicum* inſtar, quæ primùm *blanda* & *indolentes* erant, evadunt acres, & *prurigine* tandem *ulceroſæ*.

N°. 4. Illinc itaque tibiarum ulcera *parva* quidem vulgò, ſed *rebellantia* ſeſe produnt, qualia LXX. Interpretes πονηρὰ vocant ϗ δυσίατα; *Hipp.* verò κακελκίας ϗ δυσελκίας, ut in Antilocho, & Aleva. *Mala* idcirco *ulcera* dicuntur à C. *Celſo*; & δυσαλθέα ab *Aret.* & ab *Aëtio*, quibus ſuffragatur *Avicenna* praxis. Iſtæc enim ulcera *ſero* ſcatent *ſalſuginoſo* fodicante atque corrodente, cujus muriaticam indolem arguunt *cicatrices nigræ*, quibus ita leviter obducuntur, ut *continuò recidivent*. Illæ ſiquidem *particulæ ſalinæ*, ſuis aculeis intimiùs defixis, etſi lateant ad tempus, *brevi tamen aſſurgunt*, & ulcera produnt *altiora* atque *altiora*, ſpontaneo ſero quandoque manantia, & ab *Hipp.* & *Aret.* graphicè depicta. Altiùs itaque ſerpente virus edaci, *aures* ipſæ *roduntur*, & *fœtorem emittunt*. Imò *gingivæ* fiunt *roſionis*, *fœtoriſque* conſortes, *dentéſque* ſuos denudant, *brevi vacillaturos*, prout *Hipp. Strab. Plin. Paul. Marcell. Empiric. Avic.* atque *Suidas* ſtylo notarunt atro quidem, ſed verè *Paonio*.

N°. 5. Altiùs adhuc evectô vitiô, *narium vaſa* recluduntur, & *hæmorrhagiæ* moventur enormes, quæ ſanguinis κρᾶσιν *vitiatam* produnt, qualem *Hipp.* paſſim culpat, utpote *pravo fermento* prægnantem.

N°. 6. Jam verò *acres* illæ *particulæ ſalino-fixæ* Hippocrateâ ſanguinis περιόδῳ, atque *Platonicâ* περιφορῇ, ita conquaſſantur atque ſubiguntur invicem, ut nihil relinquant in maſſâ quod non inquinent. Inde fit ut *infima* trunci *vaſa*, vel turgeſcant impendiò, & *varicibus* aſſurgant; qui vulgò *cæcæ* dicuntur *hæmorrhoides*; vel arrodantur & fluant, eruptionis inſtar *è naribus ſummis*.

N°. 7. Idem ergo ſanguis, qui recèns *balſamicus* & *conſocialis* partibus erat, in *acrem* ipſarum *hoſtem* evadit. Partium igitur cum ſanguine neceſſitudo primæva planè intercidit, atque ita ſingulis illis *ipſum veluti refugientibus*, totæ macreſcunt, *nutrimenti defectu*. Aſſurgamus igitur *Hippocrati*, *Platoni*, *Ariſtot. Aretæo*, *Gal. Avicenn.* & *Averroi*, lienoſos *tabentes* dum digito monſtrant.

N°. 8. Quoniam autem illæ ſanguinis portiunculæ ſalino-fixæ *craſſiorem*

 præ

præ se ferunt *molem*, quàm ut *potulos* nutriendi corporis subire queant, plurimæ in lienem, *texti laxioris*, vel *pondere* proprio ruunt, vel suis in illum spiculis sese defigunt. Dum verò hîc *alta palus* est, è cujus profundis haud facilè emergant, consequens fit, ut illæ complures *eò demersæ*, inibi stagnent, nesciæ refluxûs. Stagnatione igitur sua concrescunt, & ita conglomerantur ut *lienem enormiter distendant*; *corpore* interim *tabescente*. Atque adeò festivus est *Trajanus*, lienem comparans *fisco*. Hôc siquidem *ditescente* populus *depauperatur*, utì liene *crescente* corpus *emarcet*.

Nº. 9. Tumentiore itaque splene, non solùm *spiritus* ille *sublimis* urget, quem *Alben. Polemon* meritò tribuit mœrore pressis, sed reliqua symptomata graviùs undique premunt. Imò novi tumores consurgunt, quibus *palpebræ, pedésque gravantur*, è particulis *seri viscosi* genatum pedúmque texto tenaciter implexis. Atque ita non *meræ* sunt *inflationes*, ut apud *Averroem*, quasi *flatuum unicè soboles* essent.

Nº. 10. Partium autem illarum utì *color fœdus multiplex* exurgit, ità & corporis universi *floridus* omnis atque *vivax* funditùs perit. Etenim

Qui viret in foliis venit à radicibus humor.

Hîc verò mala radix, mali stolones. Prava germina, pravi surculi: *decolor* lien atque *lividus*; decolor & *vultus* atque *Saturninus*. Sed ne *mentem Saturninam* induamus ipsi, *stigmate notandi* * *astrologico*, Citharœdum vocemus, qui nobis animum exhilaret. En *Stratonicum*, dicteriis facetum, qui *lienosos* dum intuetur *Caunios*, pallore suffusos, ceu reduces vel è *Trophonii antro*, vel è mediis *silentibus umbris*, in ipsos *Homericum* illud jactavit, *hominum genus foliis esse simile*. At culpantibus eum *Cauniis*, quòd civitatem *ut morbidam* subsannaret, *absit*, inquit, *morbidam* dicere *ausim*, ubi vel *ipsi mortui ambulant*.

TH. X.

Nec tumidus lien *cutis florem* unicè *decerpit*, sed visceribus damnum multiplex infert. Ejus enim *globuli* non omnes *lienali reticulo* coërcentur: quidam igitur sanguinis fluentô *huc & illuc* abripiuntur, atque ita *glomere facto* venas inferciunt, intra quas nequeunt *liberè volvi* atque *revolvi*. Accidit itaque ut vegeto licèt cordis impulsu ab aliis atque aliis urgeantur à tergo; inibi

* Ioh. Hasfurti Virdungi. *Novæ Med. lib. 2. p.* 18. *ubi teterrimè* Saturninos *sugillat. Sed φλυαρεῖ. Noli autem ἀντιφλυαρεῖν è* Gal. T. 3. *p.* 41. *verùm* Arist. *oppone* T. 2. *p.* 815. Cic. *Tusc.* 1. *num.* 33. Plut. T. 1. *p.* 344 *B.* & Fr. Bonav. *l.* 4. *p.* 240.

inibi nihilominus, *hostili suo globo*, vias obsideant. Interea perennis à corde *propulsio* in isthæc *allidit* obstacula. Tunc verò quicquid in sanguine *tenuius* est atque *dilutius*, præterfluit; *crassius* autem atque *compactius* inibi sistitur, & venas passim in *varices attollit*, uti singulatim de *venis in ano* prænotatum est, *Thes.* IX. *num.* 6.

TH. XI.

Nec isthæc à *sanguine in grumulos coacto* unica vasis infertur noxa, nam *glutinosæ* si confluxerint *particulæ*, globulos protinus *inviscant*, & partibus *affigunt*. Inde fit ut ipsæ arteriæ vocentur in detrimenti partem. Nam portiunculæ, *visco suo tenaciores*, arteriis internis agglutinantur, & pares se præstant sanguini reprimendo. Illarum enim alveis præpeditis, *fluenta* sunt vel *nulla*, vel *laboriosa*. Sanguinis interim *perennes*, ac etiam *ingentes* volvuntur sub pectore fluctus, qui alluvione sua ad remoras illas fortiter allidunt, quò gluten illud, *arteriis impactum*, deglutinent. Ingens ergo procella surgit, *ceu maris æstuosi intra strictiora freta*, nam hîc quoque strictior est fluxuri sanguinis alveus. Is autem quia *spiritibus turget*, recens à corde, *impetu ruit* in globum obstantem. Sed dum suos fluctus, *instar procellosi maris ad saxa* inibi *frangit*, cor minimè *saxeum*, resilit atque tumultuatur. *Cordis* autem istæc *commotio* atque *tumultus* Palpitationis nomine vel *lippis* atque *tonsoribus* jam olim innotuit. *Rudem* testor Plauti *lenonem*, qui *experientiæ scuticâ vapulans* morosè queritur, *geminos sese filios in ventre habére*. *Rude* & alterum *cor* Euclionis attestor, *arte ludicra continuò emicans in pectus*, hoc est, *palpitatione repentina*, ceu seditione commota, *confestim in pectus insurgens*. Idiotas igitur apage, qui, *ceu asini ad Lyram*, sese ad *Hippocrateos codices* adjungunt, quò *Virum* in Arte Medica detritissimum *traducant*, ceu *cordis* istud terrificum *symptoma* vel *siluisset*, vel *ignorasset*. Sed isti *Sycophantæ*, si quid modò *ipsis Arcadicis læva in parte mamillæ saliat*, adeant quæso, Cl. D. D. *Gronovium*, Pr. meum ad aras usque colendissimum, & ex illo Literarum omnigenûm *inexhausto fonte*, opimos doctrinæ succos *largiter hauriant*, quò sibi *mentem aridam*, *sterilémque irrorent* atque *fæcundent*. Gloriæ igitur ducant à *Viro tanto* doceri τὸ σφυγμόν τε καὶ παλμόν. Deinceps verò discant quid sit ὁ τῶν φλεβῶν πηδηθμὸς, quidve αἱ φλέβες αἱ σφυγματώδεες, quid rursum οἱ πόνοι παλμώδεες, vel in universo corpore, vel ad tempora, vel ad collum; vel in toto abdomine; vel in hypochondriis; vel ad umbilicum; nominatim autem quid sit τῆς καρδίης

 παλμὸς

παλμὸς διὰ τέλεος ξυνεχής; quid insuper παλμὸς περὶ καρδίην οἷος ἀπὸ δρόμου, ἢ ἀπὸ δείματος; quid tandem *Latinis auribus* isthæc *Divini Genii* verba sonent? αἱ φλέβες πρὸς τῇ καρδίῃ * πηδῶσι, καὶ ἡ καρδίη πάλλεται. *Cor* nimirùm *concutitur* atque *subsilit*, ubi vasa *subsultim* ad illud assurgunt. Sicut enim rapidi fluminis *fluxu represso tumescunt aquæ*, multo cum tumultu, ita hîc sanguinis *cohibito motu tumefiunt vasa*, atque *commoventur*, & illis turgentibus atque concussis, totum *cor exagitatur*, & *impendiò convellitur*. Hippocr. ergo *fons genuinus* est, atque *primævus* scriptionis περὶ παλμοῦ.

Quæ igitur *setos* apud ejus *Nepotes* palpitationum *cordis* & *arteriarum* prostant exempla, *Rev. Parenti* neutiquam vel *Archetypa* sunt, vel *Prototypa*; sed *Apographa*, & sæpius *Apocrypha*, utpote *mendosa*, & à *Natura libro* penitus abhorrentia. Hic igitur Hipp. *uti aliàs*, dum Medica *fundit*, ab aliis *ebibenda*, Galatonis † Homerum refert, *carmina vomentem*, ab Aristophaneis ἐπιφυλλίδων ‡ *abligurienda*. Sed quia istæc *idea nauseosa* est, Hippocratem dicam virum esse *tantum*, ut Medici plures (*in Jalemos ascribendi*) tot pygmæi sint, *thyrsô pollicem ejus metientes*. Imò Hipp. *Phœbus* est *alter*, fulgore non ideo carens, quia *non videtur à cæcis*. Uno verbo meritas viri laudes nequidem linguæ centum, oráque centum condignè celebrarent.

TH. XII.

Nusquam igitur *cor* unicè *ad moles suis ostiis injectas subsilit*, sed & ejus primarii tubuli, *ad obices quoque resiliunt*; assultim enim impetuntur à sanguineis globulis cunctis, qui ab offensa sua *tumultuose* & *confertim* in sese resultant. Tunc quippe necessum est, ut *sensiles* illi sanguinei *canales* toti contremiscant, & motu suo incondito *viscera concutiant*. Unde consequens & alterum ut intestinus ille sanguinis tumultus arctiores suos dilatet alveos, & *maris* iterum *implacidi more*, sinus sibi formet, intra quos reciprocet. Dum autem sinus illi cavantur, universum *Arteriarum systema* micare non desinit, pulsúque suo irrequieto turbas ubique ciêre, sed præsertim *in ipsa lienis arteria*, quæ propterea pulsat enormiter, & petulanti sanguine suo *hypochondrium concutit* atque *convellit*. Exinde est, ut lienalis arteriæ *validi percussus* frequenter occurrant, qui suis *ictibus* fortiter *repetitis* forni-

* *Ipsum* cor *Antiocho depereunti Novercam* δεινῶς πηδᾷ, è Juliani *Misopog. p. 69.*
† Ælian. *V. H.* 13. 22. *p.* 502.
‡ Salsum *est in Poëtas inficetos* Scomma. *Act.* 1. *Sc.* 2. *p.* 215. *in Ranis.*

fornicent. *Fornicatur* ergo *lienalis arteria* reliquarum more, quæ hinc inde *fornicis in morem* extruuntur, & ἀνευρύσματος nomine passim infamantur à *Dioscoride*, à *Galeno*, *ab Aëtio*, *à Paulo & ab Actuario*.

N°. 2. Istæc autem aneurysmata vel *jam mihi notissima sunt*, nam tales arterias cùm in *pectore*, tùm in *abdomine* pugni mole *fornicatas* legi apud *Fallop. Paraum*, *Harvaum*, *Riverium* & *D. de Marchettis*. Singulatim verò *Par. Rev.* lienales mihi cessit benè multas *Dædaleas* omninò, & *ambagiosas*, cellulisque passim *excavatas*. Tales porrò fuisse profitetur lienales illas, quæ suis *anfractibus longè latèque protensis*, atque tædiosè pulsantibus *Plautinum* Cappadocem *Zona quasi cinxerunt*. Tales iterum asserit *melancholicis* inesse, qui *corde lienoso canuntur*, quòd scilicet *lien* ipsis *saliat*, & *de labore pectus tundat*, ac *seditionem* veluti *faciat*, *occupando præcordia*.

N°. 3. Tales denique fuerunt pulsationes illæ, quas memorant, & quas ignorant *Arculanus*, *Erastus*, *Claudinus* atque *Bontius*, sed quas debuissent ab *Hipp.* didicisse. *Parens* autem *Rev.* mira suavitate meum animum delinivit, ubi me docuit se *intra lienales* illas, nec-non *intra pulmonales*, & quandoque intra coronarias cordis [*quas mihi dedit expassas & duratas omnino, atque ita horrendæ quondam palpitationis fontes*] mucilaginem quandam, *ostrearum* instar, & *lividis cirris*. Id quidem *Benivenius*, *Vesal. Holler. Rumler. Ballon. Hildan.* & ipsa seculi supercilia *Severin. Velschius* & alii, viderunt tam in *aorta*, quàm in *corde*, sed chimæræ formâ, *vermis* nimirum, *puris*, *calli*, *carnis*, *caruncula*, vel *adipis*. At ipsorum intererat, ab *Hipp.* doceri tales concretiones esse à *pituita frigida* sanguinem *refrigerante* atque *sistente*. Merum igitur *gluten pituitosum* est, sicut *Hippocrati* experimenta paterna luculentam fecêre fidem: istæc enim *mucosa* sæpius *exsiccavit*, *decoxitve* aquâ, vinô, acetô; vel etiam *exussit* prunis vel flamma, & aliud nihil deprehendit quàm *gelatinam sanguinis* esse similem illius, quæ *sanguini ducto* tenax accrescit, & instar expansi totum vasculum obtendit, *in pituitosis*, *in cachecticis*, in *scorbuticis*, in *spleneticis*, atque singulatim in *rheumatismo*.

TH. XIII.

Dum autem tot illis arteriarum percussibus corpus ita complodit, ut *vel è longinquo sonus audiatur*, cuncta certè ingravescunt, properàtque morbus ad *catastrophen*. Præprimis *flatus* insolescunt, & ex *utre velut Æolio* laxati, quoquoversum furibundi diffunduntur, dirásque tempestates

ubique

ubique commovent. Singulatim autem ventriculum distendunt, & excruciant, ni *ructibus*, ut-ut *fœtidis*, explodantur. *Lienosos* diceres *cavos folles* esse, *olida spirantes*, sed toto divisos Orbe à *Pomponio* Consulari Poëta, quem perhibent *ructasse* nunquam. Nec flatuum sævities effrænis *tenuibus* parcit *intestinis*. Illa siquidem vel crudeliùs dilaniat, quàm ipsum *colon*, quod utì *obtusius*, ita & *capacius*, nec luctantes ventos ita coarctans. Sed accidit oppidò faustè ut dum cruciamentis suis omne frangunt animi robur, ipsi, tanquam sævi hostes, *ad tibiæ cantum*, portâ decumanâ *trudantur*. Lienosorum enim intestinæ fibræ *Edicti Claudiani* ‡ sunt amantes, & * *Argyrii simiæ*, audacter quippe, *ne periclitentur*, nervis undique contentis *hostilem spiritum* omnem vel publicitùs *elidunt*, etsi nusquam λιβανωτὸν † oleat. Et ea in re splenici prudenter sibi consulunt, aliàs tanta intus rabie furunt venti, ut *Diocle narratore*, Medici non veriti sint, perstrepentis lienis murmura sæva, tempestatésque sonoras τὸ φυσῶδες τὸ πάθημα *morbum flatulentum vocitasse*, instar *Hippocratei* νοσήματος ἐρευγματώδεος *morbi ructuosi*.

N°. 2. Alii verò flatus istos *Dæmonas* esse finxerunt abdomine clusos, quibus *lienosi* non modò fiant *ventriloqui*, ἐγγαστριμύθων æmuli, *aliô suô lienis ronchô*; sed & *ventre* turgescant *collativô*, seu *aqualiculô propensô sesquipede*, ad *intensissimum* luctantis flatus, & exilire nitentis *elaterem*. Flatus autem illi sicut in *ventriculo & in intestinis* fœtura sunt *pituitæ salsæ & acidæ*; ita *in liene* soboles sunt *seri muriatici*, quod *splenem* non modò *fermentat*, sed & *sanguinis massam*, in quam, detrimentum sibi illatum, cum fœnore refundit. Inflantur ideo venæ & impendiò nigrescunt, atque *varicibus* hinc inde *protuberant*, nec ad tactum ita resiliunt, utì dum *sanguis integer ævi* & purus putus inerat, ac intimè perfusus portiunculis *balsamicis*, *volatilibus*, *& plenè nutritiis*. Nunc enim *acribus* scatet *salinísque fixis*, & *rosione*, *fermentóque promtis*, quæque pravam indolem suam *noxa produnt*. Hîc siquidem *hæmorrhoides* Th. 9. num. 6. noxiores sunt, sive *crepent*, & *fluant*; sive *consistant* & *stagnent*. Sic & *hæmorrhagiæ* nocentiores, reliquum enim *naturæ thesaurum* profundunt, residuis spiritibus *oppidò paucis*, atque sic *lienosi tabent elumbes*, assurgentibus interim *pedum œdematis*. Imò *rediviva* fiunt oris atque tibiarum *ulcera*, quibus *vires* magis adhuc atteruntur, *spiritibus cassæ*. Nequeunt igitur lienosi *firmo insistere talo*, sed impares sunt ad *incessum*, præsertim *ad acclivia*, utì *Polemarchi* filius. Sed istæc *scorbutici lienis* enervata crura imperitè scriptitant ἀνιατρολόγητοι, *supra plantam* (ut dici-

‡ *Suet.* in Claud. *num.* 32.
* Aristoph. *in Plut. Act.* 1. *Sc.* 2. *p.* 19. *A. F.* & Suid. *in* Ἀγύειος.
† Aristoph. ibid. *in Plut. Act.* 3. *Sc.* 2. *p.* 73. *E.*

dicitur) *evagati* crurum esse *paralysin*, cùm interim totô cœlô discrepent vel à *paralysi vulgari*, vel ab illa *crurum & brachiorum impotentia*, quæ vel *febribus intermittentibus*, vel *colicæ Pictonum consectaria* fit, qualem *Rupellæ*, *Parisiis*, atque *hîc* Rev. Parens annotavit, monitus à *Fernelio*, *Citesio*, * *Salmasio*, atque *Riolano*.

TH. XIV.

In istis itaque lienosorum *sanguineis effluviis*, *suggillationibus* & *ulcusculis*, concipienda venit *acidæ colluviei luxuries*, quæ *vasa corrodat*, *sanguinémque denigret*, ac in *globulos cogat*. Quid enim aliud loquuntur hactenus prolata? & quid rursum *ipse sanguis è spleniticorum venis eductus?* Is enim totus *luridus* est, & *crassus*, *grumulisque compactus*. Dissectus deinceps ipse lien, qui totus τρυγώδης est, hoc est, qui *totus diffluit consimili tabo*, picis navalis adinstar, utì lien *Fernelii*. Imò lienes benè multos *Rev. Parens* præ manibus habuit, *universè fluxos*, hoc est *ab acido* ita *corrosos*, ut tunicâ revulsâ *toti fluerent*, & toti funderent suam *amurcam*, fibris scilicet ipsorum totaliter arrosis, & ad leviorem attactum dissilientibus, haud secus ac *pulpa mali vieti atque putris*, [soluta compage] *contrectari non sustinet*. Ipsa denique *curandi methodus* luculenter arguit *sanguinis acorem dominatum occupasse*, nam quæcunque *acidum infringunt*, tyrannidem illam opprimunt.

N°. 2. Sed quò evagor? & quorsum è cadaveribus argumenta mutuor, ut *lienis acidum deprehendam*. Ipsi *lienosi*, spirantes adhuc, *mentisque suæ compotes omnino*, producendi veniunt coram Veritatis Tribunali, quò testentur, *ore uno*, & *pectore recto*, quanta *noxa* sit illius *acidi*, quo crucientur; illud enim v. g. integrô bienniô, *Fernelium* exenteravit. Tanta autem istæc est edacitas ut sæpè sæpius *ventriculum subvertat*, & vomitu sese prodat *stiptico* prorsus & *austero*. Fauces enim non solùm *stringit* atque *coarctat*, vitrioli more, sed *abradit*, atque *corrodit*, aquæ *Stygiæ* ritu, & exinde est ut illæ vomitiones, in terram profusæ, velut *acetum* effervescant, & nidore suo abominando vel ipsa fugent animalia, *mures* putà, *feles* & *canes*, qui sanorum *vomitus aliàs abliguriunt*.

N°. 3. Imò enormis acor ille in tantum exaltatur, ut *ossium durissima* pontico sapore pungat, *hæmodiam* enim infert, quam *Vir eruditus* inerudité *Galeno* tribuit, illa siquidem *Sacrorum Codicum* est. Quinimo ante LXX. Interpr. *Aristotelis* est, & ipsius *Hipp.* Post LXX. autem, sed ipsorum ævô,

* *De* Annis Climacter. *p.* 731.

Dioclis est *Caryſtii*. Tribus verò deinceps ſeculis exactis, ſed ante *Gal.* adhuc, *Dioſcorid.* eſt *Anazarbei*.

N°. 4. Illius inſuper *acoris edacitas* eſt tanta, ut medio in ventriculo vaſa recludat, vomitúmque ſuſcitet ſanguinei coaguli nigri, *odore cadaveroſo*, quem vulgò ſubſequitur *hydrops remedii neſcius*, utì mihi conſtat è *Praxi Paterna*, in qua me roboravit *Dodonæus* cap. de Abſinthio, atque *Valverda*, cum ſuo *Cardinale de Cibo*; nec-non *Riolanus*, cum ſuo Senatore; & ipſæ demum *Ephem. Germ.* cum ſua Matrona. In illorum enim cadaveribus, *unum è brevibus vaſis* inſigniter hiabat, è quo tale coagulum mortiferè eructatum eſt, *occupato hydrope*. Dictis demum grave pondus acceſſit *ex Hipp. lienoſo*, qui tali ſanguine affatim rejecto, poſtridie periit.

N°. 5. Immo talem ſanguinem lethaliter alvô dejectum *Rev. Par.* in fœmina vidit, cujus *lienale carcinoma* ſubjectum *colon arroſerat*, & *tabum* torminale lethiferúmque *in inteſtina* fuderat, quale in *abdomen* effuſum *Ballonius* notat.

TH. XV.

Quid demum Achilleis argumentis illis Hippocrateum *pervigilium* ſi adnumeremus, *Herophontis*, v.g. *Scopi*, & *Chartada*, ab ichore ſcilicet *acri* cerebri meningas *fodicante*. Eodem igitur *aculeo*, quo fiunt *inſomnes*, fiunt *cephalalgici* & quidem *punctim*, præcipuè autem ad *tempora*, ubi aſſultim micant *arteriæ*. Etenim *acor* ille *ſeri* ultro citróque fluctuans intra vaſa, plurimus certè in cerebri gyros influit, unde piam illorum blandámque matrem *dentata feritate* ſua *mordet*. Quinimo dum locorum inibi *difficultates* atque *Dædala* arctiùs illud coërcent, & vim ejus promovent inſitam, meningem & alteram admordet. Nec enim facilè *difflatur*, nec exinde facilè *diffluit*. Novo igitur veluti *meteoriſmo* concepto, *fermentatur & bullit*, ſuíſque aſſurgentibus undis meningas *expandit*, ſpiculíſque *vellicat*, ſingulatim verò tempora *verberat*, atque *confodit*, utpote, præ ſinuum amplitudine, *fluctibus* illis & *aculeis* magis obvia.

Iſtæc mehercle *doloris* eſt inſimul & *inſomnia* ſontica cauſa. Qui *mephitin* igitur è liene concipiunt in caput efferri *directò*, ut inibi *dolorificè* atque *vigilanter* volvatur atque revolvatur, *chimæram* concipiunt *bombinantem in vacuo*, ſicuti me docuerunt *Rev. Par.* atque *Schneiderus*.

TH. XVI.

Nunc itaque sum in proclivi, ut in illius acidi *facinus teterrimum* me convertam. Id enim, *ceu sepia foret*, sanguinem *nigrore* suffundit, & nigram illam infert * *Averrois* morpheam, hoc est *icterum nigritia horridum*, quô † *cuticula* vel nive candidior colorem induit *Aquilum* & *Æthiopicum*, unà cum oculis vulgò *plumbeis*, sed quandoque *herbeis*.

Non simpliciter ergo *lienosi decolores* visuntur ut *Anaxenor*, sed sua nigritudine truculenti, ut *Antilochus* & *Aleras*. Ex eodem deinceps *lienis* velut *aheno tinctorio* eliciendæ veniunt *nigricantes maculæ & aphthæ*, imò *cicatrices* Th. 9. n°. 4. nec-non urinæ atratæ, quæ *Galeno*, *Avicenn. Actuar. Averroi* & C. *Pisoni* colliquati splenis *fideles* sunt *internunciæ*: quasi nempe illarum *effluxu* totum illud *infectorium* effunderetur *ahenum*. Revera autem istud *Galenicum* effatum ab ore veridico *Hipp.* emanavit. Is enim *è suis phænomenis* placitum istud ratum atque fixum habuit. Nobis enim *Herophontem*, *ἐν τῇ Θέρᾳ*, ponit in medio; *Nicodemum* insuper atque *Metonem*, nec-non *Heropythum* & *Epicratis uxorem*, qui singuli *nigris urinis* tartareum suum caldarium salubriter exhauserunt. Sic *Erasistratus* fœminam vidit, *menstruis defectam*, quæ salutariter *nigras urinas* exclusit. Sic rursus amico *Valetii*, vere & autumno, *tumet* lien, sed urinis nigris *detumescit*.

TH. XVII.

Istis positis facilè est imaginari 1°. Sanguinis grumulos, sua intra *lienis cavernulas* coitione densa, *fæcem* illam & *amurcam* constituere, quâ splenicos scatere profitemur.

2°. *Facis* illius *satietate* lienem distendi, nec aliunde arcessendas esse obstructiones ejus vel *recentes* & *leves*; vel *vetustas* atque *rebellantes*.

3. *Fæcem* illam & amurcam, *sero dilutiores adhuc*, sedimenti more vel *in dolio vini*, vel *in oleario vase*, fluxiles adhuc esse. *Lienis* itaque *tumores* suscitat primi generis *molles*, & *flaccidos*, atque *fugaces*, qui scilicet modò

D 2 *tumul-*

* *Colliget* 3. *cap.* 26. *fol.* 45. *Tom.* 9. & *ibid.* 4. *cap.* 12. *fol.* 64.

† Cuticulam *dixi*, Cutis *enim Æthiopum albet*, *uti* Riolan. *Anthr. l.* 2. *cap.* 4. *mihi testis est oculatissimus*, *nec-non Sereniss. Cimbriæ Ducis Ἀρχιατρ.* Pechlinus, *in eruditiss. & mellitiss. suo de* Nigritie Æthiopum *Tractatu*, *quem inscripsit* Par. Rev.

tumultuentur, modò *fileant*; juxta diætæ vitia, & veteris suæ spurcitiei misturam variam atque variam; imò juxta *fermenti* novi vel *parcioris*, & *mitioris*; vel *uberioris* & *acutioris* accessum; idque vel πυρετωδῶς, vel ἀπυρέτως. Si verò febris aliunde succensa fuerit, *sopitum* lienis ignem *sub cinere doloso* suscitat, quo suscitato *splen ardet* * *ut ignis*, & tollitur in altum, atque turbulentissimas ubique molestiarum tempestates excitat. Sed *lienalis* ille *tumor* tunc certè *febris incendiarius* non est, verùm *febrile symptoma*, uti Plutarchi † *Hieronymus* petitè notat. Consequens ergo ut symptomaticus ille tumor ad febris vel *intentionem* vel *remissionem* cùm *assurgat*, tùm *subsideat*, sicut id ipsum quotidianus rerum eventus luculenter astruit, & sicuti rursus ex Hipp. *Herophonte* liquet, cui lien *alternis* vel *tumebat*, vel *minuebatur*. Sic in *Hippostrati* uxore, quam *febris* ‡ *querquera* jactabat, *lien* equidem *fastigiatus* evaserat, sed is *totus* unà cum febre sudoribus, menstruísque restincta, *depressus est*. Pariter certè *fax* eadem, cùm *uberior*, tum *compactior*, tumores excitat secundi generis, quibus *lien turgidior* quidem consistit & permanet, sed *mollitie* quadam adhuc dum residua, atque sic

Distendens tumor est in molli sæpè liene.

Et exinde lien *mole auctior*, nec-dum *compactus* atque *duratus omnino*, in tantam amplitudinem excrescit, *ut hepar* volumine suo quandoque *superet*, immo limites ejus occupet inique, & *universum abdomen oppleat*, uti fert erudita pagina 222. *Enchiridii* Anonymi Medico-practici, & sicut id ipsum mihi, post *Aretæum*, *Aëtium*, atque *Trallianum* videre contigit, prælucente φιλιάτροις p. m. Viro D. *Nuck*, cujus præcocem obitum animitus lugeo. Quoniam autem *tenues fibrillæ* sunt, quibus *diaphragmati* lien adnectitur, facilè accidit ut *illis ruptis*, totum viscus veluti *luxetur*. Dum enim turget impendio, *mole ruit sua*: Sic lien lib. *quinque* visus est à *Cabrolio* in abdomen devolutus. Sic ab *Hildano* lien deprehensus est peramplus, *in ilibus ipsis*, ubi graviditatem mentitus erat. Sic grandiorem alium, & ad pubem usque delapsum idem narrat *Hildanus*. Decliviorem adhuc, & *librar. quatuor pondo*, in ipsa pelvi *Cl. Ruysch* detexit. Sic lienem ipsemet ego, *hisce oculis*, ex illa pelvi revulsum *vidi*, qui per areas quasdam *tunicâ* fuit *corneâ*, quam inter κειμήλια mea reposui. Ita *Riolan*. splenem recitat, in eodem hypogastrio, *Medicos*, molæ specie, *integro biennio delusisse*. Sic exinde *lienem* alterum eduxit *lib. decem*, qui *gravitate* & *mole* suis, nec-non ad uterum *adhæsu* mortem intulerat.

Sed quid *Riolanici* splenis *pondus* & *molem* enormia demiror, dum *Joh. Hellwi-*

* Averroës, *Colliget 7. cap. 14. fol. 157. C.* † *De Ira p. 460. D.*
‡ *Vid. Sext. Pomp. Fest. in* Querqueram febrem.

Hellwigius lienem ponderat lib. XII. *Columbus* verò *lienem* non *unum*, ſed *lienes* nobis in medio ponit, adeò grandes ut *viginti librarum pondus unuſquiſque ex illis longè tranſcendat.*

Horridius verò monſtrum aliud è *Gregorii Garneri* bilancibus *Joh. Schenckius* nobis reponit, *ſplenem* ſcilicet *librarum viginti trium.* Sed iſtæc *Columbi* atque *Garneri* exempla *Rev. Patri* ſubleſtæ ſunt fidei, reputat enim priùs *occluſum iri* abdominis *vaſa*, & *viſcera*; atque adeò *vitam* priùs *extinctum iri*, quàm moles lienalis tam ſtupenda conſurgat. Sic *lienem* mihi ante oculos conſtituit, [*à ſe ex hypogaſtrio deductum*, & *fideli manu D. Doctoris Hubrecht Anatomici Dexterrimi delineatum*] qui limitibus ſuis peramplis, & gravitate enormi mortem invexit, vel antequam *pondus* attigiſſet *octo librarum.* Iſtud porrò *Rev. Pat.* exemplum, quod ipſi *ſine exemplo* eſt, inter *portenta* refert, tantùm abeſt ut credat *lienem* unquam ponderaſſe *libras viginti tres*, nedum *libras triginta duas*, ſicut *Fioraventi* ſuis Siculis illudit. Sed decet Agyrtas, *avidum genus auricularum*, ita ſplendidè mentiri, quò popularem auram lucripetæ captent.

4°. Jam verò *tumores tertii atque poſtremi generis* ut concipiamus, præ mente revolvendi ſunt globuli *Theſ. 9. n°. 2.* qui *ſeriatim* quidem atque *madentes*, in lienis *cellulas* devoluti ſunt, ſed qui inibi *conglobatim* quieſcentes ita ſtipentur atque cogantur, ut *ſerum* ſuum vel omne, vel plurimum è ſuis porulis *elidant.* Imò particulæ ſeri tenuiores ſpontè avolant; *craſſamine* intus relicto, ſalino-tartareo, *volatili* parte ſua ferme *caſſo.* In eum itaque modum *globuli* primùm formantur *exiles*, ſed compacti atque coacti, qui coitione ſui denſa *globos* deinceps efficiunt ubique *hoſtiles*, è quorum rurſus concurſu multiplici, *velut è copiis junctis*, internecinum bellum viſceribus infertur. Tales ſiquidem *globuli* atque *globi* duritie ſunt ſcirrhoſa, id eſt, *calloſa*, & *indolentia.* Sic *Aretæo* univerſus ipſe lien *parvus*, *durus*, *renitens*, & *indolens* fit, nam ejus regio tunc ſi doleat, id partibus adnexis tribuere eſt, non autem lieni.

Nequeunt igitur illi globuli particulis illis, *ut-ut glomeratim in ſe irruentibus*, ita fortiter collidi, ut præ moleſtia ſecedant atque diſſipentur. Juncti ergo & adunati conſiſtunt intra lienem, illúmque *numero ſuo innumero* ita replent & expandunt; ut figuram ejus vitient, tumoribus *tertii generis*, præduris ſcilicet & indomitis. Sic *Hipp.* lienem vidit aliàs *durum* & *rotundum* utì *Rhodius*, & *Stalpaert*; aliàs *craſſum* & *latum*, utì *Riol.* & *Piccolhom.* aliàs denique *longum* & *tenuem*, qualis fuit qui *Plautinum* lenonem *Zona veluti cinxit*; & qualis rurſum extitit, qui canitur [apud Serenum] *tumido circumligans ilia vinclo.*

Nominatim porrò juxta Hipp. Chartadæ *globosus* erat & *sublimis*; Scopo autem *expassus*, atque *acclivis*; Bioni verò atque Philisco *gibber* & *pradurus*; unde uterque *μεγαλόσπαγχνος* audit, instar & *Apollonii*, & eorum quos liene memorant [*M. Donat. & Ephem. Germanica*] enormiter *longo*, *lato & profundo*. Jam autem si globuli durati minutiores globos forment, quos, *ceu totidem hostes*, fibræ lienales *arctiùs* & *undique cingant*, accidit ut hæ fibræ, *taliter contracta*, lienem quoque *contrahant universum*, atque sic *molem* ejus, seu *volumen* minuant, *arctatis* scilicet atque *stipatis cellulis* ipsius, *Túmque tumor minor est*, *gravius sed pondus in illo*.

Consequens ergo, ut lien *scirrhosus* licèt atque *corneus* tota mole sit minor, *utpote contractior*, & istud occupavimus *Th.* 5. *n°.* 1. cùm ex *Observat. Paternis*, tùm è *Jac. Bontio*, lienem nobis delineante *instar minima pila coactum*; nec-non è *Vido Vidio*, qui lienem detexit *ovi columbini mole*; & è *Salmutho*, cui lien obtigit *pollicis* duntaxat *magnitudine*; uti demum ex *Riolani* Thuano, cujus lien *unciam* non pependit. Imò contractior alius, *faba* nimirum *instar*, visus est à *Peyero*; & illo *minimo* tandem, Cl. *Conringius minorem* vidit, *unguis* scilicet *latitudine*.

Tales porrò [*quibus lien ad enormem illam gracilitatem deductus est*, Rev. Par. *hactenus invisam*,] è lienosorum censu excludimus, utpote quibus lien, *pra mole tam exili* minimè gravet, *uti Th.* 5. *num.* 1. A nobis itaque reducuntur ad *ἀσπλήνους Th.* 1. *num.* 2. Sunt igitur *liene nullo*: nusquam ergo *lienosis ascribendi*.

TH. XVIII.

Id porrò Phænomeni Satyricis oculis subjectum, novo * *Poëtam* afflaret enthousiasmo ad *corneas* visceris *fibras*, vel ipso veridici Apollinis plectro *decies modulandas*. Hic enim *lienem* videret, vel *totum cornu*, vel *corneum* saltem *per quasdam areas*, quæ sæpè sæpius *Rev. Par.* novaculas retuderunt. Nec mirum; talem enim *concretionem* vel ipsæ Ephem. Germ. *osseam* agnoscunt. *Occallescit* ergo lien vel *universè* vel *partim*; & dum isto *callo* fibras suas arctiùs stringit, atque stipat, haud insolens est, ut particulæ quædam *salino fixa* atque *tartarea* in callorum angustiis implicentur, atque ita *lieni calculos ingenerent*, sicuti passim *visceribus* aliis, ac ipsis *digitorum internodiis ingenerantur*. Lapidescit ergo lien, & qui nuper *mollitudine* fuit vel *stabes*, vel *lanuginis*, veriori nunc metamorphosi quàm vel *Niobe*,

* Pers. *Sat.* 1. *v.* 47.

Niobe, vel *Atlas* vel *Polydectes*, saxum est. Verax igitur *Hipp.* & *Aret.* cum suo splene καθὰ λίθος, *lapidis instar.* Veraces adhuc *Serapion*, *Jac. Sylvius*, *C. Steph. A. Vesal. Vid. Vidius*, *Jac. Holl. Petr. Forest.* & *F. Hildanus*, cum suis lienibus saxeis.

N°. 2. Ubi ergo lien ita *corneus* evasit, atque *saxeus* [citra *Ciconum* aquas] consequens est ut fibris rigidis illis, atque etiam suorum calculorum scabritie, lymphæ suæ cursum reprimat, & *hydatidas* excitet, quæ tandem mediæ *crepent*, & abdomen *oppleant.* Imò, *citra hydatidas*, tenera istæc lymphæ vasa, à tali splene duriter pressa, collisáque, recluduntur, stillantibus pariter aquis in peritonæi cavum, quod ita replent & expandunt ut lien nequeat ampliùs attrectari: totus enim aquarum altitudine (*velut in lacunæ fundo*, *vel gurgite in imo*) demersus latet. Rursum autem consequens est, ut aquarum ista *mole* pedetentim *increscente*, pedetentim & *hydrops assurgat*, qui peritonæi complexu malè coërcitus, in subjectas partes irruat, quas *hydrocelé* & *œdematis* inundet. Salientis ergo seri totius in abdomen *fons vivus* atque *perennis lien est*, qui scatebris suis surgentibus indies, *hepate indemni*, lienosos tandem ad tertium sui discriminis gradum attollit.

N°. 3. Hîc porrò, *coronidis vice*, notare est hydatidum tunicas, tam crassas interdum atque firmas esse, ut suam lympham omnem tutò cludant. *Coïterus* enim talem *hydatida*, unicam quidem, sed utriusque pugni capacem, & lymphâ turgidulam, de lienis fornicibus illaceram revulsit. Atque sic rursum tali phænomeno *Ephem. Germ.* nostras menteis oblectant, & erudiunt.

TH. XIX.

Jam ergo prognosi tuta, nec uspiam fallaci, lienosos præsentimus, quò *elatiori sunt gradu*, eò propiores esse [*etsi Sacra sua*, *ac ipsum Acheronta moverint*] præcipites ut in illud ruant barathrum, *unde negant redire quenquam.* Rem verò minutatim si excutiamus, neminem habemus reliquum, *præter Hipp.* in quo spem præsagii nostri collocemus. Is siquidem certiora fixioráque è proprio Tripode vaticinabitur, quàm ullæ *Phœbades.* Jure igitur potiori quàm Herophilus & Æsculapius *Medicinæ Vates*, & *Augurii Præses* vocitandus veniet. Nec enim vel Apollinis more *Loxias* erit, in effatis *obliquus*; nec uspiam *Sibyllæ* ritu *horrendas canet ambages*, sed

Sanctius,

Sanctius, & multò certa ratione magis quàm
Pythia, quæ tripode è Phœbi lauróque profatur;
Multa tibi expediet doctis solatia dictis.

Virum igitur, *auribus arrectis*, auscultemus *Pythio* fidiorem & *Cumææ* candidiorem, ringente licèt vel juratiori Medicorum hoste *Mich. Montano*. Sed ut à tanto præceptore doceamur, ad pedes ejus nos advolvi decet, id est, ab hoc lienosorum *gradu supremo* repetamus *infimum* Th. VII. & *sublienosos* sumus ab *Hipp.* audituri *hæmorrhagiis*, è nare sinistra, *sudore largo*, & *urinis crassis* feliciter judicari, uti contigit *Aristæi affini*, & *Pericli Abderitæ*, atque *Antigeni Perinthio*.

Sic *lienosis* ipsis Bioni, Scopo, & Lycino, nec non τῷ δεῖνι, *in Dealcis horto*, hæmorrhagia καὶ ἴξιν salubris fuit. *Lienes* idcirco αἱμοῤῥόυς τε καὶ αἱμοῤῥαγικὰς, *sanguifluos* vocat *Hipp.* sed omine semper sinistro, ubi sanguis à *dextris* erumpit.

Si verò sponte non fluxerit, *natem sinistram* fodicat fluxûs ergó. Hîc enim ubique laudat *fibrarum rectitudinem*, salubrésque profert *tumores à sinistris*, parotidem v. g. in Aristæi *affine*; œdema verò ad *testiculum* τῷ δεῖνος; & bubonem demum in *Herophontis inguine*. Sic econtrario *ignis agrestis in interno crure dextro* Ctesiphontem absumsit. *Abscessus* autem *sinister* Anaxenorem si extinxerit, ideo est quia retrocessit: si verò Bionem, ideo rursus quia *lienalis* ejus *hydrops* jam olim occupaverat præcordia. Immo, apud *Hipp.* tanta vis est *fibrarum è directo*, ut Lyciæ splenicæ basilicam proferat *arteriam sinistram* dextra *vehementiùs* longè *pulsantem*. Et revera miratus sum *Rev. Par.* gloriari se *ex illo uno* alterutrius arteriæ basilicæ *validiori succussu*, protinus agnoscere an interna pleuritis *dextra*, *sinistráve sit?* Et illa sua diagnosi fida, suis æmulis, *artis sphygmicæ rudibus* atque λογιάτροις, os obturasse. Sic certè *lienosis* tanti sunt arteriarum *è directo* concussus, ut lienalis universa regio ad umbilicum usque vibretur, *è Th. 12. num.* 1.2.3. Ex istis autem pulsibus inconditis delirium perinde præsagit *Hipp.* ac mortem ipsam vel è *gemina* præsentit *spiritus intrò revocatione*; vel ex ejusdem *stertore* atque *sibilo*. Sic illam rursus *vel è longinquo*, in nigris odoratur urinis *Philisci*, *Sileni*, *Erasini*, *Pythionis* & *Apollonii*, καί τε τῷ δεῖνος, in *Thaso* decumbentis. Si verò *lienosi* nequaquàm judicentur vel *hæmorrhagiâ*, ut Aristæi affinis; vel *sudore*, uti Pericles; vel *urinâ*, ut Heropythus; vel *sudore & urinâ*, sicut Herophon; vel *sudore & mensibus*, sicut uxor Hippostrati; vel *urinis & hæmorrhagia*, sicuti Bion; si inquam per nullas ex istis viis judicentur, reliquum est ut derivetur humor vel per *hæmorrhoïdas*, quarum usus elucet ex Hippocratis *Alcippo*; vel *per abscessum*, sicut

ſicut obtigit τῷ Δάνι, qui ab Alcibiade venerat; vel per catarrhum, ut *Epid.* VI. *Sect.* 2. Si verò nihil ex iſtis acciderit, ſupereſt ut dyſenteriâ vel *leviori* atque *brevi* ſanentur; vel *graviori* atque diuturna pereant, inteſtinis ab humorum *mordacitate* inducto *cancro*. Quòd ſi cancer non occupet, eſt in procinctu vel *lienteria*, quæ lienoſos abripiat; vel *aſcites* qui ipſos ſuffocet. Verè igitur *lienes necant*, uti Comicus *luget*. Ita Bion, [*quem lienoſum ſimpliciter hæmorrhagia liberaverat*,] è ſecundo ſuo gradu depulſus eſt in tertium; & è tertio in ipſam *mortem ab aquis*. Sic rurſus lienoſum Cteſiphontem crurum, ſcroti, & abdominis *præfocans* ſeroſa *colluvies oppreſſit*. Iſtis enim, *ita malè fortunatis*, ſanguis *ſereſcit* ac inferiora *ſerô turgent*, dum ſuperna *gracileſcunt*. Interim arctior in horas *dyſpnœa* præ faucibus angit, donec ſpiritum omnem elidat, ſicut evenit *filio* Hippocratei *Polemarchi*, Hippocratem enim *Rulandi*, *Renealmi* atque *Poterii* defecerunt *antliæ*, quibus iſtas aquas funditus exhauriret. Apud iſtos enim [*Centuriis* mendaciorum pingues]

Curta laboratas antlia tollit aquas.

Quum itaque homini fatale ſit *igne* vel *aqua* perire, è duobus fatis lienoſi deterius explent. Nihil enim Gentibus * *vetuſtiſſimis* horridius fuit, quàm *aquis*, & velut altero *Deucalionis Cataclyſmô* ſubmergi. Quoniam, dubio procul, *vel tunc temporis* ſententiam ſenſerunt *Hipparchi* & *Heracliti*, *Empedoclis* & *Epicharmi*, nec-non *Zenonis Stoici*, quibus *anima ignea* Thaletis extinguitur elemento. Et revera dirum iſtud fatum *Syneſius* deſcribit ὄλεθρον εἶναι καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς, *animæ ipſius interitum eſſe*, elementi ſcilicet contrarietate, ut *Servius* aït de *Miſeno* undis extincto.

TH. XX.

Indicationes quod attinet, *ventriculo* imprimis Oeconomiæ animalis *promo*, ſtudere eſt, ut nihil de ſe *promat*, quod *tono* firmo atque fermento laudabili non confecerit. Sic enim id univerſè *lævigatum ad unguem* lævore ſuo nullum inteſtinum exaſperabit, ſed ipſorum fiſtulam molliter prærlabetur, quò ſuos in tubulos plenè digeratur.

2o. Seri luxuries, *vel primùm aſſurgens*, eſt alvô deprimenda, nec-non renibus & cute eliminanda.

3o. Sanguis interim perfundendus eſt particulis oleoſis, *balſamicis*, volatilibus & activis, quæ tartareas & fixas attenuent, & exaltent; quæque ob-

* Homer. *Odyſſ. E. v.* 305. & 312. *atque* Heſiod. Ἔργ. καὶ Ἡ. *v.* 686.

obstruentia vel *explodant*, vel *perrumpant*; pungentia verò vel *infringant*, vel *implicent*.

In illa siquidem *sanguinei fluvii* renovatione *potissimus* vertitur Medicinæ *cardo*. Hîc ergo fiat quod in *fluvio turbido*, cujus *impuras* undas *puræ* propellunt, juxta lepidissimam *M. Antonini* ac *Origenis* de *corpore* nostro *jugiter fluxo* Metaphoram, quam ab *Heraclito* mutuati sunt.

4°. *Lienalis* insuper *texti* singularis est habenda ratio, ne stagnanti limo magis ac magis pateat, sed econtra, *tonô suô firmô* influxum elidat, influxurum arceat.

5°. Symptoma demum, *si quod ingruat sævius*, illi, *pro re natâ*, subvenire est, *consilio in arena sumto*, à Viris qui in Artis operibus consenuerunt, & quorum *canities* remediis *fidem* & *auctoritatem* conciliet. Me igitur istæc minutatim excutere dedecet, utpote qui recèns *Medicinæ tirocinia* deposuerim; quísque *juvenilibus* duntaxat *annis* effloresçam. Abunde sit itaque mihi, ne uno collyrio curem omnes, in illos scopos collineasse primò *diateticis*, quæ vel ipsi Medicina rudes extollunt, εὐχύμοις, εὐπέπτοις τε καὶ πολυτρόφοις, *vino* nusquam *proscripto*, præsertim *rubro tenui*, quod *masculum* est, & *opimum sanguinem* sufficit in locum *serosioris* educti. Id enim, utì *serum* luxurians evocat, & *ventriculo* studet, ac *vires* instaurat; ita lienosos *erigit* abjectos, tetricos *erugat*, *commovet* ignavos, & timidos incendit.

At ne quis medici transiliat munera Liberi.

Vinum enim *parcum* & *tenue bibendum* est; & ab *ebrietate cavendum*; *animam* quippe *lædit*. Sic in *Sibyll. Oraculis*.

Μὴ δὲ φρένας βλάπτειν οἴνῳ; μὴ δὲ πίνειν ἄμετρα.

In *sues* enim *vinolentia deprimit inescatos*.

6°. Istud itaque *lienosis* palmarium esse putem, *vita uti meliore*, *cibis parcis*, sed *multo* labore, quò remis velísque *Bacchum* & *Venerem* defugiant effusos. *Venere* siquidem *Damagoras* Hippocratis enormiter intumuit. Igitur

Compedibus Venerem, vinclis constringe Lyæum,
Ne te muneribus lædat uterque suis.

Spartanorum itaque condimentis *fame* & *siti*; omnia sua obsonent lienosi, atque ex *Leonidæ* præcepto, *prandium* condiant *itinere antelucano*; cænam autem *prandio parco*: est enim *hebetis ingenii edere diu*, & *potare diu*: nam ipsum *edere & bibere*, *miserum est homini devoto*. Nusquam igitur *lienosis* onere cibi pridiani *marceat stomachus*, præ gula *Caligulæ*: talis enim *stomachi sarcina damnosa* est, imò *venefica*; sed *animum lætum* in *postridie sibi*

prapa-

præparent Platonica cæna. Sic *Eudemus* venæ sectione, cibo & potu parcis, exercitio & *vino rubro tenui*, lienis morbum depulit. Sic *Laomedon* cursibus & labore *lienem* suum ita subegit, ut in pernicissimum *dolichodromum* evaserit. Sic denique *Straton*, in Olympicis, *splenem* tumidum ita maceravit, ut Olympionices, *vice plus una*, fuerit renunciatus. Inde fit ut à * *Comico*, & à *Veterinario* † decantetur *ambulatio lieni optima*; & id ipsum *millies* inculcetur ab *Hippocrate*. Sed ambulationem vehementem, *cane pejus & angue*, lienosus declinet, *statim à pastu*, uti prudenter atque peritè monent *Haly Abbas*, & *Alex. Benedict.* atque *Lucas Tozzus*.

TH. XXI.

Pharmacia deinceps *lienosis* pharmaca suppeditet, non *minorativa*, seu debilia; sed *mochlica*, hoc est *mole parva*, *effectu magna*, quibus serosa colluvies acriùs concitata, fæcem omnem sicciorem largiùs proluat, & *Augiæ* veluti *cloacas* pleniùs repurget. Si verò quidpiam adhuc glutinosi, tartareíque visceribus tenaciùs hæserit, id omne molliatur, tergeatur, & expurgetur frequentibus *clysmis* (quibus balani intercalentur) *atque diureticis, hydroticísque*, reclamante licèt *Amato Lusitano*, qui *Galenum* suas in partes pertrahit. Sed *Gal.* aliter *alibi*. Dissentit igitur à se ipso; & isthæc *Galeni* pugnantia, nec *Amat. Lusitan.* nec *Bric. Bauderon.* attenderunt, sicut apprimè præstitit *Joh. Hieron. Pulverinus*. Ea igitur in re, ipsis ἱππιάτροις rudior est Amatus; *diureticis* enim atque *hydroticis* passim utuntur *mulomedici*, apud *Absyrtum*, quin etiam hoc seculo, Nobiliss. *Markam*, atque *Solleysel*. Lacti autem *asinino*, & ejus *sero*, gloria prima venit apud *Hipp.* atque *Mesuaum*; *urinæ* verò *humanæ*, apud *Avicenn. Aponensem*, *Pedemont.* atque *Zacutum*; & quidem meritò, scatet enim *urina particulis tenuissimis & agillimis*, quæ *viverræ instar* vel *invia* permeant, & *lienalis tartari nexum* vel arctiorem feliciter *disnectunt*. Nulla quippe machina potior est, ad *sales fixos evehendos*, atque *difflandos*, quàm sal Urinæ, *volatili* prægnans *pernicissimo*. Quid enim *vividiori energiâ* in salem agat, quàm *salinum*, spiculis instructum analogis corpori solvendo salino-fixo. Hic igitur verè *sal salem curat*, sicuti *Paracelsus* scienter profert. Nos itaque immeritò prorsus, *W. Gabelchoverus* allatrat, dum *urinam potulentam* diris devovet.

N°. 2. *Urina* porrò, non *Medicos* duntaxat, sed & *Mechanicos* usus, *vel ab ipsis Artium atque Medicinæ cunabulis* innotuisse liquet ex *Herodoti* historia

* Plaut. *Curc. Act.* 2. *Sc.* 1. *v.* 29. † Absyrto, *p.* 140. & 141.

lepida; nec non ex *Hipp. Dioscor. Sueton. Gal. Athen. Isidoro*, & *G. Agricolâ*; Nusquam igitur *de urina* primævi Scriptores habendi sunt vel *Untzer.* vel *Helmont.* vel *Croll.* vel *Barletus*, vel *Faber*, vel *Glaserus*, vel *Lemery*. Minùs adhuc recentissimi quique perfrictæ frontis, & decocti pudoris *ciniflones*, qui *Majorum inventa* sibi sumere nequaquam erubescunt.

N°. 3. Nusquam interim excludantur *anodyna* atque *hypnotica*, quò seri dentati feritas infringatur, & blandus ille sopor, *Deorum hominúmque menteis ex æquo deliniens*, mulciber obrepat, ac ipsos flatus, *fervidè licèt deprœliantes*, imperiô premat, adjutrice sibi *Anemotide Minerva*, jure tunc eodem à *lienosis*, ac à *Lycurgo*, & à *Pericle* salutis suæ cognomentô decoranda.

T H. XXII.

Chirurgia demum tota sit naturæ benè agentis *imitatrix*, & *auxiliatrix*; perperam verò se gerentis *speculatrix* quidem, sed *emendatrix*. Segnes igitur vel è nare sinistra, vel ex ano sanguinis eruptiones concitet atque promoveat; ídque vel *naribus fodicatis*; vel *affricto podice*, vel *hirudinibus* margini ejus admotis, vel scalpello, vel forfice demum, *utì Parisiis obtinet*, peritáque fert *Ant. Chalmetæi* Chirurgia. Sic econtrario sanguinis impetus *effrænes*, suis è *directo cucurbitulis* atque *stypticis* Chirurgus *infrænet* atque comprimat. Aliàs verò, *in plethoricis*, otiante natura, *sinistram tundat cubiti venam*, sic enim fluxum è nare sinistra, *lienosis salutarem*, felix imitaturus est, ídque citra *basilicæ* præ *mediana*, vel *cephalica*, electionem anxiam. Naturæ siquidem emissario largo, κατ' ἴξιν, ubivis parato, serosa colluvies ex æquo profluit, utì sagaciter ex *Hipp. Gal. atque Trall. Antonius Maria Venustus* observat. Sed hîc *Trincavellius* transversus agitur, dum fibrarum *rectitudinem* illam ceu *fabulam* deridet. Rectiùs certè, *& ad naturæ normam*, Hollerius *singula dirigit*, experientiæ ductu. Immo *Helmont.* ut-ut *Hipp.* osor phænomenis illam consonam esse profitetur ore rotundo. Abunde igitur est, venam incidisse in cubiti *sinistro flexu*. Quorsum ergo *Græcos*, *Arabas* & *Barbaros* venulis vel *digitorum*, vel *aurium* secandis, religio vetus addixit? Apage nænias aniles, ne talibus offuciis fucus ullus nobis fiat.

Eheu quanta superstitio Gentium! quid si redivivi *Chrysippus*, *Medius*, *Aristogenes*, & *Erasistratus*, qui nullas unquam venas resolvêre, sed omnem prorsus phlebotomiam ab arte Medica proscripserunt? Quid si ferreô somnô suô solveretur *Citiensis Apollonius*, qui venæ sectionem à *splenicis* nominatim

minatim sustulit? Quantis quæso sibilis istæc *erudita quinque pectora* Nepotes suos conscinderent?

N°. 2. *Chirurgia* deinceps, ubi serosa colluvies exundat, & mole sua ventrem infimum *attollit*, totam *molem* illam *aquarum* sua *paracentesi* deprimat; sed nusquam omisso præsagio supremi discriminis quod impendet, nam hîc profectò verè *nodosus* est Æsculapii *baculus*, nunc enim *stant* ægri *inter saxum sacrúmque*, & res ipsa in *cuspide ferri sita est*, è *compunctis* quippe vix ullus *mortis laqueos* eluctatur. Qui autem evadunt, evadunt *fati ope*, *non Medici*. Hîc itaque *ratio moras adferat*, & *inscitia fiduciam auferat*. Ægros siquidem *acu punctos* vel intricat syncope; vel illaqueat dyspnœa, asthma, & orthopnœa, ac ipsa tandem apnœa, quæ totius ærumnæ clausula fit extrema, quâ *corpus morti* [nullâ Mercurii virgulâ revocandum] *traditur in escam*. Tantis igitur ægrorum in angustiis *sagacissimum* istud Hermetis Trimegisti *caninum caput* lubentes consuleremus, ni jam olim, *Pirithoï fatô*, sorptum esset *ore trifauci*.

N°. 3. Sed istæc profectò, quæ sunt operæ multæ, & sagacitatis exquisitæ, omittenda forent, si modò vel ægrorum mollities, vel Christianorum pietas nos nusquam absterreret à Gentilitio more lienem vel *urendi*, vel *verberandi*, vel eximendi.

Absit itaque ut *agro insonti*, tótque jam symptomatis dolorificis obvio, *inuramus stigma*, & quidem *escharis octo* vel *decem* ut apud Gentes obtinuit. *Threiciis* itaque *notis* Medicus ille * *Leprosus* compungendus est, qui, *vel hoc seculo*, talia stigmata *lienosis* suis inscribere sustinet. Absit pariter, ut spirantibus ægris vel *contundamus* exta, veluti *fustuario* dignis; vel *incidamus* præcordia, & *Herophili* more, vel *Erasistrati*, salutis humanæ, præsidem Artem, non solùm pestem alicui, sed hanc pestilentissimam inferamus.

N°. 4. Comicorum igitur esto *arte ludicra* mimorum atque ludionum, sed non *arte magistra Paonis* atque *Chironis*; *Machaonis* atque *Podalirii* τὸ σπλῆνα ἐκβαλεῖν, *lienem ejicere*, seu exsectum *abjicere*, ἀποβαλεῖν ut fert Scholiastes.

N°. 5. Longè optatius cum ægrotantium teneritudine, & nostra miseratione comparatum foret, si modò Pyrrhus excitaretur à mortuis, *lienis atterendi gratiâ*, pedis sui dextri vel blandiori contactu. Id enim *apud nos*, tantæ est fidei, ac *ictérum* ab Hungariæ Regibus discuti: *dæmonas* vel ab Hispaniar. Monarchis, vel à Tobia, vel ab Eleazaro fugari; *cæcos*, *claudos*, & *mancos* à Vespasiano & ab Adriano sanari; *leprosos* osculo mundari B. Martini:

 tini:

* Lazarus *est Meyssonnierus*, *lib.* 4. *cap.* 5. *p.* 287. *cujus talis æger*, Patiens *meritò vocatur*, Nam plus quàm morbus torquet eum Medicus. *Joh. Owenus lib.* 1. *Epigr.* 44.

tini: ipsos denique *vitâ functos* vel carmina fundere, móxque tenebris reddi; vel per Simonem Magum, Apolloniúmve Tyaneum umbris ab infernis ad lumina surgere vitæ.

N°. 6. Lienosorum insuper eo nomine dolenda sunt fata quòd Archigenis & Andromachi *splenia* sint virtute cassa: quòd Plinii Secundi Empiricique Marcelli *splenes* è spirantibus bestiis educti, & confestim *admoti*, tepore sint *irrito*: quòd Joh. Beguini *sal Planeticus*, uti nec alter ille H. à Mynsicht., nihil minùs sit quàm *splenicus*: quòd *exhilarans antidotus* Saporis primi, ad *Mesuaeum usque devoluta*, nihil *Jovialis* præ se ferat: quòd *album* Fr. Ruei *corallium*, Jovi quidem Phœbóque sacrum sit, *lienosis* autem pura puta fraudatio: quòd Brendelii *aurum potabile*, merum sit *opinabile*: quòd unctiones *Angeli Salæ*, & *Turquetti Angelica grana* nihil *Angelici* spirent; quòd *phœnigmi* Α'ρχιάτρε Constantini Porphyrog. & *antidota* N. Myrepsi, effectibus inania sint: quòd Scribonii denique Largi, Theodoríque Prisciani *malagmata* silices ocyùs mollitura sint, quàm *scirrhos lienis* eliquatura. Celsus ergo deridendum sese propinat, dum *malagmatis sui* supercilio elatus, præcipit ut *sex tantùm horis* adhibeatur, *ne* diuturniori mora *lienem* universè *consumat*.

N°. 7. Agyrtarum igitur esto *futilibus* istis, *nec effundi dignis*, inescare homines. Nos enim *candidos animæ* dedecet *lienosos* spe vana lactare. Hinc itaque commenta procul de *Asplenio*, déque chalybis aqua. Gerris quippe gerrarum adnumeramus, quæ *Vitruvius*, *Dioscorid. Plin. Gal. L. Apuleius Aët.* & *Æginetа* à Cretibus, *lingua mendaci*, super *asplenio* mutuati sunt, & quos demiror notulas non ditasse *Cl. Mangeti* ad Schroderum.

Inane rursus atque vanum est quadrupedes profiteri apud *fabros ferrarios* esse *avicularum* instar, *liene* vel *exili*, vel *nullo*, quum aquam illam ne primoribus labris attingant, utpote vel ab ipsis longè semotam; vel obviam quidem, sed quæ vel fuscedine & spurcitie sua, brutas illas animantes fugatura sit, vel acido & austero *nidore Martis* abactura, hoc est vitriolicis suis effluviis, *nares odoras lacessentibus*, ab omni linctu planè deterritura.

N°. 8. Nugis itaque valere jussis [*quales insuper narrat H. C. Agrippa*] cordati cordatos colamus, & quæ *seris ab annis* compererunt lienosis esse proficua, prudentes & pii revocemus ad praxin, quò, *dirigente nos dextera Dei*, felix ubique rerum exitus obtingat.

FINIS.

ΕΠΙΜΕ-

ἘΠΙΜΕΤΡΑ

Viriliter impugnanda.

Jactis meis, *Neotericorum ductu*, Medicinæ fundamentis, methodum ipsorum singulares vulgandi Tractatus ubique locorum gloriabar. Sed *Rev. Par.* Majores nostros, *ea in re*, longè superiores mihi cessit in *Physicis*, *Patholog. Semeiot. Diatetic. Pharmaceut.* atque *Chirurg.* Res itaque, *ceu novas*, jactabam, cor v. g. saliens priùs esse punctum quàm musculosum, auritum, pyramidale, cavernosum, valvulis clusum, vasis irriguum privatis, publicisque, septo disclusum, & sanguinis demum officinam, atque ita hepar nusquam esse Γ'χμαλέον, *humoris gratiosi fontem.* Ab illo insuper saliente puncto geminos protendi canales, nomine celebratos foraminis *ovalis* atque *rotundi*, illósque post partum illico cludi. Arterias quoque binas, sed venam unicam, embryonis umbilicum pertundere, & placentam sibi pinsere. Meconium interim in intestinis congeri; pulmones verò atque diaphragma otiari; sed arterias singulas, atque ita umbilicales moveri: nobis autem natis ambientem in pulmones impelli, imò unà cum assumtis in ventriculum ingeri. Chylum pariter à ventriculo in intestina trudi; & ab ipsis in vasa.

Vasa istæc lacteas esse venas, quæ chylum contrudunt in confluentem suum, ínque thoracicum ductum, valvulis insignem. Sanguinem exinde confici in corde, & in tubos diffundi, ternis, quaternisve tunicis conflatos. Nervos autem filis tenuissimis nexos esse, nec-non mutuis plexibus irretiri, arteriis irrigari, trochleâ quandoque duci, atque reduci, gangliô muniri, in itinere durari, & multifida congerie, intra vertebras, præsertim intra sacram, stipari.

Cerebri ventriculos anteriores cisternas esse lymphæ à spiritibus secretæ; & exinde, juxta septi perlucidi parietes, súbque cerebri testudine, in choanam, ínque pituitarias glandulas perpetim stillare. Ventriculo autem tertio, *fornicis vice*, nates esse, atque testes, cum suo processu fibroso. Illi verò fornici conarion incubare, neque adeò ventriculum tertium à quarto secludere; sed id à membranula fieri nivea atque pulposa, cui vermiformis apophysis volutatione sese affricat. Nervos opticos non esse cavos, sed arteriarum nusquam exortes, ab interna carotide per retinam ramulosæ, in ambitu vitreæ tunicæ, ad araneam usque.

Duram

Duram matrem, & ejus sinus, arteriis pariter irrigari, perviis in calvam: aurium cerumen, tympanum, & labyrinthum; lacrymarum quoque collicias, nec non salivæ ductus, unà cum glandulis lacrymalibus, paroticis, atque maxillaribus. Pulmoni lobos competere quinque. Pericardium autem diaphragmatis nerveo circulo semper adnecti, nec unquam cordis includere conum. Oesophagum verò diaphragmatis circulum illum pertundere nunquam, nec intestinum colon tenuibus intestinis inferius esse; sed illa hemicyclô suô complecti.

Vesiculas seminales, masculas quidem esse favis apum similes; fæmineas verò hydatidum instar. Tubas uteri sinuosas esse, ac utrinque, ab ipso diaboli morsu, in uterum pervias.

Dentes denique rebar, in fœtuum alveolis recèns detectos esse, sicut in adultis ossa sesamoidea, ad singulos digitorum flexus, tendinum ope indivulsorum, atque pertusorum.

Istæc, *è sexcentis paucula*, vel novissimis Scriptoribus, vel ipsi *Rev. Par.* lubens tribuerem, nî mihi altùm inclamasset, parce, *fili*, vel *Neotericos*, vel *me* inventorem laudare, in te siquidem *Veterum queruli Manes* insurgerent, & monimentis illorum mihi patefactis, *Veritatem ipsam*, tanquam in speculum licuit intueri. *Doctior* exinde, sed non *inflatior*, humilis petivi nunquid pariter tot alia, quæ recèns puteô eruta accepi, *sæculô priora* forent; v.g. igitur de sanguine quæsivi in arteriis serosiori; vivaciori tamen; in venis autem crassiori, atque segniori? de vasis capillaribus? de illorum commissuris? de sanguinis in eas influxu? de bile aquosiori, vel oleosiori? de sanguine serescente? de sudore naturaliter nullo? de muco ventriculi & intestinorum? de acrimonia acida vel muriatica? de frigore acri & urente? de nive caustica? de effervescentia & fermento calcis, musti, acidorum, fimi, pastæ & bilis atræ? de vena cava aortæ succuba? de pulmonum plexibus atque tomento? de corde irarum sulphureo atque fervido fonte? de eadem ira, *ferina licèt*, solibus excocta atque miti? de stomacho visceribus, *ceu prunis*, circumdato? de chylosi per modum vel elixationis, vel fermentationis? de pori bilarii insertione gemina? de ureterum in vesicam ingressu, tunicas inter? de urethra varia pro sexu? de sphincteribus vesicæ, recti, & œsophagi? de musculis, venis, arteriis & nervis, sectione transversa brevioribus utrinque? de nervis oculorum motoriis in vultum & dentes supernos diffusis? de opticis unitis? de axibus visoriis? de visione erronea vel in ebriis, vel oculorum altero depressiori? de *pupilla mobili?* & luminis accessu vel recessu *strictiori? latiori?* de noxa ipsius à nive? & à luce post tenebras? vel econtra? de oculis per noctem radiosis? de iisdem igneis insimul & aqueis?

aqueis? de via ab ipsis in nares? & à naribus in os? de embryone per aquam explorando? de fœminarum Ovis? de irritis illis, Venere nulla? de fœtu in ovo? è semine paterno? de pororum ejus symmetria salutifera, vel ametria morbifica? de poris illis salubriter *spiritu?* morbosè *serò* turgidulis? de vacuo igitur in ipsis nullo? sicut nec uspiam sub Sole? de corpore sub Luna simplici nullo? de aëre subtilissimo, & elastico, ac omnia pervadente, atque replente? de atomis *Leucippi* fictitiis? de pororum varietate stupenda? de particulis analogis? lævibus? rotundis? acutis? rigidis? asperis? mucronatis? angulosis? triquetris? quadratis? pentagonis? &c. de mistorum jugibus effluviis? de partium attractione nulla? de ipsarum facultatibus chimæricis? de fide sensibus vel adimenda, vel adhibenda? de brutorum anima vel nulla, vel duplici? de mirifica tandem spirantium omnium compage *αὐτομάτως* mobili, *virtute motûs, ipsi ab artifice primitùs impressi? ἀκολουθίᾳ τέ τινι, καὶ διαδοχῇ κινήσεως ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς* &c. Omnem porrò de pectore meo præconceptam mentem revulsurus, *Par. Rev.* plurima me docuit [*è Veterum Placitis*] de animi callo, & sectarum *scabie*, atque *servitute*, qua sectis addicti, *leprosa sunt mancipia*, alii alios inficientes, & Civitatem prodituri lubentiùs, quàm ullum *elleborum* admissuri, quò *dematur* ipsis *mentis gratissimus error.*

Istæc autem articulatim ubi hisce oculis percepi Veteribus innotuisse, depulsus fui à priori mente fallaci, *& in saniorem* nec-non *Antiquis æquiorem* traductus fui, mirabundúsque exclamavi, *Papæ!* An igitur Majores nostri tanti fuêre viri? Immo, regessit *Parens*, quia meditatione *rationem* excolebant; sensus verò subigebant *experientiâ*, & cruribus istis incedebant ad Physicen indagandam, florentibus Scholis *Cnidia*, *Coa*, *Rhodia* & *Alexandrina.*

Singulatim autem, *& æmulo studio*, Anatomen promoverunt *Democritus*, *Euryphon*, *Melissus*, *Hippocrates*, *Thessalus*, *Draco*, *Polybus*, *Apollonius*, *Dexippus*, *Plistonicus*, *Aristoteles*, *Herophilus*, *Erasistratus*, *Quintus*, *Sabinus*, *Satyrus*, *Eudemus*, *Martianus*, *Lycus*, *Marinus*, *Asclepiades*, *Ruffus*, *Soranus*, *Pelops*, atque *Numerianus.*

Illorum autem ductu *Galenus* Anatomen Romæ, *in Pacis Templo*, fidelis docuit, coram *Severo Cos. Paulo Prætore*, *Flavio Boëtho Consulari*, atque *Barbaro*, Cæsaris Avunculo; nec-non Medicis omnigenis & æmulis, *Empiricis*, *Methodicis* & *Rationalibus*; Philosophis item *Platonicis*, *Peripateticis*, *Stoïcis*, *Academicis*, *Epicureis* atque *Scepticis.*

Homines autem præter *sexcentos*, quos vel *unus Herophilus* incîdit, viris

istis primævis brutæ animantes, *munificentiâ Principum*, ad manus erant omnigenæ. Sic elephantum *Galenus* dissectum vidit, & *os* ex ejus *corde* sibi reposuit, sicuti *Parens* è cervis, damis & tauris, *à se exemta*, conservat.

Exinde porrò Medici tanti Anatomen consecuti sunt quam hodie *Comparatam* vocitant; & quæ nos fugit innumeros. Quinimo *Pneumaticem* alteram administrarunt Anatomen flatu in meningas impulso, in bronchia, in uteri tubas, nec-non, *seculô novissimô*, in venas. Illâ autem industriâ, [*vel ante Fabricium de venarum ostiolis scriptorem*] valvulas detexere venarum, spiritu nimirum permeante à *graciliori* venæ parte in *crassiorem*, sed non econtra, *valvula* repulsu.

Speciatim rursus, nervos recurrentes incidebant, arterias verò caroticas, axillares, pulmonales, crurales, & umbilicales ligabant nodis strictis, laxísve.

Brutis plagas & vulnera infligebant, symptomatum observandorum ergó. *Nervorum* autem & *arteriarum punctiones* longè *graviores* esse notabant *sectione transversa*. Exinde Ἰνίῳ *punctô* mortem longè citiorem inferebant, quàm ipso *corde revulso*, victimas enim viderunt, *corde nullo*, aufugisse. *

Spiritûs quoque attendendi gratiâ modò *vesicam* vel ori, vel naribus, vel pectori leviter pertuso adaptabant; modò autem, sterno reducto, *pulmones* inflabant, quò spiritum naturalem æmularentur.

Nec secantibus duntaxat instrumentis usi sunt, utì nos, sed stylis insuper planis, capitatis, buxeis, æreis, argenteis, ferreis, atque stanneis. Acubus item, hamísque pertusis, volsellis, tubulis atque spongiis.

Animalia quoque pascere noverant, & tribus horis à pastu chylωσεως opus attendere.

Animantibus præterea sitibundis, *& affatim bibentibus*, asperam arteriam, *inter bibendum*, confestim incidebant, quò explorarent num potûs quippiam in pulmones influeret?

Recluso etiam pectore vasa cordis *quaterna majora* arctè stringebant, experiundi causâ, quid noxæ pateretur animal, cessante cordis influxu, & irradiatione.

Artem quoque callebant viscera carne denudandi, vasorum noscendorum & siccandorum ergó.

Scelo-

* Φαίνεται τὰ ζῶα τῆς καρδίας ἤδη καὶ τῶν βωμῶν ἐπικειμένης, οὐκ ἀναπνέοντα μόνον, ἢ κεκραγότα συντόνως, ἀλλὰ καὶ φεύγοντα &c.

Sceletos denique compingere sciebant, quos moris erat, *in Alexandrina Schola*, initiatos Medicinæ docere. Quid plura? Eò sagacitatis provecti sunt, ut *Ova viginti*, vel *plura*, uni vel alteri gallinæ substraverint incubanda, quò unius quotidie aperti analogiâ, *hominis in Ovo formati* primordia atque progressus addiscerent.

Sic *equas*, *canes*, *asinas*, *vaccas*, *capras* & *oves*, Venere recèns usas, *exenterabant*, quò deprehenderent quid seminis ad fœtum effingendum remansisset.

Obe, *Obe*, jam satis est *Veterum fastidiosis*! Totus interim obstupesco, dum irretortis oculis talia contemplor: & nî *lectione decies repetita* mentem meam obfirmassem, *fascinatos* mihi crederem *ocellos*, conscios certè superbæ scriptionis, quâ seculum *splendidè mendax*, istæc inventa genuinis viris detrahere non erubescit. Sed evanido stupore meo, & animis jam collectis, ad *Pathologica* deflexi, rogitans num etiam, ante seculum, innotuissent variolæ, scorbutus, pestis ἀπύρετος, Venerea lues, arthritis vaga atque desultoria, nec-non dolor vel *periodicus* capitis, oculorum, intestinorum &c. vel *erraticus* dentium, clavorum, articulorum, atque cicatricum, ad instantem vel boream, vel nivem, vel grandinem?

Pariter quæsivi de hydrocephalo interno, externóque? de epilepsia ab aura sontica vel pedis extremi? de paralysi post insultus epilepticos, vel colicam atrocem, colica cessante? de lacrymali fistula? de gutta serena? de cæcitate repentina, *sed fugaci*; de surditate, pariter subita, *sed brevi*? de temporibus sauciatis & convulsis in opposita parte? de hæmodia? de aphthis? de calculo sub lingua, & meliceride ad ejus frænulum? de pectoris hydrope, atque pericardii? de crudis pulmonum tuberculis & hydatidibus? de cruditate acida & nidorosa? de diabete? de renum ulcere serpente vel in lumbos, vel in alvum? de lumbricis latis, & ascaridibus? de hypersarcosi in urethra? de uteri fluore albo? déque ipsius hydrope atque calculo? de carcinomate & carbunculo? de partibus demum sphacelatis & spontè deciduis? Immo de ossibus adultorum cereis atque flexilibus? Et cùm istorum ne *umbram* quidem Majores attigisse mihi stultè fingerem, *corpus ipsum* apud eos reperi.

In SEMEIOTICA vix dignatus sum inquirere. Jam pridem enim mihi compertum est, quàm sedulò fuerint *primævi Medici* in attendendis ægrorum decubitu, spiritu, pulsu, voce, somno, vigilia, oculis demum & mente. Quàm acres insuper fuerint in morbis explorandis è partium

 situ

situ, ex actione læsa, è doloris specie, è symptomatis propriis, & ex ipsis excretis.

Sic eosdem in DIÆTETICIS ad minutias usque sedulos noveram. Singulatim verò *Hipp.* didiceram *sedulitate tanta*, quanta *temporum intercapedine*, Medicos hodiernos prævertere suis observationibus de aëre, locis & aquis; de temporibus anni, & mutationibus eorum vel statis, vel erraticis; de solstitiis & æquinoxiis; de noviluniis & pleniluniis; de Caniculæ & Virgiliarum ortu & occasu. Speciatim de *sonoris*, vel *silentibus* Etesiis, Aquilone & Austro. At quotusquisque, *Parens inquit*, nostrorum Medicorum est, non dicam è *gregariis*, sed è *primipilis*; è *diobolaribus*, sed è *principibus*; è *Jalemi familia*, sed ex ipso vel *redivivo Æsculapii germine*, qui ad istæc animum advortat? Ipsos itaque dedecet sese super Græcos efferre. *Secum habitent, & noscant quàm sint supellectili curta.*

PHARMACIAM quod attinet, antiquissimam illam esse vel in Scholis didici, *Homerica* quippe carmina Thonem [*Medicum insimul & Regem*] altè cantant, qui præ manibus habet Φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

Sic Medicos universè πολυφαρμάκους canit *Homerus*, non una *varietate simplicium affluentes*, sed & *mistorum arte fœcundos*, singulatim verò *Pæonem* celebrat, Medicum Deorum, *Chironem* & *Æsculapium*; *Machaonem* atque *Podalirium*; immo *Patroclum* & *Achillem*.

Sic aliàs quædam subauscultavi de *Serapide*, de *Agenoride*, de *Melampo*, de *Japyge*; quin-imo de *Iside*, de *Dione*, de *Latona*, de *Diana*, de *Medea*, de *Agameda*, de *Polydamna*, de *Helena* tandem & *Circe* scientibus potestates herbarum atque misturas.

CHIRURGIAM pariter apprime subodorabar longè primævam fuisse, sed mihi latebat an olim adhibita fuissent pyrotica, hirudines, & cucurbitæ? Venæ sectio & arteriotomia? Embryulca & odontagræ? Trepanum & paracentesis? Cystotomia & celotomia? Ἀκρωτηριασμὸς demum & ἀνθρεμβολισμός. At super singulis istis mirificam ac industriam Græcorum methodum exosculatus sum, illáque meos oculos exsatiavi. Sic insuper, *ut veterem*, sinu nunc foveo *Curtorum Chirurgiam*, quam hactenus, *credulitate culpanda*, Tagautio & aliis Neotericis tribueram. Et jam certè dubiis vacuus, *sed Veterum incensus amore*, pedem efferebam ab institutione paterna, cùm ecce subiit animum *scrupulus unus & alter*, quos præsumseram mihi nunquam exemtum iri. Subridens itaque *Patri*, ab ipso, vel *jocosè* petivi,

an

an igitur, qui videris *Ætatis Priscæ* cultor tantus, mihi cederes, *vel saltem ante Generationem unam & alteram*, sanguinis *Transfusionem*, *Circuitúmve?* Is renidens, conticuit quidem, sed aperto confestim *Libavio*, *virum* mihi ob oculos *vegetum* posuit, è cujus *arteria fissa*, tubulis intermediis, *sanguis in ægrotantis effœti traductus est arterias, pariter reclusas.*

Sanguinei verò *circuitûs* inventorem præconio multo *Hippocratem* extollit. I. Quia corpus humanum *circulo* passim comparat.

II. Quia jugem sanguinis motum identidem inculcat, *ab internis ad externa*, & ediverso; hoc est, à centro ad circumferentiam, & econtra.

III. Quia motum illum τ̃ περίοδον, *circuitionem* nominatim vocitat.

IV. Quia motus illius *genuinum principium* assignat, *cordis* nempe *scatebras*, è quibus sanguis quoquoversum impetu salit.

V. Quia *singulas* deducit *arterias* ab uno *corde*, quod ipsi arteriarum matrix est, & radicatio unica.

VI. Quia illarum *amplitudinem* ad cordis basin, maximam esse patefacit, unà cum *venæ cavæ trunco*, quem inibi *capacissimum* monstrat.

VII. Quia *valvularum* cordis *artificium* & *usum*, sagaci mente detegit, suis *flatûs* & *aquæ* in illas injectionibus.

VIII. Quia circuitionis illius *prospera* & *adversa*, ex æquo retegit. *Hippocrateus* enim nativus ille fluxus atque refluxus, non modò *nutrimentum* & *vitam* corpori largitur, & *animo consulit*, [mentem sanam conservans in corpore sano] sed ediverso, circuitûs illius *remora* quævis, obstructæ parti continuò *noxia fit*. Sanguinis enim illius *portio quædam sistitur omnino*: quædam verò *segniùs movetur*: & quædam demum *celeriùs effluit*. Ubique autem quò *stagnantior*, eò *nocentior*. Singulatim verò profert *Hipp.* sanguinis *fluxu* hîc vel illîc *præcluso*, primùm *arteriam attolli*, vi circuitus in obicem impingentis: secundò *partem stupere*, *pulmonem anhelare*, *cor palpitare*, *vocem deficere*, *hominem convelli*, *&. extingui.* Sanguinis verò *motu lentiori* sensus hebescere; *rapidiori* demum & *incondito* mentem ipsam in *delirium* traduci.

IX. Quia sanguineæ circuitioni alveos excavat, illi quippe *arterias* indicit, quibus, *ceu rivis atque fluviis*, membrorum compages irrigatur.

X. Quia luculentas *vasorum commissuras* atque *communiones* ubique statuit, per quas reciprocus ille motus feliciter perennet, haud secus ac, *inquit*, intra vasa, *tubulis infernis*, *super eodem plano*, *inter se commissa reciprocat liquor*: uno siquidem illorum *impleto*, implentur & alia, *depleto* deplentur.

 XI.

XI. Quia mirificam circulationem illam lepidissima comparatione collustrat. Illi nanque *fluviorum insomnia* limpidè, placidéque fluentium, *naturalem* denotant sanguinis periodum; largiùs autem excurrentium, circuitum loquuntur *adauctum*; parciùs verò labentium, periodum testantur *minutam*. Sic rursus, *in somnis*, astra ferri extra suos orbes, *pura* quidem atque *rutilantia*, sanitatem monstrant, qua circuitûs beneficio, & nutritionis gratiâ, purum & sincerum alimentem è vasis excidit, & allabitur ad partes: *opaca* verò & *nigra sidera* morbum ex adverso portendunt, utpote sanguinis impuri motum attestantia.

XII. Quia *pituitam* singulatim in venas ingerit, quâ *frigidior*, *crassiórque* sanguis protinus *segnior* fit, atque ita cor, ad illius recursum, tandiu *resilit* atque *concutitur*, donec *calidioris*, *tenuiorísque* sanguinis fluento, *algidus* ille, *crassúsque cessator* in reliquam massam abripiatur.

XIII. Quia opposito phænomeno rem ipsam apertiùs declarat, periodum scilicet illam per febres *celeriorem* atque *vegetiorem* prorsus esse; præ sanguinis nimirum *tenuitate* atque *volubilitate* maximis. Et exinde sagaciter elicit sanguinem vel *ex se*. vel *ab assumtis*, febriliter exaltatum, ita moveri atque diffundi, ut remedio sit morbis à *pituita*. Sic insuper sanguinem illum statarium, peritè notat, *stagnatione sua diuturniori*, adeò concrescere & adhærescere ut nequeat ab alterius impetu vel *extrudi*, vel *perfringi*; atque ita, *circuitu represso*, mortem repentinam inferri. Sic alibi pronunciat *arescente sanguine hominem emori*, hoc est, ut id ipsum aliter inculcat, *siccatis naturæ humanæ fontibus & fluviis* [vitam inferentibus] *hominem perire*.

Istis tandem grave superpondium *Parens* adjecit, quò firmiùs stabiliret genuinam illam *Hipp.* fuisse mentem, nec fucum ullum mihi factum esse. Digitô nempe *Hippocratis* æmulum mihi monstravit, qui *sanguinei motus ambitum rescissurus*, Hippocratis quidem de corde, *sanguinis fonte*, metaphoram recipit, sed invido & maligno in *Hippocr.* animo: regerit enim [*nomine viri ex invidentia suppresso*] fieri non posse ut quippiam *refluat in cor*, utpote sanguinis *fontem*, quia scilicet flumina repugnat suam in originem relabi. Ἐκ τῆς καρδίας ἐποχετεύεται αἷμα ἐς τὰς φλέβας, ἐς δὲ τὴν καρδίαν οὐκ ἄλλοθεν· αὕτη γάρ ἐστιν ἀρχὴ καὶ πηγὴ τοῦ αἵματος, ἡ ὑποδοχὴ πρώτη.

Ponderis autem istæc ratio tanti fuit, ut *Hippocrateam* sanguinis circulationem *super exactas Generationes* LXII. sufflaminaverit. Sed tandem, *benigniore Phœbo Medicinam collustrante*, Cremonensis *Columbus* illuxit, qui toti Literatorum Orbi, *Veterem* illum microcosmi *Euripum* erecto designa-

signavit indice, idque *lustris* haud ita *multis*, post novos macrocosmi tractus, ab altero Genuensi *Columbo* Hispanis detectos. Sic nimirum in fatis erat ut *Columbus* utrasque *Scientias* insimul & *Hispanias* suis inventis locupletarent.

Cremonensis porrò demonstrationem *Cæsalpinus* & *Arantius* A. 1569. & 1587. multa luce persoderunt. Sublimi nanque mentis impetu meditati sunt, I. è cordis quatuor majoribus vasis, *duo* sanguinem *in cor invehere*; alia verò, pariter *duo*, sanguinem *è corde evehere*.

II. Attenderunt seduli *vasorum capacitatem*, & exinde conjecerunt tantum sanguinis *una expelli systole*; quantum *priori diastole exceptum* est.

III. Fines rationis egredi sanguinis *ubertatem* illam, ab uno pulmone raro & levi *totam* absumi.

IV. *Valvulas* notarunt ita *obversas* ut vasa intromittentia nihil *educant*; educentia verò nihil *intromittant*.

V. Anastomoses professi sunt *arteriam* inter pulmonalem atque *venam* cognominem.

VI. *Pulsantem* senserunt pulmonis *arteriam*; illius autem *venam* altè *quietam*.

VII. Ratiocinia denique sua experimento fulciverunt *vena tumentis inter ligamen & extrema*; & ex istis *phænomenis cunctis*, velut è *Tripode sacro*, pronunciarunt sanguinem *pulmonis* exceptum *arteria*, *in venam illius*, *per anastomoses ingeri*; *quò influat in cor sinistrum & in aortam*. Atque sic tuti fidíque concluserunt *perpetuum quemdam motum esse ex vena cava*, *per cor & pulmones in aortam*. & sanguinis trajectionem illam *è dextro cordis ventriculo per pulmones in sinistrum ejusdem ventriculum* proprio & luculentissimo CIRCULATIONIS nomine designarunt.

Ubi itaque tot *scrupuli* mihi sunt exemti, *indolentem* certè & *alacrem*, è Museo paterno pedem extuli, quò me traducerem *à libris*, meas *ad prunas* atque *fornaces*, mysteriorum naturæ scrutandorum ergó. Et quia *sales omnigeni*, hîc ita sonorè decantantur, totus illorum desiderio flagrabam. Illis itaque non solùm *volatilibus* eliciendis, sed & *essentialibus* atque *fixis* totus incubui.

Primùm itaque *raphanum rusticanum* elegi, *volatili* prægnantem. Illius in frusta concisi ℥xxiv indidi cucurbitæ, gradatímque, per horas decem, *igne arena*, spiritûs eduxi ℥xv. quibus olei ʒi innatavit, dum aliud insuper oleum, *sed præparcum*, parietibus cucurbitæ, & alembici, atque recipientis adhæsit, quod ponderare nequivi.

Capitis mortui nigerrimi fuerunt ℥iv. Perierunt igitur è toto ℥v. Caput istud in alkool redegi, & per lixivium [*quod inter exhalandum odorem fudit vel salis ammoniaci vel urinæ*] elicui salis fixi grisei ʒiß. Quum itaque ne gry quidem *salis volatilis*, sub forma salina prodiisset, *Reverendúsque Parens* me doceret, se *nulla folia aromatica, nullósve flores*, ut-ut odoros, nec in *Occitania*, neque *Parisiis*, reperîsse unquam, è quibus *sal. vol.* prodiisset ullus, *formâ salis*, ad *Indicam Theam* provocavi, cujus ℥xij, igne arenæ, & è cucurbita, à 6. matut. in 3. pomerid. stillavi. Prodierunt *spiritûs* & *sulphuris liquidioris* ℥iv. *Sulphuris crassi*, & ceruminis aurium æmuli, ℥j. Capitis mortui fuerunt ℥vj. Periit igitur de toto ℥j.

Resumsi Theæ, *sed pulveratæ*, ℥xij. & à 5. matut. in 3. postmeridian. igne lento; à tertia in decimam violentiss. è cucurbita, *per arenam*, prodierunt primùm liquor albidus; secundo flavus vapor; tertio spir. vol. rubei ℥ivß. sulphur. ʒx. Capit. mort. fuerunt ℥ivß. Perierunt ʒxiv.

Tertiò demum indidi *retortæ* pulveris Theæ præstantiss. ℥xij. Exierunt spir. ℥ivß. sulphur. è recipiente ℥iß. sulphur. è collo retortæ crassissimi ʒiß. Caput mortuum fuit ℥v. præcisé. Perierunt ʒviß.

E ternis destillationibus istis reliquum caput mortuum fuit ℥xvß, è quibus restitit *salis fixi grisei* ʒiß.

Sed cùm isthîc ne mica quidem *salis volatilis* comparuisset, *hordei integri* ℔ij. retortæ commisi, & emanarunt spiritus ℥xj. sulphur. ʒxiij. Ex avena verò, *pariter stillata*, spir. emissæ sunt ℥xij. sulphur. ʒj. super *uncias duas*.

Sed huc usque ne *atomus* quidem *salis ulla* præ oculis meis *volitavit*, atque ita *tritici* ℥xxx. è retorta stillavi, & spir. prolicui, *purpurei planè*, ℥xvj. Olei fœtidiss. & glutinosiss. nescio quantum: ita enim tenaciter vasis] adhæsit, ut id arte nulla ponderare quiverim. Caput mortuum fuit ℥ix, *recèns ab igne*; sed pulveratum pependit ℥ixß. pondus enim, *uti solet*, accessit ab aëris madore. Sed hîc rursus *salinas atomos* deprehendi *volitasse nullas*.

Lubuit itaque *Turcici Coffé*, in pollen redacti, ℥xij. cucurbitæ indere, è quibus à 6. mat. in meridiem nihil propulsum est, nisi vapor, primùm albus, secundùm flavus atque sulphureus. Sed horâ tandem meridianâ, *sal plurimus* apparuit in alembico, *verùm citò liquescens*. Horâ primâ vapor sulphureus uberrimus, qui tertiâ desiit. Vasis reclusis ponderavi spir. ℥iv. sulph. ℥jß. cap. mort. ℥iij. Perierunt è toto ℥iiß.

Pulveris Coffé *uncias* iterum *duodecim* igni vehementiori, horâ 6. mat. sub-

subjeci, *intra cucurbit:* eod. igne arenæ. Horâ 9. *sal* iterum in alembico visus est, sed *solutus continuò*. Spir. fuerunt ℥ivß. sulphur. ℥ij. Cap. mort. ℥iij. Perierunt iterum ℥iiß.

Tertiò demum *pulverati Coffé* ℥xij. per retortam ursi, & spir. expuli ℥ivß. sulphur. ℥ij. Cap. mort. ℥iij. Perierunt iterum ℥iiß.

E tribus illis destillationibus, fuêre mihi capitis mortui ℥ix, è quibus nonnisi ʒiß. *salis fixi* educta est.

Sales essentiales quod attinet, ipse non paravi, quoniam plurimos illos *Rev. Par.* mihi suppeditavit, *Parisiis* à se paratos è parietar. ex ulmar. è card. bened. ex absinth. ex acetos. &c. quos singulos miris laudibus effert.

Sic innumeros *sales-fixos* residuos habet è tamarisco, è vite, è ruta, è filice, è rubo, è verbena, ex hyperico, ex herba-kali, ex ebulo, è fabar. siliquis &c. & universè me docuit se longè uberiorem illum prolicuisse è plantis calidis, quàm è frigidis; ídque singulatim ubi æstas retorrida fuit, & minimè pluvia. Vulgò autem ex *unciis* cinerum *viginti*, remanent salis fixi ℥iij. vel iv. rariùs v. vel vj.

Sales insuper animalium volatiles & fixos complures mihi cessit *Rev. Par.* primùm vulgares è viperis, ex ebore, è cornu cervi. secundùm è bile bubula, quæ destillata ad ℥xxiv. per alembic. ipsi cessit phlegm. insulsi, & inodori ℥xx. olei & sal. vol ℥j. sal. fixi ʒj.

Processu aliquoties iterato, discrimen reperit aliquod prout bilis fuit vel æstiva, vel hyemalis, vel recens, vel vetusta.

Sic ex ℥xx *nigri-cineris* oleti, eduxit *salis grisei* tenacísque ℥ß. & ex iisdem *cineribus* iterum ad *albedinem* calcinatis, dragmam salis integram excepit, *albi quidem*, sed tenacis adhuc, nec pelliculam, nisi serò ducentis. Sunt igitur ʒv. salis fixi, è cinerum ℥xx.

Hîc porrò nullæ formantur crystalli. At urinæ humanæ *sal fixus* egregias format crystallos, *salis saturni penitus æmulas*, & quidem magnâ copiâ, nam è cinerum ℥xviij. *crystalla* concrescunt ad ʒvj; alterius verò salis fixi, *sed citra crystallos*, ℥iv.

Doctrinæ illius explorandæ gratiâ sumsi urinæ humanæ *libras quinquaginta*, quas igne arenæ, è cucurbita stillavi, & *sal. vol.* mihi fuerunt plenè *duodecim unciæ*, spir. ℔j. cap. mort. ℥xviij. quas intra retortam igne 4j. gradus ita compuli, ut rursum fuderint *salis vol.* ℥iiß. cum sulphure pauco, quod ponderare nequivi. Ex eodem denique *mortuo capite* lixiviato, &

G filtra-

filtrato, manserunt salis fixi ʒv. *Libris* itaque *decem urinæ*, inest salis fixi *uncia integra*.

Imò ipsi *salivæ* sal fixus inest, ex illius enim ℥xx. *Rev. Par.* dragmas duas abstraxit, quas sibi conservat.

Sic è *calculis humanis*, ad ℥xx. retortæ inditis, expulsæ sunt *spiritus urinosi*, & *sal. vol.* ʒvj. sulphuris fœtidiss. ʒß. sal. fixi ʒiij. Et istud *Rev. Par.* experimentum Regiæ & Illustrissimæ Societati Londinensi ita arrisit, ut illud suis *Actis* inserere dignata sit, pag. 167. Edit. in quarto. Anno 1674.

F I N I S.

Ad Præstantissimum & Eruditissimum Juvenem

CAROLUM DRELINCURTIUM C. F. C. N.

Quum post solennia laudabiliter peracta Medicinæ Doctor renuntiatus esset, Elegia gratulatoria.

Quem tibi pro cathedra meritum quæsisse triumphum
Lætaris valida cordis & oris ope;
Nos pede suspenso & vultu spectavimus omnes,
Indolis attoniti dexteritate bonæ.
Sponte scopum jaculis te quorumcunque dedisti;
Musa tua adversis omnibus una stetit.
Tu Labyrintheos ex artis lege ligatos
Solvisti nodos doctior arte tua.
Et quam multiplici se volvit in argumento?
Tentandi quæ non ansa petita tui?
Sed bene quidquid erat fraudis, tua copia mensque
Instructa & solers exsuperavit ovans.
Hæc inter quam gestus acer? quam vultus amœnus?
Frons index animi vera latentis erat.
Quid dicam? visus placidæ majora quietis
Otia, an auditus ceperit, ambiguum.
Certe ego vel vidi, vel me vidisse putavi
(Quid dubito? memini. Res ea vera fuit.)
In numerumque chorumque supervolitando Camœnas
Selecto doctum cingere flore caput.
Ipsæ inspirabant mundissima verba, quibusque
Stratus ab auditis antisophista fuit.
Ipsa Minerva favens, & robur ab ægide præbens
Adstitit, & dias pectoris auxit opes.
Hæc ego quum lepidè sim mente animoque sequutus,
CAROLE, *fas mea sit nunc quoque verba sequi.*
Scilicet advertens, non discingendo decere,
Quæ nobis cœlum tempora præbet, agi;

Nec præterpropter vitam spatiando perire ;
Cum liceat verè vivere eâque frui ;
Ornatus cumuli egregii colophone coronas ,
Quæ tam ferventi sunt bene cœpta manu.
Hinc urbi , hinc Batavo multum miranda Lyceo
Per juvenes annos munera ferre potes.
O felix ! qui te submittis , CAROLE , *legi ,*
Quam natura tulit , quam tulit ipse Deus ,
Quamque sibi gravis ingenio , amplus nomine , vita
Magnificus , scriptis splendidus ipse Pater.
Impositam cupide & sancte servavit , habere
Exemplum ut posses non aliunde datum.
Hinc a te procul esse jubes , procul , otia ; ducis
Noctibus hinc junctos in tua vota dies.
Quæ quum contigerint , exultans unus eorum ,
Unde tibi oblata est maxima palma , fui.
Tunc merito dixi , FELICEM PROLE PARENTEM :
Tunc merito, SIMILEM QUANDO VEL UNDE TIBI !
DRELINCURTIACUM *felix ter & undique nomen ,*
Gentis Apollineæ totius una nitor !
Quum Pater immensa vi Lugdunense theatrum
Doctrinæ in plausus excitet assiduos ,
Et sedeat princeps summâ venerandus in arce
Corporis humani mysta opiferque capax ;
Filius ad tantos referens vestigia passus
Ipsa jam radiet laude tirocinii :
Credatis Batavi , si quæritis ; en , Decora ampla
Hæc sunt , hæc , vestræ non dubitanda Scholæ.

JACOBUS GRONOVIUS.

Nobilissimo, Doctissimoque JUVENI,

D. D. CAROLO DRELINCURTIO,

Medicinæ Candidato, Præstantissimi

D. D. CAROLI DRELINCURTII,

Regii olim in Galliis Medici, nunc verò Lugd. Professorum Antiquissimi filio, nec-non alterius CAROLI DRELINCURTII *optimi quondam ac disertissimi apud Parisienses Pastoris Nepoti dignissimo.*

GAudia Castalides repetito ostendite plausu
  Jungentes lætæ carmina multa lyræ.
Ecce DRELINCURTUS studiosæ gloria turbæ:
  Qui modo dilectus vester alumnus erat:
Præmia qui vestro retulit tot lauta lyceo;
  Qui toties lauri cinctus honore fuit:
Quo nunquam vobis fuit olim charior ullus,
  Ipsius hîc Phœbi est nunc quoque factus amor:
Hunc vestras artes puerum docuistis, adultum
  Edocuit genitor vester Apollo suas:
Omnia jám penitus medicinæ abscondita novit,
  Et doctâ hac sociis omnibus arte præit:
Hunc jam nulla fugit pars nostri aut corporis humor;
  Quæ bona; quæ mala sint, pharmaca nulla latent:
Herbarum vires docto jam pectore condit,
  Quæ prodesse homini quæve nocere valent:
Morborum adventus, progressus & exitus illi
  Affectus varii cunctaque signa patent:
Id cunctos hodie thesis hæc defensa docebit,
  Et plausu unanimi tota corona suo:
Objectis responsa dabit sic, ut fore cuncti
  Hippocratem jurent hunc aliquando novum.

Nam si ex primitiis, JUVENIS DOCTISSIME, tota
Messis, & ex uno noscitur ungue Leo:
Ex doctis thesibus sis gentis quanta futurus
Gloria Pæoniæ quisque videre potest:
Naturam si splenis enim variosque recessus
Hactenus ignotos cunctaque vasa tenes:
Si tristes retegis morbos, artemque revelas
Purgandi tantis viscera nostra malis:
Jam multosque notas errores, prisca recensque
Discipulos docuit quos medicina suos:
Et cuncta hæc arcana tenes juvenilibus annis,
Doctores claros quæ latuere senes:
Quantus eris tandem, multos ubi juncta per annos
Doctrinæ praxis longus & usus erit?
His ergo studiis incumbere perge, tuâque
Egregias dotes sedulitate fove:
Perge sequi PATRIS ILLUSTRIS vestigia, certus
Is tibi virtutis dux & honoris erit:
Sic socios tantum superabis, lumine quantum
Sydereos ignes vincit Apollo tuus:
Sic cui mox dabitur Doctoris laurea, tandem
Et Professoris nomine dignus eris:
Sic qui clarus AVI, PATRIS & qui nomine clarus,
Posthac & proprio nomine clarus eris:
Atque ut AVI, sacro Parisinos ore fideles
Qui docuit Christum, fama perennis erit:
Utque Patris, quem nunc Academia nostra Decanum
Suspicit, haud unquàm est interiturus honos:
Sic quoque florebit tua semper gloria, tantos
Si vita & studiis usque sequare viros.

J. R. V. D. M.

In CAROLI DRELINCURTII

Car. Fil. Car. Nep.

Theses de Lienosis eruditissimas.

DRELINCURTIUM tonantem
Audivit Gallia;
Morbos fugantem DRELINCURTIUM,
Arcanos naturæ recessus
Rimantem, docentem,
Veneratur Belgium,
Avita, Paterna virtute fulgentem,
Quicquid Sacra
Quicquid Profana
Condit Antiquitas
Vix ephebum proferentem
Vide, Lege & Mirare!
CAROLUM DRELINCURTIUM.
Illo docente & curante
Subsultans & seditiosus lien
Compescitur,
Mors ipsa pallet,
Et Leyda tutiores recessus
Gemebunda quærit.
Siccine Paterna virtus & scientia
Immixtæ sanguini fluunt?
Siccine sol radiis coruscans
Solem procreat alterum?
Siccine teneri Palmites
Fructus proferunt uberrimos?
Siccine rivulus
Telluris emergens sinu
Mox fluitantibus undis
Implet Oceanum?
Herôum filios noxas
Falso fertur adagio,
Herôum Filios, Nepotes,
Heroas probat
CAROLI Nepos,
CAROLI Filius,
CAROLUS DRELINCURTIUS.

J. B. V. D. M.

Ad Nobilissimum, Doctissimúmque

CAROLUM DRELINCURTIUM.

Cùm post Inauguralem de Lienosis disputationem summis in Medicinâ privilegiis & honoribus decoraretur.

Quisquis serenas mentis ætheræ dotes
Jubárque sanctum candidæ indolis quæris,
Nitidum resurgens è luto & tenebris vulgi,
Antiquitati sedula quod oblatrat,
Amore vano turgidum propriæ laudis,
Ut imperito nam as gregi vendat;
Ades parumper, & novum exoriens sidus
Mirare mecum. Pectus en sale aspersum,
Apollinisque spiritu vigens toto,
In his tabellis acris ingenii rivos
Delineatis exhibet Lienosis:
Dum vetera Avorum dogmata ad trutinam rectæ
Rationis; & quæ, diligentia nostri
Detecta ritè temporis, placent veris
Artis ministris, fraudis atque odii ignaris,
Severus judex veritatis expandit.
Quid huic amico pectori offero laudis?
Audite clari CAROLI *pii manes:*
Surgebat ex te nobilissimum germen,
In quo reluxit Æsculapii sidus,
Ille ille magnus artis egregiæ Princeps:
Hinc suscitatus en tibi Nepos prodit,
Qui, siquid Arti restat ulterius longæ,
Replere pergit ignis ætherei luce.
Sic famæ DRELINCURTIÆ *ac decus stirpis*
In hoc beato surculo revivifcit.

D. LIEBERGEN.

IN

In Disputationem Anatomico-practicam inauguralem, de Lienosis, ad

CAROLUM DRELINCURTIUM

Magni Caroli, Professoris Eruditissimi filium, Thesiúmque Delineatorem industrium, & Defensorem acerrimum.

S*plen ridere facit*, quid dictum est verius unquam?
Quorsum igitur cunctis Ipse probare studes?
Qui supplex rogitat quicquid jam possidet, istum
Consultò risus nónne movere putas?
Tu qui summa tenes Sophiæ fastigia magnæ
Quid petis? ulterior quis gradus esse potest?
Hoc ipso à Doctis Doctor censeris & Ipse,
Sic rem dudum actam cernere quisque valet.
Testes namque tibi quotquot laudantur ubique
Et quæcunque astat turma coacta simul:
Non illis varia, ut credis, sententia cessit,
Ast eadem unanimes pectore verba ferunt,
Omnes id clamant, horum non discrepat ullus,
Et te Doctorem tota Corona vocat.
Rides nónne ergo, jam partum ubi quæris honorem?
Cùm tibi Doctoris gloria cuncta comes.
Inclyta Doctorum Proles, Sobolésque Piorum,
Doctores inter Doctor & Ipse sede.
Nec posthac, Quæso, innumeras conscribe cohortes,
Si quando verum mens stabilire tibi est.
Sat firmas ubi ais, sic DRELINCURTIUS inquit,
Pro cunctis unus magna caterva Pater.
Nec te unquam tantum pigeat laudare Magistrum
Doctrinæ & Sophiæ sis memor usque suæ.
Æmula sic virtus, Patris vestigia servans
Immortale feret nomen ad astra tuum.

Pangebat Rotterod. D. T.
DE LA POTERIE M. D.
An. Sal. 1693.

Τῷ τῆς Δεξιωτάτης φύσεως Νεανίᾳ

ΚΑΡΟΛῼ ΔΡΕΛΙΓΚΟΥΡΤΙῼ

Ἰατρῷ μυηθέντι.

Παῖ μεγάλοιο Πατρὸς, μεγάλοιο καὶ Ἔκγονε Πάππου·
  Γενναῖε εὐκλεῶν ἐκ ΚΑΡΟΛΩΝ ΚΑΡΟΛΕ.
Παλλαδικοῖσιν ἅλις μαστοῖσι γάλακτος ἔπινες,
  Καὶ Φοίβοιο θύραι προσκεκύνηνται ἅλις.
Εἰσελθεῖν τε ναὸν, σεμνόν θ' ἱερῆα γίνεσθαι;
  Ἔμφυτος, ὡς κέντροις ὀξέσι, ζῆλος ἄγει.
Χειροτονοῦσί σε Μύσται, ἐπινεύει καὶ Ἀπόλλων·
  Συγχαίρει τὲ παρὼν εὔνοος ὄχλος ἅπας.
Σὺ δὲ ἐπικούρους θεραπεύσας τὲ νοσοῦντας
  Θαυμάζων φιλέει χεῖρας Ἀλεξικάκους.

IDEM EIDEM.

Hactenus, O! magni ſpes unáque cura Parentis,
  Digne Nepos, qualem cernere vellet Avus,
Ubere Palladio ſat ductum lactis: anhelum
  Pectus Virginei Nectaris eſt ſaturum.
Ædis Apollineæ ſanctiſſima limina cultus
  Aſſiduæque ſatis relligionis habent.
Poſt acta auſpiciis ſtipendia plena Paternis
  (O! firma ingenii certáque fulcra Tui!)
Miſſio juſta Tibi curæ eſt: penetralia Phœbi
  Ardor & ingenuus fervor inire facit.
Nativúſque vigor, ménſque irrorata Paterno
  Candore, hùc planum currere cogit iter.
Ergo quo ſtudium, quo zelus provocat, inſtas:
  Nec juvat ulteriùs continuiſſe gradum.
Invehis in delubra pedes: Sacer Ordo cooptat:
  Myſtarum votis annuit ipſe Deus.

Exiſtis

Exiſtis Phœbi, Phœbo plaudente, ſacerdos,
Lætitiam reliquo teſtificante choro.
Auſpicium felix O quàm Tibi mittitur! Auctus
Ecce domum titulo ſplendidiore redis.
Te, modo privatum, nunc omnis turba ſalutat
Sacratum Phœbo (gloria quanta!) caput.
Jam tutelares averruncáſque malorum
Gratanti quivis excipit ore manus.
Queîs Juvenile Tuum ver ridet floribus, illos
Lætus habe; fructus plenior inde manet.
Plenior inde manet fructus: tantámque fovere
Spem, genii ſuadent omina fauſta Tui.
Certè calcar agunt exempla domeſtica; ſubdunt
Privati igniculos, inſtimulántque Lares.
Eſt aliquid, celebres oſtendere Avúmque Patrémque,
Et gentis titulos accumulare ſuæ.
Eſt aliquid, laudis ſudare in culmen Avitæ,
Pérque gradus Patrios in decus omne vehi.
Æmula mens per tanta Tuum veſtigia curſum
Dirigit, & facilem præparat ipſa viam.
Fallor? an ex unâ geminam ſic ſtirpe ſalutem
Humanum agnoſcat ſuſpiciátque genus:
Ponat & elogium hoc CAROLO CAROLIS que; Medelæ
Sunt hi corporibus, mentibus Ille fuit.

JOHANNES JENS.

Ad Clarissimum Doctissimúmque

D. D. CAROLUM DRELINCURTIUM

Theses Medicas pro summis in ea facultate honoribus consequendis propugnantem, & de universis objectionibus ipsi propositis summa cum sapientia & unanimi Senatus Academici, cæterorúmque Auditorum applausu Triumphantem.

ΕΠΙΧΑΡΜΑ.

Quo decoraris, honos titulis jam splendet avitis,
 Et virtute tui, CAROLE Docte, Patris:
Nunc propriis crescens meritis hanc plausibus urbem
 Festivis complet, Palladiámque domum.
Me quoque vel primum tanta dulcedine tangi
 Sentio: vix animo par fuit ante meo.
Sed quantò potior, quantóque valentior iste
 Affectus charo debet inesse Patri?
Fallor? an ardentem video votísque faventem,
 Dum spectator adest muneris ipse sui.
Fortunata dies, albóque notanda lapillo!
 O multum Patriæ fausta futura tuæ!
Nam tua doctrinæ Genitoris lumina jungens
 Quo non jam poteris membra levare malo?
Jam cesset jactare suos Libitina triumphos,
 Subdita jam planget legibus illa tuis.
Jam morbi terras fugiant, jam pestis acerbæ
 Sæva lues, fugiat jam quoque dirus hydrops:
Ipse LIENOSUS vexare hypochondria succus.
 Sanguineúmque tenax claudere cesset iter.
Nam claustra hæc qnocunque modo præclusa patebunt
 DRELINCURTIACA jam reserata manu.

Coge-

Cogetur fera Parca suis remanere sepulchris,
Mórsque ipsa in Stygias victa recedet aquas.
Nam monstra Alcides ut toto sustulit orbe
Omnia, quamtumvis illa tremenda forent.
Sic novus hic Pæan Medica tam pollet in arte.
Quemlibet ut morbum posse fugare putem.
Hinc Phœbæa datur Doctoris laurea, at olim
Dignior ornabit forte corona caput.
Nam Pater ut clarus terris illuxit eadem,
Quâ Natus Medico nascitur orbe, die.
Hinc mea spes oménque valet, quòd fama Paternæ
Æqualis similes hunc titulíque manent.

ESAIAS ROUXEL.

Gronovianæ Scholæ auditor.

SOLENNE VOTUM.
FINITA DISPUTATIONE.
INAUGURALI.

DE LIENOSIS.

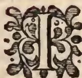
IN
AUDITORIO THEOLOGICO.
NUNCUPATUM.

HONORI, ET MERITIS.

OMNI LITERARUM GENERE.
INSTRUCTISSIMI.
PERPAUCIS COMPARANDI.
VIRI JUVENIS.

D. D. CAROLI DRELINCURTII.

HUJUS AEVI,
MEDICORUM, PRINCIPIS FILII.
THEOLOGORUM, DOCTISSIMI,
DISERTISSIMI, FACUNDISSIMI,
NEPOTIS.
CUM APOLLINEA LAUREA CONDECORARETUR.
IN
ATHENAEO LUGDUNO BATAVO.
TERTIO NONAS FEBRUARII.
ANNO AERAE DIONYSIACAE.
M. DC. XCIII.

O Triumphe! Jo lætare:
Ornatiſſime, Doctiſſime,
Vir Juvenis.
Ad ſummum nunc dignitatis,
Apicem evecte.

Multiplici

Multiplici in Medicina experientiâ.
Studiorum soliditate,
Meritisque locupletior,
Jam multos hac nostra,
Florentissima in Civitate,
Praxin exercentes,
Doctores Medicos antecellis.
I nunc: I nunc:
Condigna laborum & tædiorum tuorum,
Te beabunt præmia.
Fortes creantur fortibus.
Dignam te geras tali,
Claro Parente Prolem.
Quo,
Politiorem, in Republica Literaria.
Expertiorem, in Republica Medica.
Dexteriorem, Oculatioremque,
In Republica Anatomica.
Alma hæc Mater nostra.
Academia Lugduno Batava.
Hactenus non vidit,
Nec videbit unquam.
Acerrimus esto Clarissimi Parentis tui,
Monumentorum defensor.
Et hoc campo in Gladiatorio,
Athleta strenuus.
Ita ut tandem post Clarissimi,
Parentis tui,
Fata, & Cineres.
Tu tanquam Alter.
Drelincurtiani Nominis,
Splendor,
Reviviscas.
Macte, Macte virtute:
Ornatissime, Doctissime,
Vir Juvenis.
Hac, Hac itur ad astra:
Clarissimis monumentis tuis,
Literis condecorandis,

Et

Et Felicissimâ praxi tuâ,
Tantam tibi, concilies auctoritatem.
Ut alma hæc Mater.
Academia tibi Patria.
Tandem, aliquando te verum,
Genuinum salutet Apollinis alumnum,
Et suo foveat in gremio.
Ardentissimis expeto precibus.
Totis exopto viribus.
Ut hodierna secula,
Plenis quasi buccis,
Sed blando, sed facundo,
Linguarum strepitu,
Referant, & decantent Paternas,
Virtutes.
Sic venientia, & futura nulla,
Vestras, reticebunt secula laudes,
Vestraque gloriosa monumenta,
Memoriâ celebri,
Posteris commendabuntur.
Sic licet invitis gloriarum vestrarum,
Pervicacibus Obtrectatoribus,
Ipso Cleandro invisioribus,
Drelincurtiorum Nominum,
Decus, & Honos,
Transibunt ad seros usque Nepotes.
Perennabunt.
in
Sempiterna secula.

Quod Animitus precatur,
& vovet,
Clarissimorum Nominum,
Vestrorum,
Indefessus Cultor.

JOHANNES HUBRECHT.
MEDICINÆ DOCTOR.

HOMERICUS ACHILLES

CAROLI DRELINCURTII

PENICILLO DELINEATUS,

PER

CONVICIA ET LAUDES.

LUGD. BATAVOR.

Typis SEBASTIANI SCHOUTEN.

cIↃ IↃ CXCIII.

ACHILLEUS

Hic Index

ACHILLEUM

ESTO

Et Irruptum amicitiæ vinculum,

Argutum inter atque Canorum

Musarum Philomelam,

D. D. BAYLE,

Et addictissimum ipsi

CAROLUM DRELINCURTIUM.

ACHILLEUS INDEX.

N°. 1. *Achilles æquivocè;*

Photii Biblioth. n°. cxc. p. 488. & 489.

2. — *Univocè*, Filius *Pelei*,

Fide *Homeri* & *Schol.* ejus Pseudo-Didymi. Il: A: verſ. 1. & no. 519. *Agamemnonis*, A. 146. *Ulyſſis*, I. 252. *Phœnicis*, I. 438. *Patrocli*, Π. 21. *Menelai*, P. 105. *Ajacis*, P. 641. *Antilochi*, Σ. 18. *Polydamantis*, Σ. 261. *Aſteropæi*; Φ. 153. *Priami*, Ω. 406. & ore demum *Neptuni*, Φ. 288. *Mercurii*, Ω. 465. atque *Jovis* ipſius, O. 74. & Υ. 27. Sic *Heſiod*: *Θεογ*. verſ. 1006. ex Il. I. verſ. 410. *Pindar.* Pyth. 3. p. 111. *Euripid.* Iphig. in Aul. verſ. 708. 803. 896. *Apollon. Rhod.* Argon. 1. 558. & *Catull.* LXV. verſ. 334. Sic rurſum *Plat*: 3. de Rep: T. 2. p. 391. *Cic.* 3. de Orat: n°. 15. *Lucian*: in Mort: Dial: p. 136. *Philoſtr*: *Flav.* Her: p. 704. & 741.

3. — — *Et Thetidos* Chironiæ,

Apollon: Rhod: Schol: Lib. 1. verſ. 558. *Tzetz*: Chil: VII. n°. 98. nec-non *Dictys*, Lib. I. p. 14. & VI. p. 133. & *Natal. Com.* Mythol: IX. XII. p. 1001.

4. — — — *Marinæ Deæ*,

Teſtibus *Neſtore*, Il. A. 280. *Apolline*, Δ. 512. *Heleno* vate, Z. 100. *Ulyſſe*, K. 404. *Patroclo*, Π. 34. *Hectore*, Π. 860. *Æneâ*, Υ. 207. & ipſa demum *Thetide* Σ. 436. Sic *Orph.* Argon. verſ. 395. *Pindar.* Nem. 3. p. 53. Iſthm. 8. p. 140. *Euripid.* Androm. verſ. 108. 565. Iphig. in

Aul. 208. 226. 819. 836. & in Taur. verf. 217. & 977. *Theocrit.* in Encom. Ptolom. verf. 55. *Horat.* Carm. I. 8. verf. 14. & IV. 6. verf. 6. Epod. 13. verf. 18. & 17. verf. 8. *Ovid.* Met. XI. verf. 265. *Sil. Ital.* VI. p. 292. *Stat.* Achill. I. verf. 37. 74. 86. 144. & 2. verf. 53. 55. 121. 128. *Coïnt.* 2. verf. 443. & 3. verf. 604. Sic *Plat.* in Apol. Socr. T. I. p. 28. & ibid. in Hipp. p. 371. ac in Conviv: T. 3. p. 179. *Apollodor.* 3. 190. *Lucian.* Char. 180. *Philostr.* Lemn. Lib. 3. Cap. 6. & Lib. 6. Cap. 17. *Philostr.* Flav. Heroïc. p. 714. 717. *Liban.* Prog. p. 70. 141. & 163. *Theon* Soph. p. 186.

5. *Achilles* Phthius, *Il. A.* 155. & 169.

Euripid. Iph. in Aul. verf. 713. *Apollon.* Rhod. I. verf. 94. *Hor.* Carm. 4. 6. verf. 4. *Tzetz:* Chil. 8. no. 226. Sic *Appollodor.* 3. p. 187. *Strab.* 9. p. 432. 433. *Hygin.* n°. 14. *Lucian.* in Dial. M. p. 136. *Suid.* in Φθία. *Etymol.* M. & *Varin.* in Ἀχιλλεύς, & Φθία atque Φθιώτῃ.

6. — Lariffæus, *Æn.* 2. 197. & xj. *verf.* 404.

Tertull. de Pall. n°. 4. *Serv.* in Æn. 2. verf. 197. & *Euftath.* in Il. A. p. 53. & B. p. 242.

7. — Theffalus *ergo*, *uti* Hor. *Carm.* 2. 4. verf. 10.

Ovid. I. de Pont. El. 3. verf. 74. & *Strab.* Lib. I. p. 45. Vid. *Paufan.* in Phoc. p. 622.

8. Achilles *fic dictus quia* τὸ ἄχος dolorem *vel* infert, *Thetidi & Trojanis, virtute fua bellica; vel* folvit *ægris & fauciatis, Arte fua Chironia; Il. A.* *n*°. I. Etymol. M. & Varinus *in* Ἀχιλλεύς.

Sic *Coïnt.* 14. verf. 181. *Ifac. Tzetzes* in Lycophr. p. 112. *Rhodigin.* 24. 6. p. 1335.

Vel

9. — *Vel quia* χείλεσι labiis *deformis est, ex* Agamestore *Natal. Comit. Mythol.* 8. 2. *p.* 826.

Et *Hephæstione* Photii, n°. xcx. p. 489. *Cassiodor.* Cap. 2. de Orthogr. pag. 2287. & *Isac.* in Lycophr. p. 38.

10. — *Vel quia* labiis *non suxit, ut elicio ex Il.* Ω. *vers.* 58. & *Il. A. n°.* 1.

Tertull. de Pall. n°. 4. p. 135. *Liban.* Prog. p. 71. *Theon* Soph. p. 186. *Eustath.* in Il. B. p. 219. Etymol. Magn. atque Varinus in Ἀχιλλεύς.

11. — *Vel quia infans* ἄχιλος, sine cerealibus *vixit*; Euphorion *Rhodigin.* 24. 6. p. 1335.

Suid. in χιλή. *Eustath.* Il. A. p. 11. & 12. *Phavorin.* in Ἀχιλλεύς, & H. Steph. in Ἀχιλος. Tom. 4. p. 523. & *Natal.* Com. 9. 12. 1001.

12. *Nutritus enim visceribus* leonum, *Apollodor.* 3. *p.* 190. Stat. *Achill.* 5. *vers.* 99.

13. — *Medullis* Ferarum, *Tertull. de Pall. n°.* 4.

Suid. in χιλή, & *Eustath.* in Il. A. p. 11.

14. — — Lupæ, *Achill.* 5.

—— *Semianimésque lupæ traxisse medullas.* vers. 100.

15. — — Leonum, *Liban. Prog. p.* 70. 97. 129.

Theon Soph. p. 186. 193. *Priscian.* in Præexercit. de Laude, p. 1337.

16. —— Cervorum, *Etym. M.* & Phavor. in Ἀχιλλεύς. H. Steph. *in* Ἀχιλος.

17. —— Cervorum & leonum, *Nazianzen. Or.* 20. *p.* 324.

18. —— Leonum & ursorum, *Il.* Π. *n°.* 36.

19. —— Aprorum & ursorum, *Apollodor.* 3. 190.

20. —— Hinnulorum, *unà cum* favis *Philostr. Flav. Heroïc. p.* 705.

21. —— — *Unà cum* lacte & melle. *Ibid. Icon.* 2. *p.* 781.

22. *Crescit interim ut planta, curâ* Thetidos, *Il.* Σ. 56. & 437.

Crescit occulto velut arbor ævo. Hor. Carm. I. 12. 45. *Philostr.* Her. p. 705. *Coint.* VII. vers. 645. Sic *Telemachus* Deorum ope. Odyss. Ξ. vers. 175. Hîc ruminor. *Psalm.* XCII. vers. 13.

23. —— *Atque Jovis; Il. A.* 176. & *I.* 229.

Magnum igitur Jovis incrementum, sed infra filios *Aloeï*, qui digitis novem per singulos menses crescebant. Il. E. 385. Od. Λ. 310. *Diodor.* IV. p. 284. & *Serv.* in vers. 582. Æn. 6.

24. — *Inibi quippe* διοτρεφὴς *est, sicut Il* Φ. 75. & Ω. 635.

Talis canitur *Agamemnon.* Il. B. 196. & Δ. 338. *Menelaus.* H. 109. Od. Δ. 291. 316. *Phœnix*, I. 603. *Æta*, Hesiodi θεογον. 992. atque *Jolaus*, in Herc. Scut. vers. 118. Id igitur epitheti, ut *Eustath.* notat in Il. A. p. 57. & B. p. 239. Regum omnium est, quia Reges à Jove, Homer. Il. A. 279. I. 98. & Hymn. in Mus. & Apoll. vers. 4. *Hes.* θεογον. vers. 96. *Orph.* Hymn. in Jov. vers. 79. *Callim.* Hymn. etiam in Jov. vers. 79. & *Galen.* de Ther. ad Pison. T. 2. p. 457. Quasi Paganis istis illuxisset *Prov.* Cap. 8. vers. 15.

Sed Achilles jure potiori istud sibi arrogat epitheton, utpote *Jove satus, Hinc puer Æacides, hinc Jove natus erat.* Fastor. 5. vers. 390. ex Il. A. 804. P. 388. Vid. hîc n°. seq. & *Senec.* Troad. Act. 2. vers 345.

25. — *Imò* διογενὴς, *Il. A.* 489. Φ. 187.

Veriùs quàm vel *Agamemnon*, Il. I. 106. vel *Ulysses*, ib. B. 173. vel *Patroclus*, Λ. 822. Hîc enim *Deûm certissima proles*, & *Cara Deûm soboles*, Achilles enim *Pelei* filius est, hîc n°. 2° at *Æacus huic pater est; qui jura silentibus umbris Reddit.* Met. XIII, 25. *Æacus* verò à Jove Il. Φ. 189. *Pindar.* Nem. E. p. 103. *Apollod.* 3. p. 185. *Anton. Liberal.* n°. 38. Achilles ergo *Jovis Pronepos*, nam à *Jove tertius.* Plat 3. de Rep. Tom. 2 p. 391. *Liban.* Prog. p. 70. 126. & Declam. 4. p. 270. *Theon* Soph. p. 186. *Coint.* Lib. 2. vers 433.

Et

26 — *Et à patre* θεῶν † γαμβρῷ. Pind. *Isthm.* 6. *p.* 106. & Lucian. *in Mort. Dial. p.* 103.

† Ductâ *Thetide* * Il. Ω. 60. & 537. Θεογον. 1006. *Pindar.* Nem. 3. p. 50. *Apollon.* Rhod. 4. 807. *Apollodor.* 3. p. 189. *Catull.* LXV. fusé. *Ovid.* Met. XI. 217. *Coint.* 4. 131.

* *Ponticâ* Deâ, Pind. Nem. Γ. 16. *Marinâ*, Hor. Carm. 1. 8. 13. IV. 6. 6. *Æquoreâ*, Met. XI. 226. *Cæruleâ Matre*. Hor. Epod. 13. vers. 24. Met. 13. 288. & *Matre* demum *Aquosa*. Ovid. Epist. 3. 53.

27. *Educatur à Chirone* [qui Achilli sua inscribit Poëmata, *Suid. in* Χείρων] *Il.* Λ. 830. 831. Λ. *n°.* 50. Π. *n°.* 14. & 36.

Xenoph. de Venat. p. 973. 974. *Plat.* in Hipp. T. 1. 371. & 3. de Rep. T. 2. 391. *Apollodor.* 3. p. 190. *Plin.* 25. 5. p. 625. *Plut.* Symp. 4. q. 1. p. 660. de *Music.* p. 1146 *Pauf.* in Lac. p. 197. *Clem: Alex:* Strom: 1. 306. *Philostr.* Her: p. 682. & 705. *Liban:* Prog: 71. 97. 129. 142. 143. & *Declam:* 4. 259. *Nazianzen:* Or. 20. p. 324. & *Eustath:* in Il: Λ. p. 11. 34. & 840. Fallitur ergo *Apollon: Rhod:* Schol: Lib. 1. vers. 588. dum Achillem negat *Chironis alumnum.* Et revera nî *Homerus* id de Chirone cecinisset, reliqui *Vates* [*qui sunt instar Echûs Homericæ*] id ipsum non recantassent, v. g. *Orph:* Arg: 379. *Pind:* Nem: 3. p. 50. & 52. *Euripid:* Iph: in Aul: vers. 209. 709. & 1077. quibus Romani uno spiritu recinuere, *Horat:* Epod: 13. vers. 16. *Senec.* Troad: Act: 3. 832. *Stat:* Sylv. 1. lib. 2. vers. 89. *Achill.* 1. 196. 3. 83. &c. *Val: Flac.* Arg. 1. 254. & 407. *Auson:* Protrept: vers. 20. *Claudian.* 3. Conf: Honor. vers. 61. Romanis insuper istis *Ad vada Mæandri concinit Græcus olor.* *Tzetzes* nimirum Chil: VII. n°. 98.

28. —— *Ope Naïadum*, Apollon. Rhod. *Arg.* 1. *vers.* 554. & 2. *vers.* 1238.

Quiram *Philyra* Chironis mater est; Ibid. 1. vers. 554. & 2. 1236. Uxor autem *Chariclo.* Ibid. in Schol. ad vers. 813. *n°.* 2. Lib. IV.

Et

29. — *Et à Phœnice*; [qui Achillem filium adoptat, Il. I. 490.] *Il.* I. 438. & *ibid. n°.* 168. *atque* 448.

Stat: Sylv: 2. 1. verſ. 91. & v. 3. verſ. 192. *Rhodom.* Troic: verſ. 523. Sic *Dictys.* Lib. 2. p. 50. *Xenoph.* Conviv. p. 897. *Plat.* 3. de Rep: T. 2. p. 390. *Cic.* 3. Or. n°. 15. *Strab.* x. p. 431. *Quintil:* Inſt: Or. 2. Cap. 3. & 7. *Plut.* de lib. educ. p. 4. de Poët. aud. p. 26. de *Adulat.* & Amic. p. 72. *Lucian:* in M. Dial: p. 136. *Philoſtr:* Apoll: IV. 3. p. 136. *Liban:* Prog. p. 99. & *Alex. ab Alex.* Gen. Dier. 2. 25.

30. —— *Idque vel à teneris unguiculis, ut illum efficeret Oratorem verborum, Actorémque rerum*; *Il.* I. 443. 481. & Cic. 3. *de Orat. n°.* 15.

Ad quæ refero Il. I. 603. *Coïnt.* 3. 469. & 7. 642.

31. — *Unà cum Patroclo*; *Il.* Y. 84. *M. n°.* 1. Π. *n°.* 14.

Vid: *Achill.* I. 175. *Flacc:* Argon: I. 407. *Lucian:* Paraſ: 779. *Philoſtr.* Apoll. IV. V. p. 172.

32. — *Qui Achillem ætate præcurrit*; *Il.* Λ. *verſ.* 786.

Plat: Conviv: p. 180. Tom. 3. *Philoſtr:* Her: p. 712.

33. — *Et Achillis* * conſultor eſt ‡ *Il.* Λ. 787.

A Peleo quippe * *conſiliis habitus non futilis auctor*, ut Æn: XI. 339.
‡ *Cuſtos* atque *Rector.* Dictys. Lib. I. p. 14. Vid: Ovid: I. de Pont: Eleg: 3. 73.

34. — *Atque* Famulus, *vel ore proprio*; *Il.* Y. 90.

Nec aliter *Hom.* eum vocitat Il. Π. 165. P. 164. 271. 388. Nec ullam eo nomine *Paraſiti* notam inurit *Patroclo* ſicut *Luciani* Paraſit: p. 779.

35. — *Et revera ad oculum inſerviebat Achilli*; *Il.* A. 345. I. 205. 220.

Nec eſt quòd *Lucian:* *id* aliò detorqueat, ubi Patroclum Achillei Famulatus non puduit Y. 90.

Sed

36. *Sed nihilosecius* Patroclum *Achilles* † *Medicinam* * docet; *Il.* Λ. 830.

Quanquam citra famulitium * *doceri* quiverit ἤπια φάρμακα, qualia vel *Menelao* sauciato *Machaon* adhibuit, Il. Δ. 218. vel Pæon Marti, Il. E. 900. Huc refer *Ælian. Var. Hist.* XII. 25.

37. --- † *Quam Patroclus Eurypylo fecit. Il.* Λ. 808. 845. *M.* 2. *O.* 393.

Cic. Tusc. Quæst. 2. nº. 17. & *Perioches* Hom. XI. vers. 46.

38. *Achilles & Patroclus* consanguinei. *Il. M.* nº. 1. Π. nº. 14.

Imò *Patrueles.* Patroclus enim *Menoetii* Fil. est. Il. I. 202. Λ. 836. M. 1. Π. 827. Σ. nº. 10. *Apollodor.* 3. p. 175. Indè *Menoetiades* audit Il. Π. 420. P. 132. Σ. 93. *Ovid.* Trist. 5. 4. 25. Jam verò *Menoetius* atque *Peleus* [Pater Achillis, hîc nº. 2.] Fratres erant. *Eustath.* in Il. A. p. 85.

39. *Patroclus Achillis* † *Socius*, *Il.* I. 220. Λ. 601. Σ. 98. Ψ. 224. Plat. *in Apol. Socr. p.* 28. Valer. Flacc. 1. 407.

† Et quidem tantus in negotiis ut manus fuerit Achilli, Ajax verò *caput.* Philostr. Her. p. 712. *Ovid.* tamen Ajax *corpore* prodest, Met. 13. 365. Ita Trojanis Hector *manus* est, *mens* verò Æneas. *Philostr.* Her. 697.

40. --- *Socius & amicus*; *Il.* A. 345. Λ. 615. T. 345. Ψ. 152.

Stat. Achill. 1. vers. 175. Ita *Dictys.* Lib. 1. p. 14.

41. —— —— *Fidus*; *Il.* P. *vers.* 557.

Plut. Ζεῦγος φιλίας, De Amic. Multit. p. 93. & *Rhodoman.* Troïc. vers. 527. Illos enim irrupta tenet vel *Horatii* copula, Carmin. 1. 13. 18. vel *Isidori* catena. Origin. x. in *Amicus.*

42. —— —— *Strenuus*; *Il.* P. 204. Ψ. 137.

Imò fortissimus; Il. P. 689. Σ. 10. nec uspiam gentium inferior Achille,

Lucian. Parasit. p. 778. Vid. hîc n°. 122. ubi pugnantia loquor, *sicuti hîc millies*; atque ita majus volumen de *his Poëtarum*, quàm *Stoïcorum* repugnantiis conscriberet *Plut.* uti T. 2. 1033.

43. —— — *Honoratus*; Σ. 81. Υ. 426.

Liban. Prog. p. 151.

44. —— *Carum caput*; *Il.* Σ. 114. Ψ. 94. [*sicuti Teucer Agamemnoni*] *Il.* Θ. 281.

Liban. Declam. IV. p. 259. & *Rhodom.* Troïc. vers. 1309.

45; —— *Amicissimus & genuinus* animi custos; *Il.* Ρ. 411. 655. Τ. 315. Isidor. *Orig.* x. *in* Amicus.

Nam Achille gaudente gaudebat, dolente dolebat. *Philostr.* Her. p. 712. uti nos decet è *Rom.* Cap. XII. vers. 15. Vid. *Philostr.* ibid. p. 673. 715. *Liban.* Prog. p. 151.

46 —— *Instar patris*; *Il.* Τ. 322.

47. —— *Imò instar filii*; *Il.* Τ. 326. Ψ. 222.

48. —— *Et capitis proprii*. *Il.* Σ. 82.

Achillis igitur ἑταῖρος Il. Ι. 220. & *Plat.* in Apol. Socr. p. 28. ipsi verè ἑταῖρος, & *alter idem*. Illum itaque *ceu seipsum dilexit*, uti *Matth.* Cap. 22. vers. 39.

49. *Patroclus Achilleis armis induitur*; *Il.* Π. 40. 64. 129.

Hygin. n°. 106. *Plut.* de Adulat. p. 59. *Liban.* Prog. p. 74. 100. & *Theon* Soph. p. 191. Hîc, de more, *Philostr.* reclamat, Her. p. 708. Sed tantus osor *Homeri* discat ex *Æn.* 2. quî redierit Hector à pugna *exuvias indutus Achilli*, vers. 275. & ab *Ovid.* quis *Troas repulerit*, *sub imagine tutus Achillis*. Met. 13. 274. & quem deinde canat *falsis cecidisse sub armis*. Epist. Her. I. vers. 17. atque sic deinceps *Seneca* Troadibus assurgat, ad quas Hector Vera ex *Achille* Spolia *simulato* tulit. Act. 3. 447.

Truci-

50 --- *Trucidatur ab Apolline, ab Euphorbo, & ab* * Hectore; *Il.* Π. 791. 808. 821. 849. 850.

Dictys. Lib. 3. p. 72. *Hygin.* n°. 106. *Lucian.* Parasit. p. 779. *Philostr.* Her. p. 710.

* *Qui latebras animæ pectus mucrone reclusit*, Æn. x. 601.

Atque ita Patroclus *Concidit, ac multo vitam cum sanguine fudit.* Æn. 2. 532.

51. --- *Et exuitur ab* † Hectore: *Il.* Π. 828. P. 122. 125. 130. 187. Σ. 21. 83. T. 412. *Vid.* Rhod. *Troïc. vers.* 1306. *Hîc n°.* 274.

† Vel potiùs ab Apolline Hectoris Deo. Il. O. 256. Π. 804. 846.

52. --- *Defletur ab Achille; Il.* Σ. 35.

Is enim mortuorum honos est. Il. Ψ. 9. Æn. xi. 372.

Tum verò ingentem gemitum dat pectore ab imo. Æn. 1. 485.
Tum verò exarsit * *juveni dolor ossibus ingens*,
Nec lacrymis caruêre genæ. Æn. 5. 172. ademtum enim sibi socium
Is semper urget flebilibus modis. Hor. Carm. 2. 9. 9. * Hîc n°. 84.

53. *Qui* † favillâ *sibi caput* * *aspergit*; *Il.* Σ. 23.

† Senec. *tepidus* est *pulvis*. Troad. Act. 1. vers. 85. *Fervidus* verò *cinis*, ibid. vers. 101. *Fusilis* autem *arena*, Nonn. Dionysiac. 46. vers. 276.

* Ita *Laërtes*, dum filium *Ulyssem* putat extinctum: Od. Ω. 315. Ita *Podalirius*, fratre cæso *Machaone*: Coïnt. vii. vers. 33. Ita *Mezentius*, ob filii luctum, *Canitiem multo deformat pulvere*: Æn. x. 844. Ita *Latinus*, uxoris ergò

Canitiem immundo perfusam pulvere turpat: Æn. xii. 611.

Ita demum Heros ipse Sacer, milites lugens, *Josua* scilicet Cap. vii. vers. 6.

Id ipsum fuit & fœminei moris nam Euripidis *Supplices*, ob filios bello peremptos, *cinere caput sibi respergunt.* vers. 826. Singulatim autem *Electra*, præ luctu patris *Agamemnonis*, Eurip. in El. 184. Ægyptii porrò lugentes non *pulvere*, sed *lutô* capita sibi oblinunt. *Diodor. Sic.* Lib. 1. p. 65.

54. --- *Et vultum sibi dedecorat ; Il.* Σ. 24.

Non quidem vetito ferro *Levitic.* 19. 28. *Deuter.* 14. verf. 1. Sed vel illo cinere *fuligineo* & *hærente*, Il. Σ. 25. vel unguibus, *parùm Heroïcis*, [quanquam *Acestes* fœdaverit fibi *pectora pugnis*, & *unguibus ora*, Æn. XI. verf. 86.] *fœmineum* enim eft *faciem* & *pectus* ita fibi difcerpere, uti liquet 1°. *è vidua* Protefilai, primæ Græcorum Trojanis victimæ; Il. B. 207. in Catal. *Stat.* Achill. 3. verf. 99. *Gal.* 1. de Antidot. Tom. 2. p. 426. 2°. ex altera *vidua*, Il. Λ. verf. 393. 3°. è *Brifeide*, flente Patroclum, Il. T. 285. 4°. ex Hefiodicis *fœminis*, in Herc. Scuto, verf. 243. 5°. è *vidua* Cyzici, in acie cæfi, *Orph.* Argon. verf. 594. 6°. è *Lavinia*, rofeas laniata genas, *Æn.* XII. 606. 7°. è *Cleopatra* Plutarchi, in Anton. p. 952. 953. 8°. tandem è dæmoniaci pueri *matre*, in Apoll. Tyanei vita. Lib. III. Cap. XII. p. 145. Ex illo autem fœm. more hortatio *Tibulli* defluxit ——— *teneris Delia parce genis.* Lib. 1. Eleg. 1. *Canace* tamen, filium fuum lugens, *genis* fuis non *pepercit.* Ovid. Epift. Her. XI. verf. 92.

55. --- *Inque pulvere ſeſe volutat, curis ingentibus æger ; Il.* Σ. 26. 62. Ω. 12.

Quia *Viderat informem multa Patroclon arena*
Porrectum, & sparsas cæde jacère comas. Propert. 2. 8.

Sic *Priamus*, Hectore cæfo; Il. X. verf. 414. & Ω. 164. Sic *Menelaus*, Agamemnone proditione percuffo; *Odyſſ.* Δ. 539. & 541. Sic *Podalirius*, trucidato Machaone; *Coint.* VII. verf. 22. Sic *Ninivitarum* Rex, *Jon.* Cap. 3. verf. 6. Id enim Hebræorum eft, *Jerem.* VI. 26. & XXV. 34. ac *Ezech.* XXVII. 30. Iftæc autem arguit *Plat.* 3. de Rep. Tom. 2. p. 388.

56. --- *Atque comam sibi vellit ; Il.* Σ. 27. *Hîc n°.* 103.

Vid. *Efdr.* Cap. IX. verf. 3. *Ezech.* Cap. XXVII. verf. 31. & *Ariſtoph.* Εἰρήνῃ. p. 661. Aliàs id fœmineum eft utì *Hecuba* & *Andromaches*, mœrentium Hectorem. Il. X. 406. & Ω. 711. Sic *Darii mater*, laceratis crinibus luget Alex. *Quint. Curt.* X. V. n°. 20. Sic Tibullum deflens *dilecta foror*

Venit, inornatas dilaniata comas. Ovid. Amor. 3. El. 9. 52. Sic ipfa *Thetis.* Achill. 1. verf. 77. Indè *Tibull.* inftat *Crinibus, Delia, parce.* Lib. 1. Eleg. 1.

Et

57. --- *Et metum incutit ne jugula sibi feriat. Il.* Σ. 34. & Theon *Soph. p.* 191.

Sic *Telamon.* Ajax, ex Anacreonte, p. 108. *Sophoclis* Ajace, p. 228. & 1047. *Eurip.* Hec. verf. 95. *Ovid.* Met. 13.392. & *Tryphiodor.* verf. 19. *Vid. Cic.* 1. ad Herenn. n°. xi. & *Serv.* in verf. 495. Æn. iv.

58. *Miserè rursum ejulat; Il.* T. 5.345. Ψ. 17. 224. Ω. 9. 129.

Multa gemens, largóque humectat flumine vultum. Æn. 1.464. Ita *Cyrnus* Abradatæ *illacrymatur.* Xenoph. Inft. 8. p. 185. Ita & *Alex.* Hephæftionis ergó. *Arrian.* Exped. Alex. vii. p. 471. ubi, *hac in re,* longè potior eft *Diodoro,* Lib. 17. p. 577. *Curtio,* Lib. 10. Cap. 4. n°. 12. atque *Plutarcho* in Alex. p. 704. rem enim nitidiùs enucleat.

59. --- *Et insomnis, implacidúsque,* dum ingentes jactat pectore curas, *huc & illuc sese volvit atque revolvit; Il.* Ω. 5. 10.

Quia —— *Frangit fortia corda dolor.* Tibull. Lib. 3. Eleg. 2. ex Od. Δ. 538. K. 566.

—— *Noctem patitur lugentis amicum*
Peleidæ, cubat in faciem, mox deinde supinus.
Juvenal. Sat. 3. verf. 279. ex Il. Ω. 11. Sed
Quid tantum insano juvat indulgere dolori?
Æn. 2. 776. ex Il. Ω. 524. 550. Hîc n°. 61.

60. --- *Et Hectore inanimo* tertiùm *Patrocli cadaver circumit. Il.* Ψ. 13. & Ω. 16.

Is filetur numerus ubi Hectoris cadaver idem coram Ilio trahitur. Il. X. 401. Id enim Maronis eft commentum, hîc n°. 537.

61. *Luctu interim & inedia* [Helenæ inftar, *Il.* Γ. 176.] *sese conficit Il.* T. 306. 320. 345. & Ω. 129.

Quamvis autem *Magis exurant, quos secreta*

Lacerant curæ; Senec. Agam. Act. 3. 665. ex *Aristot.* IV. ad Nicom. Cap. XI. *Achillem* interim nihil *juvat in medium Deflere* Patroclum. Senec. ib. 666. Sed de luctu comprimendo vid. hîc n°. 59. & *Plut.* Consol. ad Apollon.

62. *Sed* Jovis *jussu*, *Il.* T. 341.

Cui Achilles in deliciis est, & quem Jupiter animitus amat, Il. I. 117. ac singulariter honorat. Ibid. I. 118. Hîc n°. 233. 234.

63. --- *Nectar ipsi Ambrosiámque Pallas instillat*, *Il.* T. 347. 353. 354.

Plut. de fac. in Orbe Lunæ. p. 938. Sic iisdem, *in nares stillatis*, Patrocli cadaver conditur à *Thetide*.. Il. T. 39.

64 --- *Et Achilli deinceps Patrocli Manes apparent, quò sibi dentur inferiæ. Il.* Ψ. 65. *Sic n°. hîc* 291.

Id autem *in Somnis*. Il. Ψ. 62. non verò Dardaniis *Saülis* artibus, I. *Sam.* 28. 14. nec *Dulichia vafritie*, Odyss. K. 517. & Λ. 25. nec *Apollonii Tyanei* precibus Indicis, uti *Philostr.* recitat, Lib. IV. Cap. V. p. 170. Sic umbræ visæ sunt à Didone *Sichæi*, Æn. 1. 353. ab Ænea Hectoris, ib. 2. 270. *Creusa*, ib. 2. 772. *Polydori* [vox saltem audita] Æn. 3. 40. 45. & *Anchisæ*. ib. 5. 722. &c.

65. *Achilles itaque Patrocli cadaver urit; Il.* Ψ. 165. *Vid.* A. *vers.* & *n°.* 52. *H. vers.* 408. 428.

Sic *Eëtionem* Regem usserat Achilles: Il. Z. 396. 418. & sic ustus est ipse. Od. Ω. 65. Sic Il. H. 377. 431. Talis fuit & Hectoris pyra, Il. Ω. 787. juxta votum ejus Il. H. 79. X. 342. Hîc n°. 285. Æn. XI. 185.

66. — *Unà cum splendidis* XII. *Trojanis. Il.* Σ. 336. Φ. 27. Ψ. 22. 175. 181. 242. *Hîc* 399.

Ita & *Achillis rogo* Trojanos insignes imponunt Atridæ. *Coint.* 3. 673. 718. 724.

Lectos

——— *Lectos juvenes, fortissima corda.* Æn. v. 729.
Vid. 1. *Sam.* 31. verſ. 12. *Amos* vi. 10. *Herodot.* 3. nº. 16. Æn. x. verſ. 518. & xi. verſ. 81.

67. *Sed* ante uſtionem *epulum exhibet Il.* Ψ. 11. 29. 158.

Priamus verò *Hectoris* epulas rogales non inſtituit niſi *uſto cadavere.* Il. Ω. 802. Huc refero *cœnam* Oreſtis *feralem,* Ægyſthô percuſſô. Odyſſ. Γ. 309. Δ. 547.

68. *Cadaver autem capillis coronat propriis & alienis, Il.* Ψ. 46. 135.

Sic *Oreſtes* paternis umbris, & *Helena* Sororis Manibus, comam ſuam tondent. *Euripid.* in El. verſ. 90. & in Oreſte verſ. 96. 113. 117. Sic Narciſſi

——— *Planxêre ſorores,*
Naïades; & ſectos fratri impoſuêre capillos: Met. 3. 505.

Sic Canace, ob ereptum morte ſibi filium, in hæc erumpit lamenta,

Non mihi te licuit lacrymis perfundere juſtis,
In tua non tonſas ferre ſepulcra comas.

Ovid. Ep. Her. xi. verſ. 115. Id univerſum, ſed perridiculè, *Feſti* ſui gratiâ imitatus eſt *Caracalla.* Herodian. iv. viii. 196.

69. *Exuſti porrò leguntur oſſa; Il.* Ψ. 239.

Ita *Hectoris* oſſa lecta; Il. Ω. 793. Ita & *Achillis* ipſius; Od. Ω. 72. & *Coint.* 3. 727. Ita *Saülis* & *Filiorum* uſta cadavera, & oſſa collecta. 1. *Sam.* 31. 12, 13. Sic *Adraſtus* oſſa filii ſui ſedulus legit, *Pindar.* Pyth. H. p. 291. Sic & *Chorineus* oſſa *Miſeni.* Æn. 6. verſ. 228. Oſſium porrò collectionem illam, ὀστέων ἀναίρεσιν *Euripides* vocat, Oreſt. verſ. 404.

——— *Non hic mihi mater*
Quæ legat in mœſtos oſſa peruſta ſinus.

Tibull. 1. 3. & rurſus, apud eundem,

— — *Corporis oſſa legant.* Lib. iii. Eleg. 2. Sic Canace Macareo,
Sparſa precor nati collige membra tui. Ovid. Ep. xi. verſ. 122. Vid. quid nonnulli cenſuerint de legendis oſſibus *Auguſti.* Suet. 2. n°. 101.

Et

70. *Et urnâ cluduntur aureâ*; *Il.* Ψ. 243. 253.

71. — Optatò *quidem cum Achilleis*; *Il.* Ψ. 91.

Tale & *Canaces* votum de filioli Ossibus,
— — *Socioque impone sepulcro*,
Urnaque nos habeat, quamlibet arcta duos. Ovid. Ep. xI. 123.

72. — Reapse *autem.* *Od.* Ω. 77. & Philostr. *L.* iv. v.

Atque sic *Concordes animæ nunc, & dum nocte premuntur.* Æn. vi. 828.
Nam *Accepit Manes parvula testa duos.* Propert. 2. 13. 33. Hîc 287.

73. *Patroclo denique* * funebres ludos *Achilles instituit.* *Il.* Ψ. 262.

Dictys. 3. p. 77. *Theon* Soph. p. 192. Id autem *Thetis* Achilli rependit. *Od.* Ω. 85. & *Coint.* iv. 110. Sic Æn. 5. 66. *Liv.* 31. 50. *Hygin.* n°. 273. *Tertull.* de Spectac. n°. 6. &c. * Id primitus *Pelopis* gratiâ, atque *Oedipodis*, celebre fuit, è *Dionys.* Halic. Lib. v. p. 291. & Il. Ψ. 680. *Miltiadis* deinceps, *Brasidæ* & aliorum ergò, ex *Herodot.* Lib. 6. n°. 38. & *Thucyd.* 5. p. 351.

74. *Achilles Trojæ fatalis*, è Calchante. *Il.* T. ῶο. 332.

Apollodor. 3. p. 190. *Philostr.* jun. Icon. p. 836.
— — *Illum unum Teucris, Priamoque loquuntur*
Fatalem. Stat. Achill. 3. 79. 156. & 4. vers. 7. In illo igitur *Fata Trojæ*, & spes Graïum. *Liban.* Declam. iv. 272. Sic in *Palladio* * fatali
Omnis spes Danaum & cœpti fiducia belli.
Æn. 2. 162. 165. 178. & 9. 150.
* Erat enim Διοπετὴς ex *Eurip.* Rhes. 502. & Iphig. in Taur. 1292. 1358. 1384. unde cecinit *Ovid.*
Ætheream servate Deam servabitis urbem.
Fastor. vi. 427. Met. xiii. 337. Vid. *Cic. Dionys: Halic: Sil: Ital: Clement: Herodian. Serv: Augustin: Coint:* &c.

Ipse

75. *Ipse verò lege* fatali * *tenetur*, *Il.* A. 414. & *n*°. 418. Π. *n*°. 36.

Sophocl. in Philoct. Argum. & vers. 1327. 1430. * Imò proles ejus *Fatifera* Trojæ. *Philostr.* jun. Icon. p. 836. *Liban.* Prog. pag. 75. Theon Soph. p. 192.

76. — *Utpote spiritus brevissimi*; *Il.* A: 352. 505. Ω. 540.

Etsi Jovi in deliciis, hîc n°. 233. Amphiarai fatô, nam
Jupiter hunc totis animis, hunc Phœbus amabat,
Od. O. 245. *Ille tamen justi metas non attigit ævi.* Plat. in Axiocho. T. 3. p. 368.

77. — *Atque miserrimi.* *Il.* A. 417.

Aut ego profectò ingenio egregio ad miserias
Natus sum. Ter: Heaut: Act. 3. Sc. 1. vers. 11.
Nisi me credo huic esse natum rei, ferundis miseriis.
Id: in Adelph. Act. IV. Sc. II. vers. 6.

Non ergò vitæ *brevis* insimul & *dulcis*, sicut in *Eurip.* Alceste, vers. 693. hîc enim ediverso *dies* Jacobi recordor *breves* & *ærumnosos.* Gen. 47. 9. nam uti Jacob *ὀϊζυρὸς*, Gen. 31. 38. 40. Sic Achilles *populorum* pastor. Il. Π. 2. T. 386. Aliàs impius ille Gentilis [hîc à n_o. 344. ad 350.] toto cœlo distat ab Electo Dei.

78. *Fati vaticinium à Thetide* Jovis * afflatu; *Il.* A. *vers.* & *n*°. 418. & *Apollodor.* 3. *p.* 190.

* *Nerei instinctu.* Philostr. jun. Icon: p. 834.

79. *Abstrahitur ergo à Chirone*; Stat: *Ach.* 1. 141.

Sed ringente Centauro, *Liban*: Prog: p. 142. 143. & *Theon* Soph: ex Achill: 2. vers. 36.

80. — *Et in Scyrum à Thetide convehitur*; *Il.* A. nº. 418.

Stat: Achill: 2. verſ. 48. & Sylvar. 2. 6. verſ. 31.

81. — *In Lycomedis virgineum conclave*; *Il.* A. nº. 131. & 418.

Hygin: nº. xcvi. *Philoſtr.* jun: Icon: p. 834. *Liban:* Or. 19. p. 495. *Theon* Soph: p. 194. *Tzetz:* Chil: 4. nº. 16. &. 8. nº. 226.

82. — *Habitu virginali*, ceu puella foret; *Il.* T. nº. 332.

Achill: 2. verſ. 130. & 5. verſ. 35. *Apollodor.* 3. p. 191. *Horat:* Carm: 1. 8. verſ. 15. *Ovid.* Met: 13. verſ. 163. *Plin:* 35. 11. p. 840. *Lucian:* in Dial: Meretr: p. 970. Reclamant *Philoſtr:* Her: p. 706. *Liban:* de Laud: Achill: p. 71. & *Theon* Soph: p. 187.

83. — *Nec Achilles ipſe*, ſed Achillis ſoror. *Achill.* 2. 153.
— *Atque dolis riſit Dea cauta repertis*, ſicut Æn. IV. 128.

84. *Illinc autem vel* novennis *ad Trojam abducitur*; Apollod. 3. 190.

Id ἀσύςατον foret cum Achill: 1. verſ. 150. &c. & Achill. 5. à verſ. 96. ad calcem usque, nî docerer à Pindaro *Sexennem* Achillem tot illa patraſſe † *ſtupenda*, quæ inibi canuntur à *Statio*, ex *Pindar.* Nemeon III. p. 50. Hîc nº. 329. Quidni ſiquidem iſthæc † *portenta* pari excipiam fide, ac *Apollinem*, recèns ab utero, *Citharistam* atque *Sagittarium*, ex *Homeri* Hymn: in Apoll: verſ. 131?

85. — *Et quidem ab* ‡ Ulyſſe; *Il.* T. 332.

Sociis in negotio *Phœnice* atque *Neſtore*, ex eod: T. nº. 332. *Diomede* verò ſolùm, ex *Achill.* 3. verſ. 142. & 4. verſ. 24. 38. 59. 146. 170. atque *Philoſtr.* jun. Icon. p. 835. & *Coint.* VII. verſ. 241. 242.

‡ Illius nimirum ὑποθήκαις; *Iliad:* T. no. 332. *ingeniô*, Met: XIII. verſ. 304. 305. *induſtriâ.* Liban: Prog: p. 65. & 98. Singulatim verò ipſius

ipsius σάλπιγγα, ex *Apollodor.* 3. p. 191. quæ Dulichia *tuba* est *Achill.* 1. vers. 6. IV. vers. 40. 51. 201. & V. vers. 39. qua *tubicinem subitò canere jussit*, ex Hygin: n°. XCVI. Imò ex ipso *Stat*: qui *Hygini* verba plectrô suô modulatus est, *cùm grande tubâ*, [*sic jussus Agyrter*] *Insonuit.* Achill. IV. vers. 201.

86. — *Mercatoris habitu; Natal. Com.* Myth. IX. *Cap.* 1. *p.* 947.

Sed Natalis *oscitanter*, atque ita *obtusiùs*, melos audivit *Achill.* 1. vers. 6. & IV. vers. 40. 51. &c. Imò *surdus* fuit ad *Achill.* IV. vers. 24. 59. & 78. ubi palàm Ulysses *Ithacæ Rex* est, Diomedes verò, non *mercium propola*, sed *munerum dator*, vers. 169. & 170.

87. — *Quin potiùs* ore Regio, *sed vafritie* * *vulpina*; *Il.* Δ. 339. *hîc* 394.

— *Ithacis ego Ductor Ulysses*, infit ipse *Lycomeden* salutans. Achill. 4. 59.
* *Hæc tibi*, Diomede, *ultrò confessum in prælia ducent Peliden*. Achill. IV. vers. 45.

88. Quâ *Martiam Achillis indolem* armîs *detexit.* Hygin. *no.* 96.

Utì *nucibus* simia proditur. *Tzetz.* Chil: IV. n°. XI. Vid: *Met*: 13. vers. 165. *Lucian*: de Domo p. 902. & *Isac.* in Lycophr: p. 52.

——— Fassus est *armîs* virum. *Senec.* Troad: Act. 2. vers. 214.

Illîs enim visîs, & auditâ tubâ ——— ———
Infremuit, *torsitque genas*, & *fronte relictâ*
Surrexêre comæ. Achill. IV. vers. 181.

Sic ejusdem, *vel pueri adhuc*, virilis animus surrexit Herculis *leoninâ visâ*. Ovid: Fast: V. vers. 395.

89. I*n Scyro autem Achilles facilè latet*, fictô vultu, Achill. 2. *vers.* 153.

Est enim *dubiæ facie*, Achill. IV. vers. 70.
——— *Fallitque tuentes*

Ambiguus, tenuíque latens discrimine sexus, Achill. 2. 139. 140.
Virginis os, habitúmque gerens, sicut Æn. 1. 315.
Ipsi quippe præceperat Thetis
——— *Sic ergo gradus, sic ora, manúsque*
Nate feres, comitésque modis imitabere fictis, Achill. 2. 142. & exinde
Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat. Æn. 3. 490.
Atque ita *Thetidos* latuêre doli, & *virginis sub imagine falsa, delituit Heros*. *Apollodor*. 3. p. 191. & *Hygin*. n°. xcvi.

90. *Quia* γυναικοπρέσωπος; *Il*. A. *n°*. 131.

Sa mine n'étoit donc guére Martiale? Et est-ce là l'air d'un tel foudre de guerre? Hîc n°. 106. 119. 132.

91. — *Et vultu eleganti*; *Il*. Σ. *vers*. 24.

Sive *ore venusto*. Dares p. 157. & *Galen*: π. εὐεξίας. T. 1. p. 249.
— *Tantum egregio decus enitet ore*, sicut Æn. 4. 150.
—— *Niveo natat ignis in ore Purpureus*. Achill: 1. 161. Sic Æneæ *purpureum* canitur *lumen* Æn. 1. 591.

92. — *Atque formosissimo*; Hygin. *Cap*. 270. Philostr. *Apoll*. 3. 6. & 4. 5.

Et Deidamia *pulcerrima pulcriori*, Achill: 3. 212. *labiis* præsertim, hîc n°. 9. Car c'est-là l'un des traits de sa beauté Divine, hîc n°. 93. 95. & 96.

93 — *Quin etiam Divis simillima forma*. *Il*. A. 131. I. 481. 490. T. 155. X. 279. Ψ. 80. Ω. 486. & *Od*. Ω. 36.

Is enim semper *clara in luce refulsit*,
Os humerósque Deo similis, atque ita ipso *Nereo* formosior, cujus formam adumbrant *Hom*: Il. B. 180. *Dictys*. 1. 15. *Hygin*. n°. 97. & 270. Delineant verò *Euripid*. Iphig. in Aul. vers. 205. *Propert*. 111. 17. *Hor*. Carm. 3. 20. 15. & Epod. 15. 22. *Ovid*. 2. de A. 109. & 4. de Pont. 13. 16. atque *Tzetz*. Chil. 1. n°. 10.

94. — *Et quem* virgines *depereunt. Il.* Z. nº. 35.

Sic arsit Achillis amore *Polyxena*. Philostr. L. Apoll. IV. Cap. V. p. 172. & *Philostr*. Fl. Her. p. 713. Sed istam *formæ dignitatem* in Inferis sibi periisse luget *Achilles. Lucian.* in M. Dial. p. 136.

95. *Indè passim* Δῖός τε, *Il.* A. 7. 121. 292. &c. καὶ θεῖος *effertur*, formæ gratiâ, *Il.* T. 279. 297.

Quæ tanta est ut rursus *Deorum sit similis*, Coïnt: VII. 652. & 686. Non solùm enim καλλίων τῶν Ἡρώων τῶν ἁπάντων Achilles est, *Plat.* in Conviv: T. 3. p. 180. & *Liban*: Prog: p. 75. Sed θειότατος, *Philostr*: *Flav.* Heroïc. p. 658. & ideo querulus est *Philostr. Lemn.* de Homeri penicillo rudiori ad *Divinam* Achillis *imaginem* effingendam, Apollonii IV. Cap. V. p. 171. singulatim, ad elegans lineamentum illud, nº. hîc 9º.

96. *Imò non erubuit ipse* καλόν τε, μέγαν τε *sese jactare*. *Il.* Φ. 108.

Et istud illius εἶδός τε καὶ μέγεθος *Coïnt.* insimul cantat, Lib. 8. vers. 690. *Procerus* enim erat & *decora facie.* Dictys. I. p. 14. Imò *procerrimus*, Philostr: Apoll. 3. 9. p. 125. IV. 5. p. 171. & Her: 658. & 705. Sic vel in ipsa Scyro, juvenis licèt admodum, *jam æquus* canitur *vertice matri.* Achill. 1. 173. Imò Lycomedis filiæ, Achill. 2. vers. 92. *maturæ toris* decantantur, sed ipsis *eminet cervice comîsque.* vers. 171. Imò rursus,

Mira fides, Ithacúmque humeris excedere visus,
Ætolúmque Ducem. Ibid. IV. vers. 206.

Jam verò adultior, & *extra Scyrum*, πελώριος est, *vastus & ingens*, Il. Φ. 527. X. 92. *Coïnt.* 3. 716. *Ajacis*, *Plutonis*, & *Hectoris* epitheto, Il. Γ. 229. E. 395. Λ. 819. imò ὑπερφυὴς, *altitudine enormi*, Philostr. Her. p. 705: ideóque ejus *ossa gigantea* sunt, *Coïnt.* 3. 722. Hîc nº. 286. integrum verò cadaver *Coïnt.* 3. 391. Tityo compar qui per tota *novem jugera* porrigitur. Æn. 6. 596. ex Odyss. Λ. vers. 576. Quin etiam *Tityo jugera pauca novem.* Propert. 3. 4. p. 502. è *Lucret*: III. vers. 1002.

97. *Illa autem venustate sua* Deidamiam *illexit in Venerem* furtivam: *Il.* T. *n°.* 332. *Hic n°.* 304.

Atque ita *gratiorem*, Philostr: Lemn: in Epist: p. 910. & 911. nam *aquæ furtivæ dulciores*, Prov. 9. 17. Hic itaque noster Deidamiæ *toto pectore veros Admovet amplexus.* Achill. 3. vers. 247. 265 277. & 4. 230. 264.

——— *ô dulcia furta! dolique!* ib. 4. vers. 264. è Georg. IV. vers. 346. *Ovid.* de A. A. 1. 684. Sic apud Plaut: *Hiccine Achilles est?*

Næ istæ fortunatæ, quæ cum isto cubant! Mil: Glor: Act. 1. Sc. 1.

98. *Et ex illo* furtivo *stupro* Neoptolemum † *suscepit.* *Il.* T. 327. & Senec. *Troad. Act.* 2. 342.

† Qui *Pyrrhus* est, *Dict: Cretens:* Lib. IV. p. 96. *Apollodor.* 3. 191. *Philostr:* jun. Icon: p. 834. & *Tzetz.* Chil. 8. n°. 226. p. 157. ubi ignorat *vim* illatam *Deidamiæ*, ex *Achill.* 3. vers. 246. Hæc enim virgo *Achilleis nequivit obstare lacertis.* Achill. IV. 231. Sed

Vim licèt appelles; grata est vis ista puellis, Ovid: 1. de A. 675.

Deidamia quippe, *Didûs* instar, *non adversata petenti Adnuit.* Æn. IV. 127.

99. *Achilli*, [utì Menelao, *Il.* P. 113. 124.] *coma fulva;* *Il.* A. 197. Γ. 434. Ψ. 141.

Pindar. Nem. 3. p. 50. Hygin. n°. XCVII. indè *Stat.* Hygini modulator,

——— *Fulvóque nitet coma gratior auro.* Achill. 1. 162.

Χρυσῦ γὸ ηδίων. *Philostr.* Her. p. 708. *Dareti* autem *benè crispatus* est, p. 157. atque ita Martialis.

Dicet Achilleas disposuisse comas. Epigr. 83. Lib. 12.

100. — *Quam* * totondit *solvens è Scyro;* Martial. *Lib.* V.

——— *Talis deprensus Achilles*
Deposuit gaudens, matre dolente comas. Epigr: 49.

101.

101. — *Et quam* Sperchio *tumidus servabat Achilles*, Stat. *Sylv.* III. IV. *vers.* 85. *ex Il.* Υ. 142. & *ibid. n°.* 144.

——— Quærisne meos *Sperchie* natatus?
† *Promissásque comas?* Achill. 3. vers. 232. Hîc n°. 345.
Sed Achillei Manes Apollonio Tyaneo testantur * *intonsam* illam *Sperchio sacram*. Philostr. Lib. IV. Cap. V. p. 171. † A *Peleo* patre. Iliad. Υ. 144.

102. --- *Illam ipsam* Manibus *consecrat* Patrocli; *Il.* Υ. 46. 151.

* *Philostr.* Her. p. 655. & Icon: 20. p. 790. Vid: *Plat:* 3. de Rep: T. 2. p. 391. Hîc rursum *lunam allatrat* Philostr: Apollon: VII. XV. p. 364.

103. --- *Sed luctu turpem atque divulsam. Il.* Σ. 27.

Illam enim sibi vulserat hîc n°. 56. instar *Agam.* Il. K. 15. atque *Priami*, X. 77. & *Sociorum Ulyssis*. Od: K. 567. *quasi calvitiò moeror levaretur*, utì fert argutus *Bionis* jocus. Tusc. 3. n°. 26.

104. Oculis *autem non modò* igneis [utì Hector, Il. M. 466. O. 608.] *Achilles est*, *Il.* T. 366. & Υ. 172.

Sed & vultu universè radioso. *Philostr.* Her. 705. Sic Augustus *oculorum aciem siderum modo vibravit*. Sext: Aurel: Vict: in Aug. n°. 4. Illis enim *quiddam divini vigoris infuit*. Suet: 2. n°. 79. Ita Lampridius *Alex: Severo oculorum* tribuit *ardorem*, n°. 14. Hist: Aug: p. 521. ídque quia

Igneus est ollis vigor & cœlestis origo. Æn: 6. vers. 730.

Ita demum & Venus ipsa *latos oculis* Æneæ adflarat *honores*. Æn. 1. 591.

Affine quid de *Tiberio Cæs.* Plin: XI. 37. p. 276. *Sueton:* in Tiber. no. 68. *Dion* Lib. 57. p. 603. atque *Xiphilin:* in Tiber. p. 99. perhibent. Sic de seipso, & aliis, *Gal:* VII. de Placit: T. 1. p. 313. 315. Sic denique de *Attila*, de *Cardan.* de utroque *Scaligero* &c. Sed singulis istis præivit *Hipp.* Epid: 5. & 7. p. 342. & 364. ubi oculos profert *fulguris instar* radiantes. Vid: *Gal:* de

de leonibus & pardis. *Ibid.* 7. de Plac: & *Festum* in Cicindela; nec-non p. m. vir: Rev: & immort: D. D. de *Rochefort*. Hist. Nat. Amer: Cap. 14. n°. 2. p. 154.

105. --- *Atque terrificis, Il.* T. *vers.* 17.

Quales sunt in Pallade, Il. A. 200. & in viris fortibus. *Serv:* in vers. 591, Æn. 1. Achilli autem inerat ἄγριον ὄμμα, *ferox obtutus*, Coïnt. 3. 145. qui transiit in prolem, Achillis enim filio tribuunt ὄμμα γοργὸν, *Philostr. jun.* Icones, p. 836. Imò totus Achillis *aspectus terribilis* est. *Philostr. Flav:* Her: 671.

106. --- *Sed* & manibus. *Il.* T. 360. 372. & *Od.* Λ. 501.

Illis enim *fulminea tela* torquet. *Pindar.* Isthm: H. p. 140. Nec *manibus* duntaxat *igni similis* est Achilles, sed & *armis splendet* veluti *flamma*, Il. X. 135. fulgent enim æra sole lacessita, flammásque vomunt. Æn. 7. 526. & 8. 620. Singulatim autem *è casside fulgorem in athera mittit* Achilles, Il. Σ. 206. 214. atque ita cernere est

Egregium forma juvenem & fulgentibus armis. Æn. 12. 275.

Quinimo totus radiat vel *Orionis* ritu; Il. X. 29. vel *Luna* adinstar; T. 374. vel solis in morem, T. 398. & X. 135. Imò *totus ignis* est, [uti Hector, Il. N. 688.] sed Trojanorum vorax, Υ. 490. Vid: Il: E. 4. & Schol: ib. n°. 4. 5. 6. 7. T. 381.

107. *Pedibus verò celer, Il.* A. 56. 84. 148. 215. 364.

Iridis instar. Il. B. in Catal. 297. *Velox cantatus Achilles. Ovid.* Amor. 2. El. 1. vers. 29. Chiron enim pernicissimi gigantis *talum* ipsi suffecerat in locum proprii *tali*, quem Thetis imprudens exusserat. *Photii* Bibl. n°. cxc. p. 488. vers. 31. Sic *Lada* ποδῶν ὠκύτητα celebrat Pausan. in Cor: p. 119. & in Lacon: p. 202. Sic Polydori ποδῶν ἀρετήν. Il. Υ. 411.

108. C'est le refrein, *Il.* I. 196. 307. X. 344. &c.

Mais il n'est pas plus dur que celui ou d'Agamemnon, *le Roi des hommes*, Il. A. 7. 172. 442. 506. B. 402. 434. ou de *Théocrite*, Idyll. 2.

O tur-

O turbo maritum meum domum adducito:
Vel ibid. *Dic mei amorem unde venit, veneranda Luna.*
Ou de *Catulle* Ep. 62. *Jo Hymen Hymenae:*
Vel *ib.* 63. *Hymen, ô Hymenae Hymen ades, ô Hymenae:*
Vel *ib.* 67. *Currite ducentes ſubtegmina, currite fuſi.*
Ou de *Virgile*, Ecl. 8. *Incipe Mænalios mecum, mea tibia, verſus:*
Vel ibid. *Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim.*

Sic *Davidicum* iſtud attendo melos intercalare
Larga benignus ſemper indulgentia. Pſ. cxxxvi.

109. *Sed non ubique, nam ſimpliciter* ὠκὺς *eſt Il.* X. 188.

Illo interim epitheto *mobili velox pede* Achilles eſt, *Senec.* Troad. Act. 3. 780. & *volucri Mauro pernicior. Sil. Ital.* xv. p. 665.

110. --- Ποδάρκης *verò Il.* A. 121. Z. 423. Λ. 598.

Vid. Ποδάργης. Il. Π. 150. & T. 400. atque *Photii* Bibl. n°. cxc. p. 488. de *Arces alis* à Jove Thetidi datis, & à Thetide Achilli, quibus eſt *alacer* & velut *aliger*, [Iſidor. Orig. x. in Alacer] ſeu *plantis alatis*, Æn. iv. 259. Mercurii more, Od. E. 44. atque ita *pedibus celer*, & *pernicibus alis.* Æn. 4. 180. hîc 277. 278.

111. --- Ποδώκης; *Il.* Σ. 234. 267. & Coïnt. 7. 633.

Sic *Polites*, Priami fil. Il. B. in Catal. 299. Sic *Dolon.* Il. K. 316. Sic *Euphemus.* Apollon. Rhod. Arg. 1. verſ. 180.

112. — Ποσὶ δυναλὸς; Υ. 360.

Sic Indacus ποσὶ δυναλώταῖ@. *Suid.* in Ἴνδακ@. Sic *Pindar.* ποσὶ κραιπνός. Nem. 3. p. 52.

113. --- Πόδας ταχὺς; *Il. N.* 348. Eurip. *Andr.* 1236.

Sic Oileus Ajax & Antilochus; Il. B. 34. in Cat. Σ. 2. Sic Æneas & Mars ipſe. Il. N. 482. E. 885.

114. --- Ποσὶ ταχέεσσιν; *Il.* Υ. 189.

Sic Paris, Il. Z. 514. & Æthiopes Troglodytæ. *Herodot.* Melpom. n°. 183. p. 282.

115. --- Λαιψηρὸς πόδας; *Il.* x. 24.

Lycophr. Caſſ. verſ. 245. p. 144. Ita *Hector*, Il. O. 269. Sic ipſæ *ſagitta* λαιψηραί. Il. Φ. 278. Vid. Il. K. n°. 358.

116. --- Ποσὶ κραιπνοῖσιν; *Il.* x. 138.

Sagittarum rurſus epitheton. *Apollon.* Rhod. 3. 773. Ita *Paris*, Il. Z. 505. atque *Telemachus*, Od. P. 27. & *Neptunus* ipſe. Il. N. verſ. 18.

117. --- *Imò pedibus* volat; *Il.* Φ. 247. x. 143.

Sic Eumeli & Agam. Il. B. 271. in Cat. & Λ. 281. Sic Junonis & Palladis equi volucrum more aëra ſecant Il. E. 768. Θ. 42. 45. Imò Rex ipſe Thoas *alitis* inſtar *alacer*. Euripid. Iphig. in Taur. verſ. 32.

Ipſi Spiritui Sacro *Saül* & *Jonathan* celeriores *aquilis*. 2. Sam 1. 23. Sic *Aſaël* & *Euphemus* pedibus leves. 2. *Sam.* 2. 18. & *Apollon.* Rhod. IV. 1465. Sic ipſe *David* pedibus eſt ὡσεὶ ἐλάφου, *veluti cervinis*, Pſ. 18. 34. & 2. *Sam.* 22. 34. Talis eſt & metaphora *Jobi* de vitæ decurſu, ἐλαφροτέρω δρομέως, *celeriori curſore*. Cap. 9. verſ. 25.

Achilles idcirco *cervos* aſſequitur. *Pindar.* Nem. 3. p. 52. Imò prævertit, ——— ———

Flammea prævertet celeris veſtigia cervæ. Catull. LXV. verſ. 337.

118. *Achillei denique pedes vento * pares*; Euripid. *Iphig. in Aul. verſ.* 206.

* Inſtar vel *equorum* Rheſi; Il. K. 437. vel *Harpyarum* Theognidis; verſ. 715. vel *filiorum* Boreæ; ibid. 716. vel *Curſorum* Ælii Veri, cum ſuis Cupidinum alis, quò ferantur *Ocyores Euro.* Spartian. in Æl. p. 119.

Sic *Callimachi* cynoſurides *curſu pedum* decantantur *prævertere ventos.* Hymn. in Dian. verſ. 94.

119. *Imò* fulguris *inſtar*, Pindar. *Iſthm.* H. *p.* 140.

Turbini ſimiles. Coïnt. 2. 547. *Achilleos* itaque *laudent*, *ſed ſine fine pedes.* Vid. Feſtum in *Acupedius.*

120. *Achilles* fortis, *Il.* A. 280. 290. T. 434.

Plato, Apol. Socr. T. 1. 28. & in Hipp. p. 364. Bellô potens. *Apuleius* de Deo Socr. p. 51. Fervidus in prælio. *Philostr.* Her. 696. Strenuus & acer. Ibid. 706.

Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus. Catull. LXV. verf. 335. Indè viri fortes, *Achilles* dicuntur. *Servius* in Eclog. 3. & 4. *Servium* autem docuerunt exempla *Valer. Max.* 3. no. 21. & *Agell.* 2. XI. p. 136.

121. --- *Idque à Deo*; *Il.* A. 178. 290. T. 242.

Non autem à Parcarum decretis utì putida fert *Philostr.* Flav. pag. 706. bellica quippe virtus ab uno eſt Jehova, nam *Davidi* Deus eſt robur & ſtrenuitas. 2. *Sam.* 22. 33. *Pſ.* 18. 33.

122. --- *Fortior* Patroclo; *Il.* A. 786. *Hîc n°.* 42.

Qui Achilli *Par ſtudiis, ævique modis, ſed robore diſpar.* Achill. 1. 177.

123. --- *Et* Ulyſſe; *Il.* T. 217.

Sed inferior Ulyſſe *prudentiâ*, *Il.* T. 218. Od. Θ. n°. 75. hîc n°. 240. Æneâ *genere*; T. 106. Agam. *potentiâ* atque *proſapiâ.* Il. A. 186. 281. I. 160. 161. Liban. Decl. 3. 243. & Orat. 31. 646.

124. --- *Nec-non* Ajace Telamonio; *Il.* B. 276. *in Cat.*

Sophocl. in Ajace. verf. 1364.

125. --- *Et ipſo demum* Peleo *Pâtre.* *Il.* A. *n°.* 519.

Pindar. Iſthm. H. p. 140. *Apollodor.* 3. 189. *Hygin.* n°. 54. huic enim juveni *Sanguis integer ævi, ſolidæque ſuo ſtant robore vires*: meritò igitur Centauri grandis eſt alumnus *Cæteris major.* Hor. Epod. 13. 16. & C. 4. 6. 5.

126. *Fortiſſimus* Achivorum; *Il.* A. 244. & 412.

Eurip. Andr. verf. 1237. *Lycophr.* Caſſ. verf. 531. *Achill.* 3. 77. 78. ſic *Plat.* in Hipp. T. 1. 364. & *Liban.* Or. 19. p. 490.

127. --- *Et* Heroum. *Il.* A. *n°.* 519. Σ. 56. 437.

Virtute bellica ſuperat omnes. *Dictys.* 1. p. 14. Excepto uno *illo* Hercule. Ibid. 4. p. 97. *Coint.* 3. 124. & *Rhodom.* Troic. 512.

128. *Achilles robore ferreo, sed feroci*; *Il.* Υ. 372. Χ. 313.

Pindar. Nem. 3. p. 50. & *Coint.* VII. 652. Hîc nº. 362. 363.

129. Μεγάθυμος, animo magno. *Il.* Σ. 226. Τ. 75.

Instar Iphiti atque Protesilai; Il. Β. in Cat. 25. 213. Agenoris & Ajacis; Il. Δ. 467. 479. Diomedis & Æneæ; Il. Ε. 277. 534. Epeï & Antilochi. Il. Α. 731. Ρ. 653.

130. Καρτερόθυμος, animo forti, *Il.* Ν. 350.

Sed *pervicaci*, Contentionis more. Θεογον. 225. Fortis & animosus. *Hor.* Sat. 1. 7. verf. 11. 12. & cujus facinora *gravia* sunt & *violenta* instar Diomedeorum. Il. Ε. 872.

131. Μεγαλήτωρ, * magnanimi spiritûs. *Il.* Ι. 255.

Magnanimus. Met. 13. 298. & Achill. 1. verf. 1. Magnus. Eclog. IV. 36. Georg. 3. 91. Met. 13. 134. Achill. 1. 19. — *Quantus Achilles? Æn.* 1. 752. & Met. 13. 441. ex Il. Ω. 630.

* Sic Erechtheus & Amphimachus; Il. Β. in Cat. 54. & Ν. 189. Sic Ulysses atque Stentor; Il. Ε. 674. 785. Sic Anchises atque Menelaus. Il. Ε. 247. Ρ. 90.

132. Ῥηξήνωρ, celer, acer & copias impetu frangens. *Il.* Η. 228. Ν. 324. Π. 146. 575. *Od.* Δ. 5. & Θεογον. 1007.

In illas enim *Marte secundo tumidus irruit*, & *viam ferro rumpit per hostes, qua globus virûm densissimus urget*, Diomedis & Areïthoi more. Il. Ε. 93. Η. 141. Æn. Χ. 21. 372.

133. *Leonis instar. Il.* Η. 228. *Hîc* 172.

Θυμολέων χάρ. Θεογον. 1007. Herculis indole. Il. Ε. 639. Od. Λ. 266. Hercules enim cum *leonina* sua *leoninum* & animum gessit, λεοντόθυμος χάρ. *Hom.* Hymn. in Herc. *Sophocl.* in Trach. 1044. *Euripid.* in Herc. Fur. 361.

134. *Imò qui Diis paria audet; Il.* Φ. 315. Hîc 134. 400.

Nam *virtus* in illo animoso *summa* fuit, *Hor.* Sat. 1. 7. 15. & *ingens* ideo cantatur *Met.* XI. 265. Sic *Achill.* 3.

Quò rapis ingentem magni Chironis alumnum. verf. 130.

— *Fors & virtus miscentur in unum.* Æn. 12. 714.

135.

135. *Pectorosus enim atque hispidus*; *Il.* 189. & Dares *pag.* 157. *vers.* 20.

Et profectò nî Achilles *pectore* caneretur, *aëneo*, & corde *ferreo*, Il. x. 357. utì θεογον. 764. virum prædicarem non uno *pectore hirtum*, sed & *ipso corde setigerum*, utì Leonidas & Aristomenes, apud *Valer.* Max. L. 1. Cap. 8. n°. 15. in Ext. *Plin.* xj. 37. p. 280. *Plut.* in Parall. p. 306. & *Steph. de Urb.* in Ἀνδανία.

136. --- *Et voce ærea*; *Il.* Σ. 222.

Instar *Stentoris* χαλκεοφώνε. Il. E. 785. & exinde *Præco Stentoreus* extollitur à Philosopho, 7. de Rep. 4. 430.

137. --- *Qua horrificè vociferatur*; *Il.* T. 41. Υ. 285. 382. 443.

Instar Æneæ, Il. E. 302. Sed non quantùm *alii decies mille viri*, Martis instar, Il. E. 860. Ξ. 148. nequidem quantùm alii 50 viri sicuti de Stentore canitur Il. E. 786. Dii quippe non ex æquo sua hominibus dona largiuntur. Il. N. 730. & *Euripid.* Rhes. 106. Id autem prorsus Evangelicum est. 1. Cor. 12. nam inibi τὰ χαρίσματα *D. Pauli.* vers. 4. 9. 28. 30. & 31. τὰ χαρίεντα sunt Od. Θ. 167.

138. --- *Et qua sola*, vel expirans, *Trojanos territat*, & *in fugam vertit.* *Il.* Σ. 228. 229.

Utì, conspectu suo, vel ipsum Hectora terruerat; fugaverátque; Il. I. 353. & X. 137. *Cyclops* autem Halimedes *fragore vocis* viros non modò propulsat aut sternit, sed exanimat. *Nonn.* Dionysiacor. 28. p. 737.

139. *Terribilis ergo non minùs quàm audax*; *Il.* T. 37. Φ. 589. Hîc 134.

Philostr. Her. 671. *imò idolum* ejus simile minanti. *Met.* 13. 432. & præ cæteris spectris horridius *Philostr.* Apoll. iv. 3. 166.

——— Instaret curru *cristatus* Achilles. Æn. 1. 468.

Nam in istis *cristis terribile quiddam.* Serv. ibid. pag. 212. ex Il. Σ. 214. X. 314.

140. --- *Imò terribilissimus.* *Il.* A. 146. Σ. 170.

Nam sicuti visu terrificus [*Phil.* Her. 675. ex Il. Υ. 28.] & voce re-

 pulsor,

pulsor, [ibid. Icon. 2. 781. ex Il. Σ. 228.] ita & imprecatione tremendus. Trojani propterea vel morientem illum, *sed Furiis suis ipsos devoventem*, perinde tremiscunt ac *leonem hinnuli*. Coint. 3. 169.

141. *Prudens interim & consideratus.* *Il.* Ω. 186.

Et, *Juli* instar, *Ante annos animúmque gerens curámque virilem*, Æn. 9. 311. Sed apud *Dictym*. Lib. 1. p. 14. *non abfuit ab eo vis quædam inconsulta*. Hîc 379.

142. *Fortitudinis vaticinium* à Prometheo; *Il.* A. *n°*. 519.

Apollodor. 3. 189. *Hygin.* n°. 54. *Lucian.* in Deor. Dial. 65. & *Isacius*, ex Æsch. p. 38.

143. -- -- *A Thetide; Apollodor.* 3. 189.

Philostr. Her. 705. Vid. *Met.* XIII. 162.

144. -- -- *A Nereo, Thetidos patre*; Philostr. *jun. Icon.* 834.

Hom. Hymn. in Apoll. 319. & Il. A. 358. 538. Σ. 36. & *Euripid.* Iphig. in Aul. 948. & 1062.

145. -- -- A Neptuno; *Stat. Achill.* 1.

Cùm tuus Æacides trepidos modò sanguine Teucros
Undabit campos. vers. 86.

146. -- -- *A Proteo;* Met. XI. *vers.* 221.

Agnosco monitus, *&* Protea *vera locutum*. Achill. 1. 32.

147. -- -- *A Calliope & Pallade;* Philostr. Her. 706.

148. -- -- A Themide; *Pind. Isthm.* H. *p.* 140.

Apollon. Rhod. IV. vers. 800. *Lactant.* 1°. de F. R. p. 55. *Isac.* in Lyc. p. 38.

149. -- -- A Chirone; *Eurip. Iph. in* A. *vers.* 1066.

——— *Nec me patria omina fallunt,*
Vis festina parat, tenerósque supervenit annos.
Achill. 1. vers. 147. & 148. *Philostr.* Fl. Icon. 2. p. 783.

150.

150. -- -- *Ab ipso tandem* Jove. *Apollod.* 1. *p.* 8.

151. *Fortitudo tanta* Græcis μέγα ἔχος: *Il.* A. 284.

Sic *Telam.* Ajax. Il. Γ. 229. H. 211. μέγα κάρτος. *Coïnt.* 3. 388. & 434. φάος μέγα. *ibid.* 648. μέγα χάρμα. *ibid.* 14. verſ. 161. *Rhod.* Troïc. 517. 1096.

152. --- *Et* turris * *in pugna;* Theocrit. *Idyll.* 22. 219.

Ovidio autem *Graïum murus Achilles*, & quidem *aëneus*; Met. 13. 281. Sic *Catullo*, Theſſaliæ *columen* eſt, LXV. 26. ſicuti Hector Trojæ *columna*, Pindar. Olym. B. p. 98. *tuta* etenim *ſub Hectore* Troja. Manil. 2. 3. * Sic Ajax Menelaò & Ulyſſi *turris* audit adverſus Hectorem: Il. Λ. 485. P. 128. Sic ipſe Deus Davidi *turris* eſt, Pſ. 61. 4. Imò fidelibus ſingulis. *Prov.* Cap. 18. verſ. 10.

153. --- Trojanis *verò, ceu Paris alter*, πῆμα μέγιστον *, *Il.* Γ. 50. Z. 282. X. 288. 421.

Illorum enim cecídit LXXII. *Hygin.* n°. 114. *Æneidos* autem v°. *Millia multa leto dedit.* verſ. 807. Sic *Met.* XII. *Troïa ſternit corpora ferro*, verſ. 604. & numerus ille, *duro ſub Marte cadentum*, ita crevit, ut illis *obſtructa flumina gemuerint.* Æn. 5. 807. Achill. 1. 87. ex Il. Φ. 218. Sic *Lucian.* adv: indoct. p. 867. *Philoſtr.* Icon. 2. 781. *Liban.* Prog. p. 74. & *Theon* Soph. p. 192. * *Tormentum* ſcilicet atque *flagellum.* Plaut. Bacch: Act. 4. Sc. 9. verſ. 5. μέγα πένθος. Troïc. 1235. *Everſor Aſiæ.* Achill: 3. 134. ——— *Quanta Aſpicies victrix Phrygiarum funera matrum?* Achill. 1. 84. & *Coint.* 1. 648. Hîc n°. 179.

154. *Phrygiis idcirco* formidabilis *audit* homicida, *Il.* A. 3. Y. 18. Ω. 479. Hîc *n°*. 402.

Volat enim *atri turbinis inſtar*, *Exitium dirum haſta ferens*; atque ita *furiis accenſus & irâ Terribilis* eſt, & ipſum propterea, *Jove teſte*, Trojani horrent. Il. P. 203. Sic Y. 28.

155. --- *Illorum quippe cædem & ſanguinem ſpirat;* *Il.* T. 214.

Fervidus irâ, furens animi, flammato corde, & atro vaſtis in membris ejus ſanguine fervente: *Coïnt.* 3. 140. 163.

156.

156. --- *Dentibus infrendens; Il.* T. 365.

Immani *rictu* dentibus ſtridet. *Coint.* 3. 146. Sic *ricta* canum *duros nudantia dentes*, Lucretius canit. Lib. 5. 1063.

157. --- *Oculos coruſcans, igneos omnino*; *Il.* T. 366.

Dæmonis inſtar, hîc 171. & Φ. 18. ipſi propterea τὸ πυρῶδες tribuit *Athenæus*, Deipnoſoph: 14. 5.624.

158. --- *Et rabie vehementi in Trojanos irruens*; *Il.* T. 367. Φ. 542.

Quia belli rabies, quæ medullitus in illo hæret, ipſum abripit ut Dardanæ genti funera moveat: poſt occiſum quippe Patroclum in Achille
Sævit amor ferri, & ſcelerata inſania belli,
[Æn. VII. 461.] qua *Marte ſecundo*
Terribilis, ſævam nullo diſcrimine cædem
Suſcitat; irarúmque omnes effundit habenas. Æn. XII. verſ. 497.

159. --- *Præſertim in Hectorem*, *Il.* Σ. 91. Υ. 76. *Hîc* n°. 194.

Inter ipſum enim *animoſúmque inter Achillem*
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors. Hor. Sat. 1. 7. 12.

160. --- *Cujus nubem ferit*; *Il.* Υ. 446.

Sed cujus cædem, *propriâ manu*, tam furenter ardet, ut ipſum ab aliis feriri prohibeat, Il. X. 205. Ne ſcilicet inglorius ipſum, *utì Patroclum Hector*, trucidet. Π. 850. Sed iſtud genium juvenis arguit ſtolidè graſſantis ad gloriam. *Plut.* in Pomp. 363. Hîc n°. 364.

161. --- *Corpus ipſum*; *Il.* X. 326. 330. 367. 379. Ω. 50. 151. 500. 638. 754.

Atque ſic *pœnas inimico ex ſanguine ſumſit*, Æn. XI. 720.
Poſtquam illum vita, victor ſpoliavit Achilles. Æn. 6. 168.

Faſtor: 5. 385. *Coint.* 1. verſ. 1. & *Troic.* 1315. Ita *Pindar.* Olymp. B. p. 98. *Euripid.* Androm. verſ. 8. Pariter *Dictys.* Lib. 3. p. 76. *Dares.* p. 166. 171. *Hygin.* n°. 106. 112. *Lucian.* Paraſit. 779. & adv. indoct. p. 867. *Philoſtr.* Her. 697. & 711. *Liban.* Prog. 74. 100. 127. *Theon* Soph: p. 192.

162.

162. --- *Et quidem* hastâ: *Il.* X. 326. 367.

Cecinit tamen Poëta, Æacidæ *telô* jacet Hector. *Æn.* 1.99.

163. *Adjutrice Minerva. Il.* O. 614. X. 270. 276. 298. *Hîc* 232.

Achillis consultrice fida, & fautrice potenti. Il. A. 207. Σ. 204. Φ. 284. 290. *Liban.* Prog: p. 130.

164. *Id autem prædictum* à Jove: *Il.* O. 68. P. 202.

165. --- A Neptuno: Φ. 296.

166. --- A Thetide: Σ. 96. 133. Plat. *in Apol. Socr.* p. 28.

167. --- *Et à* Patroclo. *Il.* Π. 854. 859.

Serv. in vers. 740. Æn: X. p. 610.

168. *Imò Amazonas*, Trojanis subsidiarias, *debellat*; Dictys. 3. 77.

Diodor. 2. p. 129. *Liban.* Prog: p. 74. *Theon* Soph. p. 192. Reclamat *Philostr*: Her: 725. sed aëra ferit.

169. *Penthesileâ* † *confossâ. Il.* B. *n°.* 219. *Hîc n°.* 310.

Coint. 1. 592. 617. Tryphiodor: vers. 34. & Troïc. 1319. Ita *Dictys.* Lib. 4. p. 87. 88. *Hygin.* n°. 112. *Manil:* 1. 766. *Theon* Soph: p. 192. *Isac.* in Lycophr. p. 139. *Eustath.* in Il: B. p. 157. Id *Pausan.* innuit in Eliac: p. 307. Hîc autem Iudicer est Hephæstion *Photii* n°. cxc. p. 488. † Vid. *Æn.* 1. 491. XI. 662. *Ovid.* Ep. xx. 118. *Met.* XII. 611. & de A. A. 3. vers. 2. *Justin.* 2. 4. n°. 51. *Pausan.* in Phoc: 670. & *Oros.* lib. 1. Cap. 15.

170. *Et eo nomine obloquentem sibi Thersiten* pugnô *necat. Il.* B. *n°.* 219.

Coint. 1. 720. 731. *Eustath.* in Il. B. p. 157. *Liban.* fusè Prog: p. 80. Uti Hercules *Calchanta*, ex Isac: in Lycoph. p. 138. 143. atque *Eurynomum*, è Diodor. 4. 241. & *Apollon*: Rhod. Schol: Lib. 1. vers. 1212. p. 126.

171. *Dæmon igitur in bello*: *hîc n°.* 157. & *Il.* Υ. 447. 493.

Sicuti Diomedes atque Patroclus. Il. E. 884. Π. 705. 786.

172. --- *Qui leonis animo*, καὶ θυμῷ [illegible], hîc 133. & *Il.* Υ. 164. Ω. 572. Liban. *Decl.* IV. 260.

Velut Æneas vel Sarpedon. Il. E. 299. M. 293.

173. --- *Irrumpit in hostes*, *ceu* equus victor; *Il.* X. 22.

——— Qui *frena ferox spumantia mandit*, Æn. IV. 135.

— *Arrectisque fremit cervicibus alté*. Æn. XI. 496. è Paridis & Hectoris encomio. Il. Z. 506. & O. 263.

174. --- *Ceu* † canis *hinnulum insequens*, *Antilochi more*; *Il.* O. 579. X. 188.

† Indica, robusta, magna, velox, animosa. *Xenoph*: de Venat: p. 989.

175. --- *Ceu* aquila *venatrix*, *Hectoris ritu*; *Il.* O. 690. Φ. 252. X. 308.

Achillis enim ad Phrygios tela, totidem sunt * *Chaonias* ad columbas *Jovis* † *alites*. * Eclog. IX. 13. † Il. Θ. vers. & n°. 247. *Pindar.* Isthm. VI. p. 110. *Diodor.* I. 78.

176. --- *Ceu* accipiter *in* * *columbam*, *sicut Oileus Ajax* & *ipsemet Apollo.* *Il.* N. 62. O. 237. X. 139.

* Quam saxo ab alto sublimem in nube consequitur, *pedibúsque eviscerat uncis*. Æn. XI. 723.

177. --- *Ceu* Mars * *alter*, *sicutì Meriones* & *Idomeneus*; *vel Meges* & *Automedon*; *Il.* N. 328. 500. O. 302. P. 536. Υ. 46. X. 132.

* *Quem cum sanguineo sequitur Bellona flagello*, & exinde
Talia per campos edebat funera victor
Thessalicus. Æn. VIII. 703. & X. 602.

178.

178. --- *Ceu* rapida *denique* flamma, *ſylvam vorans*, *Agamemnonis vel Hectoris inſtar*; *Il.* Λ. 155. O. 606. Υ. 490.

In ſegetem veluti cùm flamma furentibus Auſtris Incidit. Æn. 2. 304.

179. *Meritò igitur audit* urbium expugnator, *hîc n°.* 210. & *Il.* A. 366. B. 198. *in Catal.* Z. 415. 423. Υ. 92.

Atque Priami *regnorum everſor*; Æn. 12. 545. Achill. 3. 134. ſingulatim verò *Trojæ populator*, Met: 12. 593. atque *vaſtator*, Achill: 5. 32. Sic Met: XIII. verſ. 500.

Exitium Trojæ, noſtrique orbator Achilles. Hîc n°. 153.

Sicut enim Delphini piſciculis exitium, ita Trojanis Achilles. Il. Φ. 22. 525. & A. 3.

180. --- *Et quidem* XXIII. *Il.* I. 328. Z. *n°.* 35.

Philoſtr. Apoll: 3. 6. 126. Heroïc. 709. *Liban*: Declam: 3. p. 232. & Orat: 31. p. 646. *Theon* Soph: p. 188. & *Coint.* 4. verſ. 151.

181. *Lyrneſſô autem captivam* Briſeïden *abducit*, *Il.* B. *in Cat.* 197. T. 60. *Vid.* A. *n°.* 366. & Υ. 191.

Ovid. Ep: Her: 3. verſ. 45. *Strab*: Lib. 13. p. 584. hîc n°. 370.

182. --- *Quam efflictim amat*, *Il.* I. 343. *hîc* 305. 371.

Agamemnonis inſtar *amore captæ captus*. Senec. Ag: Act. 2. 175.

183. --- *Et quam decantat*, Stat. *Sylv.* 4. 4. *verſ.* 35.

Matre ſæva Cupidinum ducem illum, *utut ſævum*, illaqueante; *Hor:* Carm. 1. 19. 1. & 3. 16. 16. ac ipſo Cupidine medium ipſi jecur oeſtro feriente. *Anacreon* εἰς Ἔρωτα. p. 101.

184. *Sed quam ipſi* [Neſtore diſſuadente, *Il.* A. 275. I. 108.] *eripit Agamemnon. Il.* A. 184. 346. Π. 58.

Nec rapere puduit è ſinu avulſam viri.

Senec. Agam: Act. 2. 187. Sic Priapeïor: 69. & Troïc: 1227. Pariter *Dictys.* 2. 49. & 50. *Ariſtot*: Rhet: 2. Cap. 2. p. 549. Hygin: n°. 106. *Philoſtr:*

lostr: Apoll: 3. 6. 126. *Liban*: Prog: p. 37. 66. 73. 160. & Decl: 3. p. 236. atque Phavorin: in Βελονίς.

185. *Hinc lacrymæ, iræ, rixæ & odia Agam: inter & Achillem. Il.* A. 7. 122. 131. 173.

Tantus in erepto sævit amore dolor. Prop. 2. El. 8.

Dictys. 2. p. 50. *Senec*. Troad. Act. 2. 223. *Troic*. 1234. & exinde tota Ilias. *Liban*: Prog: p. 120. & Priapeïor. 69. ex Il: A. vers. 1. Achilleus igitur amor γλυκύπικρος, quos enim *hamos* Cythere oblinit ipsi *melle*, Cupido *felle* conspergit. *Anacreon* in Cupidinis Sagit: p. 112.

186. *Conviciis Agamemnona proscindit Achilles; Il.* A. 122. 149. 225. 293. *Hic n°*. 339. 348. 398.

Incenditque animum dictis, atque aggerat iras. Æn. 4. 197.

Nam ipsi fera morum impatientia; *Dictys*. 1. p. 14. & indoles, [*Thersitis instar*, Il. B. 251.] contumeliis fœta. Il. T. 202. 251. 433. & *Philostr*: Her: p. 709. atque *Liban*: Prog: p. 129.

187. --- *Et injuriæ tenax est; æternum servans sub pectore vulnus., Il.* A. 1. 429. B. *in Cat*. 196. 201. 276. 279. Δ. 513. I. 315. 625. 633. Π. 29. 30. *Hic* 191. 361. 368.

Vulnus alit venis, & sæva carpitur ira. *Æn*: IV. 2.
Ulcus enim vivescit, & inveterascit alendo,
Inque dies gliscit furor, atque ærumna gravescit. Lucret. IV. 1061.

188. --- *Idque juratò; Il.* A. 245. 339.

Nam Qui *amens animi*, & mœrore *accensus amaro*. Æn: 4. 203.
Inde redit rabies eadem, & furor ille revisit. Lucret. IV. 1110.

189. --- *Et matris jussû. Il.* A. 422.

Væ tibi miseræ! Te decuit, *iræ plenam*, intonare, ô fili mi,
Ἀθανάτων ὀργὴν μὴ φύλαττε θνητὸς ὤν.

Aristot: Rhet: 2. Cap. 21. p. 571. *Stob*: Serm. xx. p. 170. Sed quia Thetis, *utpote Æquorea*, nil minùs quàm *Peripatetica* fuit, quidni filium verbis vel *Minervæ*, vel *Junonis*, repressit, Il. A. 214. O. 138. quæ lubet

in

in numerum, Phœbo modulante, referre, *Compesce mentem.* Hor. Carm. I. XVI. 22.

——— *Animum rege: qui nisi paret,*
Imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catenâ. Hor: I. Epist. 2. 63.
——— *Jam ira quiescat*
Atque adamanteis Discordia cincta catenis
Æternos habeat frenos in carcere clausa. Manil: Astron: I. vers. 920.

190. *Achillem placandi gratiâ legantur ad ipsum* Phœnix, Ajax & Ulysses † *qui virum* dictis affantur * amicis; *Il.* I. 168. *Hic* 322. 386.

† *Venerunt ad te, Telamone & Amyntore nati,*
Laërtáque satus. Ovid: Ep: 3. vers. 27. & 129.
* *Desine jam tandem, precibúsque inflectere nostris:*

Nec te tantus edat tacitum dolor, sed recoctam illam bilem tuam ejura. Il. I. 492. Verùm istæc inclamantur *rupeo cordi* [hîc 196.] rupibus surdiori, nam

Fata obstant, rigidásque *viri Deus obstruit aures,* Æn: 4. 440. ideóque
Mens immota manet lacryma ** *volvuntur inanes.* Hîc n°. 341. 368. 407. Æn: 4.449.

** *Phœnicis,* hîc n°. 322. 386.

† Sic Briseis Achilli *Vince animos, irámque tuam, qui cætera vincis.* Ovid: Epist. 3. vers. 83.

Hîc verò Pelidæ *furiis exarserat atro*
Felle dolor. Æn. VIII. 219. Dictys. 3. 73. *Dares* 162. *Plat.* 3. de Rep. 388. Philostr: Her: 710. *Avidus* ergo *stetit ira victor.* Senec: Troad: Act: I. vers. 22. *Liban*: Prog. 37. *Theon* Soph: 159. 191.

191. *Sed ipsos re infecta dimittit, altum premens corde dolorem, & irâ tumidior; Il.* I. 345. 369. 426. 606. 642. 674. 696. *hic* 187.

Traxerat enim *per ossa furorem,* Æn. IV. 101.
Necdum etiam causæ irarum sævique dolores
Exciderant animo. Æn. I. 25. Legatîs igitur auditîs, [*etsi haberet Achilles tota quod mente petiisset,* Il. A. 240. 341. 412. Σ. 75.]
Ignescunt iræ: duris dolor ossibus ardet, Æn: IX. 66.

Gravis enim Peleidæ stomachus cedere nescius est, quia bile difficili tumet, [*Horat*: Carm. I. VI. 6. & XIII. 4. hîc 341.] & Achillem ideo

Libanius increpat, Prog: p. 99. & Decl: 3. 228. atque *Theon* Soph: p. 196.

192. *Quæ ipsi* * melle *dulcior est*; *Il.* Σ. 109. & Aristot. *Rhet.* 2. *Cap.* 2. *p.* 548.

* Etsi pura puta sit *splendida bilis*, & *ærugo mera* jecoris ulcerosi. Hîc 361. 391. 396. 404.

193. *Matris interim suasu* [quæ dictis mœrentia pectora mulcet, *Il.* T. 35.] *iram deponit*, *Il.* Π. 60. Σ. 113. T. 67. & Dictys *Lib.* 2. *p.* 65.

194. --- *Quò Patrocli cædem ab Hectore reposcat*: *Il.* Σ. 93. 114. *Hîc n°.* 159. & Theon *Soph. p.* 192.

Audita enim amici morte Il. Σ. 20. *nec voci iræque pepercit*, Æn. 2. 534.
Exarsere ignes animo: subit ira cadentem
Ulcisci Patroclum, *& sceleratas* * *sumere pœnas*. Æn. 2. 575.

* Vid. hîc n°. 50. Patroclum *scelestè* confectum, *ab Apolline jam saucium & ab Euphrobo.*

195. *Sed pejerat* *, *nam erat in falso plurimus ore Deus.* *Il.* A. 234. 241. 339. I. 345. 379. 605. *Hîc n°.* 344.

* *Hectoris* instar. Il. K. 332. Perjurii autem pœnam non modò subeunt homines, Il. Γ. 279. Δ. 160. T. 260. & *Hesiod.* Ἐ. καὶ Ἡ. vers. 281. sed ipsi *Dii*. Θεογον. 79.

196. *Achilles corde rupeo*; *Il.* Π. 35. *Hîc* 378. 381. 389.

Crudo scilicet & *incoctili*, sicut Od: Ψ. 167. *Amicus* tamen *certus in re incerta*. Philostr. Her: p. 711.

197. --- *Atque* ‡ ferreo; *Il.* X. 357; *Hîc* 390. 395.

Quale tribuitur Priamo, Il. Ω. 205. & 521. ac ipsi morti, Θεογον. 764. Sed in amicos ‡ *fervido* atque *flexili*. Liban: Prog: p. 74.

198. *Plorator tamen effusus*; *Il.* A. 349. 357. 360. Σ. 35. T. 5.

E petra quidem saliunt aquæ, sicut *Exod:* 17. 6. *Num.* 20. 11. *Ps.* 78. 15. 16. & 114. 8. sed è *ferreo corde* mirari subit tot lacrymas effundi.

199.

208. *Etsi jam Myrmidonum Rex*; *Il.* A. 180. 328. B. *in Cat.* 192.

Strab: Lib. 9. p. 433. & *Philostr.* Her: p. 686.

209. --- *Bellicosus*; *Il.* A. 290. Λ. 790.

Hîc n°. 132. & *Philostr*: Heroïc: p. 706.

210. --- *Atque* πολίπορθος. *Coïnt.* 1. 375. *Hîc n°.* 179. 180.

Id epitheti *Bellonæ* quidem est, atque *Martis*; Il. E. 333. Υ. 152. *Oilei* ac *Ulyssis*; Il. B. in Cat: 235. K. 363. Od: I. 504. 530. & 2. Rhet: *Aristot*: Cap. 3. p. 551. sed nihilosecius *Achillis* est, ab ipso Hom: Il: Θ. 372. O. 77. Φ. 550. & Ω. 108. negante licèt *Tullio* x. Epist: 13.

211. --- *Et quidem formidabilis. Il.* A. 146. Σ. 170. Υ. 28. *Hic n°.* 140. & Liban: *Prog: p.* 71.

212. *Achilles Deos credit* curâ vacuos. *Il.* Ω. 526.

Tales Deos Nestor sensit. *Coïnt.* 5. 142. Tales & canuntur Od: Z. 46. & *Hesiod.* Ἔ. καὶ Ἡ. 112: 168. Non ergo *Epicuri commentum* utì *Cic*: vult 2. de Nat. Deor. n°. 23. (2°. de Divin: n°. 50.) 3°. de Offic: n°. 28. Tales denique *Lucret*: Lib. 1. 3. & 5. *Virgil*: Ecl: 8. 35. Æn. 4. 379. *Hor*: C. 3. 3. 35. atque 27. 51. & Sat. 1. 5. 101. Sic *Plin.* Lib. 2. Cap. 7. p. 3. & 4. *Laërt.* X. 285. 290. & 300. Sed piè *Helenus* hîc 216. & *Sophocl*: Oed: Col: πλεῖ, πλεῖ Ζεύς τι καὶ ἦμαρ. vers. 1072. atque *Philo*, cui ἴδιον τῷ θεῷ τὸ ποιεῖν. In Legis Allegor: p. 41. juxta Divi *Joh*: Cap. 5. vers. 17.

213. *Jovi interim* dolia *tribuit* duo, *è quibus* bona & mala *in homines effundat. Il.* Ω. 527. Clem: Alex: *Strom*: 5. *p.* 578.

Sic è *Priami* mente *boni* & *mali* Deus auctor est. *Dictys.* 3. p. 83. Id acriter arguit *Plat.* 2. de Rep. Tom. 2. p. 379. Sed Vid. *Apoc.* xv. vers. 7. xvi. vers. 1. *Job.* 13. 21. & in Not. Maresianis n°. 45. *Ruth.* 1. 13. *Ps.* 32. n°. 9. & 75. vers. 8. & in Not. n°. 20. & *Jerem.* 50. 25.

214. Jovi *insuper* Leges *ascribit; Il.* A. 238.

Quæ verè sunt à vero Jove. *Exod:* xx. Deut:v. & Joh:1. 17.

215. --- *Et belli virtutem ipsi refert acceptam. Il.* Π. 242.

Eidem & retulit *Agamemnon*, Il. A. 178. 290. & *Æneas*. Il. Υ. 242. Quid aliud Spiritus Sacer eloquitur? *Num:* 24. 18. 2. *Sam:* 22. 33. *Ps.* 18. 33. 36. 28. 7. & 8. 60. 14. 68. 36. 89. 18. &c. Sic exitum belli Deo tribuunt *Achilles* atque *Priamus*. Il. A. 129. & H. 378. 397.

216. *Jam verò*, Patrocli causâ, *Jovem invocat; Il.* Π. 233.

Patroclum enim in *Hectorem* emissurus, *oculos ad sidera mæstus*
Extulit, & cœlo palmas cum voce tetendit. Il. Π. 240.

Dum ergo canitur *Multa Jovem manibus supplex orasse supinis*, Consequens est ut Jovis magni, cujus *prece Numen adorat*, curam eloquatur, è *Rom:* Cap. 10. vers. 14. Sic neque *Helenus* Deos credit ἀκηδέας, hîs enim solatur *Æneam* —— aderítque *vocatus* Apollo. Æn. 3. 395. hîc no. 212.

217. --- *Ipsique periclitans inclamat*, duplices tendens ad sidera palmas, Ζεῦ Πάτερ. *Il.* Φ. 273.

Sic Thetis; Il. A. 503. Sic Agam: Γ. 276. sic Juno; E. 757. sic Nestor; O. 372. Sic Ulysses; Od: H. 331. sic Trojani & Achivi. Il. Γ. 320. sic Mars ipse, ut-ut impius atque bellipotens, Il: E. 872.

218. --- *Illique se committit*; *Il.* Σ. 116. Υ. 453.

—— *Ast de me Divûm Pater atque hominum rex*
Viderit. Æn. x. 743. ex Il: X. 366. Jupiter ergo nusquam ἀκηδὴς, è 2. ad Timoth: Cap. 1. vers. 12.

219. --- *Et* vota *demum eidem* libens canit, *ac unicè libat. Il.* Π. 227. 231.

Sic *Naaman* uni *Jehovæ* sua sacrificia vovet. 2. Reg: 5. 17. Deum itaque timet Nautarum instar *Jonæ*, Cap. 1. vers. 16.

220. *Aliis tamen* Diis *aliàs sacrificat. Il.* I. 220. 357.

Πρὸ μάχης θύει. *Pausan:* in Lacon: 202. & *Athen:* 4. 179. Sed *qui res hominúmque Deûmque*

Æternis regit imperiis, & fulmine terret,

Hic omnino tremendus est, *Exod*: Cap.22.vers.20. & *Deuter*: 17. vers. 5.

221. *Nam à* Neptuno *sperat, Il.* I. 362. & *à* Diis *reliquis salutem. Il.* I. 393. *Hic* 230.

Sic *Galenus* [etsi pariter crassè Gentilis] ἐὰν ὁ θεὸς ἡμᾶς σώζῃ. 3. de Placit. Tom: 1. p. 272. Quid aliud spirat *Jacob*? καὶ διαφυλάξῃ με. *Gen*: 28: 20. Sic *Sam*: 2. Cap. 15. vers. 8. Quid aliud denique præcipit *Jacobi* Cap. 4. vers. 15?

222. *Imò Boream, Zephyrúmque potentes supplicibus nititur superare donis. Il.* Υ. 195.

Tunc, ex more, Deis ———

Æquoreis, Austrísque litat. Stat: Achill: 5. 12.

Sic *Anchises* pecudem mactat *Zephyris felicibus albam*: Æn: 3. 120.

Sic Æneas *Tempestatibus agnam*

Cadere deinde jubet. Æn: 5. 772.

Sic gelido & urenti *Borea* Xenophontei milites pecora jugulant. IV. de Exped: Cyri. p. 329. Id autem sacrificii *Neoclis* filius Athenienses docuit, *Ælian*: Hist: An: VII. 27. p. 160. quasi vel à *Davide*, vel à *Paulo* doctus *Ventos* esse *Dei Ministros*. *Ps*: 104. 4. & *Heb*: 1. 7. Et revera sacrum istud Gentiles odorati sunt, *Xenophonti* quippe [*Memorab*: IV. p. 802.] θεῶν ὑπηρέται εἰσὶν ἄνεμοι, qui LXX. & *D. Paulo* Dei sunt λειτουργοί.

223. *Jurat autem* [Hectoris ritu, Il. K. 328.] *per sceptrum suum, Il.* A. 234. 245.

Quod, è Nestoris fide, à Jove est. Il. A. 279. I. 98. Hic no. 24.

224. --- *Et Deum testem adhibet; Il.* A. 86. 339. & Υ. 43.

Illius ergo ἔκδικον τὸ ὄμμα, *Batrach*: vers. 96. *vindicem oculum timet*, *ut* Iliad: Π. 388. & *Od*: I. 270. & N. 214. *Hesiod*: Ἔ. καὶ Ἡμ: 237. & *Sophocl*: Electr: vers. 175. quod ipsius Dei effatum est, *Ezech*: V. 11. VII. 14. VIII. 18. *Deus* enim *scelerum ultor*. Deut: 32. 35. 36. *Rom*. 12. 19. *Hebr*. 10. 30. Utpote *Justissimus*, Hesiod: Ἔ. 259. *Oculatissimus*, Odyss. P. 487. *Hesiod*: ib. 237. & 265. *Pindar*: Olymp: 1. p. 64. *Plaut*: Capt. Act. 2. Sc. 2. vers. 63. *Clem*: Strom: VII. 721. & *Nonn*: Dionysiac: Z. vers. 219. atque

que *Potentissimus.* Odyss: K. 306. *Pindar:* Olymp: II. p. 300. & *Pyth:* I. p. 356. Meritò igitur cecinit Æneis Deos memores fandi atque nefandi. I. vers. 543. & 2. 537. ex Odyss: P. 487.

225. --- *Quem aït* probos † exaudire; *Il.* A. 218.

Sic Apollo *Chrysen* audit, Il. A. 43. 381. 457. *Pandarum*, Δ. 120. Glaucum, Π. 527. & Merionem, Ψ. 872. Sic Minerva *Diomedem & Ulyxem*, *Il.* K. 277. 283. 296. 553. Ψ. 771. Sic Jupiter *Agamemnona*, Il. Θ. 245. *Nestorem*, O. 377. *Ajacem Tel:* P. 648. *Achillem*, Π. 249. atque *Priamum*, Ω. 314. Idque juxta Phœnicis mentem. Il. I. 505. & Ulyxis, *Liban:* Declam: 2. p. 203. ac *Eurip:* Medeam, vers. 1391. Quasi Paganis istis præluxissent *Davidis & Jonæ* exempla, *Psalm:* 120. vers. 1. & *Jon:* Cap. 2. vers. 3. & 11.

† Imò *bonis obtemperare*, è Terent: in Adelph. Act. 4. Sc. 5. vers. 71. quasi nosset *Prov:* xv. vers. 29. & *Joh:* ix. vers. 31. Huc *Æneam* refero, cui Deos attrectare nefas, donec flumine vivo foret ablutus. Æn: 2. 719. nam quid olim Sanctius ex *Es:* Cap. I. vers. 15. & 16.

226. --- *Et quem iratum placare suadet.* *Il.* A. 386.

Index enim iræ divinæ pestis erat, quâ

Linquebant dulceis animas, aut ægra trahebant

Corpora. Il. A. 51. 383. *Liban:* Decl: 3. p. 333. & Legat: ad Julian: p. 158.

227. *Diis itaque dilectus Achilles: Il.* I. 110.

Vel præ Ænea, Il. Y. 334. & instar Hectoris, Il. Ω. 67. & 749. nam Deorum mandatis obsequi præclarum ducit, & pectoris aït id esse cordati. *Liban:* Declam: 3. p. 235.

228. --- *Qui sinistra ab ipso averruncant*, *Il.* Y. 98.

Sicuti Venus ab Ænea Il: E. 313. & à Paride. Il: Γ. 381. & Δ. vers. 11. Hîc n°. 254.

229. --- *Ab Ænea licèt in illum intentata. Il.* Y. 119. 334.

230. *Sed præprimis acceptissimus est* Neptuno; *Il.* Y. 330. Φ. 284. & Ω. 26. *Hîc* 221. 413.

231. Junoni; *Il.* A. 55. 195. 208. Σ. 168. 184. Φ. 328.

Atque sic vitæ totius *cursum tenet Diis auspicib: & Junone secunda.*

232. Minervæ; *Il.* Σ. 203. T. 352. Y. 438. X. 177. 214. 224. & Ω. 26. *Hic n°.* 163.

Quæ ipsum ab effero & truci facinore deterret. Il: A. 194. 221. Hic 340.

233. --- *Et ipsi Jovi; Il.* A. 74. N. 348. 350. Π. 169. Σ. 203. T. 343.

Διὶ γὰρ προσφιλής. *Liban*: Decl: 4. p. 272. Achillis enim gratiâ Thetidi capite *Jupiter* annuit, *olli subridens.* Il: A. 524. & O: 75.

234. --- *Cui peculiariter obediens est; Il.* Ω. 140. & *à cujus justitia* honorari * *meditatur. Il.* I. 604. *Cæl.* 23. 20. 1300. *Hic n°.* 62. 349.

Agamemnonis instar. Il: A. 175. Deus enim cultorum sui rationem habet, *ex Ulyxe* Libanii. Declam: 2. p. 203. Imò è Sacris Codicibus, *honorantes me honorabo*, 1. Sam: 2. 30. & *amantes mei amabo.* Prov: 8. 17. Sic *Joh*: 12. 26. &c. Achillem itaque sui observantissimum *Jupiter* honorat: Il: B. 4. I. 118. N. 348. Honorant & Argivi *juvenes* atque *senes.* Il: I. 258. & exinde Horat: ——— *Honoratum si fortè reponis Achillem. Art: Poët:* vers. 120.

235. *Achilli autem inglorium est aquis obrui; Il.* Φ. 281. *Hic* 346.

Id sensit Ulyxes *Od:* E. 305. 312. atque Hesiod: Ἔ. καὶ Ἡ. 685. quasi vel à seris Nepotibus suis *Hipparcho* a & *Heraclito*; b *Empedocle* & c *Epicharmo*; nec-non à *Zenone* d *Stoïco*, animam didicissent e *igneam* extingui *Thaletis* f elemento. *Grave* enim *exitium* istud Il: Φ. 133. & Od: E. 305. Synesius g profert *animæ ipsius extinctionem esse* ab elemto contrario, sicuti *Servius* h de Miseno scribit, quem

——— *Inter saxa virum spumosa immerserat unda.* Æn. VI. 174.

a *Tertull*: de An: 5. p. 307. b *Plut*: 5. de Placit: 25. p. 910. c *Varro.* 4. de Ling: Lat: p. 17. & *Priscian*: VII. p. 764. d *Tuscul.* 1°. n°. 9. e Videsis *ignem* Promethei, ætheria domo subductum, apud *Hesiod*: *Æschyl*: So-

Sophocl: Plat: &c. igneam verò mentem, *Æn:* 6.730. *Flacc:* Arg. 3. 380. *Claud:* Hon: IV. 229. *Boëth:* Consol. III. Metro IX. *Cassiodor:* de An: Cap. x. & *Fulgent:* Myth: 2. 9. f *Aristot:* Metaph: 1. 3. p. 842. *Lucret:* I. vers. 708. *Cic.* I. de Nat: Deor: n°. 10. & Acad: Quæst: 4. n°. 37. *Galen:* Hist: Philos: T. 4. 428. *Plut:* I. de Placit: 3. p. 875. *Laërt:* in Thalete. Lib. I. p. 7. *Justin: Martyr.* ad Gr. p. 4. *Clem: Alex:* Admon: ad Gent: p. 42. Strom: I. p. 296. & 2. p. 364. *Censorin.* de die Natali p. 209. *Arnob:* Lib. 2. pag. 26. *Lactant:* de Or: err: II: p. 191. atque *Rhodig:* L. 21. Cap. 24. p. 1204. g *Epist:* 4. p. 164. h *Æn:* 6. vers. 163. p. 407.

236. --- *Clarum verò forti manu cadere*; *Il.* Φ. 280.

Si pereo, manibus validis periisse juvabit. Æn: 3. 606.
Hoc tamen infelix miseram solabere mortem,
Æneæ magni dextra cadis. Æn. x. 829. & XII. 323. Sic Ovid:
Magna feres tacitas solatia mortis ad umbras,
A tanto cecidisse viro. Met: v. 191. & XII. 81.

Id ipsum *Martialis* de lepore cum lepôre cecinit,
Desperanda tibi est ingentis gloria fati. Lib. I. Ep. 19. Sic rursum ibid.
Servantur magnis isti cervicibus ungues. Ep: 79.

237. *Achilles porrò mortem censet æternam. Il.* Σ. 332. Φ. 63.

Post mortem in morte nihil est. Plaut: Capt: Act: 3. Sc. 5. vers. 83. *Iter* est *tenebricosum*, unde negant redire quemquam. *Catull:* 3. vers. II. Homericæ sunt *tenebræ densæ*, Il. Ψ. 51. Od. Λ. 57. & *caligo obscura*, Il: Φ. 56. atque *fatum nigrum*. E. 652. Φ. 66. Lucretiani sunt *lethargi undæ nigræ*. Lib. 3. 842. *Perpetuus* est *sopor*, Hor: Carm: I. 24. vers. 5. atque *longus somnus*, Carm: 3. II. vers. 38. Homeri ipsius *æreus* est *sopor*, Il: Λ. 241. [quem ἀνακαθαρίσιαν *Plut:* vocat in Consol: ad Apoll: T. 2. 107.] Homerus enim *avi sui* * *viduam* * * nescivit *prole orbam*, sed *matrem* rursus *fine partu* * * *.

* Calvis: A. M. 3038. de Homero & Elia, ante C. N. 910.;
** I. Reg: 17. vers. 9. 17. & 22.
*** Nazianz: Jambic: 4. T. 2. p. 195.

Sic *Lucret:* passim, præsertim Lib. 4. *Æterno corpus perfusum frigore leti*: vers. 922. *Dura quies* est, & *ferreus somnus*, atque *nox æterna*, & *æter-*

æternum vale Æn: x. 745. xii. 309. & xi. 98. Imò *exilium æternum* Hor: Carm: 2. 3. verſ. 28. Ita *Senec*: Troad: ——— *Nec ampliùs*

Juratos Superis qui titigit lacus,

Usquam eſt. Act: 2. verſ. 390. è *Lucret*: 3. 929. 943.

Sic rurſum *Senec*: Troad:

Poſt mortem nihil eſt, ipſáque mors nihil.

Act: 2. 397. è *Lucret*: 3. 843. *Senec*: inſuper ibid.

Mors individua noxia eſt corpori

Nec parcens animæ. Act: 2. verſ. 403. è Lucretii rurſum impia mente, Lib. 3. 233. 438. 688. 713. &c. Poëtis enim plurimis iſtis animæ ſunt, exutæ corpore,

Rumores vacui, verbáque inania,

Et par ſollicito fabula ſomnio. Ibid: *Sen*: 407.

238. --- *A qua redimitur nemo, vel opibus, vel aliter. Il.* I. 408. & Hor. *Carm.* 4. 7. 21.

Corpore ſiquidem flammis vorato, Od. Λ. 219. animæ beatorum in Elyſios evolant. Od: Δ. 563. ſine præcordiis, ut merum idolum. Il. Ψ. 104. & Od: Λ. 212. 475. & 601. atque Ω. verſ. 14. vel etiam ut umbra & ſomnium; ib. Od: Λ, 206. 221. Æn. 2. 794. & 6. 702. vel denique inania capita ſunt, Od: Λ. 49. carnium, oſſium & nervorum expertia, *ibid*, 218. ſicut anima *Elpenoris*, ibid. 65. *Anticleæ* 85. & 206. atque *Tireſiæ* verſ. 90.

239. --- *Achilli enim* [ſicut Hecubæ, *Il.* Ω. 756.] ἀνάστασις *eſt ironica. Il.* Φ. 56. & Ω. 551.

Hanc autem Empedocles [*Plut*: 1°. de Carn: eſu p. 996.] παλιγγενεσίαν divinè vocat, ſicuti *Matth*: 19. verſ. 28. & *Tit*. 3. verſ. 5. Illam verò *Democritus* odoratus eſt, (è *Plin*: vii. lv. p. 165.) ſagaciùs quàm Sadducæi *Matth*: 22. 23. *Marc*. 12. 18. *Act*. 23. 8. qui adverſantur *Job*. 19. 25. *Pſ*. 16. 11. & 49. 16. *Ezech*: 37. 2. *Dan*. 12. 2. *Matth*: 25. 34. 46. *Joh*: 5. 21. 29. & 6. 39. *Act*: 24. 15. *Rom*: 6. 5. 8. & 8. 11. 1. *Cor*. 6. 14. & 15. 12. 2. *Cor*. 4. 14. & 5. 10. 1. *Petr*. 1. 4. & *Apoc*: 20. verſ. 13. Vide *Tertull*: de Reſurr. Carnis p. 379. atque *Prudentium*, quem

——— *Nec dente, nec ungue*

Fraudatum revomet patefacti foſſa ſepulcri.

Apotheos. verſ. 1136. & 1137. p. 195.

240. *Achilles* simulatorem; *ceu* Erebum *odit. Il.* 310. 313. & Philostr. *in Sophist. Vit. p.* 541.

Quasi nosset *Prov:* Cap. VIII. vers. 7. XII. vers. 22. & XXVI. vers. 24. *Job:* VIII. 13. *Ps.* XII. 3. XXVIII. 3. LII. 6. *Jerem:* IX. 8. *Mich:* VI. 12. *Jacob:* I. 8. Ipsus autem *Achilles* nec

Introrsum turpis, speciosus pelle decora. Hor: Ep. I. XVI. vers. 45.

——— *Nec fronte politus,*

Astutam vapido servat sub pectore vulpem. Pers: Sat: 5. 117.

——— *Nec abditos sensus gerit,* Senec. Hippol: 918.

——— *Nec impia sub dulci melle venena.* Ovid: Amor: I. El. 8. 104.

Sed fuci & mendacii nescius est, *Plat:* in Hipp: T. I. p. 369 instar Hesiodici *Nerei*; Θεογον: vers. 233. & hac in re Ulysse superior est, uti prudentia & ætate inferior. Il: T. 218. & *Plat:* ib: 363. Hic no. 123. 394.

241. Heroas *verò tacitus haud æstimat; Il.* I. 308. & 603. *atque* Φ. 279.

Philostr: Apoll: IV. III. p. 166.

242. *Sed illorum facta canit; Il.* I. 186. 189.

Poëta enim Achilles est, Calliopes donô. *Philostr:* Her: 706. 722. At Poëtas decet, *Musarum famulos*, Heroum modulari laudes. *Hesiod.* Θεογον. vers. 100. & *Apollon:* Rhod: I. vers. I. Sic *Demodocus.* Od: Θ. 73. 254. 261. 490. Sic *Cretheus*, Æn: IX.

Semper equos, atque arma virûm, pugnásque canebat. vers. 777.

Sic Æn: VII. vers. 698. Sic iterum Achilles ipse, *Apollineo plectro priscos virûm miratur honores.* Achill: V. vers. 158.

——— ——— Illorúmque *canit immania laudum*

Semina. Achill: I. vers. 188.

243. --- *Et quidem lyrâ, qualem in Deorum conviviis, atque nuptiis, adhibet Apollo: Il.* A. 603. & Ω. 63. *Vid.* Σ. 569. 570.

Sic lyræ cantu *Palamedem* * celebrat, *mollitque animos & temperat iras.* Philostr: Her. 688. Æn: I. 57. * Hic 376.

244. *Ignavos autem dolet ceu fortes honorari*, nec esse sua præmia laudi; *Il.* I. 319. *Æn.* 1. 461.

Imò in inferis luget, Od: A. 471. omnium animarum sortem æquam, & eo nomine arguitur ab Antilocho *Luciani*, in Mort. Dial: p. 137. Ita nunc rudes & periti eodem in precio,

Scribimus indocti, doctique poëmata passim.

Hor: Ep. 2. 1. verf. 117. Vid: de A. Poët. 212. 379. 474.

Expectes eadem à summo minimóque Poëta. Juv: Sat. 1. verf. 14.

Quoniam idem nunc qui æternitati scribit, & qui Annales Volusi, *Catull:* 37. verf. 1. & scombris apta. *Pers.* Sat. 1. 43. *Mart.* 4. 86.

245. Musicam *porrò à Chirone doctus est*; *Il.* Π. n°. 36.

Calliopes nutu. *Philostr:* Her: p. 706. & 722. Et *primùm* † quidem *Amatoria* docetur *Hyacinthum*, *Narcissum* & *Adonidem*, Philostr. ib: 705. quò ferox ejus indoles cicuretur. *Liban:* Declam. IV. p. 260. & *Theon* Soph: p. 186. Hæc enim genuina est *Medicina furoris*, Musica quippe mollit animum, *Ovid:* 2. de Pont. El: 9. verf. 48. nec sinit esse ferum. *Hesiod:* Θεογον: verf. 99. & *Ovid:* 1. de A. A. verf. 12. Indè Chiron incinit Achilli,

Illic omne malum vinô, Cantúque, levato. Hor: Epod: 13. 25.

† *Secundùm* verò *Bellica*, Il: I. 189. & certè

Tunc quoque ingenteis acuebat iras

Bella canendo. Senec: Troad: Act. 3. 834. *Plut:* de Music. p. 1145. *Liban:* Prog: p. 71. & 127. *Ovid:* Fast: 5. 386. & de A. A. 1. verf. 11. *Stat:* Sylv: IV. 4. verf. 36. *Achill:* 1. 188. 3. 177. & 5. 157. *Juven:* VII. 210. 211. *Claud:* III. Conf. Hon. p. 155. verf. 62. *Apollinar.* Carm. IX. p. 332.

246. --- *Et* Medicinam *pariter*; *Il.* Λ. 830. 831. Λ. n°. 50. Π. n°. 36.

Stat. Achill. 5. 159. 160. *Claud.* III. Conf. Honor. verf. 62. *Apollinar.* C. 9. p. 332. & *Tzetzes* Chil. VII. n°. 94. & 98. nec-non *Plut.* de Aud. Poët. p. 26. de Music. p. 1146. *Liban.* Prog. p. 71. *Theon* Soph. p. 187. *Isac.* in Lycophr. p. 112. *Eustath.* in Il. A. p. 34. & Λ. p. 840. *Phavorin.* in Ἀχιλλεύς.

247.

247. -- *Quâ sanavit Cleonymum pyċten, idque in* * somnis † ; Tertull. *de An. n°.* 46. *p.* 347.

Atque sic *Achillem*, perinde ac *Jäsida*, juvit
Scire potestates herbarum, usûmque medendi.
Æn. XII. 392. *Auson.* Epigr. XX. 7.

* Ita Ptolomæum Lagi *Alex. Magnus.* Cic. 2. de Divin. n°. *66.* *Diodor.* XVII. p. 570. *Strab.* XV. 723. *Curt.* IX. VIII. n°. 26. *Justin.* XII. X. n°. 3. & *Oros.* qui id duntaxat insinuat, Lib. 3. Cap. 19.

† Ita Serapis Vespasiano, *per quietem*, ceu Medicus adstitit. *Sueton.* Vespas. n°. 7.

248. --- *Atque Telephum, Mysorum Regem*, Coïnt. IV. 152. 174. & VIII. *vers.* 153.

Quem ipse sauciaverat, *Pindar.* Isthm. E. p. 90. H. p. 142. *Propert.* 2. Eleg. 1. *66. Met.* XII. vers. 112. XIII. vers. 171. *Amor.* 2. El. 9. vers. 8. 1. de Rem. Am. vers. 48. Trist. 1. El. 1. vers. 100. 2. El. 1. vers. 20. 2. de Pont. El. 2. vers. 26. *Senec.* Troad. Act. 2. 218. Q. *Seren. Sammonic.* Cap. XLV. *Claudian.* Epist. 1. vers. 46. *Coïnt.* IV. 152. 176. *Tzetz.* Chil. VI. n°. 70. Id insinuant *Hor.* Ep. XVII. vers. 8. *Ælian.* Hist. Anim. LVI. p. 22. *Lucian.* ad calcem de morib. Phil. p. 27. & *Philostr.* Apoll. VI. 18. p. 318.

Ita *Dictys*, Lib. 2. p. 28. *Hygin.* n°. 101. Plin. 25..5. p. 625. & 24. 15. p. 819. *Plut.* de Util. ex inimic. p. 89. *Philostr.* Her. p. 659. & 663. *Liban.* Prog. p. 72. & Declam. 3. p. 231. *Theon* Soph. p. 188. *Suid.* in Τήλεφος & Cent. 13. n°. 47. *Isac.* p. 42. *Apostol.* Cent. 13. n°. 36. *Eustath.* in Il. A. p. 34. & Od. Λ. p. 452. Quibus adnumero *Schol.* Aristoph. in Nub. p. 176.

Illius porrò *Telephi* ulcerosi meminerunt *Gal.* T. 4. p. 47. & 194. *Paul. Ægin.* IV. 69. Hîc ideo mirari subit, *Gorræi*, aliàs fluentissimi, *ariditatem*, super enim Telepho *pumice siccior* est. Defin. Med. p. 628.

249. --- *Adjutoribus Machaone atque Podalirio.* Dictys. *Lib.* 2. *p.* 31. & Rhodom. *Troïc. vers.* 802.

Qui præstitêre *Multa manu Medica, Phœbique potentibus herbis.* Æn. 12. 402.

250. --- *Ipse interim periit*, *Od.* Ω. 37.

Dictys. 4. 94. *Dares*. 171. *Philostr*. Her. 708. 713.

Abstulit clarum cita mors Achillem. Hor. Carm. 2. 16. 28.

Rudis ergo Medicus, *instar Promethei*, apud Æschyl. vers. 463. Huc refero *malos* Tullii *Medicos*, Epist. 5. Lib. IV. & *Euripideum* istud, ἄλλων Ἰατρὸς, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων. *Plut.* de Adul. & Ami. p. 71. de utilit. ex inimic. p. 88. de frat. amor. p. 481. & adv. Coloten, p. 1110. nec-non *Suid.* in Εὐριπίδειον ἔπος. Id autem proverbii sacrum est, *Luc.* Cap. IV. vers. 23.

251. --- *Atque, sic vi Superûm*, Mortalis ævi cardinem extremum pressit, Didicítque Achilles & Dea natos mori; *Sen. Tr.* 52. 242.

Quidni? Nam *Ascalaphus* Marte natus, Marte denatus est, Il. N. 518. O. 112. Imò *Sarpedon* Jove satus trucidatur à Patroclo, Il. Π. 452. 480. Sit Æneas, *contingens licèt sanguine cœlum*, Numicô sorbetur. *Dionys. Halic.* Lib. I. p. 52. *Tit. Liv.* Lib. I. Cap. 2. p. 3. *Tibull.* Lib. 2. El. v. 45. Met. XIV. vers. 599. *Iuven.* Sat. XI. vers. 63. & *Serv.* in vers. 620. Æn. IV. & 150. Æn. VII. Sic & Thetidos filium

Abstulit atra dies, & funere mersit acerbo. Æn. VI. 429. XI. 28.

Nivea non facies, non vis exemit Achillem. Propert. 3. 17.

Hîc enim n°. 91. 93. *niveô* perinde atque *Nireô* Achilles est ore.

252. *Saucius à Paride & ab Apolline; Il.* T. 417. Φ. 278. X. 359.

Sophocl. Philoct. 334 *Eurip.* Hec. 388. *Æn.* VI. 57. *Hor.* Carm. IV. 6. 5. & 2. 16. vers. 28. *Ovid.* Ep. 8. 83. Met. 12. 606. 13. 501. *Senec.* Troad. Act. 2. 347. *Stat.* Sylv. 2. 7. vers. 96. *Coint.* 3. vers. 62. *Tzetz.* Chil. 3. no. 88. nec-non *Hygin.* n°. 107. & 113. *Lucian.* Parasit. 779. *Pausan.* in Attic. p. 25. *Philostr.* Her. 713. *Liban.* Prog. p. 74. 128. 130. 163. *Theon* Soph. p. 207. *Priscian.* in Præexercit. Rhet. Cap. de Laude p. 1338. *Isac.* p. 50. & 55. *Phavor.* in Ἀχιλλεύς.

253. --- *A Paride atque Deiphobo.* Dictys. *Lib.* IV. *p.* 93.

Euripid. Arg. in Hec. vers. 10. & *Rhodom.* Troic. vers. 1337.

254. *Ipso Jove tela dirigente* † *Il.* P. 932.

Atque ita *Sagittarii Dei* dexteram movente, cujus telo confossus Achilles, è *Sophocl.* Philoct. vers. 334.

† *Non hæc* enim *sine Numine Divûm Eveniunt* Æn. 2.777. & 5.56. Vid. Deut. XIX. vers. 5. & adnecte *Exod.* XXI. vers. 13. atque *Matth.* X. vers. 29. Sacra igitur veritas est *Jovem* lethalia tela in *Ascalaphum* & in Sarpedonem immittere; Il. N. 518. O. 112. Π. 452. 480. avertere autem ab *Agenore* atque *Heleno*. Il. N. 783. Φ. 597. Hîc no. 228.

255. *Et id quidem* in bello; *Od.* Ω. 37. 38. 40. 41.

Pindar: Pyth. 3. p. 110. *Met*: XII. 600. 606. *Coint.* 3. 140. 149. 165. 176.

256. --- *In Portis* Scæis; *Il.* X. 360. & Coint. 3. *vers.* 82.

Sic *Plut*: in Sulla. 477. Vid. Il. Γ. vers. & no. 145. I. 354. *Serv.* in vers. 13. Æn. 2. & vers. 351. Æn. 3. *Eustath.* in Il. Γ. p. 299. & E. p. 463. *Phavor.* in Σκαιὰς Πύλας.

257. --- *In Apollinis Thymbræi delubro.* Dictys. *Lib.* 4. 93. Dares *p.* 171.

Justin: Mart: Orat. ad Gr: p. 38. *Philostr*: Her. 713. *Serv.* in vers. 321. Æn. 3. *Isac.* p. 50. & 56. & *Rhod*: vers. 1336.

Vid. Il: K. vers. & no. 430. & *Euripid.* Thymbræum altare in Rhes. vers. 508. Hîc autem *inodori* sunt mihi *Macrob*: cum suis *Apollinis imbricitoris ὀμβρίοις*, Sat. 1. 17. p. 281. *Steph.* de Urbib. in Θύμβρα, cum suo *Thymbræo*, Dardani amico, quem amplexi sunt *Eustath.* in Il. K. p. 740. vers. 10. atque *Phavorin.* p. 265. *Odori* verò mihi sunt *Trojæ* vicini campi, *Strab*: XIII. p. 598. *graviter spirantes copiâ thymbræ*. Georg. IV. vers. 31. & ubi *nemus* est Apoll. atque *templum*. Serv. in vers. 85. Æn. III. & exinde nobis fragrat Thymbræus Apollo. Il. K. no. 430. & Georg. IV. 323.

258. *Vaticinium mortis à Chirone*; Hor. *Epod.* XIII. 16.

259. --- *A Thetide*; *Il.* I. 410. Π. 51. Σ. 96. 440. 458. Φ. 278. Ω. 132.

Plat: in Apolog. Socr: T. 1. p. 28. & in Conviv. T. 3. 179. Liban: Declam. 3. 241.

260. --- *A Parcis: Il.* Υ. 127.

Hor. Epod. 13. 22. *Philostr.* jun: Icon: 834. & Theon Soph: 191.

261. --- *A Jove: Il.* Λ. 794. Π. 37. 51. & A. *nº.* 418.

262. --- *A Patrocli Manibus: Il.* Ψ. 80. *Hic nº.* 64.

263. --- *Ab Agenore: Il.* Φ. 588.

264. --- *Ab Hectore moribundo; Il.* X. 359.

Ita Patroclus expirans Hectori cædem prænunciat. Il. Π. 852. 859. *Sext: Empir:* adv: Math: 312. & *Serv.* in 710. Æn. x.

Ita Machaon, animum agens, mortem Eurypylo prædicit. *Coint.* VI. 407. 426. Sic Orodes Mezentio, *nec longum lætabere*, &c. Æn. x. 740. 741.

265. --- *Ab ipsis* † Achilleis equis; *Il.* T. 407. 417. 420.

Id verò salsè deridet *Lucian*: Gall: p. 705.

† Ita aurei velleris *aries*. Il. H. nº. 86. & *Apollon:* Rhod: Schol. 1. p. 28. nº. 4. & 78. nº. 1. Ita *bos* Livii XXIV. 10. p. 247. & *Tacit:* Hist: 1. cap. 86. Ita demum *equus*, voce fingitur humana apud *Oppian:* Κυν. A. vers. 226. p. 90.

Sed amabò, an isthæc commenta, *mendacii parens nobis obtrudit* ut fidem elevet Cap. XXII. *Numer:* vers. 28?

266. --- *Qui defleverant Patrocli mortem; Il.* P. 427. 437. Ψ. 284. *atque* Tzetz. *Chil.* IV. *nº.* 118.

Et qui præ luctu, sese subduxerant de pugna; Il. P. 426. Hic sanniomem miror, *Lucianum*, lacrymas istas non subsannasse.

267. --- *Quique Achillem lugendo lacrymis toti diffluebant; Coint.* 3. *vers.* 743.

Sic *Pallantis*, in acie cæsi, bellator equus

It lacrymans, guttisque humectat grandibus ora. Æn: XI. 90.

Dominos enim lugent equi, & lacrymas fundunt ubertim, ex fide *Plin:* Lib. 8. Cap. 42. p. 190. atque *Tranquill.* in Cæs. nº. 81.

268.

268. --- *Quos verò ex Harpya & Zephyro natos*, *Il.* Π. 150. & Coïnt. VIII. *verf.* 155.

Non ex equa, vento gravida, ut apud *Varron.* 2. de Re R. Cap. I. p. 140. *Virg:* Georg: 3. verf. 275. *Colum:* de Re Ruft. 27. p. 233. *Sil: Italic:* Lib. 3. p. 132. *Plin:* IV. 22. p. 86. & VIII. 42. p. 190. *Juftin:* 44. 3. n°. I. *Solin:* Cap. 45. p. 53. & *Auguft:* de Civ: Dei. 21. 5. p. 952. Sic equas Dardani Boreas impraegnat. Il. Υ. 223.

269. *Neptunus Peleo donaverat. Il.* Π. 867. P. 443. Ψ. 277.

Euripid. in Rhes: verf. 188. & *Coïnt:* 3. verf. 756. nec-non *Apollodor:* 3. 189. & *Phot.* Biblioth: n°. CXC. p. 487. Adde *Philoftr:* Her: p. 712. & Icon: 2. p. 783.

270. *Achillem ergo nihil juvit VEL à matre tingi in Stygem*, Stat. *Ach.* I. 134. 2. 72. & 3. 84. Serv. *in verf.* 57. *Æn.* 6. & Fulgent. *Mythol.* 3. *n°.* 7.

Imò in fervidam Thetis merfiffet Achillem, ni Peleus nefas caviffet. *Apollon:* Rhod: Schol: Lib. IV. p. 455. & *Phavor:* in Θέτις.

271. --- *Quò*, Cænei *adinftar*, *emergeret* ἄτρωτος *corpore toto; Il.* A. *n°.* 264.

Fœminæ primùm, maris deinceps *Plat:* XII. de Leg. T. 2. 944. *Æn:* VI. verf. 448. Vid: & Achill: 2. verf. 67. & *Ælian:* de Anim: I. Cap: 25. Ἀτρωσίαν autem *Cænei* legere eft apud *Palæphatum* Cap. XI. p. 67. *Hygin.* n°. 14. *Ovid:* Met: 12. 207. *Apollon:* Rhod: Schol. I. n°. 2. p. 7. *Phlegon:* Trall: CV. p. 57. *Plut:* in Stroïcor: abfurd. p. 1057. *Serv:* in verf. 448. Æn. 6. *Euftath:* in Il. A. p. 76. *Rhodig:* 21. 16. *Phavor:* in Καινέα. Sic bellatores σιδήρῳ ἀτρώτους recitat Ælian: V. H: 3. 18. At econtra Homericus cenfet Apollo, Il: Δ. 510. & Æn. X. 376. *Achillem* verò nominatim profert, Agenor vulneribus obvium, Il. Φ. 568. nam vulnerantur ipfi *Dii* Mars & *Pluto*, Hefiod: Scut: 460. Il E. 385. 395. atque *Dea* Venus & Juno. Il. E. 336. 392.

272. --- *Nam ejus* talum *ἄβαφον trajecit sagitta;* Hygin. *n°.* 107. & Coint. 3. *vers.* 62.

Vid: ludicrum alterum de Achilleo *talo* [instar *eburnei Pelopis humeri*] apud *Phot.* n°. cxc. p. 488.

Ita *Cycnus*, Neptuni filius, ἄτρωτος erat excepto capite; *Isac*: p. 46. Vid: *Palæphat*: Cap. 12. p. 69. & Met: XII. n°. 3. vers. 131. Sic *Talos*, Cretæ custos, præter *malleolum*; Apollon: Rhod: Arg: IV. vers. 1647. Sic *Tel.* Ajax extra *cervicem*, Il. Ψ. n°. 821. & *Eustath*: in Il: A. p. 76. & Ψ. p. 1456. ex Isthmiis Pindaricis Od: VII. p. 108.

273. --- *VEL ab eadem Thetide* * ustulari & *ambrosia perfundi quò fieret* ἀθάνατος. *Il.* Π. *n°*. 36.

Apollon: Rhod: IV. 869. p. 461. & in Schol: p. 455. n°. 6. *Apollodor*: 3. p. 190 & *Aristoph*: Schol: in Nub. p. 184.

* *Achilles* idcirco Πυρίσσος dictus est, qui priùs Λιγύρων vocabatur. *Apollodor*: 3. p. 190. *Phot*: n°. cxc. p. 489. *Isac*: p. 38. *Rhodig*: 24. 6. 1335.

274. --- *VEL Deorum armis à Peleo donari; Il.* P. 195. 196. Σ. 84.

Istis enim Patroclum indutum exuerat Hector. Il. P. 125. 187. Σ. 83. Hîc n°. 49. 51. *Philostr*: denuo calcitrat in *Homer*: sed *verberat ictibus auras*, Daretis instar, *Æn.* v. 377.

275. --- *VEL arte Vulcani* † cataphractus † *esse; Il.* Σ. 137. 191. 478. & *ibid. à vers.* 609. *ad calcem usque.* T. 10. 13. 368. 398.

Dionys: Halicarn: VII. p. 476. & 477. *Philostr*: Apollon: 2. 10. p. 85. *Philostr*: jun: p. 849. *Liban*: Prog: p. 74. & 152. *Theon* Soph: p. 192.

† *Ille licèt ferro cautus se condat, & ære,*
Mors tamen inclusum protrahit indè caput. Propert: 3. 17.

276. --- *Nova siquidem arma* Thetis *accepit à Vulcano. Il.* Σ. 614.

Met: XIII. 288. *Liban*: Prog: p. 152. *Theon* Soph: 192. Sic Æn. XII. 90.

277. *Et unà cum ipsis velut* accipiter *evolavit*; *Il.* Σ. 615.

Voilà un admirable *épervier* de prendre un tel essor, avec un tel-poids. Istæc igitur arma *Thetidi* vice sunt *Palladis*, *Mercuriive* talarium, Od: A. 96. Il. Ω. 340. nam *sublimem* ipsam *rapido cum flamine portant*. Æn. 4. 241. hîc nº. 110.

278. --- *Et illa* filio † *tradidit*. *Il.* T. 10. 12. 13.

Non igitur Achilli à Nereïdibus allata, utì ferunt.

† *Ille Deæ donis, & tanto lætus honore,*
Expleri nequit, atque oculos per singula volvit; Æn: 8. 617.
Exultátque animis, & spe jam præcipit hostem, Æn: XI. 491.

Imò *involat* in ipsum, materni *velatûs* æmulus. Il. T. 386. *Plut*: in Philopœm: p. 361. & *Lucian*: de domo p. 902. Hîc 373.

279. --- *VEL Chironis denique hastâ in medios furere hostes. Il.* Π. nº. 140. T. 152. Υ. 446. 458. Φ. 162.

Infantilem ejus hastam omitto de qua *Philostr*: Her: p. 705. nam hacce virili δυσέκλυτον canitur, Il. Φ. 233. Idomenei vel Diomedis instar, Il. E. 45. & Λ. 333. illáque superat Ulyssem, Il. T. 217. atque ita illius est *tremendâ Cuspide pugnax*. Hor. Carm. 4. 6. vers. 8. ex Il. X. vers. 134. & meritò, nam

—— *Tantùm hæc altis excelsior hastis,*
Quantùm Peliacas in vertice vicerat ornos. Valer: Flacc: Arg: 1. 405.

Tantæ igitur molis est ut illam *Unus* vibrare potis sit *Achilles*. Il. Π. 142. T. 388. Φ. 175. Sicut *Unus* Ulysses suum *arcum* intendere. Od. Ω. 169. Meritò rursus tam enormis hasta canitur ab Euripid. *Rhes*. vers. 601. p. 422. ab *Ovid*: Met: XII. 74. XIII. 109. ab *Auson*: Epist: 24. vers. 108. & à *Coïnt*: 3. 71. Exinde est ut *Patroclus*, Achillis induens arma, *hastam* ejus non ausus sit attingere, Il. Π. 140. *Plut*: de Adul: p. 59. Vid: *Strabon*: X. p. 449. & *Plin*. XVI. XVII. 379. Sed præsertim *Philostrat*: Her: p. 707. Sic *Minervæ* hasta perhibetur enormis, Il. Θ. 390. 424. Od. A. 99. *Hectoris* autem cubitorum est undecim; Iliad: Θ. 494. *Ajacis verò Telamonii* contus cubitorum est XXII. Iliad: O. 678.

280. *Achillem luxerunt, largos fletus effundendo*, Thetis; *Il.* Ω. 55.

Callimach. Hymn. in Apoll. vers. 20. & *Coïnt*. 3. 604.

281.

281. --- Nereïdes; *Ibid.* Ω. 55. & 58. & Coïnt. 3. 580.

Lacrymas lacrymis miscere juvat. Sen. Agam. 664.

282. Musæ; *Ibid.* Ω. 60. 62.

Has *Philostr.* Lemn. *Photii* p. 1022. vers. 55. ex Apollon. Lib. IV. Cap. V. p. 172. & *Philostr.* Flav. Her. p. 714. excludere moliuntur; sed frustra, nam *Pindarus* ipsas juxta rogum cecinisse nobis incinit, *Isthmior.* H. vers. 16. p. 145. & id ipsum ad ravim usque recinit *Lycophr.* Cassandra, vers. 273. p. 144. illique *Smyrnaeus* plectro canoro concinit. Lib. 3. vers. 592.

283. *Homines*; *ib.* Ω. 61. 62. 64.

Danai scilicet *fervidis lacrymis* * & *coma tonsa.* Ibid. Ω. 46.

* *Ingentem gemitum tunsis ad sidera tollunt*

Pectoribus. Æn. XI. 37.

Spargitur & tellus lacrymis, sparguntur & arma. Æn. XI. 191. Ex Il. Ψ. 15.

Sic Persæ *comis detonsis* lugent. *Q. Curt.* X. V. n°. 17. Vid. *Job.* I. vers. 20. & *Es.* 15. vers. 2. atque *Alex. ab Alex.* 3. 7. 620.

284. --- *Atque* Dii, *solidos* XVII. dies*, *Od.* Ω. 63. 64.

285. --- **Quibus exactis cadaver ustum est, ingenti pompa. Ibid.* Ω. 67. *hîc n°.* 65. 66. 67.

286. *Ossa verò, gigantea licèt*, Coïnt. 3. 722. *hîc n°.* 96.

Gigas enim eid. *Coint.* I. 514. ut insinuat Od. Ω.

Magnus in magno pulvere jacuit, vers. 40. sicut Hectoris auriga, Π. 776. sic *Propert.* de Briseïde

— *Et tanti corpus Achillis*

Maximaque *in parva sustulit* ossa *manu.* Lib. 2. 9. 14. Sic *Hor.* Procidit *latè.* Carm. 4. 6. vers. 11. Pariter *Ovid.* Jam cinis est, & de tam *magno* restat *Achille*, Nescio quid, *parvam* quod non benè compleat *urnam.* Met. XII. vers. 615.

287. --- *Eâdem amphorâ sunt aureâ clusa, quâ* Patrocli. *Od.* Ω. 72. 77. *Vid. Il.* Ψ. 91. *Hîc n°.* 72.

Ambos tanquam unicum, una continet urna. *Philostr. L. Apoll.* IV. V. p. 172. & *Flav.* Her. 715.

Ubi

——— *Ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,*
Accipiat Manes parvula testa duos. Propert. 2. 13. vers. 32.

288. *Atque sic* urnam Bacchi *subiit Achilles*, *utì canit* Lycophron; *Cass. vers.* 273. *p.* 144.

Is locus mihi fuit olim obscurior *Sphingis ænigmate*; sed Homer. me docuit *urnam* illam Thetidos esse, Il. Π. 222. *munere Bacchi*, Odyss. Ω. 74. Bacchi verò munere Vulcani, Od. Ω. 75. Illam igitur Thetis à *Baccho*, & Bacchus à Vulcano acceperat. Il. Ψ. nº. 91. *Coint.* 3. 734. & *Isac.* p. 51. Vid. alteram Thetidos *auream* pariter *urnam*, sed cœlato Cupidine decoram, & Veneris munus, *Photii*, nº. cxc. p. 488. vers. 49.

289. *Sed distinctè ab ossibus* Antilochi. *Od.* Ω. 78.

Delirat ergo Natalis dum excluso Patroclo, *Antilochum* in eodem aureo vase cum Achille recondit. Mythol. ix. xii. p. 1003. *Desipiunt* enim evidenter qui sapientissimo Homero sustinent adversari. *Liban.* Prog. 37.

290. *Illius interim anima*, *quæ in beatorum* Insulas * *evolaverat*, *Od.* Ω. 15.

Euripid. Androm. vers. 1262. *Plat.* Conviv. Tom. 3. p. 179. *Apollon.* Rhod. iv. vers. 811. *Coint.* vii. 698. xiv. 185. * Quas demiror ita describi ab *Homero*, Od. Δ. 563. *Hesiod.* Ἔ. κὰ Ἡ. vers. 169. *Pindar.* Olymp. B. p. 96. & 98. *Plat.* Gorg. T. 1. 524. & 526. Reip. X. T. 2. 614. & 621. Sed præsertim in Antiocho, T. 3. 370. *Diodor.* Sic. Lib. 1. p. 86. quasi quippiam odorati Gentiles essent Capitis vel *Esaici* xxv. vers. 8. vel *Apocalyptici* xxi. vers. 4. *Læta* scilicet *arva* sunt Æn. vi. 744. & *læta sedes* Hor. Carm. 1. 10. vers. 17. *placidæque domus*, Æn. 6. 705.

291. --- *Filio apparet Neoptolemo*; *Coint.* xiv. *vers.* 180. *Hic* 64.

292. *Imò toti Classi*, *littora Græca relegenti.* Eurip. *Hec. vers.* 38.

Græcorum saltem *Primoribus*, in somnis, ex *Isac.* p. 56. & *Phavorin.* in Πολυξένης. *Hyginus* verò *Achillis vocem* duntaxat audit nº. cx. Sed ex *Ovid.* Met. xiii.

Hîc subitò, quantus quum viveret esse solebat

 Exit

Exit humo latè rupta. verſ. 441. Senec. verò Troad. Act. 2.
Nec ſola tellus tremuit; ſed Pontus ſuum
Adeſſe Achillem ſenſit, ——— &
*Emicuit * ingens umbra Theſſalici Ducis,* verſ. 176. 177. & 181.
Ejus enim *magna * ſub terras iverat imago.* Æn. 4. 654.

293. --- *Et Polyxenam ſacrificiò ſibi depoſcit* *; Eurip. *Hec. verſ.* 40. 94. & 390.

Cornt. XIV. verſ. 212. & *Phavorin.* in Πολυξένης. Hîc 307. 312. Id autem Achilli expiranti, nusquam verò Manibus ejus *Servius* tribuit *Æn.* 3. verſ. 321. Sed ſacrificium iſtud Polyxena ultroneo ferro occupavit, juxta *Philoſtrat.* Apollonium Lib. IV. Cap. V. p. 172. Cui cæcum ſuffragium tulit *Philoſtr.* Fl. in Her. p. 714. Vid. *Cœl. Rhodig.* XIII. XII. p. 681. Sed ſinguli confutandi veniunt è numero ſequenti 294.

* Placet Achilleos *mactata Polyxena* Manes. Met. XIII. verſ. 448.

Cinis enim Achilleus Polyxenæ *ſanguinem ſitit*, Senec. Troad. Act. IV. verſ. 957. & ideo Græcis inclamat

Pyrrhi manu *mactetur* & tumulum riget. *Senec.* Troad. Act. 2. verſ. 196.

Ferali ſcilicet *ſanguine* ſuo, quem idcirco Ἐπιτύμβιον αἷμα Tryphiodor. canit verſ. 672. p. 698.

294. — *Quam Pyrrhus Achilli miſit inferias.* Dictys. V. *p.* 117.

Euripid. Hec. verſ. 567. & Troad. verſ. 39. & 40. Achillis itaque buſtum *niveos excepit percuſſa virginis artus.* Catull. LXV. verſ. 360. Id ipſum reſonant Phthii *buſta cruenta* viri. *Propert.* II. XIII. Id rurſum, vel erecto in nos digito monſtrat *Audax Virago*, quæ

Converſa ad ictum ſtat, truci vultu ferox.

Senec. Troad. Act. V. 1151. 1152. Illis porrò Viris aſſurrexerunt *Pauſan.* in Attic. p. 39. & in *Phocic.* p. 659. *Clem. Alex.* Strom. 2. p. 424. atque *Liban.* Prog. p. 163. & Enarrat. XV. p. 726.

295.

295. *Dum verò Ulyxes* imas Erebi descendit ad umbras, *eadem Achillis anima* * mavult *in terris esse* serva, *quàm in Inferos* latè dominari. *Od.* Λ. 489.

Mavult scilicet *æthere in alto*,

Nunc & pauperiem & duros perferre labores, Æn. VI. 436.

quàm vel Minoïs vice fieri *Arbiter Orci*: Imò, *putem*, vel quietis ascribi Deorum Ordinibus, & ipsi *Jovi familiaris* esse. Od. T. 179. Hîc verò Poëtam, & Heroëm insimul *Lucianus* lividè admodum sugillat in Mort. Dialog. p. 136.

296. *Achillis demum* * anima *ab* Apollonio *evocatur Tyaneo, ipsíque* nodos *in Historia* quinque *exolvit*. Philostr. *Lib.* IV. *Cap.* IV. *atque* V. *p.* 170. 171. 172. & Euseb. *in Hieroclem p.* 458. 467.

Et * *maxima* ipsi apparet utì Æneæ Creusa. *Æn.* 2. 773.

297. *Thymbum autem Achilli Thetis erexit. Od.* Ω. 80.

Imò *cuncti* erexerunt *Græci*, è Philostr. Her. p. 715. & *Coint.* 3. vers. 736. Illum autem coronis decorarunt *Alex.* atque *Caracalla*, è Plut. Alex. p. 672. & *Arrian.* I. de Exped. Alex. p. 33. atque *Herodian.* IV. VIII. p. 195. Vid. *Cic.* pro Arch. nº. 10. *Lucan.* IX. 962. Plin. IV. XII. p. 80. *Lucian.* Char. 180. *Auson.* Epitaph. IV. *Rhodig.* XIV. IV. & *Salmas.* in Solin. p. 610. & 611.

298. --- *Et ludos instituit in omne ævum. Od.* Ω. 85. & 93.

Vid. *Pausan.* in Lacon. p. 209. & *Coint.* III. fusé.

299. *Ipse verò colitur ut* Deus, *Cic.* 3. *de Nat. Deor.* nº. 18.

Cui Magnus Alex. ἐναγίζει; *Diodor.* XII. p. 499. cusque pugnatura juventus ϑύει. *Pausan.* in Lacon. 202. Vid. & Eliacor. p. 389. *Philostr.* Apoll. 4. 5. 171. *Her.* 715. 717. 718. 724. & Coint. 3. 773.

300. --- *Et* delubrum *consecutus est*, *ex* Aristot. *in Mirab. Ausc. Tom.* I. *p.* 1161.

Quod recludi religio est. *Pausan.* in Lacon. p. 200. 202.

301. *Thetidos porrò vaticinium de filii fama*, quam terminat astris, *Il.* Ω. 94. & Pindar. *Isthm.* H. *p.* 144.

302. *Exitu verax, nam præconio felix est* Achilles. *Cic. pro Arch. Poët.* n°. 10. & 5. *Ep.* 12. Plut. *in Alex.* *p.* 672. Arrian. *Exped. Alex.* 1. *p.* 33.

At vivit, totum quæ gloria compleat orbem: Met. XII. 617. nam *ingentem factis fert ad æthera famam*, Æn. 3. 462. nec *Ignava fortem fata consument virum*, Senec. Agam. Act. 3. 518. quia *Dignum laude virum Musa vetat mori.* Hor. Carm. 4. 8. 28.

303. *Sed quia nemo sine* * vitiis, *ita hic noster passim infamatur* † luxuriæ *effusæ*; Plut. *in Amator. p.* 761.

* Et ideo *quisque suos patimur Manes*, Æn. 6. 743. & *Macrob.* 1. Somn. Scip. x. p. 56. * Imò *luxuriæ servus.* Justin. Mart. Orat. ad Gr. p. 37. *Sext.* Empir. adv. Math. p. 131. *Liban.* Prog. p. 101. 127. Declam. IV. p. 256. & Orat. IX. p. 258. *Theon* Soph. p. 200. 205. Hic 371. Vim illam amoris effrænem vel ipsa *Briseis* suo improperat Achilli, in *Ovid.* Epist. III.

Te tenet in tepido mollis Amica sinu. vers. 114.

Istis verò, *de more*, adversatur *Philostr.* in Her. p. 713.

304. --- *In Deidamiam: Il.* T. *n°.* 332.

Vide hîc n°. 97. 98. Achillem in Scyro, ubi *novennis*, ex *Apollodor.* 3. p. 190. Virginis ardore furit, instar Agam. *Senec.* Act. 2. 177. Illam enim stupravit ex *Apollod.* 3. p. 191. & *Achill.* 3. vers. 246. Imò Pyrrhus ipsi natus est ante stuprum detectum, è conceptis verbis *Achill.* 3. 275. 276. IV. 230. 234. 238. 251. Falsò igitur è *Deidamia ducta* Pyrrhum recitant *Philostr.* Her. 707. atque *Tzetz.* Chil. VIII. n°. 226. *Pyrrhum* quippe Deidamia, *Rhea Sacerdotis instar*, nullo connubio juncta,

Furtivum partu sub luminis edidit oras. Æn. 7. 660.

305. --- *In Briseïdem*: *Il.* I. 343. 633. Π. 56. Ω. 676. *Hîc* 370.

Q. *Curt.* VIII. nº. 26. *Philostr.* Her. 709. & Icon. 2. 781. *Liban.* Declam. IV. p. 278. *Theon* Soph. p. 196. 199. 205. Sed ante istos cecinit *Hor.* Carm. II. IV.

* *Serva Briseïs, niveo* † *colore, Movit Achillem*, vers. 3.

* Erat enim *δουρίκτητος, hastâ acquisita*, car il l'avoit conquise à la pointe de son épée. Ergo *serva* jure belli. Il. I. 343. Hîc 181. 182.

† *Daveti* quippe *candida* est, p. 158. *καλλιπάρῃος* autem Il. A. 184. 346. T. 246. & Ω. 676. Il. verò T. similis est *Aureæ Veneri*, atque *Deabus*. vers. 282. 286.

306. --- *In Diomedeam*: *Il.* I. 661. Dictys. 2. 39.

307. --- *In* Polyxenam*: Dictys. *Lib.* 3. *p.* 67.

Dares p. 167. 169. 171. *Hygin.* nº. CX. p. 173. *Justin.* M. Or. ad Gr. p. 37. *Philostr.* Lemn. IV. v. 172. *Flav.* Her. 713. *Liban.* Prog. 101. 128. *Serv.* in vers. 321. Æn. 3. *Theon* Soph. p. 200. 207. *Cedren.* Hist. Comp. p. 106. *Isac.* p. 50. & 56. * Quæ vel mortua ipsum redamat. *Euripid.* Hec. vers. 347. 368. 414. 437. ac uterque *Philostr.* L. & *Flav.* p. 172. & 713. Hîc 293. 312.

308. --- *In Helenam*: Philostr. *Her.* *p.* 720. *D.*

309. --- *In Iphigeniam*: Isac. *p.* 39. & Rhodig. 14. 4. 737.

310. --- *In Penthesileam denique, vel recèns à se occisam.* *Il.* B. *nº.* 219. *Hîc nº.* 169.

Illius enim pulcritudo armata fuit, & vulneravit occisorem. *Nonn.* Dionysiacor. 35. vers. 38.

Vicit victorem candida forma virum, Propert. 3. 10. 16. Achilles enim Evandri instar, sed dissimili fato, & amore,

Procubuit super, atque hæret lacrymánsque, geménsque. Æn. XI. 150. Indè *victorem* illum à puella *victum* recitant *Philostr.* Heroïca. p. 709. & *Coïnt.* I. 717. Vid. *Justin.* Mart. Or: ad Gr: p. 37. *Liban*: Prog: p. 101. 153. *Theon* Soph. p. 199. *Isac*: p. 139.

311. *Imò libidine tanta diffluit ut in ipsis Elysiis Medeam depereat, ex Ibyco & Simonide.* Schol. *in Apoll. Rhod. Lib.* IV. *vers.* 814. *n°.* 4.

Phavorin: in Ἀχιλλεὺς & *Natal:* Com. *Myth.* 9. 12. 1003.

312. *Nec aliundè Polyxenam* mactari jubet, *nisi ut ea potiatur in Elysiis.* Senec. *Troad. Act.* IV. *vers.* 944.

Vid. *Euripid:* Hec: & Troad: passim, ac *Æn.* 3. 321. Hîc 94. 293. 307.

313. *Quid mirum itaque si luxuria tam enormis*, totis novum bibat ossibus ignem, *ac mares ipsos ardeat, & quidem impendiò, Troïlum quippe vel in ipsa Thymbræi Apollinis ara, lasciviæ suæ effræni* reluctantem *suffocat.* Lycophr. *in Cass. vers.* 307.

Ita saltem Lycophr: ænigma solvunt. *Servio* quippe mediis ipsis *in* Achilleis *amplexibus Troïlus periit.* Æn. I. in vers. 478. *Rhodig:* autem quòd *morigerum Achilli se præstare foret aspernatus.* Lib. 15. Cap. 9. *Isacius* verò nefas emollit. p 54. & 55. Rem porrò totam aliter canit Æn. I. vers. 478. *Senec.* Agam: Act. 3. vers. 748. *Coint.* IV. vers. 420. & *Laur: Rhodom:* Troïc. vers. 849. Hîc n°. 332.

314. *Ardet & * Antilochum*, Philostr. *in Antil. p.* 670. & *Icon.* 2. *p.* 789.

Sinistrè enim *Philostr.* interpretatur vers. 33. Il. Σ. Ubi notes velim obiter, Antilochum quidem missum esse ad Achillem, quò Patroclum cæsum ipsi nunciaret, sed id nusquam *Menelai consiliô*, uti fert *Philostr.* pag. 789. verùm *Ajacis Telam: suasu*, ex Il. P. 628. 651. 653. 655.

* Nestoris filium, Il. P. 653. Σ. 16. Diis formâ similem, *Coint.* 2. vers. 243. & quem secundum à Patroclo honorabat Achilles. Od. Ω. 78. *Homerus* enim infandum amorem silet. *Ibid.* & Ψ. 556.

315.

315. *Ipsum denique* Patroclum *turpiter amat, utì vult Æschylus, in* Plat. *Conviv.* T. 3. *p.* 180.

Inibi autem *Plato* Achilli patrocinatur, utì *Xenophon*, Convivii p. 898. Sed istud *Æschyli* acutiori veneno *Lucianus* inficit, *Amor.* p. 585. Achillem enim profert cæsi Patrocli *femora* lugentem. At Il. X. non *femora* canuntur sed *genua*, & quidem non *Patrocli*, sed *Achillis* jurantis se *Patrocli memorem fore*, quamdiu chara sibi *genua* movebuntur, vers. 388. quasi dixisset,

—— *Nec me meminisse pigebit* (Patrocli)

Dum memor ipse mei, dum spiritus hos reget artus. Æn: IV. 335. ex Il: I. 606. & K. 90.

Sic Iliad: Σ. *Manus* quidem cantantur *Achillea amico cadaveri imposita* vers. 317. utì Ψ. 18. Sed citra μηρῶν ὁμιλίαν, quæ fuerit *amicitiæ mediatrix*, utì maligna fert Amor: *Luciani* pag. 585.

Statius quidem Heroas illos canit, vel pueros adhuc, *magno jam connexos amore.* Achill. 1. vers. 175. Sed qui isthæc ad turpia deflectunt, *Dictym* ipsum inquinent cum suo *Patroclo obsequiis amicitiæ claro.* Lib. 2. p. 50. Imò & istud polluant Idyll: de Achille *socio vivente felici*, Poët. Gr. p. 616. Sic certè, ni *gravis cubaret hircus* Philostrati *hirsutis in alis*, ejus Epistolæ Venereum & istud virus nequaquam olerent. p. 903. Vid: *Sext: Empir:* Pyrrh: Hypoth: 3. p. 152. & *Apollodor:* 3. p. 191.

316. *Non modò* mollis in amplexibus *Achilles, sed* mollibus est oculis, *& puellari fletu diffluentibus. Hìc n°.* 52.

Nec nocet Auctori, mollem qui fecit Achillem. Ovid: Trist: 2. El: 1. 411. Achilles idcirco deridetur à *Plat.* 3. de Rep. T. 2. 388.

317. Mollis *etiam in adversis. Il.* A. 349. Σ. 22. Φ. 248. 272. *Hìc* 379.

318.

318. *Imò, quod durum auditu*, Eloquar an fileam? *mollis eſt in bello, nec* Vir *uſpiam à* Virtute, *atque ita præ Diomede vix reformidatur à Trojanis. Il.* A. 330. B. 195. *in Cat.* Δ. 513. Z. 99. Λ. 383. & Theon *Soph. p.* 197. *Hîc* 311.

At *non in Venerem ſegnis nocturnáque bella.* Æn: XI. 736.
Nam ſicut olim *melius* ipſi fuit *occultari*, quàm *occurrere hoſti*; Liban. Prog: p. 129. & *Theon* Soph. p. 204. ita nunc *tutius* eſt *procul à telis* eſſe. Philoſtr: Her: p. 709. & ſuavius inſuper κιθαρίζειν ἢ πολεμεῖν. *Liban:* Declam: 3.230. Sic ipſi vecordiam *Briſeis* impingit,

Et ſi quis quærat, quare pugnare recuſes:
Pugna nocet; citharæ, nóxque, Venúsque juvant.
Tutius eſt jacuiſſe toro, &c. Ovid: Her: Ep. 3. verſ. 115.

319. --- *Deſes enim* ſedet, *Il.* I. 193.

Nam inibi legitur ἀνόρουσεν, *il ſe leva brusquement*, ſicut Il: K. 162. ſedebat ergo, vel jacebat, ut Il: A. 330. & B. in Cat: 195. 201. 279.

320. --- Telluris *inutile pondus* *; *Il.* Σ. 104. 248. T. 46. *Vid. Od.* Y. 379.

Si tunc in *nave* fuiſſet ſicut *Il.* Λ. 599. & ſicut id inſinuat *Strabo.* Lib. IX. p. 432. Poëtæ hîc & Achillis ἀβλεψία foret, atque ſolœcus in Metaphora. Sed παρὰ νηυσὶ fert verſus, non verò ἐν νήεσσι, vel ἐπὶ νηυσὶν, ut Il. B. 195. in Catal. & Δ. 513. Vid: *Plat:* Apol: Socr: T. 1. p. 28. & Il: A. 491. T. 46. Y. 43.

* Et id ipſi exprobratur vel à *milite* Plauti *glorioſo*,
Mitto jam, ut occidi Achilles civis paſſus eſt. Act. IV. Sc. VII. verſ. 6.

321. --- *Dum* ferro & igne *Mars ſæviret in Græcos: Il.* Θ. 34. 73. 176. 202. 465. & M. 3. O. 597. 718. Π. 81. 122.

Dum ſcilicet *Danaos fugaret Hector & ferro & face*;
Senec. Troad. Act. 5. 1073. ſic *Propert.* 2. 8. *Manil.* 2. 3. & IV. 295.
Nam Danaûm Phrygios jaculatus puppibus ignes. Æn. 2. 276.
Tantam verò ſupinitatem Philoſophus taxat, Poët. XV. p. 664. & *Theon* Soph. p. 197. 198.

322.

322. *Atque ita Danaos nec* curat, *nec* miseretur. *Il.* Λ.664.

Publica quippe nihil ducit, *Philostr.* Her. 709. ῥᾴθυμος enim est, *supinæ* nimirum *securitatis*, Arist. ibid. Poët. xv. 15. p. 664. *Phœnix* quidem ipsum *lacrymis liquentibus orat*, Il. Ι. 433. 608. *sed nullis ille movetur.*

Fletibus, aut voces ullas tractabilis audit. Æn. 4. 438. Hîc n°. 190.

323. Mollis *rursus* Ubi *Hectoris congressum reformidat: Il.* H. 114.

Id saltem de ipso testatur *Agamemnon* fratrem *Menelaum* à pugna cum *Hectore* deterriturus. Ibid. H vers. 109.

324. Ubi *magni Æneæ dextrâ feritur*; *Il.* Υ. 262.

325. Ubi *Pallade visa totus horret; Il.* A. 199.

326. Ubi *vel uno Apollinis clamore totus contremiscit*; Coïnt. 3. 38.

327. Ubi *vel umbrâ Patrocli totus pavet*, *ac* subitus tremor occupat artus; *Il.* Ψ. 101.

328. Ubi *rursum Xanthi vorticibus urgetur*, gelidúsque per ima cucurrit Ossa tremor; *Il.* Φ. 248. 270. 272.

329. Ubi *demum imbelli pectore nemini parcit*, *Il.* Φ. 104.

Falsò igitur [ceu Hector alter, Il. M. 46.] *terroris* canitur *expers*, à Catull. LXV. vers. 344. & *indomitus minis*, à Senec. Agam. Act. 2. vers. 178. ac *impavido corde*, [Hectoris rursum instar, Il. Γ. 63.] à *Coïnt.* 3. vers. 74. nam *Degeneres animos timor arguit.* Æn. 4. 13.

Mitto *pavorem* ejus *Achill.* 2. ubi de Thetide cantatur

Occupat illa manu, blandéque affata paventem. vers. 54.

Interim non est, quòd inibi, *ceu puer traducatur* Achilles, jam enim Centauros debellaverat, raptaverat domos, & armenta coràm abstraxerat; *Achill.* 1. vers. 153. Imò leones & apros confecerat. *ibid.* 168. necnon *Pindar.* Nem. Γ. p. 50. Hîc n°. 84.

330. --- *Sed ipsos* inermes *atque* supplices *sævo cædit ferro*, Lycaonem *scilicet* armis nudum, *&* *ad* genua provolutum: *Il.* Φ. 35. 50. 69. 74. 106. 117.

331. --- Polydorum *rursus*, *sed* ignaviore ferro, *illum quippe* νήπιον *adhuc*, & *juveniliter* ludibundum, *ferivit à tergo*. *Il.* Υ. 407. 411. 414. & Φ. 91.

332. --- Troïlum *pariter cecidit*, *vel à Myrmidonibus jam* excussum equo, *si* Dareti *fides*; *p.* 171. *vel* curru *fugientem*, amissis armis, *si creditur* Æn. 1. *vers.* 474.

Rem *aliter* atque *aliter* vid. hîc n°. 313. & *Stat.* Sylv. 2. VI. 33. nec-non in Epitom. Cassandr. inter Poët. Gr. vers. 29. p. 138.

333. Mollioris *denique* pectoris *est vel viris illis*, *atque etiam aliis* moribundis *aut* mortuis *insultare*, *v. g.* Asteropæo; *Il.* Φ. 184. Hectori; *Il.* X. 330. 335. 345. 365. Penthesileæ; *Coïnt.* 1. 641. Thersiti; *Coïnt. ibid.* 1. 731.

Ignavum est quippe subsannare jacentes. *Liban.* Prog. p. 104.

334. Vel *in ipsa* cadavera sævire; *Il.* A. 4. 5. & Lycaonis *corpus exangue in flumen trudere*, *piscibus escam*. Φ. 120.

Longè æquior mens est *Ulyssi*, in Sophoclis Ajace vers. 1358. Vid. *Philonem* Jud. de Festis p. 1184. & *Theonem* Soph. p. 199.

335. *Imò* rabie *tanta in* Hectorem *æstuat*, *ut cadaveris ejus* crudivorum *sese exoptet*. *Il.* X. 347.

Sed *Achilli* par pari refert *Hecuba*, medium enim ipsius *jecur vorandum* expetit: Il. Ω. 212. *Priamus* verò *vulturibus* & *canibus* Achillem devovet. Il. X. 42.

336. Rabiem *illam satiaturus mutum illud* & *sine sanguine corpus raptat indignè*; *Il.* X. 395. & 465. *hîc n°.* 60. & 393.

Idque Thessalico more, quùm Thessalus esset, hîc n°. 70. & Il. X. n°. 398. quasi *dolore* † cadaver affecturus. Il. Ω. 756. *Tuscul.* 1°. n°. 44. *Theon* Soph. p. 198.

† Id genus pœnæ *novum* * miserandúmque est, *Dictys* 3. 76. atque barbarum prorsus. *Philostr.* Her. p. 711.

* *Patrocli* interim cadaver ita tractum erat ab *Hippothoo*; Il. P. 290. Hîc ergo *retaliat Achilles*, nec infandi sceleris habendus inventor.

337.

337. --- 1°. *Circum Trojæ mœnia* *, *Il.* X. 381. 398. 401. & 464. 465. 2um. *verò circa Patrocli cadaver*, *hic* n°. 60.

* *Numero* circuituum nusquam *expresso* sicut Hectoris occasione fugientis *Achillem*, τρὶς περὶ ἄστυ —— Il. X. 165. & 251. Vid. *Strab.* Lib. XIII. p. 599. D.

Hîc verò *Latiæ* quidem *Musæ*, sed non *Graiæ*, numerosè canunt

Ter circum Iliacos raptaverat Hectora muros. Æn. 1. 483.

Sed Æn. 2. 272. & 278. numerus ille *filetur*. Ita certè numerum silent *Sophoclis* Ajax vers. 1045. & *Eurip.* Androm. vers. 108. & 399. Imò subsequentium Poëtarum, *in ipso Latio*, nusquam fuerunt *numeris* contentæ fides. Testor *Ovid.* Met. XII. vers. 591. Amor. 2. El. 1. vers. 32. & in Ibin vers. 333. *Propert.* L. II. Eleg. 8. *Senec.* Troad. Act. 3. vers. 447. *Stat.* Achill. I. vers. 6. & *Mantuan.* 1°. de Calam. Temp. fol: 267. Ita nec *Dictys*, Lib. 3. p. 76. *Plat.* 3. de Rep. 391. Cic. *Tuscul.* 1°. n°. 44. *Hygin.* n°. 106. *Philostr:* Her. 697. & 711. *Liban.* Prog. p. 100. *Serv.* in Ecl: IX. Isac. p. 75. *Eustath.* in Il: X. vers. 401. p. 1380. Stet ergo *Virgilii* id figmentum esse, quò *Hectoreum cadaver* raptaret ad numerum.

338. *Imò suos admittit Myrmidonas* mortuo leoni tanto barbam vellere, & *plagas ingerere. Il.* X. 371.

339. *Nec modò in* defunctos *injurius est* Achilles, *sed suum belli ducem*, Regem Regum, Ductorémque Ducum, [*Senec. Ag. Act.* 1. *vers.* 39.] *maledictis lacessit*; *Il.* A. 122. 149. 158. 225. 303. I. 373. 377.

Manet enim alta mente repostum judicium ipsius spretæque injuria bellicæ virtutis, Il. A. 186. 214. 244. 323. 356. 412. Π. 59. sed *vana* istæc in *Atridam*, sicut in Apollinem, *sine viribus ira*. Il. A. 281. & X. 20. *Liban:* Prog: p. 98. *Theon* Soph: 195. 205. Hîc 186. 348.

340. --- *Et in illum audet stringere gladium. Il.* A. 190. 194. 220.

Nam ferus injusto petiit Agamemnona ferro †. Met: XII. 444.
Sed ipsum ense non violavit.

Quamvis procacem torvus armasset manum: Senec: Agam: Act. 2. vers. 209. Pallas enim ipsum repressit. Il: A. 221. Hîc 232.

† Et ideo pudendi facinoris arguitur à *Plut.* de Poët: Aud. 26. à *Liban.* Prog: p. 98. & Orat: 31. p. 646. & à *Theone* Soph: 195. 205.

341. *Dum verò ferocem iram non* concoquit *, *cor ei* tumet †, *Il.* I. 642. 675. *Hic* 191. 382.

* *Fluctuat ira intus; rumpuntur nescia vinci*
Pectora. Æn. XII. 527. Iram enim *reprimere* non *cujusvis* est, *Plut.* de lib. educ: p. 7. sed *fortissimi.* Lactant: de F. Rel. n°. 9.

† *Córque meum penitus turgescit tristibus iris.*
Tuscul: 3. n°. 9. Nunc enim demum mihi animus ardet, nunc meum cor *cumulatur ira.* Cic. pro M. Cœlio n°. 16. *Et rabie fera corda tument.* Æn: VI. 49. Quoniam ira *in hominum pectoribus*, vel *fumus* est, qui expanditur & expandit; Il. Σ. 110. vel *fermentum*, quo turgesit. *Plaut:* Merc: Act: 5. Sc: 3. vers. 3. *Pers:* Sat: 1. 24. *Juvenal.* Sat: 3. vers. 188. Noster enim κηροπλάστης cordi, utpote carneo, *fermentum* primitus indidit ex *acido* & *salso*, Plat: Tim: p. 74. ideóque sanguis iratorum *fervet in corde.* Ex eod: *Tim:* p. 70. Theophrast. de Sudorib: p. 460. *Senec:* 2. de ira, Cap. 19. p. 28. & *Gal:* toto 3°. de Placit: T. 1. p. 265.

342. --- *Et totus roditur*; *Il.* A. 491. I. 260. 321. 387. Π. 52.

—— *Est* acris ira *medullas*
Interea, & tacitum vivit sub pectore vulnus. Æn: 4. 66.
Pra acerbitate iræ conjuncta, ex *Arist:* Rhet: 2. C. 2. p. 548. & IV. ad Nicom: Cap. XI. p. 53. Singulatim autem Achillis ira θυμαλγὴς est, *Il:* Δ. 513. I. 387. *animi angor*, & *rosio*, sive *tormentum*, è *Valer:* IX. III. p. 767. atque *rabies effrenata*, è *Senec:* 3. de Ira, Cap. 3. p. 42. & ipsa denique *feritas* ubique *rapax*, & jugiter *vorax*, è Lactant: 1. de Fals: Rel: n°. 9. hîc n°. 199.

343. *Atque tabescit*; *ceu vulnere tetro. Il.* Σ. 446.

Ægritudinis ergò iracundiæ comitis, quæ lacerat, & exest, *planéque conficit*; Tusc: 3. n°. 13. nam *ipsam animam discerpit. Jobi* XVIII. vers. 4.

344. *Injuriosus pariter in Deos, perjuriò suò. Il.* A. 233. 239. Π. 60. Σ. 112. *Hic* n°. 195.

‡ At perjurii *pœna Divina* exitium; *humana* dedecus. Cic. 2. de Legib. n°. 9.

345. *Singulatim verò in* Sperchium; *Il.* Ψ. 144. Π. *n°.* 174.

Cui *comam* suam & *sacrificium* denegat Achilles, *Plat*: 3. de Rep. p. 391. ex Il: Ψ. 146. & *Sophocl*: Philoctet: vers. 491. Hîc n°. 68. 101.

346. --- *In* Xanthum; *Il.* Φ. 281. *Hîc n°.* 235.

Quem *Divinum* fatetur Achilles, utpote *Jovis filium.* Il. Ξ. 434. & Φ. 223. Mortem interim ab ipso illatam, non nisi *puero*, & quidem *subulco*, dignam censet. Il. Φ. 282. Indè *pervicax* audit in illum Deum, à *Platone* 3. de Rep: p. 391. Vid. Il. B. n°. 465. Υ. n°. 74. Φ. n°. 1. *Philostr.* Flav: Icon: 1. 732.

347. --- *In Thetidem*; *Il.* Φ. 276.

Quam mendacii arguit. Ibid: 276.

348. --- *In Apollinem*; *Il.* X. 15. *Hîc* 339.

Cui, *ceu pessimo Divûm imprecatur* †, Ibid. X. 15. sicut Agamemnoni, Il. A. 410. 411. I. 377. Σ. 75. Liban: Declam: IV. p. 265. Theon Soph. p. 195.

† *Tu mihi, si vires adsint dabis improbe pœnas.* Plat: 3. de Rep: p. 391. ex Il: X. 20. sed inanem de Deo vindictam spirat, nam *Apollini* miles impar. Hor. Carm. IV. VI. vers. 5.

349. --- *Et in* Jovem *ipsum*, *cujus* regimen *rabido increpat ore*; *Il.* A. 353. *Hîc* 234.

Hesiodicus ergo *noctis* filius alter. Θεογον: 214. *Momus* scilicet, qui non modò Deorum opera carpit, apud *Platon*: VI. de Rep: T. 2. p. 487. *Arist*: 3. de Part: An. Cap. 2. p. 1001. *Lucian*: de Sect: p. 286. sed singulatim *Jovem Orbis Moderatorem* oscitantiæ & supinitatis arguit, in *Luciani* Jove Tragœdo p. 691. 692. Sic Jovem *Mundi Opificem* Lucretius impiè canit. Lib. 2. vers. 181. & 5. vers. 200. adversus. *Gen*: 1. 31. *Deut*: 32. 4. *Ps*. 33. 4. 104. 24. 145. 10. *Prov.* 21. 30. *Eccles*: 3. 11. & 14. 8. 17.

350. *Et in quem iræ suæ* [tot Græcis exitiosæ Il. A. 2.] *culpam regerit.* *Il.* T. 270.

Blasphemus ergo, atque ità non Agamemnoniis *Tripodibus*, Il. 122. sed Ægyptiis *Saxis*, Levitic. 24. 11. 14. & 1. Reg. 21. 13. dignus est. Ta-

lem iram & perinde rabidam in Deum *Nazianz.* excecratur ἐν τῷ δεῖνι sibi noto. *Jambic:* 21. p. 231. Sic in Jovem impius *Agam:* Il: B. 115. I. 18. T. 87. *Menelaus*, Γ. 365. & *Hyrtacides*, M. 164. Sic Ajax Oileus in Deos omnes. Od. Δ. 504. Sic *Æneas* ipse

Quem non incusavit amens hominúmque Deorúmque. Æn. 2.745.

351. *Id autem præ* φιλαυτίᾳ, *nam* [vel in ipsis inferis Od. Λ. 498.] *immodicus est sui æstimator.* Il. A. 162. 166. 240. 244. 412. &c.

Id mitigare studet *Philostr:* Apoll: IV. v. 171. sed vid: *Liban:* Decl. 3.231. 235. & Coint: 2. 432.

352. --- *Malè idcirco audit ab omnibus: ipsius v.g.* avaritiam *Plato notat*, 3. *de Rep.* T. 2. 391. & *meritò, vendidit enim, non dicam captivos vulgares*, Martis prædam æquam, *Il.* Φ. 102. *sed arreptum è patris horto Lycaonem, Il.* Φ. 40. 77. 78. & *alios Priami filios, Il.* X. 45. & Ω. 751.

Istæc ergo frustra diluere nititur *Philostr:* Her: pag. 709.

353. --- *Imò Hectoris cadaver* decem talentis * aureis, *præter innumera dona; Il.* Ω. 139. 232.

Id autem *Priamo* vendidit, [Il. Ω. 555. 581. 599.] sed *Agamemnoni* nusquam, uti fert ἀδολεψία vel *Platonis*, vel *Scribæ* ipsius, 3. de Rep: p. 390.

* *Exanimúmque auro corpus vendebat Achilles*,

Æn: 1. 488. & 2. 542. *Manil:* 3. vers. 7. atque *Mantuan:* 1. de Calam. tempor: fol. 267. & ideo infamis audit *Necropernas*, Rhodigin: 21. 26. sed divitiis affluxit exinde. *Liban:* Prog: p. 101. *Theon* Soph. p. 199. *Isac:* p. 50. 51.

354. --- *Idque mutata mente; Il.* X. 348. 354.

Achilles enim *addixerat feris*

Alitibus, atque canibus homicidam Hectorem.

Hor: Epod: 17. vers. 11. Nunc verò consilium mutat, quamvis aliàs impendiò *pervicax* & *animosus*. ib: Ep: 17. 14. & Sat: 1. 7. 12. Hîc 130. 360. 368.

355.

355. --- *Et quidem iterum & sæpius obfirmata. Il.* Υ. 21. 183.

Pluries enim affirmatè, quasi Deo teste, Hectoreum cadaver crudivoris devoverat. Hîc n°. 354. Fidem ergo vulturibus datam abrumpit, & auro lætus potitur,

—— Quid non mortalia pectora cogis,
Auri sacra fames? Æn. 3. 56.

356. *Quanto insuper libidinis oestro, vel super Satyros, percitus fuerit, vid. hîc à n°.* 303. *ad* 315. & *apud Plut. Quæst. Gr. p.* 297.

357. *Ipsius autem iracundiam, duritiem, atque supinitatem* Philosophus eloquitur. *Art. Poët.* xv. *p.* 664.

Hîc n°. 186. 187. 196. 197. 318. 319. 320. 321. 322. 395.

358. *Vinolentiam ipsi* Libanius & Theon *impingunt. p.* 101. 199.

Et meritò, nam munera Liberi, fomenta sunt Venereæ servitutis. *Georg*: 3. 526. *Hor*: Carm: 4. 15. 26. *Terent*: Eunuch: 4. 5. 6. Achilles igitur Horatianus est

Invidus, iracundus, iners, Vinosus, amator. 1. Ep. 1. 38.

Nec mirum Centaurus enim Achilli magna inclamat voce

Illic omne malum Vinò cantúque levato. Hor: Epod: 13. 25.

Uni interim *Plutarcho* non videtur Achilles *naturâ vinosus*: Sympos: 5. 4. 678. meracius tamen adhibet, Herculaneósque Scyphos. Il. I. 203.

359. *Fastum* * *atque* † *sævitiam nequidem* Virgil. *siluit. Æn.* 3. 326. & 2. 29. *Hîc* 377. 388. 397.

* Quem *Philostrat.* ceu physiognomon vel ex ejus elicit cervice. Her: 708.
† *Trux* enim est vel à *puero.* Senec. Troad: Act: 3. 832. Vid: *Serv*: in Æn: 2. vers. 29. & 3. vers. 87.

360. --- *Nec* insolentiam *atque* pervicaciam *reticuit* Horat. *Carm.* 2. 4. 2. & *Epod.* 17. *vers.* 14. *Hîc n°.* 340. 368.

361. --- *Nec* iracundiam inexorabilem, Jura negantem sibi nata, *&c.* Ibid. A *Poët. verſ.* 120. *Hic* 187. 191.

Achilles enim *Irarum tantos volvit ſub pectore fluctus*, ut planè audiat *ἀμείλικτος implacabilis* & *ſine melle*, Il. Φ. 98. & *Philoſtr: Her.* 719. imò, ceu *felle nutritus*, vel ab ipſis Myrmidonibus expuitur. Il: Π. 203. Hîc 391. 396. 404.

362. --- *Nec* ferociam *atque* procacitatem *Seneca*;

— *Cùm ferus curru incito*
Mea membra raperet. Troad: Act: III. 413.
Quamvis procacem torvus armaſſet manum. Agam. Act. 2. 209.

363. Ovidio *pariter* ferox *atque* ferus *eſt: Met.* XII. 592. & XIII. 444.

Sic *Stat:* Achill: 40. At *ferus* Æacides. verſ. 178. Sic *Liban:* Prog: p. 101. & *Theoni* Soph: p. 194. Hîc n°. 13. 128. 133. 381. 408.

364. Plutarcho *autem adoleſcentulus eſt planè ſtolidus*, & *animi ad gloriam impotentis.* Pompeii *p.* 634. *Hic* 160.

Nam iracundis omnia inconſulta atque temeraria. *Ariſt:* III. ad Nicomach: Cap. IV. p. 38. & VII. Cap. VII. p. 92. Hîc 379. Sic Horat:
——— *Qui non moderabitur iræ,*
Infectum volet eſſe, dolor quod ſuaſerit, & mens. 1. Ep: 2. 59.

365. *Nec meliùs audivit apud alios, nam* ſtultus *eſt Agenori. Il.* Φ. 585. *Hic* 397. 413. 415.

Et quidem infantili ſtultitia, *νηπύτιος* enim id ſonat. Sic ab ipſo ſuo, aliàs Encomiaſte Poëta, *νήπιος* dicitur. Il: Υ. 264.

366. *Et talem ac tantam* ſtultitiam *ejus Diis proſtituit* Apollo. *Il.* Ω. 40.

Φρένας γὰρ ἐναισίμους in ipſo requirit. Il *n'avoit donc pas l'eſprit bien-tourné:* Car c'étoit un *eſprit chauſſé tout-à-rebours*; *un brouillon, un bruſque, un étourdi.* Sed ingenium magnum ſine miſtura dementiæ nullum eſt. *Senec.* de An: Tranq: 169.

367.

dar. Pyth: 3. p. 103. & 118. ac *Euripid:* in Jon: Prolog: verſ. 26. Sic matereulæ Latinis *Virgines* audiunt, utì *Philumela*, Ter: Hecyr: 3. 3. verſ. 23. atque *Pamphila*, Adelph: 3. Sc. 4. verſ. 25. 28 31. 32. & Act: 4. Sc. 5. verſ. 16. Sic ipſa *Paſiphae*, trium jam liberorum parens, *Serv.* in verſ. 47. Eclog. VI. Sic *Horat:* Carm: I. 29. -- -- *Quæ tibi Virginum Sponſo necato barbara ſerviet?* verſ. 5. Sic Carm: 2. 8. verſ. 23. *Virgines nuptæ:* Sic denique Carm: III. XI. verſ. 26. *Virgines* execratur Poëta, quæ *ſponſos potuere duro Perdere ferro.* Horatio tandem recinit *Ovid:* Epiſt: Heroïd: XIV. verſ. 55. cui concors eſt *Agell:* Lib. XII. Cap. I.

371. --- *Quam primitus deperit, Il.* I. 343. *Hîc n°.* 182.

Et cujus *ſerva*, Il: I. 343. & T. 60. *ſervus* eſt, hîc 303. 305. *Philoſtr.* Her: 709. & *Liban:* Decl: 3. p. 245. nam illius ergò vel in Inferis ſtomachatur altum, *Comt:* 14. 214. hîc verò in terris *Omnia formoſam propter Briſeida paſſus.* Propert: 2. Eleg: 8.

372. --- --- *Sed quam deinceps* Dianæ jaculis *devovet*; *Il.* T. 59. & 60.

Dianam enim fœminis Jupiter *leonem* conſtituit, quò interficiat ſibi odioſas. Il: Φ. 484. Ad iſtud alludit *Anticlea.* Od: Λ. 198. atque *Medea*, Argon: Apollon: 3. verſ. 773. Jure itaque ſuo *Diana* jaculatur Hectoris *ſocrum*, in ipſo Palatio: Il: Z. 428. ſic *fœminam* furem, in nave: Od: O. 477. ſic denique *Coronidem* fœtam unà cum fœtu. *Pindar.* Pyth: 3. p. 100.

373. SECUNDUM *ex eo quòd* [Hectoris vitiô, Il. N. 775.] *culpâ vacuos citò culpet*, *Il.* Λ. 653.

Sed ipſe in dorſo *Nemeſin* geſtat, *Plut:* de Cap: ex inimic: Util: p. 88. quæ *Juſtitiæ nuncia* eſt, Plat: 4. de Leg: p. 717. ac ipſa *Dea*, & quidem *vehemens*, & quæ *pœnas* ab illo *repoſcet*, Catull: 51. verſ. 20. atque *levem* illum & *temerè* ſuſpicioſum volucribus adſcribet; *Plat:* de Mund: Nat: T. 3. 104. & IV. de Legib: 717. ídque juxta Vatem ejus, qui *volantem* illum nobis cecinit. Il: T. 386. Hîc n°. 278.

374. --- *Et ſibi amicos inimicari velit cum ſibi adverſis.* *Il.* I. 610.

Qui ſecùs ſe gerit hic ipſi niger eſt, hunc ipſe cavet. *Hor:* Sat: 1. 4. 85.

375. *Exinde odioſus* AGAMEMNONI *Il.* A. 7. *cui* rixoſus *eſt*; *Il.* A. 177.

Vir enim iracundus provocat iras: *Prov:* 15. 18. Nec modò cum *Agamemnone* [cui diras imprecatus erat, Il: A. 410. 412. I. 377. Σ. 75.] ſed cum

Ulyſſe;

Rumpor & ora mihi pariter, cum mente tumescunt. *Ovid*: Epist: 8. 57. *Liban*: Decl: 3.236. Eheu! tantæne animis Heroïcis iræ?

383. *NESTORI societatis osor, iniquus, erro, & intestini ac internecini belli fomes. Il.* I.63. & *ibid. n°*.64. *atque* 167.

Fœdifragus & proditor, *Liban*: Prog: p. 101. 128. & *Theon* Soph: p. 200. 207. hìc 381.

384. --- *PHOENICI corde est immiti; Il.* I. 493. *hic* 381. 390. 408.

Immitis Achilli. Æn: 1. vers. 34. & 3. vers. 87.

385. --- *imò ab amicissimo sibi* Patroclo *severus habetur censor atque morosus*; *Il.* Λ. 648. 653. *Vid. Il.* Π. 7.

Is enim præ *Horatiano sene*, [ut-ut juvenis n°. hìc 84.] *difficilis, querulus*, atque *censor, castigatórque Majorum*, imò Regis sui proprii. Il. A. 122.

386. -- *Inflexilis*; *Il*. Π. 29. *Hic n°*. 196. 368. 378 390. 395. 407.

Quia ex adamante durus animus, Hes: Ἔ. ϗ Ἡ. 146. *Theocrit*: Idyll: 3. 39. quem nec Phœnicis *lacryma molliunt*, Il: I. 433. 608. nec Ulyxis *verba flectunt*, aliàs autem flexanimus

Hicce regit dictis animos & pectora mulcet.

Il. Γ. 222. Od. A. 366. *Met*: 13. 127. 382. Hìc 190. 322.

387. --- *Virtute noxia*; *Il*. Π. 31.

Quia *corde nigro*. Plut: de Util: ex Inimic: p. 91. Hìc 413. Dignior igitur odio, quàm admiratione. *Liban*: Prog: p. 100. & *Theon* Soph: p. 198.

388. *Mente* sæva, *Il*. Π. 33. Φ. 98. *in* Atridas *atque* Priamum. *Æn*. 1. 458.

Hìc *sævus* tendebat Achilles. Æn. 11. vers. 29. Sic Libanio *feritate* probrosus. Decl: 4. 274. Hìc n°. 359. 386.

389. --- *Natúsque non è* Thetide & *Peleo, sed ex* * irato † mari & petris ** *altis*; *Il*. Π. 34. 35. *hic* 196.

* Quis magis Diis inimicis natus, quàm tu, atque *iratis*? Plaut Mil: Glor: Act: 2. Sc. 3. vers. 43. *Hor*. Sat. 2. 3. vers. 8. Sic Il. M. 8.

† Quod *mare* conceptum spumantibus *exspuit* undis?
Quæ Syrtis, quæ Scylla vorax, quæ vasta Charybdis? *Catull*. LXV. vers. 155.
Nam te vel *vasti* genuerunt *æquora Ponti*,
Vel flammam volvens ore Chimæra fero. *Tibull*. 3. 4. 85.
——— ** *Duris* genuit te *cautibus* horrens Caucasus. *Æn*. 4. 366.
— Truncis & duro robore natus. *Æn*. 8. 315.
Natus es è *scopulis*, nutritus lacte ferino; Et

Et dicam *silices* pectus habere tuum. *Ovid:* Trist: 3. xj. vers. 3. Ex Odyss. T. vers. 163. & Il. X. n°. 126.

390. -- *Quin-imo* Briseidi *suæ ferreus est & immitis, matrisque ferocior undis.* Ovid. *Ep.* 3. *vers.* 133. & 138. *Hic* 196.

Ferreum enim *animum* gerit. Il. X. 357. *Corde* igitur *adamantino*, uti *Zachar.* 7. vers. 12. & in *Plut.* de Util. ex Inim. p. 91. Hîc 197. 386.

391. -- *Præconi denique suo ipsi* Homero *felleus est, morosus & acer. Il.* T. 467. 468. & Plut. *Symp.* v. *Q.* iv. *p.* 678.

Et ne gry quidem habet *animi lenis*, atque *blandi*, sed *asperi*, *ferocis* atque *petulci.* C'est un esprit sauvage & qui tient de la férocité du lion. Il. Φ. 314. Ω. 41. *Liban.* Declam. iv. 257. *Theon* Soph. p. 196. Ἀκρόχολος est *Aristotelicus.* 1 v. ad Nicom. x 1. p. 53. hîc 361. 404. 407. *Iracundus* verò *Horatianus*:

—— *Levior cortice, & improbo*

Iracundior Adria. Carm. 3. 9. 22. Vid. Il. X. 10.

392. --- *Animô mala volvens*, Minervæ & Martis *instar*, *Il.* E. 876. 891. Ψ. 176.

Sic Il. I. 257. malorum est excogitator atque molitor, scelerúmque inventor, Achilles, *Alectûs* more, *cui tristia bella*

Iraque, insidiæque, & crimina noxia cordi. Æn. 7. 325. ex Il. E. 891.

Sed Dii *odere vires Omne nefas animô moventes.* Hor. Carm. 3. 4. 68.

393. --- *Et qui indigna perpetrat. Il.* X. 395. Ψ. 24.

Nihil enim turpe aut ignobile omittit. *Philostr.* Her. 710. Hîc n°. 336. 410.

394. *Quid miri igitur Achillem ab hostibus infamari, nam* Hectori loquax *est atque* subdolus; *Il.* X. 281. *Hîc econtra n°.* 240.

Egregiâ quidem *linguâ*, si modò *fidâ*. Eurip. Iph. in Taur. vers. 1064. *Vafritie* igitur & *dolis* alter Ulysses, & purus putus κερδαλεόφρων, *vulpina corde*, versutus & callidus. Il. Δ. 339. & Od. I. 19. Hîc n°. 87.

395. --- *Animo ferreo. Il.* X. 357. *Hîc n°.* 196. 197. 386.

Aristot. ergo frustra præcipit ut Achilleum animum *lenem* fingamus, non verò *durum*: Poët. xv. p. 664. sed eò loci *Du Vallius* vim nescit particulæ negantis ἤ, quam *Galenus* explanare non gravatur, Lib. 4. Meth. Med. p. 79. ex Il. A. vers. 117. nam inibi ἤ intellectum habet τοῦ NON VERO.

396. *Andromachæ totus est amaror & fel ipsum*; *Il.* Ω. 734.

Erinnyos epithetô. Il. I. 568. *Liban.* Prog. p. 141. *Theon* Soph. 207. hîc n°. 361.

397. *Æneæ fastosus & stolidè tumens*; *Il.* Υ. 88. *hic* 359.

Animi scilicet elatioris & altum sapientis, ut Il. Ω 42. ceu *Coronus* vel *Thebæus* alter. Il.B. in Cat. 253. Θ. 120.

398. -- *Atque maledicus conviciator. Il.* Υ. 202. *hic* 186.339.

At nullus conviciator *Dei cultor* est, ex Ulysse *Libanii* Decl.4. 203.& idcirco culpatur & punitur convicium *Exod.* 23. 1. *Ps.* 50. 19. *Mat.* 5. 22. 1.Cor.6.10.

399. *Priamo* atrox *est* homicida; *Il.* Ω.479. *Hic n°.* 154.402.

Utì liquet ex Il. Υ. 503. Φ. 27. & 103. Ψ. 175. 181. & Od. Λ. 499. ubi nullum *Exitiis ponit modum*; Æn.7.129. *pecudum* enim *vice* captivos jugulat ad rogum Patrocli. *Liban.* Prog. p. 101. ex Il. Σ. 336. Hic n°. 66.

400. --- *Et violentiâ effræni*, *qua* horrida patrat, *Il.* X. 418. *Hic* 134.

Quia *furibundus*, utpote *iracundus*. Istæc enim combinat vel Spiritus ipse Dei. *Prov.* 22. vers. 24. *Vim* enim suscitat *ira*. Æn. 5. 454. Sic XI. 452. & 728. Imò *furorem*. 3. ad Nicomach. Cap. XI. p. 38. *Furor* autem *arma ministrat*. Æn. 1. 150. & *telum ira* facit, Æn. 7. 508. *Virtutis* igitur *ira calcar* est atque *cos*, ut Il. E. 470. Π. 210. 275. 544. renuente licèt *Senecâ*. 3. de Ira. Cap. 3. p. 41. Vid. *Lactant.* VI. de vero cultu. n°. 19.

401. --- *Et damnis fruticat. Ibid.* X. 418.

Is enim πολύφθαλος, hoc est τοῖς ἄταις θάλλων, *noxis* ferax, tot enim pullulat ille colubris, *Æn.* 7. 329. ut malorum sit Ilias. *Liban.* Prog. p. 120. *Priap.* LXIX. ex Il. A. 2. & Tull. ad Attic. VIII. XI.

402. *Hecubæ filiorum est percussor* crudelis *, perfidus, immisericors, *atque* violentus. *Il.* Ω. 204. 207. 212. *Hic* 399.

* Nam *ira exundanti crudelitas inest.* Prov: Cap: 27. vers. 4.

Nec modò Priamidum pernicies est, sed Trojanos multa cæde vastat, & *Obvia multa virûm demittit corpora morti*, Phrygios ubique conterens ceu *triticum boves*, Il. Υ. 495. & idcirco horrificus audit ἀνδρειφόντης καὶ βροτολοιγὸς infami Martis epitheto, Il. E. 31. 455. 518. H. 166. Hîc 154.

403. *Sed isthæc hominum judicia levia forent, ni ab* Apolline, *malorum aliàs* Averrunco*, *traduceretur jugiter furens*; *Il.* X. 10. & Ω. 54. 135.

* *Aristoph:* in Plut: Act: 2. Sc. 3. p. 39.

404. --- *Exitialis*; *Il.* Ξ. 139. Ω. 39. *Hic* 154. 179.

Præ *ira*, quæ in Achille nequaquam *mellea* est, utì loquitur Alexis Athenæi, Deipn: 13. C. 1. p. 558. sed *merum fel.* Nam certè *Prometheus* Achil-

-mum *Ira Thyesten exitio gravi Stravère.* Hor: Carm: 1. 16. verſ. 17.

* Sic *Libanio* demens & *veſanus* eſt. Prog: p. 100. & 101. *Veſania* quippe eſt *iraſci* præter *modum* & *tempus*. Ariſtot: 4. ad Nicom: Cap: XI. p. 53. Hîc 368. 382.

414. *Et diris ab ipſo devovetur. Il.* Ξ. 142.

Uti Helena à Venere. Il: Γ. 417. ſed optatius longè *homines ut maledicant*, *Deus benedicat*, Pſ. CIX. verſ. 28. horrendum quippe *inimica* habere *Numina magna Deûm.* Æn: 2. 623.

415. *Heleno demum Vati deploratæ eſt dementiæ ; Il.* Z. 101. *hîc* 365. 368.

Quoniam *ira* in illius *ſinu requieſcit.* Ecl: VII. verſ. 9. Cui *mora* remedio non eſt, ut in aliis, ex *Ariſt*: Rhet: 2. Cap: 3. & 4. p. 551. & 553. & 4. de Morib. ad Nicom: Cap: XI. p. 53. atque *Senec*: 2. de Ira nº. 28. p. 34.

416.. *Imò, ipſi Jovi maniacus eſt. Il.* Ω. 114. 135. Liban. *Prog. p.* 101. & Theon *Soph. p.* 200.

Nefando *Bacchi furentis* epitheto. Il. Z. 132. & *Saulis* ipſius, ubi Sacerdotes 85. morte affecit, è *Suid*: in Ἐισήγηλε, nam Spiritus Sacer *maniam* illam ſilet. 1. Sam: 22. verſ. 16. 17. & 18. Nec mirum μῆνιν Achillis effrænem, Il: A. verſ. 1. *maniacam* eſſe, nam ira *furor* eſt, *brevis* quidem *in aliis*, ex *Hor*: 1. Ep. 2. 62. ſed in *Achille permanens*, atque ita non modò *initium inſaniæ*, ex Ennio, Tuſcul: IV. nº. 23. ſed ipſa *inſania*, ex Epicuro *Senec*: Epiſt: 18. Imò inteſtinus *Dæmon* eſt, inſaniâ pejor, è *Nazianz*: Jamb: 21. p. 229. & 231. *Affectus* enim *rabidus* eſt, Senec. 1. de ira. Cap. 1. tumente corde *rabie fera*, Æn: 6. 49. ſeu *Furiarum primâ*. Lactant: 6. de Ver: Cult: nº. 19.

F I N I S.

IN

HOMERICUM ACHILLEM

EXCELLENTISSIMI

ET

CELEBERRIMI VIRI,

CAROLI DRELINCURTII,

In Universitate Lugdunensi Professorum Antiquissimi, & Practicæ Medicinæ Primarii.

Uem patriæ primâ traxerunt bella juventâ,
Quem quoque perjurus movit ad arma Paris;
Is tumuli quondam pars sacra in littore Leuces,
Luce novâ gaudens surgit ad arma citus.
O quem te memorem! si post tua fata superstes,
Olim quod vivus, nunc redivivus agis.
Nempe iterum ad pugnas invictus prodis Achille;
Tetra ferens belli crimina sanguinei,

Nempe iterum bruti ſævus trahis ore medullas,
Et rabiem toto pectore ubique paras.
Epius ex Orco revocabat lumine caſſos
Pæoniis herbis; hos *Carolus* calamo.
Ite pii Manes tanto duce & auſpice tanto,
Vos ſolitâ melior, *credite*, vita manet,
Olim denaſci natos Lex ſumma jubebat;
Nunc jubet æternos vivere vos *Carolus*.
Magna quidem ſunt hæc, illuſtria, miráque cunctis,
Non mihi; nam *Carolus* non-niſi mira facit.

JACOBUS RONDELLUS,

Græc: Ling: Profeſſor.

IN

ACHILLEM

PETRI BAYLII

ET

CAROLI DRELINCURTII.

Pelidæ quondam laudes divinus Homerus
Ad alta vexit sidera.
Baylius *Æaciden nunc tollit ad æthera magnum,*
Doctúsque Drelincurtius.
Res gestas Heroïs & inclyta noscere facta,
Utrumque, qui cupit, legat.

P. F.

